

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/327226069>

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile Olan İlişkilerinin Eurovision Şarkı Yarışmasına Yansımaları Every Way That I Can Örneği

Conference Paper · August 2017

CITATIONS

0

READS

58

1 author:

Mihalis (Michael) Kuyucu
Istanbul Galata University

253 PUBLICATIONS 594 CITATIONS

SEE PROFILE

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

26-27 EKİM 2017
WELLBORN LUXURY HOTEL
BAŞIŞKELE - KOCAELİ

26-27 OCTOBER 2017
WELLBORN LUXURY HOTEL
BAŞIŞKELE - KOCAELİ

www.iletisimedebiyatmuzikkongresi.org

ORGANİZASYON FİRMASI

GÜVEN PLUS GRUP A.Ş.

www.guvenplus.com.tr

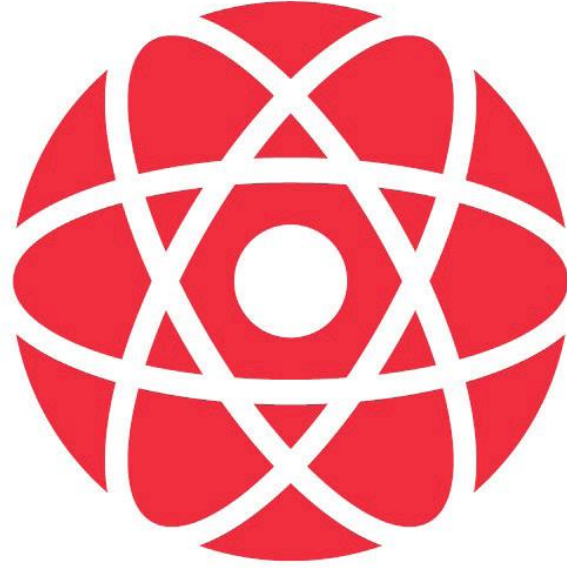
2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE
SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES
IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

ÖZET METİN

**KONGREYİ
DÜZENLEYEN KURUM**

İSTANBUL
BİLİM VE AKADEMİSYENLER DERNEĞİ

www.istanbulbilimveakademisyenlerderneği.org

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES
IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

DERNEK YÖNETİMİ

Prof. Dr. Ümran SEVİL

İstanbul Bilim ve Akademisyenler Derneği Başkanı

Doç. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ

Dernek Başkan Yardımcısı

Yrd. Doç. Dr. Ayça GÜRKAN

Dernek Genel Sekreteri

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES
IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

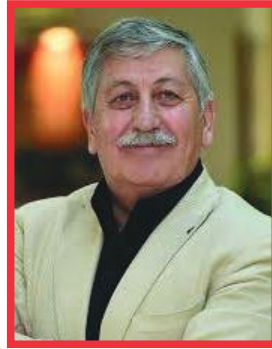
KONGRE YÖNETİMİ

Prof. Dr. Cengiz ANIK
Kongre Başkanı

Prof. Dr. Emine DEMİRAY
Kongre Eş Başkanı

Prof. Dr. Suat GEZGİN
Kongre Eş Başkanı

Doç. Dr. Mustafa Öner UZUN
Kongre Eş Başkanı

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES
IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

*DEĞERLİ BİLİM İNSANLARI BU KONGRE İSTANBUL BİLİM
VE AKADEMİSYENLER DERNEĞİ TARAFINDAN ORGANİZE
EDİLMİŞ VE DÜZENLENMİŞTİR. KONGREMİZ TÜRK PATENT
ENSTİTÜSÜNÜN 2016 / 23465 MARKA NUMARASI İLE MARKA
TESCİLLİ BİR KONGREDİR. AYRICA KONGREMİZ (ISO 18001-
OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 /
ISO 10002-CM-0090-13001706) BELGELERİNE SAHİPTİR.*

*www.istanbulbilimveakademisyenlerdernegi.org
info@istanbulbilimveakademisyenlerdernegi.org*

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

İÇİNDEKİLER

KONGRE BAŞKANI KONUŞMASI

AKADEMİK ALANLARIN MANTIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME.....	28
<i>Prof. Dr. Cengiz ANIK</i>	

SÖZEL BİLDİRİLER

GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN “NUSRET VE ET” FENOMENİNİN İKONOLOJİK ARKETİPAL ANATOMİSİ	37
<i>Ali BÜYÜKASLAN</i>	
ARKETİPAL KURAM TEMELİNDE “ELYSIUM” FİLMİNİN VERİLİ TEKNOLOJİK DÜZEY VE ÜTOPYAN STRÜKTÜRLE İLİŞKİSİNİN PSİKANALİZİ	39
<i>Ali Barış KAPLAN</i>	
TEKNOLOJİK DETERMİNİZM VE PSİKANALİTİK BAĞLAMINDA ÇAĞIMIZIN BAĞIMLILIĞI: “PLAGOMANI”&”NOMOFOBİ”	43
<i>Miray KELEŞ</i>	
SİMÜLASYON KURAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ MEDYADA YAKINSAMA.....	45
<i>İpek OKKAY, Özden TOPRAK</i>	
PLASTİK, ESTETİK VE ETİK BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE KULLANILAN KOSTÜM VE AKSESUARLARIN HEDEF KİTLE ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ	47
<i>Erkan ÇİÇEK</i>	
TELEVİZYONDAN İNTERNETE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE SOSYAL MEDYADA GENÇLİK	48
<i>Ali Murat KIRIK</i>	
ANA AKIM MEDYANIN PANDORA KUTUSU: FİRMA-REKLAM VE OKUR SARMALINDA DARALAN HAKİKAT	50
<i>Orhan BAYTAR</i>	
PLASTİK SANATLARDA DİYALEKTİK.....	52
<i>Mehmet ÖZEN</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

SPOR MEDYASINDA CİNSİYETÇİ SÖYLEM BAĞLAMINDA BASKETBOL REKLAMLARINDA ERKEKLİK TEMSİLİ.....	54
<i>Emel BAŞTÜRK AKCA, Selen Buse ŞAKAR</i>	
KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ BAĞLAMINDA YENİ MEDYADA ESTETİĞİN VE KUSURSUZLUĞUN DAYATILMASI.....	56
<i>Özden TOPRAK, İpek OKKAY</i>	
ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK PERSPEKTİFİNDEN SANAL TELEVİZYON STÜDYOLARI.....	58
<i>Beril EKŞİOĞLU SARILAR</i>	
KÜLTÜREL DEKADENZDEN TOPLUMSAL ÇÖZÜLMEME: MEDYANIN EGEMEN PARADİGMASINDA POSTMODERN PARADOKSALLIK	60
<i>Mustafa YAĞBASAN</i>	
MÜZİK SOSYOLOJİSİ ALANINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR: PERFORMANS İNCELEMELERİ ALANININ KONSER VE MÜZİK TEMSİLLERİ ANALİZLERİNE UYGULANMASI	62
<i>Uğur Zeynep GÜVEN</i>	
SÖZLÜ KÜLTÜRÜN YANSITICISI OLARAK AĞIT: GÜMÜŞHANE YÖRESİNE ÖZGÜ AĞITLAR.....	64
<i>Emine DEMİRAY, Gülsüm ÇALIŞIR</i>	
POSTCOLONIAL LIVES OF WOMAN CHARACTERS IN ARUNDHATI ROY'S THE GOD OF SMALL THINGS.....	66
<i>Onur KAYA</i>	
A STRUCTURALIST APPROACH TO LESLIE NORRIS'S THE KING FISHER	68
<i>Onur KAYA</i>	
GEÇMİŞTEN BUGÜNE "YABANCI": SURİYELİ SİĞİNMACILARIN SOSYOLOJİK DURUMU ÜZERİNE KAMUSAL HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME.....	69
<i>Simge ÖZSELÇUK</i>	
DÜNYADA POPÜLER MÜZİĞİN GELİŞİMİ VE TÜRKİYE.....	71
<i>Sarp BAĞCAN</i>	
ISTVAN SZABO (MEPHİSTO 1981) SİNEMASI'NDA BİREY VE TOPLUMUN TEMSİLİ	73
<i>Mustafa C. SADAĞOĞLU</i>	
TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA GÖRÜLEN DÖNEMLENDİRME ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ	75
<i>Demet AKTEPE, Burçin UÇANER ÇİFDALÖZ</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TELEVİZYON DİZİLERİNDE ZENGİNLİĞİN İNŞASI: MEDCEZİR DİZİSİ VE ORANGE COUNTY (OC) DİZİSİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ.....	77
<i>Ayşegül AKAYDIN</i>	
TÜRKİYE’DE NEGATİF SİYASAL REKLAM UYGULAMALARI: 2007, 2011 ve 2015 GENEL SEÇİMLERİ ÖRNEĞİNDE BİR ANALİZ.....	79
<i>Hakan İRAK, Raci TAŞCIOĞLU</i>	
TÜRK EDEBİYATINDA KİŞİ MARKA OLMAK: MARKA BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA YAZARLIK.....	82
<i>Belma CANBAY</i>	
TOPLUMSAL GERÇEKLİĞİN SİNEMA ARACILIĞIYLA OLUŞTURULMASI: POTEMKİN ZIRHLISI (1925) FİLMİ ÖRNEĞİ.....	84
<i>Mehmet Emin SATIR, Cem ÇETİN</i>	
İŞİTSEL ANLATIDAN GÖRSEL ANLATIYA: BOŞ BEŞİK AĞITININ GRAFİK ROMAN OLARAK UYARLANMASI	86
<i>Açelya Betül GÖNÜLLÜ</i>	
GÜNÜMÜZ KURUMSAL BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE İLETİŞİMİN ROLÜ	88
<i>Ezgi DİNÇERDEN</i>	
KÜÇÜK PRENS ADLI ÖYKÜYÜ YENİDEN OKUMAK.....	90
<i>Ayşe KONCAVAR</i>	
SOSYAL MEDYADA YAYINLANAN SİYASAL İÇERİKLİ MESAJLARA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TEPKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: DÜZCE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO ÖRNEĞİ.....	92
<i>Ömer Faruk ÖZGÜR, İdil SAYIMER</i>	
RUSYA’DA ULUSALCIK AKIMI VE RUS BEŞLERİ	95
<i>Seda BAKIR</i>	
VERDİ’NİN <i>NABUCCO</i> OPERASININ MÜZİĞİ, OYUN KARAKTERLERİ VE SOSYO-POLİTİK ARKA PLANI.....	97
<i>Bertan RONA</i>	
SOSYAL SORUMLULUĞUN TURİZM FAALİYETLERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME	99
<i>Veysel ÇAKMAK, Ercan AKTAN</i>	
TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ İLE OLAN İLİŞKİSİNİN EUROVİSİON ŞARKI YARIŞMASINA YANSIMALARI “EVERYWAY THAT I CAN” ÖRNEĞİ.....	101
<i>Mihalıs KUYUCU</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARININ SOSYAL MEDYADA DUYURULMASI ÜZERİNE ÜLKER, ETİ VE TORKU ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA.....	102
<i>Nedim KARADUMAN, Ahmet TARHAN, Mustafa AKDAĞ</i>	
2017 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ'NDE DAVRANIŞSAL EKONOMİNİN İKİNCİ ZAFERİ: RİCHARD H. THALER.....	104
<i>Şebnem ÖZDEMİR</i>	
BİR GÖSTERGEBİLİMSSEL OKURYAZARLIK ÇÖZÜMLEMESİ: TWIST IN MY SOBRIETY	106
<i>İbrahim E. BİLİCİ, Ayça BİLMEZ</i>	
FOTO MUHABİRLERİ VE PAPARAZİLER İÇİN ETİK İLKELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ: 20. ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE PRENSES DİANA OLAYI BAĞLAMINDA.....	108
<i>Nurhayat YOLOĞLU</i>	
SİNEMADA MEKAN KAVRAMI ve BİR KARŞI DURUŞ OLARAK GÖRÜNEN DOGVILLE FİLMİ.....	110
<i>Müjgan YILDIRIM</i>	
VICTORIA DÖNEMİ OPHELIA BETİMLEMELERİ: JOHN EVERETT MILLAIS, ARTHUR HUGHES, J.W.WATERHAUSE RESİMLERİ ÜZERİNDEN GIYSİ UNSURLARINA DAİR KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ	112
<i>Safiye SARI</i>	
TARİHİ DİZİLERDE GERÇEK-KURMACA İLİŞKİSİ PAYİTAHT “ABDÜLHAMİD” ÖRNEĞİ.....	114
<i>Yusuf DEVRAN¹, M. Sami OKUMUŞ²</i>	
<i>Derya ÖCAL</i>	
ANLAM, SÖYLEM VE İDEOLOJİK İŞLEVLERİ BAKIMINDAN İKNA STRATEJİLERİ: YAPISÖKÜMÜ BAĞLAMINDA ELEŞTİREL BİR ANALİZ	118
<i>F. Neşe KAPLAN, Şeyda AKYOL</i>	
PRESSURE ON YOUNG ADULTS IN THE FAMILY RELATIONS	120
<i>Ayşe Müge YAZGAN</i>	
TÜRK MUTFAĞININ TANITILMASINDA TÜRK POSTA PULLARININ KULLANIMI VE ÖNEMİ.....	121
<i>Gamze SÜRCAN DÜZGÜN¹, Bahadır ELAL²</i>	
TÜRK POSTA PULLARINDA YER ALAN YAZAR VE ESERLERİN İLK VE ORTAÖĞRETİM 100 TEMEL ESER LİSTELERİ İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ.....	123
<i>Bahadır ELAL, Gamze SÜRCAN DÜZGÜN</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

BELİRSİZLİK AZALTMA ARACI OLARAK FACEBOOK	125
<i>Sümevra TÜZÜN</i>	
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI BAĞLAMINDA İKTİDARIN YENİ KONUMU	127
<i>Eyüp AL</i>	
THE NEW POSITION OF POWER IN THE CONTEXT OF MASS MEDIA.....	129
<i>Eyüp AL</i>	
İYİ TASARIM KRİTERLERİNİN KULLANICILAR AÇISINDAN ÖNEM DERECELERİNİN ARAŞTIRILMASI: MOBİLYA NESNESİ ÜZERİNDEN BİR ÇALIŞMA	131
<i>Müge GÖKEN</i>	
KÜLTÜREL ARACILIK BAĞLAMINDA PENTAGRAM ÖRNEĞİ	133
<i>Selim TAN</i>	
SANAL DÜNYADA KUTUPLAŞMA.....	135
<i>Gül Dilek TÜRK</i>	
ULUSLAŞMA SÜRECİNDE KAZAKİSTAN SİNEMASINDA TARİH VE KÜLTÜRÜN YANSITILMA BİÇİMİ: “GÖÇEBELER: SAVAŞÇI” FİLMİ ÖRNEĞİ	136
<i>Lokman ZOR</i>	
İNGİLİZCE SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE TİPOGRAFİNİN ETKİSİ	138
<i>Nezahat DİLEKÇİ, Ahmet Serkan ECE</i>	
HABER GÖRSELLERİ OLARAK İLLÜSTRASYONLAR: 19. YÜZYIL İTALYAN MEDYASINDA OSMANLI İLLÜSTRASYONLARI.....	140
<i>Nesli Tuğban YABAN</i>	
CHALLENGING MALE SUPREMACY: POETESSES OF THE FIRST WORLD WAR.....	142
<i>Gökşen ARAS</i>	
FARKLI SEKTÖRLERDE FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLARIN TEKNOLOJİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ	144
<i>Murat KORKMAZ, Ali Murat KIRIK</i>	
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ VE TEKNOLOJİK GELİŞİMLERİN KLASİK BATI MÜZİĞİ ÖZELİNDE MÜZİK ÖĞRENCİSİ, SANATÇI VE DİNLEYİCİLERE ETKİSİ	146
<i>Gökçe SARVAN</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

ÇERKES HİKAYELERİNDE DİASPORİK KİMLİĞİN KURUCU UNSURU OLARAK SÜRGÜN TRAVMASI ...148	
<i>Zeynep AKSOY</i>	
STRATEJİK BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI OLARAK SOSYAL SORUMLULUK KAMPANYALARI: YEŞİL PAZARLAMA150	
<i>Büşra KÜÇÜKCİVİL, Yasin BULDUKLU</i>	
SAHA ARAŞTIRMALARININ GÜVENİRLİĞİ AÇISINDAN ANKET VE ANKETÖRÜN ÖNEMİ152	
<i>Kemal AVCI</i>	
ARNAVUTÇA'DA YAŞAYAN ORTAÇAĞ TÜRKÇESİ'NİN DİLSEL ÖZELLİKLERİ154	
<i>Adriatik DERJAJ</i>	
SÖYLEM YOLUYLA PSİKOLOJİK SERMAYE YÖNETİMİ156	
<i>Metin IŞIK, Simge ÜNLÜ KURT, Mustafa Cankut KURT</i>	
ÇOCUK YAZINI ÇEVİRİSİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR ÇALIŞMA: OSCAR WİLDE'İN MUTLU PRENS'İ.....158	
<i>Burcu KANIDİNÇ, Aslı Özlem TARAKÇIOĞLU</i>	
BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERİN KULLANIMI, ARGÜMAN MODAL(KİP) ALANLARI160	
<i>Müge BEKMAN</i>	
SAĞLIK TURİZMİ VE TÜRKİYE'NİN TANITIM FAALİYETLERİ162	
<i>Yasin BULDUKLU, Zühre CANAY GÜVEN</i>	
OKUN VE YAYIN SEMBOLİK ANLAMI BAĞLAMINDA FURUSİYE METİNLERİ164	
<i>Şükrü Seçkin ANIK</i>	
ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNİN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ166	
<i>Öznur GÖÇMEN, Hamit COŞKUN</i>	
DEĞİŞEN KANAAT ÖNDERLİĞİ: YOUTUBE İÇERİK ÜRETİCİLERİ168	
<i>Zühre Canay GÜVEN, Yasin BULDUKLU</i>	
FRANZ KAFKA'NIN “ DÖNÜŞÜM”ÜNDE SOSYAL DIŞLANMIŞLIK OLGUSU170	
<i>Mehmet Emin SATIR, Enes BAL</i>	
KOCAELİ MÜZİK KÜLTÜRÜNDE TÜRKÜLERİN YERİ172	
<i>Gülşen ERDAL</i>	
GÜNCEL BİR ROL ÇALIŞMA YÖNTEMİ: MEISNER TEKNİĞİ174	
<i>Yiğit KOCABIYIK, Sibel ERDENK</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

YENİ POLİTİK SANAT VE SAHNEDE ÇAĞDAŞ DİL ARAYIŞLARI	176
<i>Yunus Emre GÜMÜŞ, Semih ÇELENK</i>	
YEREL YAZILI BASININ DİJİTAL ORTAMDA KONUMLANDIRILMASI: ERZURUM YEREL BASINI ÖRNEĞİNDEN DİJİTAL ORTAMIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	178
<i>Ash KÖSEOĞLU</i>	
BAKIR NEFESLİ ENSTRUMANLARLA ODA MÜZİĞİ KONSERİ ALMANIN ZORLUKLARI.....	180
<i>Şirin Begüm GÖKMEN</i>	
DİL, TOPLUM VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ: DİL YAPISI VE TOPLUM ARASINDAKİ ETKİLEŞİM	182
<i>Pembe COSKUNER, Korkut Uluç İŞİSAĞ</i>	
ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNDEN BAZILARININ VE HIZIN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ	184
<i>Öznur GÖÇMEN, Hamit COŞKUN</i>	
BİR ANLATI ARAŞTIRMASI: KADIN MEDDAH OLMAK ve MUTLU POLAT	186
<i>Selin AKIN YARDIMOĞLU, Özlem BELKİS</i>	
ÜÇ BOYUTLU (3D) DİJİTAL ANİMASYON TEKNOLOJİSİNİN TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA KULLANIMI	188
<i>Ersin KOZAN</i>	
ORGAN YETMEZLİĞİ VE ORGAN NAKLİ HASTALARININ TEDAVİSİNDE İLETİŞİMİN YERİ	190
<i>Yasemin OĞUZ GÜNER</i>	
BİR İLETİŞİM ORTAMI OLARAK SİNEMADA ENGELLİ BİREYLERİN YAŞAM MEKÂNLARININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ.....	192
<i>Seçil SEÇAL, Açalıya ALLMER</i>	
PATRICK BROSI'NİN "DER BLOGGER" ADLI POLİSİYE ROMANINDA GÖZETİM TOPLUMU OLGUSUNUN İNCELENMESİ.....	194
<i>Dudu UYSAL</i>	
POSTMODERNİST REKLAM YAKLAŞIMININ TÜRKİYE ETKİLERİ: TELEVİZYON REKLAMLARINDA TÜKETİCİ ALGISININ YÖNLENDİRİLMESİ VE YÖNETİLMESİ	196
<i>Cengiz GÜZEL, Celal HAYIR</i>	

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

GÖRSEL İLETİŞİMDE POST-MODERNİST YAKLAŞIMLAR: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ ETKİSİNİ ARAŞTIRMA VE İNCELEME ÇALIŞMASI.....	198
<i>Cengiz GÜZEL, Celal HAYIR</i>	
MÜZİK ÜRETİMİNDE MUSİCAL İNSTRUMENT DİJİTAL İNTERFACE TEKNOLOJİSİNİN KULLANILMASI	200
<i>Mustafa KABATAŞ</i>	
SESSİZ SİNEMADAN UNIVERSAL STÜDYOLARINA İLK DÖNEM KORKU SİNEMASI.....	205
<i>Banu ERŞANLI</i>	
GILGAMIŞ DESTANI VE TİTANLARIN SAVAŞI'NDA KAHRAMANIN YOLCULUĞU	207
<i>Serdar GÜRÇAY</i>	
KÜLTÜR ENDÜSTRİ BAĞLAMINDA YENİ MEDYADA ESTETİĞİN VE KUSURSUZLUĞUN DAYATILMASI.....	209
<i>Özden TOPRAK, İpek OKKAY</i>	
SİMÜLASYON KURAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ MEDYADA YAKINSAMA.....	211
<i>İpek OKKAY, Özden TOPRAK</i>	
TEKNOLOJİK DETERMİNİZM VE PSİKANALİTİK BAĞLAMINDA ÇAĞIMIZIN BAĞIMLILIĞI: “PLAGOMANİ”&”NOMOFOBİ”	213
<i>Miray KELEŞ</i>	
MÜZİĞİN DİLİ “MÜZİKÇE”	215
<i>Elif Nun İÇELLİ</i>	
MİMESİSTEN SANALLIĞA, DİYALOGTAN MONODİYALOĞA İNSAN.....	216
<i>Ali BÜYÜKASLAN</i>	
İLETİŞİM DE BİR KÜLTÜRDÜR	221
<i>Mustafa TALAS</i>	
26.10.2017 BİLDİRİ SUNUMLARI OTURUM PROGRAMI	221

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

Değerli bilim insanları;

26-27 Ekim 2017 tarihleri arasında Kocaeli Wellborn Hotel’de ikincisini Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Kıymetli hocamız Prof. Dr. Cengiz ANIK başkanlığında ve İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Suat GEZGİN, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Emine DEMİRAY ve 19 Mayıs Üniversitesi Devlet Konservatuarı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mustafa ÖNER UZUN eş başkanlığında gerçekleştirdiğimiz “Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongresi” geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bilim insanlarının büyük ilgisine sahne oldu. Kongremizde başta iletişim olmak üzere, edebiyat, müzik ve sanat çalışmaları güncel yaklaşımlar ışığında irdelendi. Türkiye’nin birçok farklı noktasından katılıma sahne olan kongremiz akademik ve bilimsel açıdan oldukça tatmin edici bir şekilde gerçekleşti. Global bir köye dönüşen günümüzde bilime atfedilen değer de bir o denli yükselmiş, disiplinler arası çalışmalar giderek önem kazanmıştır. Bu kongrede 4 ana konu başlığı altında farklı alt konuların akademik ve bilimsel anlamda incelenmesi sağlanmış, hazırlanan çalışmalar bilim dünyasıyla buluşmuştur. Özellikle iletişim alanıyla ilgili çalışmalar yoğunlukla yer almış, sırasıyla edebiyat, müzik ve sanat çalışmaları katılımcılarla buluşmuştur. Kongreye toplamda 189 bildiri ulaşılmış, her bildiri öncelikle Kongre Yürütme Kurulu tarafından kongrenin içeriğine ve başlıklarına uygunluk açısından incelenmiş; Ardından uygun görülen bildiriler hakem değerlendirme sürecine girmiştir. Bu adımdan ardından seçilen bildiriler Kongre Bilim Kurulu üyelerine gönderilmiştir. Bilim Kurulu üyeleri değerlendirmeleri sonucunda ise toplamda 85 bildiri sunulmak üzere kabul edilmiştir. Kongremize emeği geçen herkese teşekkür ederiz. Özellikle bilim kurulu üyelerimiz ve katılımcılarımıza ayrıca teşekkürlerimizi sunarız. 9 oturum, 9 davetli konuşmacı ile birlikte toplam 12 seans kongrenin temel yapısını oluşturdu. Bu kongremizde başta iletişim olmak üzere edebiyat ve müzik alanından birer sözlü bildiri bilim kurulunun değerlendirmesi sonucunda birinci seçilmiştir. Yaptıkları bu çalışma ve eserleriyle kongremizi destekleyen değerli bilim insanlarını yürekten tebrik ediyor ve aynı başarılarının devamını diliyoruz. İletişime, edebiyata, müziğe ve sanata dair farklı ve güncel yaklaşımları konuştuğumuz kongremizi 2018 yılında da gerçekleştirmeyi planladık. Kongremizde bizleri destekleyen akademisyenlere, üniversitelere, sivil toplum kuruluşlarına, Wellborn Hotel yönetimine teşekkürlerimizi sunarız. Kongremizi destekleyen Sağlık Bakanlığımıza, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımıza ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza ayrıca teşekkür ediyoruz. Bu bakanlıklarımız bizleri Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sayı: 56060262-051.01.E222 Tarih:11.08.2017 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sayı: 77888550-051.01.E.63488 Tarih:21.07.2017 ve Sağlık Bakanlığı Sayı: 67598610-80502.02.02 Tarih:07.08.2017 yazılı kararları ile destekleyerek kongremize ayrıca farklı bir değer katmıştır

Değerli bilim insanları;

“3. Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongresi’nde buluşabilmek ümidiyle başarılı, sağlıklı, mutlu ve huzurlu günler dileriz. Saygılarımızla...”

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

Distinguished Scientists;

“International Congress on Current Approaches in Communication, Literature, Music and Art Studies” held for the second time in Kocaeli Wellborn Hotel on 26-27 October 2017 under the chair of the distinguished Prof. Dr. Cengiz ANIK Dean of the Faculty of Communication in Marmara University and the co-chairs of Prof. Dr. Suat GEZGİN Lecturer of the Faculty of Communication in İstanbul University, Prof. Dr. Emine DEMİRAY Lecturer of the Open Education Faculty of Anadolu University and Assoc. Prof. Mustafa ÖNER UZUN Lecturer in the State Conservatory of 19 Mayıs University attracted great attention of the scientists as in last year. Papers in the fields of communication, literature, music and art studies were discussed in our congress in the light of current approaches. Our congress that received participations from many places of Turkey was held satisfactorily in academic and scientific sense. The value attributed to science that has become a global village today has increased as well and the inter-disciplinary studies have gained gradual importance. Different sub-topics under 4 main themes were addressed in this congress in academic and scientific manner and the papers prepared were introduced to the scientific world. Particularly the papers in the field of communication were intense and others in the fields of literature, music and art studies respectively were introduced to the participants. A total of 189 papers reached to the congress and each of them was analyzed by the Congress Executive Board in terms of the compliance with the content and topics of the congress; the papers deemed appropriate were put into the referee evaluation process. After that, the papers selected were sent to the members of Congress Scientific Board. Following the assessments of the members of Scientific Board, a total of 85 papers were accepted to be presented. We would like to thank everyone who contributed efforts to the congress. We extend thanks separately to the members of the scientific board and the participants. A total of 12 sessions together with the 9 sittings and 9 invited speakers were the main structure of the congress. One paper each from the communication, literature and music was selected first following the evaluation of the scientific board. We extend deepest regards to the esteemed scientists who supported our congress with their valuable papers and wish them success in the future. We have planned to organize our congress where we discuss different and current approaches in communication, literature, music and art again in 2018. We would like to thank the academicians, universities, non-governmental organizations and the management of Wellborn Hotel for their support. We also extend thanks to the Ministry of Health, Ministry of Labor and Social Security and the Ministry of Science, Industry and Technology for their contributions. These ministries supported our congress with their decisions and contributed a different value with the decision of

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

Ministry of Science, Industry and Technology Dated: 11.08.2017 No: 56060262-051.01.E222, the decision of Ministry of Labor and Social Security Dated: 21.07.2017 No: 77888550-051.01.E.63488 and the decision of Ministry of Health Dated: 07.08.2017 No: 67598610-80502.02.02.

Distinguished scientists,

We would like to meet you in the “3rd International Congress on Current Approaches in Communication, Literature, Music and Art Studies” and wish you healthy, joyful, successful and peaceful days. Best regards...

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Cengiz ANIK

KONGRE EŞ BAŞKANLARI

Prof. Dr. Suat GEZGİN

Prof. Dr. Emine DEMİRAY

Doç. Dr. Mustafa ÖNER UZUN

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Eva ŞARLAK

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Doç. Dr. Nejla GÜNAY

Doç. Dr. Emel POYRAZ

Doç. Dr. Michael KUYUCU

Doç. Dr. Şeyda AKYOL

Doç. Dr. Seyhan HİDİROĞLU

Yrd. Doç. Dr. Ali Murat KIRIK

Yrd. Doç. Dr. Tülin MALKOÇ

Yrd. Doç. Dr. Hayrullah AKYILDIZ

Yrd. Doç. Dr. Hülya UZUN

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Gül SONCU

Yrd. Doç. Dr. Ali Serdar YÜCEL

Yrd. Doç. Dr. Gülsemin HAZER

BİLİMSEL SEKRETERYA

Doç. Dr. Dilek GÖKTÜRK CARY

Doç. Dr. Tuğçe TUNA

Doç. Dr. Ganire HÜSEYNOVA

Yrd. Doç. Dr. Nuriye Esra KINIKLI

Yrd. Doç. Dr. Nuran AKYURT

YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Ümran SEVİL

Doç. Dr. Ayhan AYTAÇ

Doç. Dr. Çetin YAMAN

Doç. Dr. Gülten HERGÜNER

Doç. Dr. Kaya YILDIZ

Doç. Dr. Mehmet BAYANSALDUZ

Yrd. Doç. Dr. Gökşen ARAS

Yrd. Doç. Dr. Selvinaz SAÇAN

Yrd. Doç. Dr. Sevilay YILDIZ

KONGRE SEKRETERYASI

Yrd. Doç. Dr. Hülya UZUN

Dr. Emre PINARBAŞI

**2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE
SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ**

**2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES
IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES**

DAVETLİ KONUŞMACILAR PROGRAMI

26.10.2017 PERŞEMBE

KAYIT KABUL

08:30- 10:00

KONGRE AÇILIŞ KONUŞMASI

Açılış Seramonisi

İstiklal Marşı ve Saygı Duruşu

10:00- 10:30

Kongre Başkanı Açılış Konuşması

Prof. Dr. Cengiz ANIK

1.OTURUM

“İletişim, Sanat, Müzik ve Toplum İlişkisi”

10:30- 12:00

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine DEMİRAY

Konuşmacılar

Prof. Dr. Peyami ÇELİKCAN

Prof. Dr. Himmet HÜLÜR

Doç. Dr. Ali BÜYÜKASLAN

D. Mehmet DOĞAN

2.OTURUM

“Toplumsal Aydınlanmada Medyanın Rolü”

13:00 - 14:30

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa TALAS

Konuşmacılar

Prof. Dr. Ersin ÖZARSLAN

Prof. Dr. Mustafa YAĞBASAN

Prof. Dr. Bünyamin AYHAN

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

BİLİM KURULU İLETİŞİM ve EDEBİYAT

- DR. Acar SEVİM / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ahmet ARSLAN / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ahmet ÇETİNKAYA / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ahmet KALENDER / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Alaattin KARACA / MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ali BÜYÜKASLAN / İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ali Murat KIRIK / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ali ÖZCAN / GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ali YAKICI / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU / İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Alpaslan OKUR / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Amelia INGRAM / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Andrew GARRISON / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Angela D. MİNOR / HOWARD UNIVERSITY
- Anju GROVER / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Aslı YAPAR GÖNENÇ / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Aybike SERTTAŞ ERTİKE / İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ayla TOPUZ SAVAŞ / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ayşe ÇATALCALI CEYLAN / EGE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ayşe Gül SONCU / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ayşen AKYÜZ / İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ayşen TEMEL EĞİNLİ / EGE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Baki ASİLTÜRK / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Barbara B. HİNES / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Başak SOLMAZ / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ben SINGER / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Berrin KALSIN / BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
- DR. Besim YILDIRIM / ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Carolayn M. BYERLY / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Carolyn A. STROMAN / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Celalettin AKTAŞ / İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ceyhan KANDEMİR / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Christine HANLON / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. Çağrı EROĞLU / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Deirdre TRENT / HOWARD UNIVERSITY
- Derek JOHNSON / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Derya ÖCAL / ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Dursun ZENGİN / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Duru GÜNGÖR / FANSHAW COLLEGE
- DR. Ebru BALAMİR / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Edward PAPPAS / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Ellen SPIRO / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Emel POYRAZ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Emine DEMİRAY / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Emine KOYUNCU / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Enderhan KARAKOÇ / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Enes BAL / NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Enver TÖRE / ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
- DR. Erdem ÜNVER / ATILIM ÜNİVERSİTESİ
- DR. Eric HOYT / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Erica SOUTHERLAND / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Erol EROĞLU / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Esra MUTLU / VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
- DR. F. Gülay MİRZAOĞLU / HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Fatime Neşe KAPLAN İLHAN / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Fatma GEÇİKLİ / ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Geogre BAGLEY / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. George BACK / ROWAN UNIVERSITY
- DR. Göksel GÖKER / FIRAT ÜNİVERSİTESİ
- DR. Gökşen ARAS / ATILIM ÜNİVERSİTESİ
- DR. Gönül KUNT KANDEMİR / İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Gülcan IŞIK / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Gülsemin HAZER / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Gülsüm ÇALIŞIR / GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hakkı Cüneyt ULUTİN / İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hasan GÜLLÜPUNAR / GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hasret AKTAŞ / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hüsamettin AKAR / ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hüseyin ÖZARSLAN / GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
- DR. İbrahim TORUK / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. İlhan KARASUBAŞI / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. James CHERNEY / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. James KATT / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Jea JACOBS / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Joan MCCAİN / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. John N. MALALA / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Jonathan GRAY / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Joseph BIERMAN / ROWAN UNIVERSITY
- DR. Julie NOVAK / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Kamil AYDIN / ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Karisa WORMAN / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Kathryn F. SEELEY / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Kay T. PAYNE / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Kazım Özkan ERTÜRK / ÖMER HALİS DEMİR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Kelly DONNELLAN / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Kelly JAKES / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Kıvanç Nazlım TÜZEL URALTAŞ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Korhan MAVNACIOĞLU / İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Marufjon YULDASHEV / EGE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mary BELTRAN / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Matthew SEEGER / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Mehmet ÇERİBAŞ / NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet Gökhan GENEL / YALOVA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet GÜNEŞ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet Malik BANKIR / DICLE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet KÜÇÜKKURT / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet ÖZÇAĞLAYAN / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet ÖZDEMİR / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet Salih GÜRAN / GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet Sezai TÜRK / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Meliha YILMAZ / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Melis OKTUĞ ZENGİN / NIŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ
- DR. Melissa DODD / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Meryem AYAN / PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mihalis KUYUCU / İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Murat Çetin HAZAR / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Murat SATICI / CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. Mustafa AKDAĞ / ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mustafa ŞEKER / AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mustafa YAĞBASAN / FIRAT ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mutlu ER / HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Müge DEMİR / MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mümtaz SARIÇİÇEK / ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nancy SCHİESARİ / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Narin Tülay ŞEKER / AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nejla GÜNAY / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nihan AYTEKİN / CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nihat ÖZTOPRAK / FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nilüfer PEMBECİOĞLU / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nilgün AÇIK ÖNKAŞ / MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nuran AKŞİT AŞIK / BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nuran AKYURT / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nursel UYANIKER / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nurullah ÇETİN / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Onur BEKİROĞLU / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ovetta HARRİS / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Özer YILMAZ / BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Özgür Erkut ŞAHİN / BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Peyami ÇELİKCAN / İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
- DR. Raci TAŞÇIOĞLU / ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Rıdvan ŞENTÜRK / İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
- DR. Robert ASEN / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Robert G. HOWARD / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Ronald C. PEARLMAN / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Rufus BARFIELD / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Sally HASTINGS / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Sara MCKINNON / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON
- DR. Sebahat DENİZ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Seçil ÖZAY / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Sedat ŞİMŞEK / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Selim YILMAZ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Serdar UĞURLU / ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Shari HODGSON / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Sheri C. BİESEN / ROWAN UNIVERSITY

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. Silvia MARTİNEZ / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Stine ECKERT / WAYNE STATE UNIVERSITY
- DR. Suat GEZGİN / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Suat SUNGUR / İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Suzan TOKATLI / ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
- DR. Şamil YEŞİLYURT / NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Şermin TAĞ KALAFATOĞLU / ORDU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Şeyda BARLAS BOZKUŞ / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Şükrü BALCI / SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Tim BROWN / UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA
- DR. Tom SCHATZ / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Tommie ROBİNSAN / HOWARD UNIVERSITY
- DR. Uğur GÜNDÜZ / İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Ünal KAYA / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Üzeyir ASLAN / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Wenhogn CHEN / THE UNIVERSITY OF TEXAS AT AUSTIN
- DR. Yakup ÇELİK / YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Yakup POYRAZ / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Yasemin ALTAYLI / ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Yasin BULDUKLU / NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Yavuz KÖKTAN / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Yusuf GENÇ / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Zerrin EREN / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Zhongdang PAN / UNIVERSITY OF WISCONSIN MADISON

MÜZİK, SAHNE SANATLARI ve TİYATRO

- DR. Ali ERİM / ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Andrew SHENTON / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Arnaldo COHEN / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Ayşe Meral TÖREYİN / GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- DR. Banu MUSTAN DÖNMEZ / İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR VE TASARIM FAKÜLTESİ
- DR. Burcu YAZICI / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Can KARAHAN / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Carole TERRY / UNIVERSITY OF WASHINGTON

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

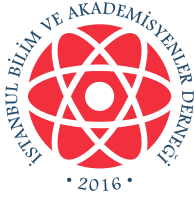
2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. Craig SHEPPARD / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Cuong VU / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Cynthia HOGAN / BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
- DR. Çağatay İNAM KARAHAN / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. David CARTLEDGE / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Dilek GÖKTÜRK CARY / KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Donna SHIN / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Edmund BATTERSBY / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Elena DUBINETS / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Elisabeth LE GUIN / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Elizabeth RANDELL UPTON / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Emile NAOUMOFF / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Evelyne BRANCART / INDIANA UNIVERSITY
- DR. George BOZARTH / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Huck HODGE / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Hülya UZUN / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Hüseyin YALTIRIK / TRT İZMİR RADYOSU
- DR. Jacob COLEMAN / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Jacquelyn SHOLES / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Jean LOUIS HAGUENAUER / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Jeremy YUDKIN / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Jessica SCHWARTZ / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Jonathan W. BERNARD / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Joshua RIFKIN / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Juan PAMPIN / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Judy TSOU / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Karen SHAW / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Karen TAYLOR / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Kaya YILDIZ / ABANZ İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Kate WEBSTER / UNIVERSITY OF RHODE ISLAND
- DR. Luba EDLINA DUBINSKY / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Marc SEALES / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Marie ABE / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Marilyn MICHALKA EGAN / PITTSBURGH OPERA
- DR. Melia WATRAS / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Menahem PRESSLER / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Mitchell MORRIS / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC

2. ULUSLARARASI İLETİŞİM, EDEBİYAT, MÜZİK VE SANAT ÇALIŞMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR KONGRESİ

2ND INTERNATIONAL CONGRESS ON CURRENT APPROACHES IN COMMUNICATION, LITERATURE, MUSIC AND ART STUDIES

- DR. Mustafa USLU / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mehmet BAYANSALDUZ / MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
- DR. Mustafa Öner UZUN / 19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- DR. Nina EIDSHEIM / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Nuriye Esra KINIKLI / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Olivia BLOECHL / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Ozan Evrim TUNCA / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Patricia CAMPBELL S. / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Raymond KNAPP / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Reyhan ALTINAY / EGE ÜNİVERSİTESİ
- DR. Richard KARPEN / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Robert FINK / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Robin MCCABE / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Ronald PATTERSON / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Sam NIELSON / BRIGHAM YOUNG UNIVERSITY
- DR. Seyhan HIDIROĞLU / MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Sertan DEMİR / SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- DR. Shannon DUDLEY / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Songül KARAHASANOĞLU / İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- DR. Shigeo NERIKI / INDIANA UNIVERSITY
- DR. Stephen RUMPH / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Steven J. MORRISON / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Sevilay YILDIZ / ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Selvinaz SAÇAN / ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
- DR. Şükrü TORUN / ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
- DR. Tamara LEVITZ / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Taricani JOANN / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Ter ELLINGSON / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Thomas HARPER / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Thomas PEATTIE / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Timothy SALZMAN / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Timothy TAYLOR / THE UCLA HERB ALPERT SCHOOL OF MUSIC
- DR. Tom COLLIER / UNIVERSITY OF WASHINGTON
- DR. Uğur ALPAGUT / ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- DR. Victor COELHO / BOSTON UNIVERSITY
- DR. Yalçın ÇETİNKAYA / İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

KONGRE BAŞKANI KONUŞMASI

AKADEMİK ALANLARIN MANTIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Cengiz ANIK

*Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü,
İstanbul /Türkiye*

GİRİŞ

Bu konuşmanın sorunsalı, “neden bilimsel bilgi üretilir” gibi bir soru olabilir ve “neden bilimsel bilgileri tasnifleriz”?

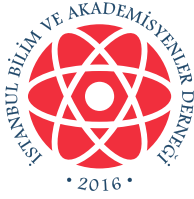
Bu açılış konuşmasında, başarabildiğimiz kadarıyla; kavramsal sütunlar kurup, sütunların üzerine bir çatı oturtmayı deneyerek, sözünü ettiğimiz zorunluluğu açıklığa kavuşturmaya, mantıksal tutarlılığı serimlemeye çalışacağız.

MANTIKSAL TUTARLILIK

Varlık denildiğinde demek ki beş kategori kaş edilmiştir. Varlık; her insan bireyine denk düşecek kapsamda (1)öznedir. Yapay olarak insan tarafından var edilmiş her türlü eşyaya denk düşecek kapsamda (2)nesnedir. İnsani üretim olmakla birlikte, üretildikten sonra toplumsal bir varlık haline gelmiş olan (3)göstergesel (en önemli unsuru dil olan) sistemlerdir (ki çok az sayıda paylaşım konusu olmuş olsa bile, sanat ve edebiyat eserleri de bu kapsamdadır). Tüm bunların dışındaki, kendi içinde, kendine özgü bir dinamizm içinde bulunan tüm inorganik ve organik (4) oluşumlara da varlık diyoruz. Son olarak varlık, tüm bu alanlarda cereyan eden, varoluşu gözlemlenebilen sosyal / doğal (5)olaylar (*fenomen*) ile alametleri aracılığı ile fark edilebilen, gözlemlenebilen olgu (*fact*)lardır. Dolayısıyla ontolojinin ilgisi de kuşkusuz ki, bu beş varlık alanlarına ilişkin olmak durumundadır.

Bu varlık alanlarına ilişkin incelemeler, tetkikat ile tahkikatlar sonucunda üretilen birikimin bir araya getirilmesine, birbirlerine eklemlenmesine, bütünleştirilmesine mantıksal tutarlılık adını verebiliriz.

Demek ki, en basit haliyle mantık; *bilinen iki “şey”den hiç bilinmeyen bir şey yaratma* işlemidir. Elimizde iki rakam var. İki rakamı yan yana getirip arasına bir işaret koyduğumuz zaman, o güne kadar hiç bilinmeyen -kullanılmayan yeni bir şey icat etmiş oluruz. 3 ile 2'nin arasına “+” işareti koyduğumuz zaman yeni bir ilişki, “-“ işareti koyduğumuz zaman bir başka yeni ilişki kurarız. Karekök, kesir ve buna benzer üzerinde uzlaşılan sayısız işaretlerle, bildiğimiz iki “şey”i kullanarak, sonsuz sayıda, bilinmeyen başka yeni ilişkiler yaratırız. Bunların hepsi bizim yaptığımız, icat ettiğimiz, yarattığımız şeylerdir.

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

Hiç kuşkusuz ki bu yapıp etmeler, icatlar, yaratılar, üretimler; sadece dilsel yargılamalar (insanlar ölür - Sokrat bir insandır - o halde Sokrat da ölür), matematiksel formüller, geometrik biçimlendirmeler v.s.'den ibaret değildir. Esasen bu becerimizi özellikle gündelik yaşamımızı tanzim etmek için kullanırız. Sözelimi yürüme, bizim gayri ihtiyari bildiğimiz bir şeydir. Toprak gibi bizi taşıyacak bir zemin üzerinde yürüyebildiğimizi deneyimlerle öğreniriz. Sözelimi dere ile karşılaştığımızda, derenin suyu üzerinde yürüyemeyeceğimizi biliriz. Bu iki bilinen arasında bir ilişki kurar ve o güne kadar hiç bilinmeyen bir şey üretir; derenin iki kıyısını birbirine bağlayan bir köprü yaparız. Köprü için imkan ve birikimimiz iki kıyı arasına bir kalas koymaksa kalas koyarız; ipse ipten, taş ise taştan köprüler yaparız ve artık bu icadımızı, sadece su üzerinde yürüme amacına yönelik olmaktan çıkartıp, mimari harikalar yaratmaya kadar sürdürürüz. İşte bu süreç, ucu açık bir seyir izleyerek devam edip gider.

Kısacası, elimizin eriştiği, gözümüzün gördüğü ve aklımızın erdiği her şeyi ama her şeyi; (a)rakamlara - hesaplara, (b)kategorilere-sınıflara, (c)bölmülere-parçalara indirgeyip onları anlamaya, anlatmaya ve elbette onların arasında ilişkiler kurarak, hiç olmayan yeni şeyler ortaya koymaya çalışıyoruz. Onları da ayrıca aynı işlemlerden geçiriyoruz ve bunu sonu gelmez bir süreç olarak sürekli işliyoruz. Bu işlemleri en profesyonel haliyle icra ettiğimiz takdirde de onun adına “bilim” diyoruz.

Buradaki en kritik tespit şu:

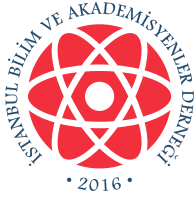
Alanları ne kadar disipline edersek edelim ve ne denli kişisel zaafardan arındırırsak arındıralım, tüm bu işlemleri eninde sonunda biz tasarlıyoruz. Bütün ölçüm sistemleri, formüller, biçimler veya şekiller; keyfi olarak belirlenmiş ve üzerinde uzlaşmış yaratılarımızdır. Bütün kategoriler, sınıflar, bölümler, parçalar; bizler tarafından yakıştırılmış, uydurulmuş kavramsal taslaklardır. Dahası bu işlemlerle yarattığımız; imal, inşa, imar ve çoğu zaman ihya ettiğimiz hakikatlarımız sonucunda, biz insanoğulları; tüm gerçeklikleri, olayları, olguları, varlıkları sentetik hale getiririz. Her alanın - disiplinin, her çabamızın - edimlerimizin mantıksal süzgece dökülmesinin kaçınılmaz sonucu budur. Bilimsel üretimlerimiz ve özellikle uygulamaya yönelik bilimsel çalışmalar sayesinde sahip olduğumuz araç, gereç ve düzenekleri bu sayede var ederiz.

Bu özelliğimiz, tüm diğer varlık türlerinden bizi ayıran çok özel bir ayrıcalıktır:

BİLİMSEL DİSİPLİNLERİN ONTOLOJİK ZEMİNİ

Grek ontolojisinden günümüze tevarüs eden dört anahtar kavram, evrendeki tüm varlıkları nitelendirir. Bu kavramlar; *potentialty*, *dynamic*, *energy*, ve *action*'dir. Buna göre evrendeki tüm varlıkların içinde gizli bir güç (*potentialty*) vardır. Bu gizli güç onların ihtiva ettikleri kuvvete(*dynamic*) delalet etmektedir. Belirli bir etkiye veya harekete maruz kalmadığı sürece varlıkların bu niteliklerinden haberdar olmak mümkün değildir. Ancak belirli bir etki uygulandığında veya hareket ettirildiğinde varlıklar içlerinde barındırdıkları gizli güçlerini, sahip oldukları kuvvetin düzeyine göre belli ederler ki, bu tezahürat; onların açığa vurdukları enerjileri(*energy*)dir. Bu enerjileri dolayısıyla da tüm varlıklar, çevreleri üzerinde bir etki veya eylemde bulunurlar ya da bir harekete (*action*) sebebiyet verirler.

Varlık alemine ilişkin bu tasavvur, hem inorganik hem de organik varlıkları kapsamaktadır ama insan varlığı bu tasavvurdan daha fazlasını ihtiva etmektedir. Diğer tüm varlıkların *action*ları; rutin veya içgüdüsel iken,

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

sadece insan varlıklarının *action*'ları muhakkak bir süreç içermektedir. Zira insan varlığının etkileri, eylemleri veya hareketleri (*action*) belirli bir performansın sonucudur. Diğer varlıklar doğalarında var olanı açığa çıkartırken ve diğer canlı varlıklar içgüdüsel ve sınırlı düzeyde duygusal *action*'lar ortaya koyarken, insan varlığının her *action*'u mutlaka, belirli bir *işlem* (computing) ve belirli bir *süreç* (process) ihtiva etmektedir ve bu işlem ve süreç, zihinsel bilgi işleme mekanizmasının organları olan; zeka, akıl, mantık, bilinç tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu yüzden de insanların *action*'larını anlamak için *performance* kavramına ihtiyaç duyulmaktadır. İnsanın performansı, üç kategoride yer alan ürün (*product*) ortaya koyma yeterliliğine sahiptir ve artık bu yeterlilik (*capacity*) canlı ya da cansız başka hiçbir varlıkta bulunmamaktadır.

İnsan varlığının bu yeterliliğini anlayabilmek için *technic*, *poem* ve *artefact* adı verilen ürünlerini ifa ettikleri *Theory* ile *Praxis* eksenini öncelikle anlamamız gerekmektedir.

Teori, metodolojik ilkelere göre elde edilip, geçerlilik ve güvenilirlik testlerine tabi tutulup sınılandıktan ve genel kabul gördükten sonra, olgu ile olayları inceleyen araştırmacılara yol gösteren kavramsal bir düzenektir. Esasında kuram, insan zihni tarafından üretilen bir kavramsal taslaktır. Ama kabul gördükçe, sınamalarla teyit edildikçe ona olan güven arttıkça sınımlanması kaçınılmaz bir bilimsel gerçeklik haline gelebilir. Bu durumda, yol gösterici işlevinden dolayı, gerçek olay ve olguların anlaşılmasını perdeleyebilir.

Bu yüzden ki praksis, teoriye göre daha öncelikli bir kavram olarak konumlandırılmalıdır. Çünkü esasında praksis teoriyi de yer yer kapsayan bir kavramdır:

1. Praksis Kavramının Boyutları

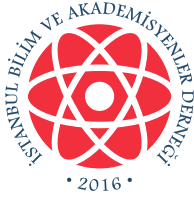
Praksis, Greklerin kullandığı bir kavram. O günden bu güne üzerinde çelişik değerlendirmelerin en fazla yapıldığı konulardan birisidir. Grekler, praksisi, eyleyen bireyi tanımlamak için kullanmışlar.

Buna göre insanı diğer tüm varlıklardan ayırt etme kriteri olan praksis, bireyin çevresini imar ve ıslah etme yatkınlığı ve yetkinliğini anlatmak için kullanılmaktadır. Kendisini ve başka bireyleri, toplumu ve doğal dünyayı kendi takdir ve tensiplerine göre değiştirmeye azmeden insan varlığı, hem teorik hem de pratik bilgi üretmekte ve ürettiği bu epistemolojik taslaklara göre; kendisini, başka kişileri, toplumu ve dünyayı daha mükemmel hale getirmektedir. Dolayısıyla sahip olduğu praksis yeteneği sayesinde insan varlığı dünyayı her geçen gün daha yaşanılır kılacak, daha faydalı, iyi, özgür ve özgüvenli bireylerin yetişmesinin şartlarını oluşturacak, daha konforlu yaşam koşullarını tesis edecektir.

Praksis kavramının bu anlam alanı kuşkusuz ki birkaç boyutludur. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

Teleolojik Boyutuyla Eyleyen Varlığı Tanımlayan Praksis: Teleolojik varlık tasarımı kabaca, kendisine belirli bir amaç/hedef belirleyebilecek kadar muhakeme / muhasebe / akıl yürütme becerisi ortaya koyan, belirlediği hedefe / amaca kendisini en optimum biçimde ulaştıracak araçları tasarlayıp icat eden varlık demektir.

Antik Yunan'dan bu yana hemen her varlık için böyle bir tasarımdan söz edilir ama "araç" kavramı işlenip, içeriklendirildiğinde, sadece insan varlığının teleolojik olduğu anlaşılır hale gelmektedir.

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

Dört tür araç vardır. Bunlardan ilki tool ve apparatus anlamlarındaki cihaz ve teçhizatlardır. Örneğin tornavida cihaz, cep telefonu teçhizatdır. Vehicle, ulaşım aracı demektir. Attan uçağa kadar çeşitli ulaşım araçlarına sahibiz. Bu araçlar bizim bedenlerimizin uzantılarıdır. Organlarımızın sınırlarını aşma kaşı ile bu araçları icat eder, üretiriz. Bazı canlılar da buna benzer araçlar kullanır.

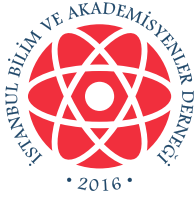
Bizim bestemize, güftemize; yani insani yaratıcılığa aracılık ettiği için bağlamaya, piyanoya enstrüman deriz. Dolayısıyla enstrüman, insan varlığının nihai amacına ulaşmak için belirlediği ara amaçlara aracılık eden hedefleri tanımladığı için, insana özgü araçsallıkları (*instrumentality*) anlatmaktadır. Dördüncü araç medyadır.

Aristodan itibaren üzerinde en çok fikir beyan edilen Teleolojik varlık tasarımının mütekamil teorisyenlerinden birisi Jeremy Bentham'dır. Bu çerçevedeki düşünsel akım pragmatizmdir. Bentham'a göre en özlü deyimle; ahlakın kaynağı (codification) faydadır. Bütün canlı varlıklar acı ve haz ekseninde hareket eder. Akıllı varlık olan insan, muhtemel acı ve hazzı hesaplar. İnsan, potansiyel acıdan sakınmak ve muhtemel hazzı elde etmek için aklını kullanır. Bugün sahip olduğumuz bütün güzelliklerin, iyiliklerin, rahat ve konforun şifresi budur. Faydayı garanti altına alma ve maksimize etme arzumuz; sosyal ve doğal çevremizi inşa, ihya, imar etmemize aracılık etmiştir. İnsan varlığının doğası sürekli olarak fayda üretmeye yatkın olduğundan, özgürce sürdürülen insani ve mesleki faaliyetler aracılığı ile daha yaşanabilir bir evrene kavuşma amacı gerçekleştirilebilecektir. Nitekim bilimsel çalışmalar, bu amaca yönelik olarak ifa edilen birer araçtır.

Aksiyolojik Boyutuyla Eyleyen Varlığı Tanımlayan Praksis: Aksiyolojik varlık tabiri kabaca, insan varlığının etik ve estetik değerleri benimsemeye yatkın olmasını ve davranışlarını bu değerlere uygun olarak ortaya koymasını anlatmaktadır. Aksiyoloji, aynı zamanda, insan varlığına en uygun etik ve estetik değerlerin neler olduğu ve olması gerektiği ile de ilgilenmektedir.

Aksiyoloji denildiğinde akla öncelikle Kant gelmektedir. Kant, insan davranışlarını anlayabilmek için emir kiplerine bakılmasını önermektedir. Ona göre emir kipleri ya hipotetik ya da kategoriktir. Hipotetik emir kipleri, belirli bir insani amacı muhakkak bir araca bağlayan kiplerdir. "Para kazanamazsam aç kalırım" gibi araçsallıklar öngören hipotetik emir kipleriyle dile getirilen ahlaki telkinler, pratik hayatta; "aç kalmak istemiyorsan para kazandıran her yolu mübah göreceksin" anlamına gelmektedir. Belirli bir amacı ya da sonucu, belirli bir şarta, araca veya faktöre indirgemek; içgüdüsel organizmadan ibaret bir varlık tasarımını dile getirmektedir ki böyle bir tasarım insan varlığını inkar etmektir. İnsan varlığı, reşit ve mümeyyizdir: İyi-kötü, doğru-yanlış, faydalı-zararlı, hayırlı-hayırsız, ahlaklı-ahlaksız, lehte-aleyhte olanlar ne ise, onu bilecek, anlayacak, kavrayacak ve değerlendirebilecek iradeye sahiptir. Yani reşittir. Tüm bu kategorileri birbirinden ayırt edebilecek muhakeme, muhasebe, akıl yürütme yeteneğine, yani temyiz kudretini haizdir. Dolayısıyla "bu yalan bana zarar verdi-demek ki yalan söylemek zararlı-o halde yalan söyleyenler kötüdür" tarzında hipotetik emir kipleriyle ahlaki ilkeler tedvin edilemez. Böyle bir yaklaşımla hukuk kurallarını kodifiye etmek mümkün değildir. "Kendin için istemediğini başkaları için de isteme" gibi bir ifade ile tanımlanabilecek empati yeteneği; insanların makul, mantıklı, meşru, ahlaki ve hukuki kategoriler oluşturmasını mümkün kılmaktadır. Bu kategoriler evrensel niteliklidir ve tüm insanlık için ortak payda niteliği arz etmektedir.

Evrensel kategoriler oluşturmak; insan varlığını, tüm diğer canlı varlıklardan farklı ve ayrıcalıklı kılma işlemidir. İnsan varlığı dış dünyayı, zihnindeki işletim sistemi dolayısıyla algılamaktadır. Zihinsel işletim sisteminin

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

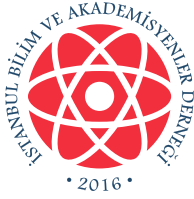
aparatları kategoriler ve değer yargılarıdır. Herhangi bir varlık hakkında, kişilerde teşekkül eden kanaatler; onlara daha önce benimsetilen kategorilerin ve bu kategorileri nasıl değerlendireceklerine dair onlara benimsetilmiş olan değer yargılarının ürünüdür. Bizim zihnimizde; iyi-kötü, faydalı-zararlı, hayırlı – hayırsız, ahlaklı-ahlaksız, doğru-yanlış, başarılı-başarısız, haklı-haksız gibi değer yargıları bulunmaktadır. Çevremizdeki her şeyi, kategorize ederiz ve bu kategorileri değer yargılarımıza göre tasnifler, değerlendirir, niteler, betimler, tanımlar ve bu haliyle zihnimize kaydederiz. Örneğin insan dediğimizde, dış dünyada Ayşe Mehmet gibi özel bir gerçekliğe değil, kategorik olarak var etmiş olduğumuz mükemmel ve ideal bir insan gerçeğini işaret ederiz. Hepimizin zihninde iyi ve kötü tanımı vardır ve insan dediğimizde aslında adı sanı belli bir kişiyi değil, genel bir kategoriyi yaftalar, niteleriz. Dış dünyada ahmet-mehmet, ayşe-fatma gibi gerçek kişiler vardır ama her gerçek kişiyi biz, ideal form olarak tasarladığımız insan kategorisi dolayısıyla biliriz. Bir kişiyi bilişimiz, genel kategorilere yüklediğimiz değer yargılarıyla gerçekleşir. Buna göre belirli bir Ahmet iyi, belirli bir Mehmet kötüdür. Ahmetin iyiliği ve mehmetin kötülüğü ile ilgili deneyim ve telkinlere maruz kaldığımızda, ahmet gibileri iyi, mehmet gibileri kötü kabul etmeyi alışkanlık haline getiririz. Buna göre, iyilik yapacaklar ve kötülük yapacaklar olarak değer yargılarımızla damgalayarak insan varlığı tabirini yeniden kategorilere ayırıştırırız. Telkin ve deneyimlerin etkisiyle değer yargılarımız değiştikçe, bütün kategorilerimizi, değişen değer yargılarımıza göre yeniden tasnifleriz. Zihnimizdeki bu kayıtlar, bizim yeniden kategoriler oluşturmak ve yeniden değerlendirmeler yapmak için kullandığımız, tükenme ihtimali olmayan enerji kaynaklarımızdır.

Kant mevcut kalıp yargıların, önyargıların ve buna benzer a priorilerin de insan özgürlüğüne engel teşkil ettiğini, aklın dış dünya gerçekliğine vukufiyetini perdelediğini söyleyerek apoerioriler ile bilim insanlarının insanlık iyiliği ve hayırına evrensel kategoriler oluşturmaları gerektiğini telkin etmektedir. Elbette, bilimsel taksonomiler de bu amaca yönelik tasniflemelerdir. Bu alanda çalışacak akademisyenlere, neleri nasıl bilmeleri gerektiği bu yolla takdir edilmektedir. Taksonomiler sayesinde, akademisyenlere metodolojik bir rota çizilmekte ve böylece, bilme eylemine objektivite kazandırılmaktadır.

Dünyayı İslah ve İhya Misyonu ile Yükümlü Cogito Boyutuyla Eyleyen Varlığı Tanımlayan Praksis: İnsan; biyolojik, psikolojik, sosyolojik ve doğal ortamda yaşamını sürdüren bir varlıktır Bu konumlanmışlık halidir. Konumlanmışlık halinden bağımsız olarak insan, bu konumlanmışlığını gören, bilen, anlayan, kavrayabilen bir öze/özneliğe/nüveye/cevhere/ruha sahiptir ki bu cogito/geist, tıpkı güneşin karanlıkları aydınlattığı gibi, çevreye ışık saçabilir. Işık saçma performansı insan varlığının dünyayı imar, ihya ve ıslah etme misyonu ile yükümlü olduğuna delalet etmektedir.

İnsan varlığının kendisini, başka kişileri, toplumu ve doğayı imar, ıslah ve ihya etme misyonunu en doğru(correct) ve tutarlı(stabilty) biçimde ifa edeceği alan bilimsel alanlardır. Bilim insanları güvenilir ve geçerli ölçüm araç ve teknikleri ile gerçekleştirecekleri araştırma (researche), inceleme (examination) ve soruşturma (investigation)'larla, insanlara en faydalı bilgileri üretmeye muktedir olacaklardır.

İnsan, toplum ve doğanın belirli bir düzene göre işlemlerini mümkün kılan nesnel bir gerçeklik bulunmaktadır. Tıpkı ayın, dünyanın, gezegenlerin, güneşin saptanabilir ve hesaplanabilir bir yörüngesi olduğu gibi, insanın, toplumun ve doğanın da istikrarlı bir nesnel gerçekliği bulunmaktadır. Bu nesnel gerçeklik uygun ölçüm teknik ve araçlarıyla ortaya çıkartılıp(discovery), gözler önüne serilebilir(exploration). Bu keşif ve serimlemeler,

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

metodolojik bir kalıp haline getirildiği takdirde, bilimsel çalışmaların rotası/ güzergahı, kişisel zaaf ve sübjektivitelerden arındırılmış olacaktır. Bilimsel çalışmalar böylece, objektif bir rotada ilerlemesini sürdürecektir, sürekli olarak kendilerini yenilemeleri ve yetkinleşmeleri garanti altına alınmış olacaktır.

Hakimiyet (domination) ve Boyunduruk (hegemony) Esaretinden Kendini Kurtarmak için, Özgürleşme Uğruna Emek Sarf Eden Özne Boyutuyla Eyleyen Varlığı Tanımlayan Praksis: Praksis kavramının günümüzde en fazla bilinen ve hatta itibar edilen boyutu, onun özgürleşmeye ilişkin anlam alanıyla ilgilidir. Buna göre pratik hayatı tanzim eden teori, egemen bir odak tarafından vaaz edilmektedir. Bu vaaz, esas itibarıyla üretim - tüketim alanındaki esareti ört bas etmek amacıyla üretilmekte ve kitlelere benimsetilmektedir. İdeoloji adı altında nitelenmesi gereken bu teori, üretim ilişkileri esnasında, üretim araçlarının var ettiği yabancılaşmayı gizlemekte, emekçinin ürettiği emek, emekçinin karşısına, hasım bir güç olarak dikilmekte; üretim alanındaki köleliği hem perdelemekte hem de kalıcı hale getirmektedir. Oysa ki, üretici yegane güç olan insan emeği, tüm kainatı insanileştirme potansiyeli taşımaktadır. Ancak yabancılaşma ve köleleşmenin neden olduğu esaret, transmisyon kaybı rolü ile erişilmesi mümkün tarihi misyonun ifa edilmesini mümkün kılmamaktadır.

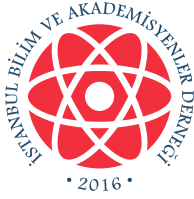
Demek ki bu noktada praksis, daha güzel bir dünya var etme arzusundan ödün vermeden, öncelikle, kendisini yabancılaştıran ve köleleştiren ideolojinin benimsettiği/sindirdiği yanlış bilinçten kurtulmalıdır. Daha sonra, statüko tarafından inşa edilen ve korunan üretim ilişkilerindeki esareten kendisini kurtarmalıdır. Kuşkusuz ki bu bağlamda, bilim, egemen odak ve aygıtların ideolojisini sürekli olarak yeniden üreten ve benimseten bir teori olma kıskacından kendini kurtarmalıdır. Eleştirel bir içerikle, emekçileri emeğine yabancılaştıran ve onları sürekli köle olarak yeniden üreten üretim ilişkilerini sorgulamayı kendisine vazife edinmelidir.

Günümüzde, sözü edilen esaretin, artık, işyerleri ile sınırlı olmadığı görülmektedir. Bu yüzden de işyerindeki esareten emekçiyi kurtarmakla yetinmek mümkün değildir. Egemen odakların işyerleri aracılığı ile statüko-ya yerleştirdikleri esaret, popüler kültür ile domine edici siyasetin rıza imal ettiği bir aygıt haline gelmiştir. Kültürün ve siyasetin egemenlik aygıtı haline gelmiş olması ve bu ilişkilerin endüstriyel birer emtia olarak sürekli yeniden üretilmesi, birey yaşamının her alanında onu tutsak almaktadır. Bu tutsaklık, işyerlerinde olduğu kadar, dış dünyada, yani bireyin sokaktaki yaşamında ve bilhassa domestik alanında sürekli olarak yeniden üretilmektedir. Dolayısıyla sokak ve domestik ortamlardaki, bireylerin de esareten kurtarılması misyonunu ifa etmeye adanmış bir eleştirel bilim olmalı ve bireylerin özgürleşmesine yönelik işlevler yerine getirmelidir.

2. Praksis Olarak Eyleyen Varlığın Üretimleri

İnsan varlığının ortaya koyduğu ürünler *technic*, *poem* ve *artefac* olmak üzere başlıca üç kategoriye ayrılmaktadır.

Teknik insani bir hüner veya beceriye tekabül etmektedir ki bunlar, gündelik hayatında hemen her insan varlığının sahip olduğu bir beceridir. Güzel yemek yapmak, terzi veya berber mesleği icra etmek, görmek, duymak, hissetmek, sabah kahvaltı yapmadan güne başlamamak gibi, gündelik hayatın her anında icra edilen rutin faaliyetlerdir. Bunların pek çoğu, mesleki bir etkinlik olarak öğrenilebilir ve profesyonel olarak icra edilebilir. Sözelimi herkes “söküğünü diker” ama bu yapabilirlik (*capability*), terzilik adı altında profesyonel bir mesleki hünerin, becerinin ya da tekniğin ifa edilmesine engel değildir.

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

Teknik, logic ile bir araya getirildiğinde, insani tüm hünerlerin sınırlarının aşıldığı ve insan bedeninin kısıtlarının ortadan kaldırıldığı teknolojiler üretilmektedir ki bu teknoloji, insanın bedensel imkansızlıklarını ortadan kaldırmaktadır.

Poem; olmayan bir şeyi varmış gibi zihinde hayal edebilmek veya olan bir şeyi mevcut haliyle veya yapılandırılmış biçim ve içeriğinden farklı bir biçim ve içerikle zihinde yeniden yapılandırmayı anlatmaktadır. Elbette yaratıcılık dediğimiz insani performanstan söz ediyoruz. Teknik, her insan varlığının şu veya bu şekilde ifa edebileceği bir hüner ve herkesin öğrenebileceği bir beceri iken, yaratıcılık, yaratılıştan gelen bir yetenektir. Dolayısıyla insanlar arasındaki eşitsizliklere delil teşkil eden bir kriter olması bakımından da ayrıca önem arz etmektedir. Herkesin zenaat sahibi olması mümkün iken; belirli bir sanatsal ve edebi yeteneğe sahip olmayın kişilerin sanat veya edebiyat eseri ortaya koymaları mümkün değildir. Edip, şair veya sanatçı eserini tasarlar iken; yarattığı kahramanlar – konu dokusu veya zihinsel çağrışımlar ya da eseri oluşturan unsurlar arasında, sadece, kendisine özgü ilişkiler kurmaktadır. Bu ilişkilerin toplumsal alanda gözlemlenebilmesi şart değildir. Burada, eseri oluşturan unsurlar arasındaki ahenk önemlidir. Demek ki poem kavramının anlattığını anlayabilmemiz için, onun işaret ettiği eseri oluşturan unsurlar arasındaki ahenk ve harmoniye, estetiğe bakmak gerekmektedir.

İnsani bir yapım anlamında kullanılan **artefact**, kuşkusuz ki, insanlar arası ortaklaşmaları dolaylımlayan kültürel üretimleri anlatan bir tanımdır. Totem, tabu gibi soyut kavramsal tasarımlardan günümüze kadar, üretmiş olduğumuz göstergesel sistem ve bilhassa sözlü-yazılı ve sözsüz-sessiz dil, artefact'ın tipik örnekleridir.

Poem ile artefact arasındaki en önemli fark, her iki insani üretimin kültürel bağlamında kendini göstermektedir. Poem'in, muhakkak kültürel bir paylaşım, yani uzlaşım ve uyuşum enstrümanı olması şart değildir. Ama artefact, insanlar arasında ortak bir payda oluşturması açısından poem'den ayırt edilebilir bir özelliğe sahiptir. Artefact söz konusu olduğunda, eserin iç tutarlılığı ile dış dünyada tekabül ettiği nesnel anlam alanına uygunluk öne çıkmaktadır. Kısacası, ilk defa kullanılan bir kavrama; paylaşım değerine yani uzlaşma ve uyuşma temin etmesine bakarak artefact diyebiliriz.

Her bir kişide yarattığı farklı zihinsel çağrışımlara, konu dokusu ile tipler ve kahramanlar arası ilişkilerdeki ahenk, harmoniye veya sanat eserinin unsurları arasındaki estetiğe bakarak, insani bir üretimin poem tanımının kapsamına girdiğini takdir edebiliriz. Ancak teknik, bu iki insani üretimden tümüyle farklıdır. Poem ile artefact, belirli insanların kapasiteleri ile ilgili iken; teknik, her insan varlığının icra edebileceği bir yeterliliklerdir. Teknik öğretilir, yetkinleştirilebilir insani yeterlilikleri anlatırken, poem ve artefact özel insani yeteneklerin eseri olarak ortaya çıkmaktadır.

SONUÇ

Sorduğumuz soru çok netti: Neden bilim yaparız ve neden tasnifleriz?

Literatürde; merak, anlamak, güvenlik, egemenlik, denetim, tahmin, kaygı, rahatlık gibi pek çok neden sıralanmaktadır. Ama bunların pek çoğu bizim bilim yapma ihtirasımızı tam olarak anlatmıyor. Kendi bölgesini idrarı ile işaretleyen kaplanın örneğinin, egemenlik/denetim/güvenlik ihtirası ya da kaygısı olmadığını iddia edebilir miyiz?

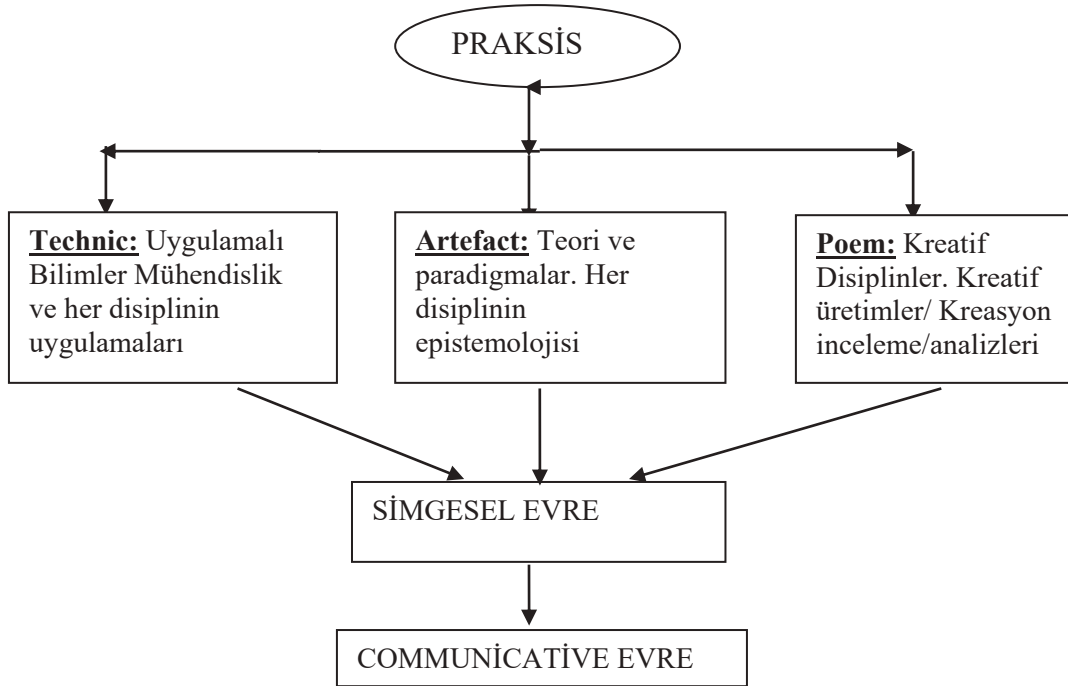
Desek ki; gördüğümüz, anladığımız, fark ettiğimiz her şeyi yeni bir simgesel gerçekliğe dönüştürmek ve onları kategorize etmek/tasniflemek, varlık olarak bizim doğamızda var olan ayırt edici bir vasıf. Bu nedenle bilim yapıyor ve ürettiğimiz bilgiyi tasnifliyoruz.

Bu iddia inandırıcı gelmeyebilir, ama öyle:

Gördüğümüz, merak ettiğimiz, fark ettiğimiz her şeyi bir bütün olarak veya parçalarına ayırıştırarak algılamaya ve anlamaya çalışıyoruz. Somut ya da soyut her şeyi kendi gerçekliğinden koparıp, tasarlıyoruz; onu simgesel olarak yeniden kurgulayıp, yapılandırıp, düzenleyip yeni bir gerçeklik/hakikat (truth) var ediyoruz. Bu bizim doğamızda var olan, bizi her varlıktan farklı kılan bir performans ve adına mantık diyoruz. Mantıksal performansımızı tutarlılık ve uygunluk ilkelerine göre icra ettiğimizde, var ettiklerimizin adına bilim diyoruz.

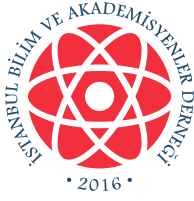
Bilimsel alanla ya da gündelik hayatla ilgili, her tür insani faaliyetimizi praksis kavramı tanımlıyor. Praksis, kendisini üç şekilde görünür kılıyor: Technics, artefact ve poem.

Demek ki; insani birer üretim olan bütün bilimsel disiplinleri bu üç kategori içinde görmeyi denememizi meşru kılan mantıksal bir dayanak var. Bu dayanak şöyle bir şemada kendisini somutlamaktadır.

Elbette ki bu şema bir öneri. Ama galiba bilimsel alanlara ilişkin mevcut tasnife pek uymuyor.

Mevcut tasnife göre; önce bütün disiplinleri aksiyomatik ve pozitif bilimler diye ayırt ediyoruz. Pozitif disiplinleri de sosyal bilim, fen bilim ve sağlık bilimler diye tasnifliyoruz. Bu ayırım, hem didaktik açıdan çok fazla

KONGRE AÇIŞ KONUŞMASI

işe yarıyor hem de daha inandırıcı görünüyor. Lakin bu inandırıcılık, bir miktar alışkın olduğumuzdan, eğitim öğretim açısından kolaycılığa kaçtığımızdan da kaynaklanıyor olabilir.

İletişim bilimini düşünelim örneğin. Pozitif bilim alanındaki sosyal bilimlerin alt alanı olan bir disiplindir. Yani aksiyomatik disiplinlerle pek bir ilgisi yok gibi. Matematik, istatistik, mantık ve hatta felsefe aksiyomatik disiplin sayılıyor. Yani iletişim biliminin ya da sosyolojinin veya psikolojinin, biyolojinin, nörolojinin, hematolojinin; matematikle, mantıkla, yani aksiyomatik disiplinlerle bir ilgisi yoktur mu diyeceğiz.

Nitekim bu kongrenin adı; İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar. Çok belli; edebiyat, müzik ve sanat poem adını verdiğimiz insani üretimlerle ilgili. Müzik örneğin sosyal bilim mi? Eflatun'dan bu yana müzik ile matematik, tıpatıp birbirine benzeyen çalışma alanları sayılır. Yani Müzik aksiyomatik bir disiplin mi? Edebiyat ya da sanat; kültür alanı ile ilgili iletişim bilimi gibi, sosyal bilimler mi? Ama bu durumda, en nadide edebi ve sanat eserlerinin, bu güne kadar en az bilinen eserler olduğunu inkar etmemiz gerekmez mi? Çünkü bu eserlerin en mükemmel olanları, genellikle, birer hayal mahsulü. Bu durumda pozitif bilimleri karakterize eden, olay ve olgularla test edilebilirlik ilkesini, edebiyat ve sanat söz konusu olunca görmezden mi geleceğiz?

İletişim bilimi; hem enformatikle, yani medya teknolojileri gibi bugünün en gözde teknik alanıyla ilgili hem de göstergesel sistemlerin ta kendisi olma bağlamında artefact ile ilgili. Adı üzerinde, bugünün iletişim bilimi neredeyse dijital teknolojiye ibaret gibi. Artık iletişim bilimini bir disiplin olarak acaba fen bilimleri kategorisine mi taşımamız gerekecek?

Daha sinir bozucu soru şu: Bunları burada bir araya getirdiğimize göre, bizim kongremiz; fen bilimleri ile mi ilgili? Güzel sanatlarla mı? Sosyal bilimlerle mi ilgili? Buradaki seçkin bilim insanlarına bu bağlamda nasıl mantıklı bir açıklama sunacağız?

Biz burada bu soruyu sadece sorunsallaştırmakla yetinelim. Belki bunun üzerinde zamanla daha fazla düşünelim. Daha tatminkar ve ikna edici açıklamaları zaman içinde belki de sunma imkanı buluruz.

Önerdiğimiz şemaya ilişkin de bir tanımlama ve betimleme yapmadık. Size sevimli gelmemiş ise şayet, böyle bir şema önermekten vazgeçiveririz.

Nasıl olsa, bu şema sadece bir taslaktan ibaret.

GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN “NUSRET VE ET” FENOMENİNİN İKONOLOJİK ARKETİPAL ANATOMİSİ

Ali BÜYÜKASLAN

*İstanbul Medipol Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,
İstanbul / Türkiye*

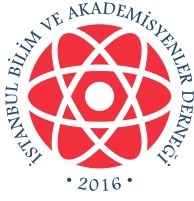
abuyukaslan@medipol.edu.tr

ID: 384 K: 352

Öz: Giriş: Geliştirdiği sıra dışı maharetlerini ikonolojik bir beden diliyle sıfır maliyetle serimleyerek *sosyal medya* şeklinde anılan elektrovizüel arayüzlerde, aniden ün ve dolayısıyla rant potansiyeli kazanan Nusret Gökçe kendine has *yapıbozumculukla* (dekonstrüksiyon) beynelminsel bir fenomene dönüşmüştür. Esen bu rüzgârdan yararlanan Nusret Gökçe, emek yoğun aşçılık/kasaplık uğraşını kendi adıyla anılan uluslar arası “Nusr-Et” restoranları zincirine kısa zamanda dönüştürmüştür. Nusret Gökçe, sosyal medyanın gücünü kullanarak ününe ün katmaktadır. Türkiye’de ortaya çıkardığı restoran zincirini (Nusr-Et) yurt dışına da taşımayı başaran Nusret, sosyal medya üzerinden yayınladığı videolar ile dikkatleri üzerine çekmeye devam etmektedir. Nusr-et Steakhouse, 2010 yılında Etiler’de Nusret Gökçe ve Mithat Erdem ortaklığı ile kurulmuştur. 2012 yılında ise “d.ream” (Doğuş Restaurant Entertainment and Management) ile ortaklığa imza atılmıştır. 2010 yılında başlayan Nusret Gökçe ve Mithat Erdem ortaklığı tüm Nusr-Et Steakhouse’larda hali hazırda devam etmektedir. 2009 yılına kadar tek olarak devam ettiği işletmesine, 2012 yılı itibariyle Doğuş Grubu ortak olmuştur. Eskiden 1800 TL maaşla çalıştığını, şu an ise 400 çalışan istihdam ettiğini belirten Nusret, yaptığı etleri yemek için yurtdışından özel jetleriyle müşterilerinin geldiğini ve bunun kendisi için büyük bir mutluluk olduğunu ifade etmektedir. 9 Ocak 2017 tarihinde Amerikan CBS televizyonunda yayınlanan *Late Late Night Show* programında sunucu James Cordon tarafından; Nusret’in sosyal medyayı kasıp kavuran videolarına ve *Et’e* yönelik sıradışı davranışsal formasyonuna 3 dakika 17 saniye gibi uzun bir süreyle yer verilmiştir. 1983 yılında Erzurum’da dünyaya gelen Nusret Gökçe, mâden işçisi bir babanın 5 evladından birisidir. Meslek hayatına Boşancı’daki kasaplar çarşısında başlayan Nusret, uzun bir süre kasap çıraklığı yapmış, günde 18 saat aktif olarak çalışmıştır. Et doğramadaki profesyonelliğini, dar zamanda çok iş yapma konusuna borçlu olan Nusret, ilk olarak 2007 yılında İstinye Park’ta açılan kasap-restoran konseptinde çalışmaya başlamıştır. Bu deneyimin ardından Dünya üzerindeki diğer restoran konseptlerini görmek isteyen genç girişimci, Arjantin’e doğru yola çıkmıştır. Daha sonra kendi üzerinde inşa edeceği; mimik, gesture ve kostüm stiline bakıldığında, Nusret’in Latin kültüründen etkilendiği ve bunu bir konsept olarak üzerine geçirdiği ortadadır. Cebindeki son parası ve kredi kartından çektiği 7 bin TL ile gittiği Arjantin’de kasapları ve restoranları gezen Nusret, sektör hakkında fikir edinmeyi başarmıştır. Zor şartlar altında aldığı üç aylık Amerika vizesinin ardından New York’un en bilindik dört restoranında para almadan çalışmış ve yaptığı mönü New York Times’da yayınlamıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Nusret ve Et fenomeninin ikonolojik arketipal dili ve anatomisini ana hatlarıyla göstergebilimsel yöntemle irdelemek ve çözümlemektir. **Kapsam:** Bu bağlamda sanatçının sosyal

medyada yayınlanmış iyi bilinen fotoğraflarından bir seçki yapılarak, göstergebilimsel psikanalitik yöntemle okuma yapılmıştır. Buna göre çalışmanın kapsamı; Nusret fenomenini analitik bir biçimde anlamamızı ve değerlendirmemize olanak veren iki seksiyondan ibarettir. Bunlar, sosyal medyada gerçekleşen (gerçekleşmekte olan) olgu öyküsü ve sosyal medyada paylaşılan bazı fundamental fotoğraf seçkileridir. **Yöntem:** Çalışmanın yöntemi, arketipal imgelerin şematizasyonu olan ikonolojik motiflerin semiyolojik düzlemde anlatısal izlekte serimlenmesi şeklindedir. **Sonuç:** Nusret Gökçe'nin kısaca dikkatlerinize sunulan olgu öyküsü, kişiliğine ve tandanslarına dair makro ipuçları vermektedir. Nusret, sıradan yoksul bir ailenin tahsil görmemiş ve yoğun çalışma koşullarında ister istemez profesyonelleşen, ezik, azimli, hırslı, ihtiraslı, maceraperest, işini bilen, lider ruhlu, fırsatçı, gözlem ve taklit yeteneği güçlü dışadönük düşünsel ve duyumsal bir tip olduğu söylenebilir. Nusret'in Et üzerinde gösterdiği maharet-yoğun sıradışı aktivasyonunun, özdeşimsel/özentisel olarak büründüğü Akdeniz'li/Hispanik kimliği, tavırları ve kılık kıyafetinin incelenmesi, bizi şu sonuçlara ulaştırmıştır. Nusret'in Et üzerinde uyguladığı işlem, ikonolojik bağlamı ve metaforik anlam örgütleyici göstergeleri açısından; modernizmin yıkıcılığının süreçliliğini, tüketim kültürünü, sosyal medya ortamında gündelik yaşamda nimete/gıdaya bakış açısının hiper simülatif postmodern yamuk bir görünümünü, gastronomi ve açıcılık aktının kötücül ve erotik bir dekonstrüksiyonunu ve ahlaki-etik olana karşı yeni bir başkaldırı türünün “sözde eğlence ve estetik yorum altında alkışlanıp kutsanması durumunu betimlemektedir. İçine doğduğu kültür ve mesleğin geleneğinden, topografyasından, coğrafi ve kültürel dokusundan beslenen Nusret, bağlamından kopmanın yeni bir yolu olan sosyal medya aracılığıyla popülerleşmenin ve kapital hırsının yabancılaştırıcı etkilerini ve bireye acı veren yanlarını ikonolojik bir söylem ve edimle ayinselleştiren yeni bir hedonizm ve bilinçdışılık önermektedir. Açıcı (Kasap) Sanatçı Nusret, özyaşamsal, geleneksel ve özdeşimli özenti deneyimlerini, şimdiye ve geleceğe projekte edebilmeyi sosyal medya üzerinden başarabildiği için; dinamik ve birey merkezli dünya algısının dominasyonu ve yüceltilmesi yönünde ün ve kapitale bağlı bir bilinç oluşturmuştur. İşte onu açıcılıkta (kasaplıkta) sözde-devrimci yapan esas nitelik, bilinçdışı arketipal motifleri, dejenere bir şekilde “kendiliğinde” somutlaştırmasıdır. Nusret, hem sanatsallaştırılmış gastronomiye hem şuurunda olmasa dahi mitolojik referanslara ve temel güdülere başvurarak, lineer davranışsal düzlemi aşan ve beden-psike arasındaki bariyeri Et katalizörlüğünde kaldıran oryantasyonu kaymış bir algı ve yamuk bakış üretmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nusret, İkonoloji, Göstergebilimsel Analiz, Arketipal Analiz

ARKETİPAL KURAM TEMELİNDE “ELYSIUM” FİLMİNİN VERİLİ TEKNOLOJİK DÜZEY VE ÜTOPYAN STRÜKTÜRLE İLİŞKİSİNİN PSİKANALİZİ

Ali Barış KAPLAN

İstanbul Medipol Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

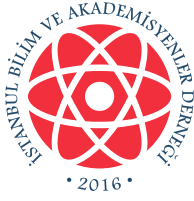
abkaplan@medipol.edu.tr

ID:382 K:289

Öz: Giriş: Elysium filmi(2013), günümüz dünyasının çevre kirliliği, kaynakların tükenmesi, fırsat eşitsizliği, sınıflar arası çatışmalar, sosyal güvenlik, aidiyet, kimlik, vatandaşlık gibi global ölçekteki süregelen temel sorunlarına atıfta bulunarak, geleceğin dünyasını ütopyan bir çerçevede gerçekçi ve eleştirel bir dille kurgulamaktadır. Film zamanı olan 2154 yılında dünya; açlık, yoksulluk, sefalet, suç olayları, hastalıklar, aşırı nüfus artışı, çevre kirliliği ve kaynak kıtlığının kol gezdiği bir cehenneme ve çöplüğe dönüşmüştür. Yeryüzünde insanlar bu elverişsiz yaşam koşulları içerisinde hayatta kalma mücadelesi vermeye çalışırken; “Aşağısı ve Yukarısı” şeklinde nitelendirilebilecek ikiye bölünmüş dünyada, azınlığı teşkil eden seçkin ve varlıklı elit tabaka, yakın dünya yörüngesinde inşa edilen ve içerisinde birkaç on bin kişiyi barındırabilen Elysium adındaki uydu Oasiste cennetsel bir konfor içerisinde her türlü sorun ve kaygıdan uzak yaşamlarını sürdürmektedir. Filmin ördüğü bu dikotomi ve temel olarak yukarısı/aşağısı biçiminde ikiye bölünmüş ambivalent yaşamsal formasyon, esasen günümüz dünyasının mülkiyet, aidiyet, kimlik, üretim araçları sahibi ve teknoloji üreticisi olmak ya da olmamakla ilgili çatışmalı kategorik sınıfsal ayırım, kopuş, gerilim ve uyuşmazlıkların gelecekteki olası konveks skalasını arketipal motifler üzerinden dışa vurmaktadır. Göl manzaralı yeşillikler içerisinde bahçeli ve havuzlu malikanelerinde, son derece duru ve modern bir atmosferde, hizmetkâr robotlar eşliğinde hizmetin en üst kaliteden lüks konforunu yaşayan her Elysium vatandaşının malikhânesinde adına Med-Bays denilen estetik *rekonstrüksiyon* ve terapi kabinleri bulunmaktadır. Günümüz solaryumları ve ışın terapi kabinlerinin gelecekte kişiye özgü gelişkin jeneratif versiyonları şeklinde yorumlanabilecek bu kabinleri Elysium vatandaşları düzenli olarak kullanmaktadır. Med-Bays’ler hastalıkların ve yaralanmaların her türlüünü çok kısa sürede tedavi eden, yaşlanmayı tersine döndürerek gençleştiren ve kullanıcıya dilediği yüzü-vücudu ve estetik görünümü verebilen aygıtlardır. Transparan bir görünüme ve yapay zekâyâ sahip Med-Bays kabinleri, tedavilerde ve estetik rekonstrüksiyonlarda taramalı özel ışınlar kullanmakta ve olağanüstü hızla gerçekleşen işlemler birkaç dakika sürmektedir. Yoksulluk, yoksunluk ve hastalıklardan kırılan alt dünyanın yeryüzü vatandaşlarının Med-Bays’lerden yararlanma olasılığı ve izni yoktur. Gökler yerleşkesi Elysium’da yaşayan az sayıdaki varıl ve elit Elysium vatandaşları adeta Tanrılar katının seçkin misafirleri olarak mucizevi Med-Bays’lerden yararlanma hakkını ellerinde bulundurmaktadırlar. Günümüz ışın terapileri ve tarama kabinleri Elysium’un Med-Bays’lerinin embriyonik formu ve arkaik görünümüdür. Filmin teknolojiyi kullanan anlatısal izlediği verili teknolojilerimizden öte ve ayrık bilimkurgusal hayali teknolojiler önermemektedir. Sağaltıcı, iyileştirici, yeniden yapılandırıcı ve yeniden doğurucu Med-Bays kabinleri, insanlık tarihinin tüm mitolojilerinde ve dinlerde rastlanan arketipal *aqua permanens*, *el ixis vitae* yani ab’ı hayat, *gençlik çeşmesi*, *ambrosia* ve *cornuco-*

pia motiflerini metinomic olarak simgelemektedir. Elysium vatandaşları barış ve esenlik içerisinde, özel ve yetkin bir takım protokoller altında yaşarken, yeryüzündeki milyarlarca insan asayişli sağlayan androidler ve otomat-androidlerin denetimi altında verili düzenin süreğenliğini temin eden normatif kural ve despotik yasalar altında yaşam mücadelesi vermektedirler. Filmin kahramanı Max Da Costa ağırlıklı olarak İspanyolca'nın konuşulduğu ve Hispaniklerin nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu, android robotların denetimlerine rağmen her gün düzinelere suç olayının gerçekleştiği Los Angels kentinde rahibelerin gözetiminde bir yurttan yetişen, ailesi belli olmayan öksüz ve yetim bir çocuktur. Max'ın çocukluk aşkı olan Frey'de kendisi gibi ailesizdir ve yurttan beraber yetişirler. Max, yaşamak için suç işlemek şeklindeki serseri yolu seçerken; Frey, okur ve hemşire olur. Haşta küçük bir kız evlada sahip Frey dul'dur. Filmin karakter şematizasyonları arketipal imge ve durumsallıklardan yararlanarak kahramanın doğuşu motifini incelemektedir. Yönetmen fütüristik ve ütopyan bir perspektifle filmin tematik evrenini günümüzün teknik, politik ve sosyal verilerini bilimkurgunun konkav aynasında genişleterek geleceğe yansıtmak suretiyle kurgulamıştır. Nitekim bilimkurgu geçmiş ve bugünün verilerinden hareket ederek yerine göre kaleidoskopik, teleskopik, mikroskopik, konkav veya konveks bir perspektifle bu verileri geleceğe, geçmişe, gelecekteki geçmiş zamanlara, geçmişteki gelecek zamana ve uzamlara kaydırmakta ve yansıtmaktadır. Bunu yaparken görsel ve işitsel dilde ve bu dilin tekniğinde yeni anlamlar, mecazlar, mübalağalar, teşbihler, tezatlar, alegoriler, intaklar vs. türetmek suretiyle distopik ya da ütopyik dünyalar kurgular. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Elysium filminin (2013) verili teknolojik düzey ve ütopyan şükrüktürle olan ilişkisini psikanalitik bir bakış açısıyla Arketipal Kuram temelinde ana hatlarıyla çözümlemek ve irdelemektir. **Kapsam:** Bu çalışmanın kapsamı, ütopyan bilimkurgu filmi Elysium bağlamında günümüz teknolojileri ve bu teknolojilerin filmde tasarlanan ütopyan şükrüktürle ördüğü metamorf alandır. Buna göre Elysium filminin tematik evrenini örgütleyen arketipal imgeler ve yapıyı ören teknoloji çalışma kapsamını determine eder. **Yöntem:** Bu çalışma, Elysium filminde kullanılan teknolojinin günümüz teknolojileriyle uyumluluğunu irdeleyen ve ütopyan yapıyı kuran arketipal motifleri anlatsal izleğinde serimleyerek ele aldığı epitome seçkilere Arketipal Kuram temelinde psikanalitik yöntem uygulamaktadır. **Bulgular:** Film de çok katmanlı evrensel arketipal şemalar kullanılmıştır. Film her ne kadar ütopyan bilimkurgu filmi olsa da kullandığı teknolojilerin ve tematik uzamın konstrüksiyonu gerçekçi ve erişilebilirdir. Bu bakımdan film esasen reel teknoloji yoğun kurmaca bir filmidir. Kullandığı teknoloji, öyküleme ve yapı başka hiçbir bilimkurgu filminde olmadığı denli güncel, gerçekçi, erişilebilir ve günümüz teknolojileriyle realize edilebilirdir. Bu nedenle Elysium filmi(2013), kendisinden sonra gelen Martian (2015) filminde olduğu gibi günümüz teknolojileri ve bu teknolojilerin öngörülebilir yakın gelecekteki biçimlerini kurgusal düzleminde kullanmakla Bilimkurgu film türüne yeni bir furya ve yaklaşım getirmiştir denilebilir. Filmdeki sosyal, sosyopsikolojik ve ekonomi politik düzlem, günümüz dünyasının güncel sorunsallarıyla son derece gerçekçi bir koşutluk içindedir. Göç ve mülteci akını, insan kaçakçılığı, sahtecilik (pasaport), terörizm, terörizmin maşa olarak kullanılması, sınıf çatışmaları, adaletsizlikler, eşitsizlik vb. buna örnek olarak verilebilir. Günümüzde adeta yeni kavimler göçüne dönüşen Doğu'dan Batı'ya akan mülteci hareketi; filmde yeryüzünden Elysium'a doğru mülteci akını şeklinde verilmiştir. Elysium bir cennet imgesi iken; Batı, yoksul ve insanca olmayan koşullar altında ezilen kalabalıklar için, içselliklerinde ona karşı gizil bir nefretle her ne kadar kültür-kimlik-aidiyet-sınıf-din çatışması yaşasalar da, ele geçen ilk fırsatta kapak atılacak ve nimetlerinden yararlanılacak bir cennet imgesidir. **Sonuç:** Elysium filminin tematik düzlemini örgütleyen temel bileşenlerden aşırı nüfus, geçim sorunsalı, sosyal güvenlik ve

sağlık sorunları, yoksulluk, hastalıklar, kalitesiz hizmet ve hizmete ulaşmakta güçlük, sınıflar arası uçurum, çetecilik, adi suçlar, asayiş olayları, insan kaçakçılığı, terörizm ve iktidar tarafından kullanılan teröristler (ajanlar), iktidar mücadelesi gibi motifler halihazırda verili olarak günümüzde de mevcut olan sorunsallardır. Film, yoksunluk ve hastalıklar içinde acı çeken insanlığın kahraman aracılığıyla Elysium'a ulaşma mücadelesi ve Med-Bays'lere erişme ve yararlanma çabası üzerine kurulmuştur. Elysium, cennetsel yüksek yaşam standartları formu ve insanca hizmet alma normunun metinomik bir temsili ve arketipal imgesidir ve *Osaïs*'tir. Med-Bays'ler ise, ruhsal ve anatomik inisiyasyon ve sağaltım ocakları olarak bireyleri hayata yeniden doğuran rahim analogu şeklindeki rekonstrüktif arketipal haznelerdir. Buna göre; Med-Bays'lerin metaforik arketipal reanimasyonları, mitolojik ve teolojik evrensel kodekste imlenen Aqua Permanent, El Ixir Vitae, Ambrosia, Cornucopia ve içine girenleri/içenleri gençleştiren ve her türlü hastalıktan arındıran Fountain of Youth (Gençlik Çeşmesi) şeklindedir. Med-Bays'ler, bu arketipal imgelerin ileri teknoloji dünyasında rekonstrükte edilmiş ikâme ve analog metinomisidir denilebilir. Filmdeki göç teması, günümüzdeki göç/mülteci temasıyla ve göçün etiyojik nedenleriyle koşutluk içindedir. Zira düşük yaşam standartları, kontrolsüz nüfus artışı, eşitsizlik, adaletsizlik, yoksulluk ve yoksunluğun her türlüyle yoğrulmuş gelişmiş ülkelerden; cennetsel bir oasis olarak görülen yüksek standartlı daha insanca yaşama sahip Batı ülkelerine doğru gerçekleşen ve günümüzde yoğunluğunu bir hayli arttırmış bir şekilde sürdüren göç olgusu ve mülteci akını benzer bir şekilde Elysium'da gerçekleşmektedir. Ölümü göze alan saldırgan, talepkar ve önlenemez bu kaçak göç ve mülteci akını, Elysium filminde, imkan bulan kalabalıkların insan kaçakçısı uzay mekikleriyle bileklerine deri altına işlettikleri sahte pasaport çip ve barkoduyla Elysium'a kaçak göç yapmalarıyla analog ve hatta özdeşlik içindedir. Elysium yöneticilerinin günümüzde Proxy war (vekalet savaşı) şeklinde nitelenen yöntemi kullanmaları ve Elysium'u bu yöntemlere de başvurarak korumaları oldukça manidardır. Yönetimin terörist damgasını vurduğu çeteler ise silahlarında Rus marka mermi kullanmaktadırlar çünkü yasal yollarla mühimmat elde etmeleri olanaksızdır. Buysa filmin art süremlili anlatısal dizgesinin propagandif çerçevede terörist aktivitelerin destekçisinin Rusya olarak gösterilmesi şeklindeki bilinçli zorlantısının tarafgirliğini alenen açığa vurmaktadır. Filmin kaf dağının ardındaki kurtuluş vadisi ve Holy Grail olarak sunduğu Elysium ne az ne de çok fantastik veya hiçbir şekilde bilimkurgusal bir tasarım örneği değildir. Zira, güneş panelleriyle birlikte 3 futbol sahası genişliğinde, 417,289 ton ağırlığında olan ve içinde sürekli 6 astronotun konfor içinde barınmasını sağlayan Uluslar arası Uzay İstasyonu (ISS) 2000 yılından beri hizmet vermektedir. Son eklenti modülü 2011 yılında monte edilerek tamamlanan ISS'nin aktif ömrü 2028'e kadar sürecektir. 330-435 km irtifada dünya çevresinde günde 15,51 tur atan yarım bin ton kütledeki uluslar arası uzay habitatımız ISS, çıplak gözle yeryüzünden geceleri görülebilmektedir. Şu halde bu veri Elysium filminin *bilimkurgusal belgesel* gerçekçiliğini açıkça ortaya koymaktadır. Geleceğin dünyası şimdiki dünyanın biçimsel ve içeriksel dönüşümlerinin izlerini tüm sorunsallarıyla birlikte az ya da çok üzerinde taşımaktadır ve taşımaktadır. Film, sıradan insanın kurtuluş ümidi, erişmeye çalıştığı kurtarıcı dünyası konumunda olan ve bir Holy Grail olarak sunulan yeni cennet Elysium temelinde olay örgülerini kurulamakta ancak bunu yaparken anlatısal kodeksin medyumları olarak arketipal yeniden çevrimlere, primordial motiflere başvurmaktadır. Film, ortaya koyan süje arketipal çevrimler üzerinden aslında günümüz dünyasının sosyoekonomik, politik, psikososyal ve psikopatolojik topografyalarının gelecekteki izdüşümlerinin olası görünümlerini rekonstrükte etmektedir. Bunu yaparken öykülemenin başvurduğu anlatının dayandığı ana fikrin (Canon Hook Idea, ing.) biçim ve içeriği kehanet niteliğinde fantastik tasavvurlar ve tasarımlar barındı-

SÖZEL BİLDİRİLER

ran yapılar içerisinde değil, prototip örneği günümüzde mevcut olan verili yapı ve uzamların öngörülebilir gerçekçi ve belge niteliği taşıyan genişlemeleri şeklindedir. Apokaliptik bir taşma ve çökme eşliğinde olan 2154'ün dünyasının durumunu yörüngede dolaşan Elysium ve aşağıda bir çöplüğe ve cehenneme dönen dünya topografyası üzerinden yansıtan yönetmen, Derrida'nın dediği gibi ters yönde ve sondan başlayarak başlangıca, felaketin arkaik tomurcuklarına işaret etmektedir. Böylece yönetmen, çözümlenmedikleri takdirde bugünün sorunsallarının gelecekte yaratabileceği olası felakete, apokaliptik sonlara dikkatleri çekmektedir. Buna göre, geleceğin muhtemel tarihsel sonunun ve apokaliptik çöküşünün etiyolojik nüveleri aşikar bir şekilde bugünün içerisinde, bugünün tekniğinde ve teknolojisinde, bugünün maddi ve manevi kültüründe, bugünün politikasında, ekonomide, kaynak tüketiminde, lokal ve global çatışmalarda yatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Elysium, Utopya, Arketip, Teknoloji, Reelîst Bilimkurgu

TEKNOLOJİK DETERMİNİZM VE PSİKANALİTİK BAĞLAMINDA ÇAĞIMIZIN BAĞIMLILIĞI: “PLAGOMANI”&”NOMOFOBİ”

Miray KELEŞ

*T.C. İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya ve İletişim Sistemleri Anabilim Dalı,
İstanbul / Türkiye*

mkeles@st.medipol.edu.tr

ID:381 K:351

Öz: **Giriş:** İletişim teknolojileri günümüzde gelişme göstermekte ve giderek hayatımızın içine girmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimini sağlayan en önemli faktör olan internet, öncelikli olarak masaüstü /dizüstü bilgisayarlarımıza, zamanla kullanmış olduğumuz mini bilgisayar haline gelen cep telefonlarımıza kadar girmiştir. İnternetin yaygınlaşması ile birlikte cep telefonlarımız akıllı bir hal almış ve yaşam alanımız haline gelmiş, gündelik işlemlerimizi kolayca halledebilmemiz için basit ancak çok yönlü bir tüketim aracına dönüşmüştür. “Plagomani”, Plug/plaque (priz, ikmal kaynağı, ing.) ve Mania (bağımlılık, tutulum, lat.) kelimelerinden oluşmaktadır. Daha önceleri bağımlılık kelimesi aklımıza kötü şeyleri getirirse de teknolojinin ilerlemesi ile birlikte şarj bağımlılığı kavramı ortaya çıkmış, madde kullanan insanların yaşadığı yoksunluk hissi gibi, akıllı cihazların şarj azalımı, bitimi gibi durumlar da beyinlerindeki haz merkezlerindeki uyarım ile aynı etkiyi gösterdiği gözlemlenmiştir. Günlük işlemlerimizi yerine getirirken bizi kendine bağımlı hale getiren bu basit tüketim araçları yaşam alanlarımızı bir yönüyle genişletip çeşitlendirirken bir başka yönde bağımlı ve sınırlı hale getirmiştir. Bu bağımlılık üzerine, Akıllı telefon üreticisi Huawei adlı firma tarafından yaratılmış viral reklam kampanyaları ile beraber ortaya “Plagomani” kavramı çıkmıştır. Akıllı cihazların her geçen gün yaygınlaşması, popülerleşmesi, kullanım sıklığı, görünürlüğünün artması ve modern birey ve toplumun gündelik hayatında daha fazla yer işgal etmesi fenomeni -söz konusu cihazların bilişim çağında artık birer lüks meta değil, adeta “elzem” araçlara dönüşmüş olması gerçeğinden hareketle ve sunduğu aplikasyon ve olanakların bağımlılaştırıcı polarizasyonunun yanında- kendisine bağımlı olduğumuz yeni bir “ikmal” ve dolayısıyla bağımlılık zorlantısını da beraberinde getirmiştir. Söz konusu cihazların sürekli şarj edilme ihtiyacı, beraberinde sürekli şarj adaptörü, umbilical cord ve powerbank ile mobilize olan bireylerin türemesi ve çağdaş gereksinimlerin türettiği yeni bir ikmal arayışı şeklindeki davranışsal formasyonu imleyen “Plagomani” kavramının ileri sürülmesine neden olmuştur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, literatüre henüz girmiş olan *Plagomani* kavramını ve bu kavramın kendisinden türediği olguyu ana hatlarıyla bağımlılık/ikmal bağlamında psikanalitik bir bakış açısıyla çözümlemek ve irdelemektir. **Kapsam:** Bu çalışma teknolojik determinizm bağlamında bağımlılıklarda yaşanan psikolojik değişimleri Plagomani temelinde psikanalitik olarak serimlemektedir. Akıllı cihazların güç ikmali için kullanılan cihazlar ve bunların gündelik hayatta işlevlendiği alan Plagomani nosyonunun işlediği düzenek olarak bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışma iletişimsel düzlemde günlük yaşamın akışını ve davranışsal formasyonları farklı itkisellikler ve alışkanlıklarda örgütleyen Akıllı Cihazlarla birlikte gündeme gelen Plagomani ve Nomofobi fenomenlerini örneklerle anlatısal izleğinde serimleyerek ele

aldığı epitome metinlere psikanalitik semiotik yöntem uygulamaktadır. **Sonuç:** Günümüz teknolojisine bakılarak -yapay zeka bir gün insanlığı ele geçirecek- derken, *Plagomani*; ikmalen insanlığı daha şimdilerden ele geçirmiş ve kölesi haline getirmiştir biçimindeki abartılı söylem gerçeğin diğer yüzüne dikkatlerimizi çeken bir muştulayıcıdır. Zira her geçen gün çeşitli yazılım, aplikasyon, sensör, akıllı idle/otonom araçlar ve bunların komponentleriyle sarılan dünyamız ütopyan bir geleceğe bizleri taşırken aynı doz ve olasılıkta diştopyan bir gelecek ihtimalini de bünyesinde taşımaktadır. Basit tüketim araçlarımızı şarj etmek için yataklarımızı priz olan duvar veya köşelere taşımış, sabah uyandıığımızda doluluk oranının hedonizmini yaşayarak güne başlayan bireyler haline gelmiş bulunmaktayız. Gün içerisinde sürekli kullandığımız bu araçların şarj kapasiteleri bir süre sonra uyarı vermektedir. Bu uyarılar, insanların güne başlarken yaşadıkları hazzı yok edip yerine panik ve korku getirmektedir. Basit tüketim araçları *insanlarını* kendilerini şarj edecek mekânlar aramaya, etrafındaki insanlardan şarj dilenmeye zorlayan bir tasma haline gelmektedir. *Marshall McLuhan* “kıyıya vurmadıkları sürece balıklar suyun farkında değildirler” diyerek en kısa şekilde özetlemiştir. İnsanlar teknolojinin belirleyiciliğinin farkında değildirler. Teknolojiyi kendilerinin yönettiklerini düşünmektedirler. Aslında söz konusu olan durum, tekno-hegemonyanın çağdaş bireyi teknolojik kompleks ve metalar evreninin uydusuna dönüştürmesi ve kontrol altına almasıdır. Akılları sürekli kullanmak istedikleri basit tüketim araçlarında ya da şarj ile çalışan diğer araçlarda olan modern birey ve toplum, stres yoğunluğu sebebiyle takıntılı, sinirceli, kaygılı, bağımlı bivalent duygulanımlar yaşamakta ve buysa günlük rutine ve davranışlara olumsuz etkide bulunmaktadır. *Plagomaninin* ortak semptomlarını paylaşan insanlar yalnızlaşmakta, odaklanma sorunu yaşamakta ve bir zaman sonra psikolojik rahatsızlıkları da -depresyon, obsesif kompulsif bozukluk vb.- beraberinde getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Plagomani, Nomofobi, Bağımlılık/İkmal, Psikanaliz, Teknolojik, Determinizm

SİMÜLASYON KURAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ MEDYADA YAKINSAMA

İpek OKKAY¹, Özden TOPRAK²

*İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Halkla İlişkiler ve Reklamcılık, İstanbul / Türkiye*

iokkay@gelisim.edu.tr, otoprak@gelisim.edu.tr

ID: 379 K: 348

Öz: Giriş: Günümüzde gelişen iletişim teknolojileri, mecralar arasındaki farkı bulanıklaştırmıştır. Akıllı teknolojilerin bireyin hayatına girmesiyle birlikte, birey bu teknolojilerin bağımlısı haline gelmiştir. Yeni medya ile dijital teknolojiler ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Bu bağlamda, internet teknolojisinin gelişmesi ve gün geçtikçe kullanımının artması, kitle iletişim araçlarının yöndeşmesine neden olmuştur. Yakınsama olarak da adlandırılan bu durum, teknolojik veya medya/içerik yakınsaması olmak üzere iki şekilde meydana gelmektedir. Medya, ekonomi ve mülkiyet bağlamında yakınsama, dikey tekelleşme olarak ele alınabilirken; teknolojik yakınsama ise farklı iletişim araçları ile cihazlarda yaptığımız işlerin dijital teknolojinin gelişmesi ile tek bir cihazdan yapılabilmesi olarak ifade edilmektedir. Akıllı cihazların bireyin hayatına girmesiyle birlikte, birey bu teknolojilerin bağımlısı olmaya başlamıştır. İnternet sayesinde bireyler, önceleri bilgisayardan daha sonra da taşınabilir mobil cihazlardan kitle iletişim araçlarını kullanabilir hale gelmiş gibi görünse de asıl etken; hedef kitlenin, bu cihazlar arası yakınsama sonucunda, kitle iletişim araçlarını kullanmak yerine internette bireysel tercihlerini izleme, dinleme ve okuma alışkanlığını kazanmaya başlamasıdır. Bu eğilimi fark eden geleneksel kitle iletişim araçları, hedef kitleyi kendilerine çekmek için tematik yayıncılık yoluna gitmiş, dijital platformlar artmış, abonelik sistemine geçilmeye başlanmıştır. Günümüzde internet teknolojisi ile kitle iletişim araçları iç içe geçmiş, internete erişim hızının her geçen gün artışı, yayıncılık hizmetine yeni boyutlar kazandırmıştır. Televizyon yayıncılığı ve telekomünikasyon hizmetlerinin yöndeşmesi sonucu Etkileşimli Televizyon (IPTV) ortaya çıkmıştır. Televizyon ile telekomünikasyon bileşenlerini bir araya getiren IPTV, sayısal televizyon hizmetlerini kullanıcılarına geniş bantlı bağlantı üzerinden ileten bir sistemdir. Bu ve benzeri teknolojiler, kullanıcı alışkanlıklarını ve mecraların yapısını kökten değiştirmeye başlamıştır. Yeni medyanın eşzamansızlık/ asenkronizasyon, etkileşimlilik, kitesizleştirme özelliği artık bütün mecralarda karşımıza çıkmaya başlamıştır. Değişen bu iletişim ortamında kullanıcıların, içerik üretim ve dağıtımına dahil olması mümkün kılınmıştır. İnternetle birlikte sırf kitle iletişim araçlarının kullanımı değişmemiş, hobilerin, kültürel faaliyetlerin çoğu bu sanal ortamda hayat bulmaya başlamıştır. Zaman, mekân, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarını ve alışkanlıklarını kökten değişime uğratmıştır. Kitap okumak, arkadaş edinmek, oyun oynamak ve hatta müze gezmek gibi birçok aktivite sanal dünyaya taşınmıştır. İstedikleri çoğu şeyi evlerinden çıkmadan simülasyon evreninde yapabilir hale gelen bireylerin, çevreleriyle kurdukları iletişim de yöndeşmiş, büyük bir değişime uğramış, bireyler sanal bir dünya içinde kendi gerçek dünyalarına yabancılaşmaya başlamıştır. Bireyin gerçek dünyadan uzaklaşıp zaman, mekân, uzam kavramlarının yeniden şekillendiği bir evrende yeni bir sanal benlik ile var olması, gün geçtikçe gerçeğin yerini simü-

lasyonun almasını sağlamıştır. Baudrillard'ın simülasyon kuramında bir gerçeklik içinde yaşamadığımız; hatta gerçek ve simülasyonun artık birbirinden ayrılamaz bir noktada yer aldığı vurgulanmıştır. Baudrillard'a göre simülasyon kuramı dünyanın her yerindedir ve yaşadığımız hiçbir şey artık gerçek değildir. Zaman, mekan ve uzam kavramlarının değişimi sonucu meta dönüşüme uğramıştır. Sözelimi üretim biçimi ele alındığında sanatsal metalar reproduksiyon, illüstrasyon vb. uygulamalar sayesinde gerçekliğini yitirmiş, anlamı ve değeri azalmış, gerçeğin sanal kopyaları türetildikçe eser kavramı metamorfoza uğramıştır. Gerçek ve simülasyon kavramları birbirinin yerine geçmiştir. **Kapsam:** Baudrillard'ın "Simülasyon Kuramı" çerçevesinde yeni medyada yakınsama konusu, literatür taraması yapılarak eleştirel açıdan incelenmiştir. **Sınırlılıklar:** Literatür taraması ve eleştirel yöntem kullanılarak "Simülasyon Kuramı" bağlamında yeni medyada yakınsama çerçevesinde internet teknolojisinin gelişmesi ile birlikte mecraların yöndeşmesi, yeni medyanın eşzamansızlık/ asenkronizasyon, etkileşimlilik, kitlesizleştirme etkisi; zaman, mekan, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarının ve alışkanlıklarının kökten değişime uğraması, simülasyon kuramı çerçevesinde eleştirel açıdan değerlendirilmiştir. **Yöntem:** Simülasyon kuramı çerçevesinde yeni medyada yakınsama konusu literatür taraması yapılarak, eleştirel yöntemle incelenmiştir. **Bulgular:** Yeni medyanın özelliği olan eşzamansızlık, etkileşimlilik, kitlesizleştirme kavramları, her mecra da görünür hale gelmiştir. Değişen bu iletişim ortamında kullanıcıların, içerik üretim ve dağıtımına dahil olması mümkün kılınmıştır. İnternetle birlikte sırf kitle iletişim araçlarının kullanımı değişmemiş; hobilerin, kültürel faaliyetlerin çoğu bu sanal ortamda hayat bulmaya başlamıştır. Zaman, mekan, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarını ve alışkanlıklarını kökten değişime uğratmıştır. İstedikleri çoğu şeyi evlerinden çıkmadan simülasyon evreninde yapabilir hale gelen bireylerin, çevreleriyle kurdukları iletişim de yöndeşmiş, bireyler sanal bir dünya içinde kendi gerçek dünyalarına yabancılaşmaya başlamıştır. **Sonuç:** İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, kullanıcı alışkanlıklarını ve mecraların yapısını kökten değiştirmiştir. Her geçen gün, mecralar arasındaki fark bulanıklaşmaya başlamıştır. Bireyin gerçek dünyadan uzaklaşıp zaman, mekan, uzam kavramlarının yeniden şekillendiği bir evrende yeni bir sanal benlikle var olması, gün geçtikçe gerçeğin yerini simülasyonun almasını sağlamıştır. Baudrillard'a göre simülasyon kuramı dünyanın her yerindedir ve yaşadığımız hiçbir şey gerçek değildir. Gerçek ve simülasyon kavramları birbirinin yerine geçmiştir. Git gide yabancılaşan bireyler, birbirleriyle iletişim kurmak yerine, yeni medyanın interaktif yapısı içinde, gerçek gibi görünen sanal dünyada kaybolmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler : Yakınsama, Yöndeşme, Bulanıklaşma, İletişim Teknolojileri, Yeni Medya, Mecra, Yabancılaşma, Baudrillard, Simülasyon

PLASTİK, ESTETİK VE ETİK BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE KULLANILAN KOSTÜM VE AKSESUARLARIN HEDEF KİTLE ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ

Erkan ÇİÇEK

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İstanbul / Türkiye

ercicek@yildiz.ed.tr

ID: 378 K: 123

Öz: Giriş: Son yıllarda sayıları giderek artan yerli televizyon dizileri, izleyicinin büyük ilgisini çekiyor. Dizilerin bu güne kadar televizyon kanallarında hiçbir program türünde görülmeyen izlenme oranlarına ulaşması, televizyon kanallarının yayın akışlarında daha fazla diziye yer vermelerine neden oluyor. Reklam verenlerde her hafta periyodik olarak yakaladıkları hazır hedef kitleyi diziler aracılığıyla reklam bombardımanına tutuyorlar. Televizyon kanalları reklam gelirlerini her geçen gün biraz daha arttırırken, dizi yapımcıları da içinde tüketimi arttıracak unsurları barındıran, sponsorların iştahını kabartacak senaryoları sipariş ediyorlar. Büyük sponsor büyük bütçeli yapım anlamına geliyor. Kamera arkası ve kamera önü ile yüzlerce kişinin çalıştığı bir alan dizi setleri. Dizilere sponsor olan firmalar için televizyon dizileri büyük bir showroom alanıdır. Bu bağlamda ürünlerinin sergilendiği bölümlerin yayınlanmasının ardından satışlar artıyor. Bu araştırmada Türk televizyon dizilerinde kullanılan kostüm ve aksesuarların hedef kitle alışkanlıklarına etkisi irdelenecek. Gerekli literatür taramasının ardından, internet ortamında konuyla ilgili görsel kaynaklardan faydalanılmıştır. Konunun temelini oluşturan izleyicilerin (tüketicilerin), sosyal medyada yer alan yorumlarına yer verilerek, dizilere sıkça sponsor olan kuyumculuk sektöründen birkaç firma yetkilisi ile bir televizyon kanalının ilgili birim yetkilisi ve bir sanat yönetmeni ile mülakat gerçekleştirilmiştir. **Araştırmanın Amacı:** Bu araştırmanın genel amacı, Plastik, Estetik ve Etik Bağlamında Türk Televizyon Dizilerinde Kullanılan Kostüm ve Aksesuarların Hedef Kitle Alışkanlıklarına Etkisi incelenmesidir. **Araştırmanın Kapsam ve Sınırlılıkları:** Bu Araştırma sonuçları açısından Plastik, Estetik ve Etik Bağlamında Türk Televizyon Dizilerinde Kullanılan Kostüm ve Aksesuarların Hedef Kitle Alışkanlıklarına Etkisinin dağılımı, yansımaları ve sonuçları incelenmiştir. **Araştırmanın Yöntemi:** Bu araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Tarama modeli, var olan bir durumu, var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2005). **Bulgular:** Geleneksel medya ile birlikte yeni medyanın artık bireylerin ve toplumun sınırları içerisinde önemli bir ihtiyaç olduğunu söyleyebiliriz. Bu bağlamda pek çok tüketim maddesini lüksten çok, gereksinim olarak nitelendiren insanların oranı büyük oranda artmaktadır. **Sonuç:** Günümüzde haber, spor, kültür, eğlence giderek metalaşmakta; toplumsal yaşamın bütün kesitleri bu metalaşmadan payını almaktadır. Bu durumun bir yansıması olarak, günümüzde modern birey de iyi bir yaşamın ihtiyacının çok daha fazlasını çok daha fazla para ödeyerek sahip olmakla mümkün olduğuna inanır duruma gelmektedir. Giderek daha çok sayıda insan yazlık evlerinin, yüzme havuzlarının, yurtdışı seyahatlerin, güzel elbiselerin, çok paranın ve ikinci arabanın iyi bir yaşamın sembolü olduğunu düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Plastik, Estetik, Etik, Medya

TELEVİZYONDAN İNTERNETE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE SOSYAL MEDYADA GENÇLİK

Ali Murat KIRIK

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi Radyo, TV ve Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

murat.kirik@marmara.edu.tr

ID: 377 K: 79

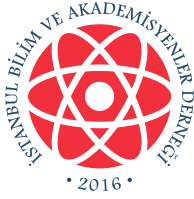
(Bu çalışma kongre bilim kurulu tarafından İLETİŞİM alanında SÖZEL birinci seçilmiştir)

Öz: Giriş: Günümüzde iletişim, özellikle kitle iletişim araçlarının etkinliğinin giderek artması ve toplumun her kesimini az ya da çok etkilemesi nedeniyle çağın en önemli bilim dalı durumuna gelmiştir. Disiplinler arası bir niteliğe sahip olan iletişim; sosyoloji, psikoloji, dilbimi, antropoloji, felsefe, teknoloji, siyaset bilimi ve diğer sanat dallarıyla sürekli etkileşim halindedir. Genel bir tanımlama yapacak olursak iletişim, “kaynaktan gönderilen mesajın (ileti) uygun kanallar aracılığıyla alıcıya gönderilmesi”dir. Bu etkin süreçte önemli olan; duygu, düşünce ya da herhangi bir bilginin uygun yöntemler ve araçlar kullanılarak başkalarına aktarılmasıdır. **Amaç:** Bu çalışma, televizyondan internete dönüşüm eşliğinde popülaritesini giderek arttıran sosyal paylaşım ağlarının gençler üzerinde yarattığı olumsuz etkinin tespit edilmesi ve bu sorunsala uygun çözüm yolları aranmasını amaçlamaktadır. Çalışmada, televizyon ile internetin bileşkesinden oluşan IPTV teknolojisinin dönüşüm sürecindeki konumu irdelenecek, etkileşim ve internet bileşkesinin oluşturduğu sanal ortamların görsel-işitsel yayıncılık açısından uygunluğu tespit edilmeye çalışılacaktır. **Kapsam:** Çalışmada ailelerin yapısal özellikleri üzerinde durulacak ve yeni medyaya adaptasyon sorunları irdelenecektir. Türkiye’de genç bireylerin aile içerisindeki konumlandırılışı tartışılarak gençlerin internete karşı tutumları ölçülmeye çalışılacaktır. Ayrıca internetin bir uzantısı olan sosyal paylaşım ağlarının gençler üzerinde kurduğu tahakküm ve gençlerin günümüzdeki psikolojik sorunlarının tespiti çalışma içerisinde çözüm aranacak bir diğer nokta olacaktır. Sanal uzam içerisinde gençlerin giderek yalnızlaşması, sosyal paylaşım ağlarında gereğinden fazla vakit geçirmesi, etik ihlaller yapması ve bunların neticesinde kültürel yozlaşmanın ortaya çıkması çalışmada değinilecek diğer noktalar olacaktır. **Sınırlıklar:** Araştırmanın uygulanacağı evren ve örnekleme ilişkin sınırlılık: Araştırma 2012 yılının Kasım-Aralık ayları içerisinde Facebook, Twitter, Google+... gibi sosyal paylaşım ağlarına üye olan kullanıcılar, konuyla ilgili uzman akademisyenler ve İstanbul ili Şişli ilçesi sınırlarında yer alan özel bir dershanenin öğrencileri ile sınırlıdır. **Yöntem:** Bu çalışma genel tarama modeli kullanılarak hazırlanan betimsel bir araştırmadır. Çalışmada kullanılan genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren konusunda genel bir yargıya ulaşmak amacıyla, evrenini bütünü veya evrenden alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde gerçekleştirilen tarama düzenlemeleridir. 617 Araştırma modeli oluşturulmadan önce sosyal paylaşım ağları ile ilgili bulgular elde edilmiş ve Türkiye genelinden rastlantısal (seçkisiz örneklem) bir şekilde seçilmiş, kullanıcıların Facebook ile Twitter hesapları incelenerek sistematik bir şekilde çözümlenmiştir. **Bulgular:** Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri 0,934 bulunmuştur. KMO testi, çıkan dağılımın faktör analizi

için yeterli olup olmadığını sınamak için kullanılmaktadır. Akgül ve Çevik, KMO test sonucu için 0,800–0,900 aralığının çok iyi olduğunu belirtmektedir. Sosyal Paylaşım Ağlarında Konum Belirleme Ölçeği'nin KMO test sonucu her ne kadar 0,934 çıksa da, bu sonuç ölçeğin geçerliği, güvenilirliği açısından kabul edilebilir bir değerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 467'si (% 45,3) erkek, 563'ü (% 54,7) ise kadındır. 1030 katılımcıdan 530'u (% 51,5) 18–24 yaş aralığında, 391'i (% 38,0) 25–34 yaş aralığında, 64'ü (% 6,2) 35–44 yaş aralığında, 36'sı (% 3,5) 45–54 yaş aralığında, 9'u (% 0,9) ise 55 ve üzeri yaş aralığında yer almaktadır. Katılımcıların 25'i (% 2,4) ilköğretim, 76'sı (% 7,4) lise, 27'si (% 2,6) önlisans, 507'si (% 49,2) lisans, 395'i (% 38,3) ise lisansüstü (yüksek lisans-doktora) mezunudur. Katılımcıların internet üzerinde günlük geçirdiği zamana göz atıldığında 1 saatten az diyenler 66 (% 6,4), 1–3 saat diyenler 480 (% 46,6), 4–6 saat diyenler 353 (% 34,3), 7 saat ve üzeri diyenler ise 131 (% 12,7) kişidir. Katılımcıların sosyal paylaşım ağlarına günlük ziyaret sıklıkları incelendiğinde günde 3–5 kez diyenler 454 (% 44,1), günde 6–10 kez diyenler 247 (% 24,0), günde 11–15 kez diyenler 127 (% 12,3), günde 16–20 kez diyenler 57 (% 5,5), her zaman diyenler ise 145 (% 14,1) kişidir. Buna göre katılımcıların çoğu sosyal paylaşım ağlarını günde 3–5 kere ziyaret etmektedir. **Sonuç:** Yaş ile sosyal ağlara erişim amaçlı internet kullanımı arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare testi sonuçlarına göre, farklı yaş aralıklarında yer alan katılımcıların sosyal ağlara erişim amaçlı internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki yoktur. 18–24 yaş aralığı, yani gençlerin 81,3%'ü sosyal ağlara erişim amaçlı interneti kullandığını belirtmiştir. Bu sonuç, gençlerin sosyal medyayı aktif bir şekilde kullandığını gözler önüne sermektedir. Farklı yaş aralıklarında yer alan katılımcıların film, müzik... v.s. indirme amaçlı internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. 18–24 yaş aralığındaki gençlerin çoğunluğu interneti film, müzik... v.s. indirme amaçlı kullandığını belirtmiştir. Farklı yaş aralıklarında yer alan katılımcıların oyun oynama amaçlı internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. 18–24 yaş aralığında yer alan gençlerin sadece 35,5%'i interneti oyun amaçlı kullandığını belirtmiş, aynı yaş grubunun 95,1%'i, interneti eğitim ve araştırma amaçlı kullandığını ifade etmiştir. Gençlerin 89,1%'inin interneti ödev amaçlı kullandığı araştırma neticesinde ortaya çıkmıştır. 18–24 yaş aralığının 56,6%'s, interneti alışveriş amaçlı kullandığını belirtmiştir. Bu sonuçtan da anlaşılacağı gibi gençlerin yarısından fazlası interneti çevrimiçi alışveriş amaçlı kullanılmaktadır. Farklı yaş aralıklarında yer alan katılımcıların bankacılık amaçlı internet kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Gençlerin 45,8%'i interneti bankacılık amaçlı kullandığını belirtmiştir. Araştırmada da görüldüğü gibi eğitim düzeyi arttıkça bireyler daha da bilinçlenmektedir. Bu açıdan toplum devlet tarafından eğitime teşvik edilmelidir. Bu sayede daha bilinçli nesiller yetişebilecektir. Eğitim düzeyi arttıkça anne ve babalar çocuklarına her anlamda daha faydalı olabilecektir.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Medya, İnternet, Televizyon, Teknolojik Dönüşüm

Yazar Notu: *Bu çalışma Ali Murat Kırık'ın 2013 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo TV Sinema Anabilim Dalı'na hazırlanmış olduğu "Yeni Medya Çağı Çerçevesinde Türkiye'de Televizyondan İnternete Dönüşüm Ve Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu" Başlıklı, Doktora Tez çalışmasından türetilmiştir.*

ANA AKIM MEDYANIN PANDORA KUTUSU: FİRMA-REKLAM VE OKUR SARMALINDA
DARALAN HAKİKAT

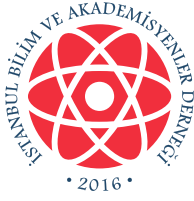
Orhan BAYTAR

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, İstanbul / Türkiye

obaytar@marmara.edu.tr

ID: 376 K: 349

Öz: Giriş: ‘Ana akım’ veya ‘ana damar’ olarak adlandırılan büyük ölçekli medya, sayıca az olmasına rağmen sermaye, mülkiyet ve gelir büyüklüğü açısından sahip olduğu büyük güç sayesinde toplumun gündemini önemli ölçüde belirlemektedir. İlk kurumsallaşma yıllarında kamunun ortak çıkarını gözetmek ve hakikatın ortaya çıkmasına destek olacak şekilde mütevazı olarak konumlanan medya, piyasa süreçleriyle organik bağ kurmasıyla zaman içerisinde büyüyerek devasa bir sektör haline gelmiştir. Günümüzde ana akım medya; ekonomik sistemde arz-talep döngüsünü yönlendiren ve ekonomik sistemden fayda sağlayan, özel rekabet şartları içinde piyasa kurallarına göre faaliyet gösteren, finansman kaynakları büyük ölçüde reklam, tiraj ve farklı alanlardaki yatırımlar gibi faaliyetlerden sağlanan büyük ölçekli medya haline gelmiştir. Kamu yararının oluşması için asıl fonksiyonu olan fikir çoğulcunu yansıtmak yerine, piyasa payını maksimum düzeye çıkaracak ilgililik/ilginçlik eksenli, homojen, sınırlı ve dar bir içerik etrafında bir habercilik yürütmektedir. Ana akım medyadaki bu ‘konsantrasyon’ sadece sermaye ve mülkiyet yoğunlaşmasıyla sınırlı kalmamakta, farklı fikirlerin aynışmasına ve benzeşmesine, başka bir deyişle ‘fikirlerde de konsantrasyona’ zemin hazırlamaktadır. **Amaç:** Gündem belirleme ve ekonomik paştadan pay alma bakımından büyük güç sahibi olan ana akım medyanın dar haberciliği, demokratik çoğulculuğu ve hakikatı tüm boyutlarıyla yansıtmak derinlikten mahrum olduğu görülmektedir. Sağlıklı bir şekilde bilgilendirme imkânı ve ortak kanaatlerin oluşması önünde engel olarak duran ana akım medyanın mevcut kısır döngüden kurtularak kamu yararı lehine faaliyet göstermesi için mevcut döngünün deşifre edilmesi amaçlanmaktadır. **Kapsam:** Çalışmanın kapsamı, endüstriyel organizasyon bağlamında medya firması, reklam veren ve okur davranışı değişkenleri üzerinde odaklanmaktadır. **Sınırlılıklar:** Bu çalışmada haber ve hakikat üzerinde ekonomik kaygının özellikle belirleyici faktörler ele alınmıştır. Bu çalışmanın siyaset, toplum ve kültürel unsurların gücünü dışarıda bırakarak spesifik bir analiz yapması önemli bir sınırlılığıdır. **Yöntem:** Bu çalışma, aydınlanmayla beraber ortaya çıkan demokrasilerde ‘dördüncü güç olma’ fonksiyonu ile ‘ekonomik mantığı’ arasında medyanın yapısal ve paradoksal bir sıkıntı yaşadığını, firma-reklam ve okur üzerinden eleştirel ve betimleyici bir şekilde göstermeye çalışmaktadır. **Bulgular:** a) Küresel sistemin siyasal örgütlenme modellerinin (Otoriter, Marksist, liberal/neo-liberal) herhangi birisinde faaliyet gösteren ana akım medyanın, içinde faaliyet gösterdiği modelin öngördüğü kurallar gereği manevra alanı, ekonomiyle ilişkisi ve içeriği büyük ölçüde etkilenmektedir. b) Ana akım medya; günümüzde içinde faaliyet gösterdiği yaygın liberal/neo-liberal model doğrultusunda piyasa odaklı çalışma şartları ve kâr/büyüme kaygısı dolayısıyla, günümüzde medya özgürlüğü ve hakikatını geliştirmekten öte hakikata ulaşma önünde

SÖZEL BİLDİRİLER

engel teşkil etmeye başlamıştır. **Sonuç:** Haber seçiminde, 'firma'- 'reklam veren'- 'okur' sarmalının karşılıklı beklentilerinin optimal dengesi gözetildiğinden dolayı, piyasa odaklı modele angaje olan ana akım medyanın klasik fonksiyonunu yerine getirmesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Okur ve reklam kısır döngüsünün medya üzerindeki etkisinin sınırlandırılması için mevcut modele alternatif destekleyici gelir modellerinin (kamu destekleri vs.) gerektiği, ana akım dışında kalan irili ufaklı alternatif mecraların ana akım medyayla rekabetini sağlayacak ikame koşullarının oluşturulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anaakım Medya, Hakikat, Firma Teorisi, Reklam, Okur

PLASTİK SANATLARDA DİYALEKTİK

Mehmet ÖZEN

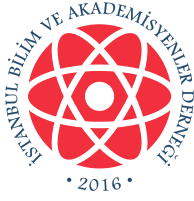
Maltepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Gastronomi ve mutfak sanatları Bölümü

İstanbul / Türkiye

mehmetozen@maltepe.edu.tr

ID: 374 K: 126

Öz: Giriş: Sanat, insanlıkla paralel bir doğrultuda gelişmiştir ve sürekli olarak değişimler geçirerek insanlığın anlatısı olmuştur. İnsanlar, duygu ve düşüncelerini yüzyıllar boyunca sanat aracılığıyla dile getirmiştir. Sanat, bir irdeleme ve sorgulama yöntemi ya da bir ifade aracı olarak tanımlanması gerekirse bu ifade aracının insanlıkla birlikte ve paralel olarak değiştiği ve geliştiği söylenebilir. İnsan ve sanat ikilemi, aydınlanma dönemiyle geri dönüşü olmayan bir yola girmiş, modern olma ve modernleşme artık sanatın da bir sorunu olmuştur. Günümüzde sanatın sadece yüzey üzerinde yapılan bir renklendirmeden ibaret olmadığı aşikârdır. Özellikle günümüz 21. yüzyılında eğilimlerin ve anlayışların hüküm sürdüğü bu çağda sanat; kendine milyonlarca ifade kazandıracak boyutlara vardığı ve dönüştüğü görülmektedir. Bu ifadeler temelinde estetik veriler taşısa da bilmenin temel taşı sayılan diyalektiği burada atlamamak gerekir. Estetik sınırlar içerisinde uzak tutmaya çalışılan diyalektiğin sadece bilimsel veriler ışığında oluştuğu asla düşünülmemeli. **Amaç:** Bu araştırma bize diyalektiğin sadece bilimsel veri taşımadığı estetik verilerinde birer bilgi verisi olarak diyalektik oluşturacağını ortaya koymaktadır. Bir ırmak da ikinci kez yıkanılmayacağını söyleyen Heraklitos diyalektiğin ilk adımlarını atsa da ilk çağlarda bilimlerin gelişmemiş olmasına paralel olarak düşünce yöntemi kaba bir mantık çerçevesini aşmamıştır. Maddi ihtiyaçların itişisi zamanla bilimlerde muazzam bir hamleye yol açsa da düşüncenin hapsedildiği yöntem zamanla zorlanarak aşılmıştır. Bunu sanayi devrimiyle birlik de geliştiren alman düşünür Hegel'den başkası değildir. Bu sayede diyalektik basit bir tartışma aracı olmaktan çıkmış çağdaş düşüncenin anahtarı haline gelmiştir. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evreni, Plastik sanatlarda diyalektiğin kullanıldığı örnek çalışmalarla destekleniyor olmasıdır. 10 çalışmadan oluşan eserlerle anlatılacak olan bu araştırma resim heykel ve seramik çalışmalarla desteklenecektir. **Sınırlılıklar:** Bu araştırmanın sınırlılıkları plastik sanat eserleri ile sınırlandırılmıştır. Bunlar fotoğraf, seramik, resim, heykel olarak örneklemeleri üzerinden belirlenmiştir. Dolayısıyla diğer sanat disiplinleri her ne kadar içerikle bağdaşsa da konunun dışında tutularak sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Resim heykel ya da seramik ve fotoğraf gibi içeriğinde plastik öğeler taşıyan sanat disiplinlerinin hem bir arada kullanılmasından dolayı hem de eserlerin üretimi esnada sanatçının kendince ifadeye dönüştürecek araçları (enstrümanları) kullanmasının diyalektik oluşturacak nasıl bir niteliğe vardığının tespiti yapılacaktır. Burada kullanılacak olan estetik materyallerin diyalektiğin temel taşı ve mantığı sayılan tez, anti tez ve sentez dönüşecek hallerin tespiti yapılacaktır. **Bulgular:** Bir şey hem beyaz hem de siyah olamayacağı gibi, insan düşüncesi bir türlü bir şeyin aynı zamanda kendi zıddın taşıyacağı fikri hiçbir zaman akıllara gelememiştir. M.Ö 500 yıllarında Anadolu da yaşamış olan ünlü düşünür Heraklitos, İnilen merdivenin aynı

SÖZEL BİLDİRİLER

zamanda çıkılan bir merdiven olmasını, ahengin zıtlıkların birlikteliğinden doğduğunu görmüştür. Etimoloji olarak diyalektik tartışma demektir. Araştırma yöntemi olarak tartışmanın gerçeğe varma biçimine zamanla dönüşmesi Sokrates in düşüncesiyle gelişim göstermiştir. Burada temel araç her şeyin tarifine varabilmektir. Bu da bizi gerçeğe ulaştıracaktır. **Sonuç:** Engelse göre diyalektik “Dış dünyada ve insan düşüncesindeki hareketin genel yasalarını inceleyen bilim.”olarak tarifini bularak bugün modern dünyada işleyen diyalektiğin temel mantık yolunun son şeklini belirler. Bu araştırma sadece düşünce olarak bilimsel veri taşıyan ve bir tür gerçeğe ulaşma biçimi arayan düşünce yapısının aslında plastik sanatların temelinde var olduğunu görünür kılabilir. Bu bulgulardan yola çıkarak geliştirilen araştırma uygulamalı eserlerle ifade kazandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Plastik Sanatlar, Diyalektik, Sanat, Felsefe

SPOR MEDYASINDA CİNSİYETÇİ SÖYLEM BAĞLAMINDA BASKETBOL REKLAMLARINDA ERKEKLİK TEMSİLİ

Emel BAŞTÜRK AKCA¹, Selen Buse ŞAKAR²

Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Kocaeli / Türkiye

emelakca@kocaeli.edu.tr

ID: 372 K: 343

Öz: Giriş: Toplumsal cinsiyet kavramı, doğuştan gelen biyolojik cinsiyetimizden farklı biçimde toplumun idealize ettiği kadınlık ve erkeklik rollerinin öğrenim süreçlerini ifade etmektedir. Deux ve Kite'a göre toplumsal cinsiyet, erkek ve kadınların toplumdaki görev ve rolleri hakkındaki inançlara, kalıplaşmış yargılara verilen isimdir (1993: 107). Bu görev ve roller, toplumdan topluma farklılık göstermekle birlikte ataerkil sistemin var olduğu her yerde benzer özellikler sergilemektedir. Toplumsal cinsiyet kalıpları, toplumdaki işbölümünün ve cinsler arasındaki hiyerarşik düzenin de belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Feminist hareket ve akademik çalışmalar, kamusal alandan özel alana uzanan bir yolda kadının toplumsal konumunu, bunun nedenlerini sorgulamış, bu kalıp yargılar ve rolleri dönüştürmek için mücadele etmiştir. Özellikle 1990'lı yıllarda belirgin biçimde karşımıza çıkan erkeklik hareketlerinin gelişimiyle erkeklik rollerinin de baskıcı ve ideolojik yapısı deşifre edilerek toplumsal cinsiyet rollerinin toplumsal inşası kadar, bu rollerin kendi içindeki iktidar ilişkileri de tartışılmaya başlanmıştır. Geçmişten günümüze toplumda egemen olan ideolojilerin yansımaları bulduğu ve paralel olarak yeniden üretildiği önemli alanlardan birisi spor alanıdır. Spor toplumsal yapının önemli bir parçası olmanın yanı sıra, bireyin sosyal ve kültürel varlığı açısından da önemli bir işleve sahiptir. Bu nedenle, spor alanını, toplumdaki iktidar ilişkilerinden bağımsız bir alan olarak görmek mümkün değildir. Aksine görünür olma özelliğinin, yaşamın diğer alanlarından (politika, ekonomi, siyaset gibi) ayrı olduğu düşüncesi ve sportif etkinliğin görece gönüllülüğü, sporu, erkek üstünlüğü ideolojisinin yeniden üretilmesinde en önemli sosyal alanlardan biri haline getirmektedir (Willis, 1982). Temelde, insanların belli kurallar çerçevesinde fiziksel ve zihinsel yetenek ve becerilerini kullanarak rekabet etmelerine dayanan bir etkinlik olan sporun erkek alanı olarak görülüp, erkeklikle özdeşleştirilmesinin temel nedeni; toplumsal cinsiyette kadın ve erkeğe atfedilen roller ve özelliklerle ilişkilidir. Sporun fiziksel güç, dayanıklılık, sertlik ve şiddet ile ilişkilendirilmesi, erkek bedeni ile özdeşleştirilmesini ve bir erkek etkinliği olarak görülmesini kolaylaştırmaktadır (Weinberg ve Gould, 1995). Sporun, erkek egemen bir alan olarak görülmesi ve buna bağlı olarak belli spor dallarının daha ön planda tutulması, yalnızca erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğini değil, aynı zamanda erkekler arasındaki hegemonik ilişkiyi de yeniden üretmektedir. Ülkemizde, spor dalları arasında futbolun tüm branşlara karşı tartışmasız bir üstünlüğü olduğu, futbolun da gerek sporcular gerekse de taraftar kitlesi açısından bir 'erkekler kulübü' olarak kurulduğu açıktır. **Amaç:** Bu çalışmada, toplumsal cinsiyet kavramı, erkeklik hareketleri ve hegemonik erkeklik kavramları üzerinden spor medyasında erkeklik temsilleri ele alınacaktır. Çalışmanın genel amacı, spor medyasındaki cinsiyetçi dili ortaya koymak, daha özeldeki amacı ise yalnızca futbolda de-

ğil, basketbol alanında da cinsiyetçi kalıpların ve hegemonik erkekliğin nasıl yeniden üretildiğini göstermektedir. **Kapsam:** Çalışmanın analiz kısmında ise sponsor şirketler tarafından ulusal medyada yayınlanmak üzere çekilmiş iki adet erkek basketbol takımı reklam filminin göstergebilimsel analizine yer verilmiştir. Analiz için 2015 yılı Avrupa Basketbol Şampiyonası'nın iddialı takımlarından biri olarak görülen Türkiye A Milli Basketbol Takımı için çekilen 12 Dev Adam Garanti Bankası reklamı ile Türk Telekom Erkek Basketbol Takımı için çekilen Mavi Kaplanlar reklam filmleri seçilmiştir. **Sınırlılıklar:** Araştırma, örneklem olarak belirlenen iki reklam filmiyle sınırlandırılmıştır. Basketbol, futbol kadar hakkında içerik üretilen bir spor dalı olmadığı için söz konusu reklamların seçimine ilişkin kriterler belirlenmemiş, yayımlandığı süreçte yaygın bir gösterime sahip olan iki reklam tesadüfi biçimde seçilmiştir. Reklam videolarına Youtube adlı internet sitesi üzerinden ulaşılmıştır. **Yöntem:** Araştırmada, Pierce ve Saussure'ün açıklamalarından da yararlanılarak Bartles tarafından tanımlanmış olan göstergebilimsel çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu reklamların göstergebilimsel çözümlemesi aşağıda belirtilen üç düzlem temel alınarak yapılmıştır; 1- Dilsel ileti çözümlemesi (kurgusal çözümleme) 2- Şifrelenmemiş görüntüsel ileti çözümlemesi (gerçeğe benzerlik, düzenlam) ve 3- Şifrelenmiş görüntüsel ileti çözümlemesi (yananamlar). **Bulgular:** A Milli Erkek Basketbol Takımı için kullanılan reklamda sporcuların takım için “ter dökmeleri” vurgusu ve buna paralel biçimde “kan-ter” içinde görüntüleri dikkat çekerken, Türk Telekom Erkek Basketbol Takımı için çekilen Mavi Kaplanlar filminin bazı karelerinde sporcular, formlarının yanı sıra takım elbiseleri ile ‘metroseksüel erkek’ görünümüne yakın bir imaj da sergilemektedirler. Çalışmada sporcuların temsiline ilişkin olarak iki reklam arasındaki farkın nedenleri de hegemonik erkeklik ya da başka bir ifade ile farklı erkeklikler arasındaki iktidar ilişkisi üzerinden sorgulanmıştır. **Sonuç:** Reklamların görsel analizlerinde, -A Milli Erkek Basketbol Takımı için hazırlanan filmde, diğer filmde farklı olarak milliyetçi unsurlar önplana çıkmakla birlikte- her iki filmin görsellerinde oyuncuların fiziksel üstünlüğüne vurgu yapıldığı ve bu görüntüler aracılığıyla basketbolun büyük ölçüde fiziksel güç üzerinden kurulduğu görülmüştür. Oyuncuların fiziksel üstünlüğü, özellikle çocuklar ve kadınlarla karşı karşıya getirilerek görünür kılınmaya çalışılmakta ve spor bir erkek alanı olarak yeniden kurulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Hegemonik Erkeklik, Spor Medyası, Basketbol

KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ BAĞLAMINDA YENİ MEDYADA ESTETİĞİN VE KUSURSUZLUĞUN DAYATILMASI

Özden TOPRAK¹, İpek OKKAY²

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

otoprak@gelisim.edu.tr, iokkay@gelisim.edu.tr

ID: 371 K: 348

Öz: Giriş: Yeni medyanın her mecrasında bireylerin kusursuz olmaya itilmesi, çağımızın en büyük sorunlarından biri haline gelmiştir. Bireylerin estetik kaygılar ve görüntü kusursuzluğu dayatması sonucu kendilerini ifade ediş biçimleri, tüketim toplumunda beden ve dış görünüşün bir meta olması sonucunu beraberinde getirmiştir. Bu kaygılar sonucu birey, bu yapay ortamda gönüllü gözetlenmeyi kabul ederek beğenilme kaygısı ve estetik anlamda mükemmeliyetçiliğe itilmiştir. Benmerkezci bireyler, kendi estetik görünüşüne odaklanıp dış dünyadan kendilerini soyutlamış ve kendi dış görünüşüne yabancılaşmış, bunun sonucunda estetik anlamda kusursuzlaşmanın her yöntemini uygulama yoluna gitmiştir. Kimi zaman çekim tekniklerine (ışık, kamera açıları vb.) hakim olmadan özçekim yaparak kendi görüntülerini beğenmeyen bireyler, plastik cerrahi müdahalelerden dahi kaçınmamaya başlamış, sosyal medyada paylaşacakları her görüntü, bu estetik kaygı için en büyük ölçüt haline gelmiştir. Bu durum bazı bireylerin hayatındaki en önemli sorun olmuş ve kusursuzluk arayışına girmelerine sebep olmuştur. Bireyler toplumsal sorunlardan ve öz dünyalarının gerçek sorunlarından bilinçli olarak soyutlandırılmıştır. Kapitalizmin insanlara tüketim toplumunda belirli standart üstünlük ölçütlerini dayatması (altın oran kavramı, kemersiz burun, yaşlanma korkusunun yayılması, zayıflığın empoze edilmesi, obezite ile dalga geçilen paylaşımlar, pahalı marka ve ürünlerin ön plana çıkarılması vb.) bireylerin kendilerini ifade ediş biçimlerini yeniden yapılandırmış, kişileri tek tipli hale getirmiş (silikon dudak, botoks, kaldırılmış kaşlar, silikonlu göğüs vb.) bütün bunların sonucunda bireyler, bir tüketim nesnesi haline gelmiş; kendi sorunlarından, özbenliğinden ve toplumdaki yabancılaşmaya itilmiştir. Tüketimi tetiklemek için estetik pazarlama ön plana çıkarılmıştır. Yeni medya denilince popülerlik bakımından ilk akla gelen sosyal medya siteleridir. Bu sebeple de tüketimi tetiklemek için özellikle instagram, facebook ve twitter ön plana çıkmış, hatta takipçi sayısı fazla olan popüler isimler, fenomenler örnek alınmaya başlanmış, güzellik ve estetik merkezleri, plastik cerrahlar bu mecraları, hedef kitlelerini artırmak ve takipçileri ile interaktif iletişim kurmak için aktif olarak kullanmaya başlamışlardır. Sosyal medya hesapları, web siteleri, instagram, facebook, twitter gibi popüler sosyal paylaşım siteleri plastik cerrahlar, güzellik ve estetik merkezleri tarafından kuşatılmıştır. Bu sayede bu tür merkezler, hedef kitlelerini artırmakta ve yeni medyanın etkileşimlilik özelliğinden faydalanarak mevcut takipçiler ile çift yönlü iletişim kurmaktadır. Hedef kitle bu durumdan yoğun bir şekilde etkilenmekte; bu sayfaların popülaritesi gün geçtikçe artarken oluşan bu döngü, özbenliğinden yabancılaşmış bireylerin kusursuzluk arayışını daha da artırmaktadır. Bu kısır döngü içinde birey, kendisini estetik açıdan yoksun

görmeye başlayarak kişilik özelliklerinden ve iç dünyasından soyutlanmaya ve yabancılaşmaya itilmektedir. **Amaç:** Bu araştırmada, yeni medya ile birlikte bireylerin benmerkezciliğe itilmesi, gerçek sorunlardan ve özbenliğinden yabancılaşıp meta haline getirilmesi, kültür endüstrisi bağlamında estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması eleştirel bir yaklaşımla ele alınmıştır. **Kapsam:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması, literatür taraması yapılarak eleştirel yöntemle incelenmiştir. **Sınırlılıklar:** Literatür taraması ve eleştirel yöntem kullanılarak kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması çerçevesinde popüler sosyal medya sitelerinde bireylerin kendilerini ifade etme biçimleri, özbenliklerine yabancılaşmaları, toplumsal rolleri bağlamında kendilerini nasıl konumlandıkları, kültür endüstrisinin dayattığı popüler güzellik ölçütlerinin ve tüketim ölçütlerinin bu konumlandırmaya etkileri incelenmiştir. **Yöntem:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması konusu üzerine literatür taraması yapılmış ve eleştirel açıdan incelenmiştir. **Bulgular:** Yeni medyanın yarattığı popüler kültür sonucunda benmerkezci bireyler ortaya çıkmıştır. Bu bireyler, kendi estetik görünüşüne odaklanıp dış dünyadan kendilerini soyutlamış ve kendi dış görünüşüne yabancılaşmış, bunun sonucunda estetik anlamda kusursuzlaşmanın her yöntemini uygulama yoluna gittikleri görülmüştür. Kapitalizmin ve kültür endüstrisinin insanlara tüketim toplumunda belirli standart üstünlük ölçütlerini dayatması, bireylerin kendilerini ifade ediş biçimlerini yeniden yapılandırmıştır. Kültür endüstrisinin esiri olan bireyler tek tipli hale gelmiş, adeta klonlanmıştır. Bütün bunların sonucunda bireyler, bir tüketim nesnesine dönüşmüş; kendi sorunlarından, özbenliğinden, iç dünyasından ve toplumdan yabancılaşmaya itilmiştir. **Sonuç:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyanın estetiği ve kusursuzluğu dayattığı görülmektedir. Bireyler yeni medyada yer alan bazı popüler içeriklerden kaynaklı benmerkezci olmaya başlamışlardır. Yeni medya ortamları, sosyal medya hesapları, web siteleri, instagram, facebook, twitter gibi popüler sosyal paylaşım siteleri, güzellik, estetik ve kusursuzluk kavramlarının yeniden yorumlanmasına, klasik ölçütlerin sorgulanmasına neden olmuştur. Kültür endüstrisinin dayattığı estetik ve kusursuzluk, bireyleri gereksiz operasyonlara itmiş, bireyler tek tiplereşerek metalaşmıştır. Bu estetik kaygı uğruna operasyonlarda ölenler bile olmuştur. Dayatılan bu estetik mesajları, anoreksiyadan kaynaklı ölümü de artırmıştır. Bireylerin ruh sağlığı bozulmuş, dış görünüşüne yabancılaşan, hiçbir koşulda kendilerini estetik olarak güzel bulmayan bireyler, yalnızlaşmaya ve toplumdan soyutlanmaya başlamışlardır. Yalnızlaşan ve yabancılaşan bireyler, toplumsal sorunları kendi estetik kaygılarından dolayı göremez hale gelmiştir. Popüler kültürün yarattığı bu mesajların altında bireyleri tüketime yönlendirmenin olduğu açıktır. Bireylerin tek tiplendiği bu düzende insanlara estetik ve kusursuzluktan çok, iç güzelliğin öneminin tekrar hatırlatılması konusunda projeler yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Popüler Kültür, Kültür Endüstrisi, Tüketim Toplumu, Estetik, Kusursuzlaştırma, Yabancılaşma

ARTIRILMIŞ GERÇEKLIK PERSPEKTİFİNDEN SANAL TELEVİZYON STÜDYOLARI

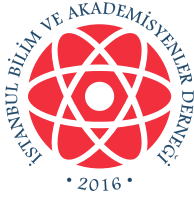
Beril EKŞİOĞLU SARILAR

İstanbul Aydın Üniversitesi, Televizyon Haberciliği ve Programcılığı, İstanbul / Türkiye

berilsarilar@gmail.com

ID: 370 K: 346

Öz. Giriş: Kapitalist toplumlarda gösteri dünyası öne çıkmış, birey artık gördüğüyle tatmin olmaya başlamıştır. Tarih yazılı belgelerle oluşturulurken artık yazı yetmemekte özne gerçeklik olgusuna görselle ulaşmak istemektedir. Bu nedenle kanlı bir savaş sahnesi bile film gibi seyirlik hale getirilmektedir. Örneğin 1990 yılındaki Körfez Savaşı ile birlikte televizyonlarla evimizin içine girmiştir. Şunu söylemek mümkündür; tarihteki olay ve olgu kavramlarıyla ele alırsak olay Körfez Savaşı'nın vuku bulmasıydı ama olgu bu savaşın teknolojiyle insan ruhunda açtığı yepyeni dünyaydı. Jean Baudrillard'ın deyişiyle birey farklı bir bilinç düzeyine geçmiş ve savaş gerçek anlamından sıyrılmış, yeni görüntüsüyle sadece istendiği zaman görülecek bir ekran karesine sığdırılmıştır. Jean Baudrillard, televizyonda gördüğümüz algıladığımız her şeyin bir hipergerçeklik olduğunu belirtmektedir. Ona göre gerçeklik yitirilmiştir ve insanlar bu sahte gerçeklik içerisinde bir simülasyon evreninde yaşamaktadırlar. Gerçeğin yerini simülakralar almaktadır. Sanal televizyon haber stüdyoları da simülasyon evreninin birer parçasıdır. Bu stüdyolarda yapılan haberlerde tank, bomba gibi savaşın acı veren unsurları simüle edilmektedir. Bir başka deyişle artırılmış gerçeklik (virtual reality) olgusuyla savaş sahneleri televizyon stüdyosunda yeniden yaratılmaktadır. Haber sunucusu da bu gerçekliğin bir parçası olarak rol yapmakta, üzerine gelmişçesine taş ve bomba parçalarını temizlemektedir. Evinde savaşı izleyen izleyici gibi sunucu da ölüm olgusuna bir o kadar uzaktır. Sanal stüdyo kullanılarak yapılan haberlerde savaş, ölüm gibi kavramlar. **Sınırlılıklar:** Bu çalışmada Jean Baudrillard'ın simülasyon kuramından hareketle yaratılan simülasyon evreninde haberin ve sanal televizyon stüdyolarının durumuna değinmektedir. Çalışma, Türk televizyonlarında az rastlanan sanal televizyon stüdyosunu anlatarak TGRT televizyonlarının sanal stüdyo haberleri ile sınırlandırılmaktadır. Çalışmanın Amacı: Çalışmada haberin ve bir kitle iletişim aracı olarak televizyonun simülasyon evrenini yaratması ve yeni bir kavram olan habercilikte sanal stüdyoların gerçekliği inşa etmesinin anlatılması amaçlanmaktadır. Bir diğer deyişle artırılmış gerçeklik olgusuyla haberin gerçekliğe ne kadar yakınlaştığı anlatılmaktadır. Ayrıca haberde gerçeklik kavramı TGRT kanalı sanal stüdyo haberleriyle analiz edilmektedir. **Yöntem:** Jean Baudrillard'ın simülasyon, simülakra kavramları üzerine detaylı bir literatür taraması yapılarak, TGRT haberin sanal stüdyo haberleri analiz edilmektedir. Sanal stüdyo kullanılan haberlerin türü, süresi, sunucunun üslubu söylem analizi yöntemiyle açıklanmaya çalışılmaktadır. **Bulgular ve Sonuç:** Televizyon haberciliğinde amaç, çevremizde meydana gelen olayları nesnel, tarafsız bir şekilde izleyiciye aktarmaktır. Artık televizyon mesajı değişmektedir. Bir başka deyişle televizyonun topluma aktardığı yeni yaşam biçimleridir. Gerçeklik özellikle haber için önemlidir. Baudrillard'a göre gerçek kavramı kitle iletişim araçlarıyla yeniden inşa edilerek bir hiper gerçekliğe dönüşmektedir. Gerçekle sanal arasında çizgi bulanıklaşmaktadır.

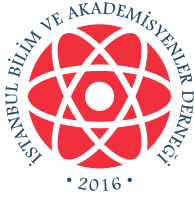

SÖZEL BİLDİRİLER

Ona göre simülasyon evreni içinde haberde anlam kaybolmaktadır. Bir gerçeğe çıplak gözle şahit olmak başka televizyon ekranından seyretmek başkadır. Buna ek olarak artırılmış gerçeklik yoluyla yapılan televizyon haberlerinde gerçeklik daha da fazla nesnellikten koparılmaktadır. TGRT haberde kullanılan sanal stüdyo ile gerçeklik haberde yeniden yapılandırılmaktadır. Öte yandan artırılmış gerçeklik olgusuyla haber, gerçeğe daha yakınlaştırılmaya çalışılırken nesnellikten koparılmakta ve gerçek kavramından uzaklaştırılmaktadır. TGRT haber örneğinde olduğu gibi stüdyoda görsel anlamda yaratılan bir savaş sahnesi bulunmaktadır. Spiker ise bu sahnenin bir ögesidir. Spikerin haberi sunarken yaptığı hareketleri ve üslubu bu sahneyi yaşatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Jean Baudrillard, Gerçeklik, Sanal Stüdyo

**KÜLTÜREL DEKADENZDEN TOPLUMSAL ÇÖZÜLMEMEYE:
MEDYANIN EGEMEN PARADİGMASINDA POSTMODERN PARADOKSALLIK**

Mustafa YAĞBASAN

Fırat Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Elazığ / Türkiye

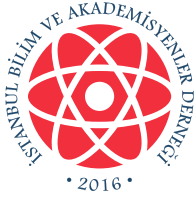
myagbasan@firat.edu.tr

ID: 369 K: 345

Öz: Giriş: Entelektüel bakış kuşkusuz aynı zamanda zamanın ruhunu da okuyabilmektir. Zamanı okuyabilmenin ön koşulu ise; tarih ile anı yakalayabilmek, nesnel argümanlardan ve perspektiflerden hareketle olguları tahlil edip geleceğe dair izdüşümü ortaya koyabilmektir. Aydınlanma, diğer taraftan bireyin kendisi olabilmesidir de... Toplumun ve bireyin özne olabilmesi ise şüphesiz derinliklerinden, potansiyellerinden veya kültüründen hareket edebilmesiyle doğrudan ilintilidir. 'Ekin' veya 'hars' gibi kavramlarla anlam bulan, gerek özdeksel gerekse tinsel olana da atıfta bulunan bu kültürel derinlik, genel olarak ideal olana bakışı ihtiva etmektedir. Bir yargılama ölçütü sağlayan bu paradigma, bireyin öznel yaşam pratiklerinden ziyade; kavramlar, endisler, ikonlar veya ritüeller gibi pek çok anlam haritalarının analiz edilebilmesidir de... Ancak adeta bir anakronizm hali yaşayan postmodern (pasif ve pesimist) insanın metruk hayat hücrelerinden yeni bir dünya inşa edildiğine şahitlik edilmektedir. Toplumun üretim pratiklerini zafiyete uğratan ve tüketim alışkanlıklarıyla estetikten bilimsel tüm aydınlanma kanallarını tıkayan medyanın söz konusu bu anti-rasyonel ortamın oluşmasındaki dahlini görmezden gelmek veya masum ilan etmek şüphesiz ne reel, ne hümanist ne de hukuki bir tahlile tekabül edecektir. Medyanın bu dekadenz keyfiyetine veya paradoksallığına liberalizmin 'rıza' anlayışıyla meşruiyet kazandırma çabası ise demokratik yaklaşımdan ziyade ancak 'vahşi tecimsellik' şeklinde tanımlanabilir. Eski Mezopotamya orijinli olan ve tüm okzidental coğrafyaya sirayet ederek günümüze değin statükosunu koruyan ve liyakati septik olan bu ataerki ve iksirli anlayışa ve/ya ideolojiye oryantalın kayıtsız kalması ve adeta biat etmesi manidardır. Teolojik mülahazalarla da tezatlık oluşturan günümüz medyasının metalaşmış ve cinselleşmiş bu düalist anlayışının mağduru aynı zamanda kuşkusuz tüm hümanizmadır da. **Amaç:** Doğası gereği popüler olanla daha fazla irtibatlı olan medya içeriklerinin, bilimsel olmasa da hipotetik bir anlayışla, en azından mikro anlamda toplumsal ihtiyaçlardan beslenmesi ve toplumsal bir derinlik yaratması beklenir. Ancak küreselleşme ile birlikte mahremiyetin ve kültürel yozlaşmanın adeta hayatın öznesi haline geldiğine dair önemli ipuçlarını medyada gözlemlemek mümkündür. Dolayısıyla "kültürel dekadenz, artık tüm toplumların temel sorunlarından biridir" şeklinde bir çıkarım yapmak mümkün görünmektedir. Ancak Batı toplumları ile daha uyumlu ve kabul edilebilirlik düzeyi daha muhtemel görünen bu hedonist savrulma, Doğuda 'kültürel bedel' olarak karşılık bulabilmekte ve maliyeti mazlum coğrafyalardan tahsil edilebilmektedir. Yeniden inşa edilen yeknesak Batı uygarlığının ve kültürünün bu nedenle mağduru daha ziyade Doğu olmaktadır. Bu temel hipotez üzerine kurulan tartışmanın amacı; kültürel çöküntüye (dil, kültür ve estetik özelinde) ayrı bir projeksiyon tutmak ve toplumsal dönüşümün izlerini sürmektir. **Kapsam:** Çalışma medya enformasyonlarını; dil,

kültür ve estetik (sanat anlayışı) özelinde yeniden okumak ve Türk toplumunun bu bağlamda yaşadığı (daha ziyade olumsuz olarak değerlendirilebilecek) dönüşümlerini genel bir analize tabi tutmaktır. Medya marifetiy- le gelen iletilerin özellikle konotatif (yan anlam) bağlamında tahlili ve toplumsal aydınlanmaya yansımaları da bu tartışmanın kapsamını oluşturmaktadır. **Sınırlılıklar:** Çalışma, kuşaklar arasındaki dilsel, kültürel ve estetik algı, yaşayış ve medya ile değişen/oluşturulan gündelik hayat pratiklerindeki kontrastlarla sınırlıdır. Bu bağ- lamda özellikle genç kitlenin popüler eğilimleri değerlendirmeye tabii tutulmuştur. **Yöntem:** Çalışmada tarama yöntemi kullanılmış ve literatür taramasıyla elde edilen veriler betimleme yöntemi ile tartışmaya açılmıştır. Bilindiği üzere betimleme; olayların, nesnelere, kuramların veya çeşitli durumların belli özelliklerinin açığa çıkarılmasıdır. Dolayısıyla bu çalışma (medya tarafından) kendi doğal seyri ile sunulduğu varsayılan enfor- masyonların denotatif ve konotatif anlamda resmedilmesine dayalı olduğundan “*güncel sorunların çözümü*” koşulunu karşılamakta ve dolayısıyla yukarıda zikredilen toplumsal aydınlanma sorunsalına da genel çözüm önerileri sunmaktadır. **Bulgular:** Günümüzün sibernetik koşullarında çağın anlamının veya anlamlandırabil- menin nesnel metotlarından biri de kuşkusuz medyayı okuyabilmektir. Bu çalışma kapsamında; dil, kültür ve estetik açıdan yeniden okunan medya için kısaca şu değerlendirmeler yapılabilir. Toplumda bir dekadenz hali yaşanmaktadır, medya ise bu çözülmeye taammüden zemin hazırlamaktadır. Diğer bir anlatımla; küreselleşme ile birlikte postmodern dönüşümü meşrulaştıran ve süregelenleştiren medya artık sembolik göstergeler kısılcasına sıkıştırılmış bir dünya ve yaşam pratiği sunmaktadır. Bu yeni sosyal düzende moral değerlerden ziyade kapital kutsanmakta ve enjekte edilmektedir. Bu bağlamda Weischenberg’in Journalistik başlıklı makalesindeki; “... *medya adeta eskimiş, yüzeysel bir hal almış, hatta kamunun genel izlenimini yansıtan fahişelik haline dönüş- müştür*” tespitinden hareketle normların melezleşmesinden ve genel olarak piyasa koşulları gereği medyanın deformasyona uğramasından söz edilebilir. Edebi perspektiften bakıldığında ise sanattaki çözümlenin tüm yönleriyle Türk toplumunda genel hatlarıyla varlığını sürdürdüğünü söylemek mümkün görünmektedir. **So- nuç:** Nihai olarak şiir, dil ve estetik gibi sanata kaynak oluşturan beşeri donanımların özellikle gençler özelin- de sığıldığı, epistemolojik ve edebi damarlarının tıkatıldığı ve geleceğe dair toplumsal umutların bu bağlamda usluca ve adeta gaffletle tüketildiği ve buna bağlı olarak da kuşaklararası bir kültürel uçurumun belirginleştiği söylenebilir. Toplumsal hayatın merkezine konuşlandırılan medyanın gerekliliğine yönelik bir tartışma baş- latmak kuşkusuz gereksizdir. Ancak oluşan bu muğlak ve metruk ortamın temel figürün ve aktörünün medya olduğuna dair de pek çok emareye rastlanmaktadır. Zira toplumsal ve sosyal alanın medyanın inisiyatifine bırakılmasının her an potansiyel bir tehdit oluşturabileceğinin göz önünde bulundurulması gerekir. Diğer ta- raftan çalışmada yapılan yorumlamalarda ‘*dekadenz*’ olgusuna sıkça atıfta bulunulması bu kavrama ayrı bir faslın açılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda örneğin Lukács’ın ‘*Yıkımın Nedeni*’ adlı eserinde emper- yalist dönem irrasyonalitesinin kurucusu olarak tanımladığı Nietzsche’nin öne sürdüğü ve geçerliliğini hala muhafaza ettiğine dair bulguların da tartışıldığı bu ussal yaklaşımın süregelenliğine dair bir tahminde bulunmak elbette oldukça güçtür. Ancak hipotezler her daim sınanmaya muhtaçtır. Bu çalışmada da tartışmaya açılarak test edilmeye çalışılan “*yeknesak Batı uygarlığının ve kültürünün mağduru daha ziyade Doğudur*” hipotezinin en azından an itibarıyla bu tartışma özelinde geçerliliğini koruduğunu söylemek mümkündür. Medyaya dair çizilen bu haritanın anlamlandırılması, nesnel bir zemine oturtulması ve toplumsal aydınlanmaya katkısı/etkisi ise kuşkusuz yeni sınanmalara ve yeni platformlara muhtaçtır.

Anahtar Kelimeler: Medya, Aydınlanma, Dekadenz, Paradoksalılık

**MÜZİK SOSYOLOJİSİ ALANINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR: PERFORMANS
İNCELEMELERİ ALANININ KONSER VE MÜZİK TEMSİLLERİ ANALİZLERİNE
UYGULANMASI**

Uğur Zeynep GÜVEN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul / Türkiye

ugurzeynepguven@yahoo.com

ID: 368 K: 307

Öz: Giriş: Görsel sanatlar ve sahne sanatları başta olmak üzere gündelik hayata nüfuz eden tüm kültürel üretimlerin değerlendirilmesini içeren performans incelemeleri alanı, dünya çapında geçtiğimiz on yıllarda giderek daha disiplinler arası bir karakter kazanmaya başlayan sosyal ve beşeri bilimler fakültelerinin programına, “performans antropolojisi” ya da “performans sosyolojisi” gibi dersler aracılığıyla girmeye başlamıştır. Performans incelemeleri alanı, bir yandan müzik, tiyatro ya da plastik sanatlar gibi farklı sanat dallarında ortaya konulan bir temsil veya performans üzerine kavramsal tartışma ve eleştirel metin oluşturabilme kapasitesini yapılandırırken, diğer yandan, sahne ve gösteri sanatlarının toplumla ilişkisini tarihsel ve kültürel bağlamda değerlendirme becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, gündelik hayatta, kamusal alandan sosyal medyaya farklı mecralarda, bireylerin ve toplulukların kendilerini sunma biçimi olarak performansın kültürel ve sosyal boyutunun incelenmesini içermektedir. Bu çerçevede bu alanın kuramsal altyapısı, sosyolojinin de çağdaş okumaları arasında yer alan göstergebilim, postmodern kuram, postyapısalcılık ve toplumsal cinsiyet alanına ait literatürden beslenmektedir. Müzik sosyolojisi alanı ise, müzik ve toplum arasındaki karşılıklı ilişkiyi, müziğin üretimi, temsili, alımlanması ve tüketimi aşamalarını içerecek şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, birer kültür ürünü olarak müzik eserlerini, bestelendikleri tarihsel ve kültürel arka plandan başlayarak temsil edildikleri farklı dönemlerde ve mekanlarda ele alıp, toplumsal değişimler ile eş zamanlı olarak geçirdikleri dönüşümleri makro-sosyolojik açıdan mercek altına almaktadır. Aynı zamanda, bir müzik kültürünün ortaya çıkmasını ve devam etmesini sağlayan tüm ekonomik, siyasal ve sosyal yapı ve toplumsal aktörler arasındaki etkileşimler, mikro-sosyolojik perspektiften incelenmektedir. Dolayısıyla, bir müzik kültürünün sosyolojik açıdan incelenmesine olanak tanıyan en önemli unsur farklı müzik performansları ve konserlerdir. Bu bağlamda, performans incelemeleri alanının kuram ve metodolojisi, müzik sosyolojisi alanında müzik kültürleri ve müzik temsilleri incelemelerine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. **Amaç:** Bu araştırma, performans çalışmaları alanının teorik çerçevesi ve metodolojisinin, müzik sosyolojisi perspektifinden müzik kültürlerinin incelenmesine uygunluğunun tahlil edilmesi ve konser analizleri için müziğin üretimi, temsili ile alımlanması üzerine yapılan saha araştırmalarında kullanılmasının imkânını sorgulamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:** Bu çalışmanın içeriğini performans incelemeleri alanının temel metinlerinden Richard Schechner’in (2002) “Performance Studies: An Introduction”, Victor Turner’ın (1987) “The Anthropology of Performance” ile Erving Goffman’ın (1956) “The Presentation of Self in Everyday Life” eserlerinin ayrıntılı

olarak incelemesi oluşturmaktadır. Ayrıca, bu eserlerde yer alan yaklaşım ve kavramların müzik kültürleri ve müzik performansları incelemelerindeki kullanımını kapsamaktadır. **Sınırlıklar:** Bu çalışma, performans incelemeleri alanının ‘göstergebilim’, ‘fenomenoloji’ ve ‘toplumsal cinsiyet’ gibi alt alanlarını teşkil eden önemli metinlerinin ayrıntılı incelemesini içermemekte, yalnızca müzik kültürlerinin temsiline vurgu yapan seçilmiş eserlerin ayrıntılı analizini içermektedir. **Yöntem:** Bu araştırma için, performans incelemeleri alanının temel metinleri arasında yer alan ve disiplinler arası karakterine katkıda bulunan, esasen sosyolog ve antropolog olan üç yazarın temel eserlerinin ayrıntılı olarak analizini içeren bir literatür çalışması gerçekleştirilmiştir. Bir müzik performansının ve konserin sosyolojik analizinde, bu eserlerdeki teori ve kavramlardan hangi açılardan yararlanılabileceği sorgulanmıştır. Bu açıdan, incelenen eserlerin, müziğin temsilinin doğrudan ve dolaylı olarak ele alınış biçimine nasıl katkıda bulunabileceğine odaklanılmıştır. **Bulgular:** Bu çalışma kapsamında ayrıntılı olarak ele alınan eserler arasında performans incelemelerini sosyal ve beşeri bilimler alanı ile birleştiren Schechner’ın (2002:7), içinde bulunduğumuz çağda toplumsal hayatın artık ‘okunacak bir kitap’ değil, ‘bireyin katılabileceği bir performans’ olarak ele alan yaklaşımı ışığında, günümüzde bir müzik temsilinin vuku bulmasında 20.yy.’ın temel konser bileşenleri müzisyen ve dinlerkitle kadar önem arz eden katılım düzeyleri farklı sosyal aktörler kendini açığa çıkarmıştır. Bunlar arasında pazarlama aşamalarına ve sosyal medyada temsil edilmesi gibi ‘müzik-dışı’ boyutlarına katılan aktörler sayılabilir. Turner’ın (1987) performans antropolojisinin çerçevesini çizen ‘communitas’, ‘ritüel’, ‘eşiksellik’ ve ‘sosyal ve kültürel drama ayrımı’ gibi özgün kavramları sayesinde, sokak ve metro müzisyenlerinin performanslarında olduğu gibi kamusal alan konserleri ile sahnede verilen konserlerin farklı katılım boyutları sayesinde farklı toplumsallıklar sergiledikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Gündelik hayatta benliğin sunumuna ilişkin teorileri ve ‘dramaturjik yaklaşım’ ile Goffman’ın (1956) kavramlarının ise, günümüzde konser pratiklerinin anlamlandırılmasında, her aşamanın katılım ve performans ile nasıl belirlendiğini inceleyerek müzik sosyolojisinde bir araştırma yöntemi olarak başlı başına bir odak noktası olarak kullanılabilirliği belirlenmiştir. **Sonuç:** Çalışma sonunda, konser ve müzik performansı analizleri için nicel ya da nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilen saha çalışmaları sayesinde müzik sosyolojisini ‘uygulamalı sosyoloji’ kapsamına girmesini sağlayan boyutunun, güncel ve disiplinler arası bir alan olan performans incelemeleri ile birebir örtüştüğü tespit edilmiştir. Performans incelemeleri alanında kullanılan ‘kültürel drama’, ‘ritüel’, ‘benlik sunumu’, ‘performativite’ gibi temel kavramların, bir konserin ve müzik temsilinin sosyolojik incelemesinde, müzisyen, dinlerkitle ve diğer toplumsal aktörler arasındaki etkileşimi çözümlenmede kullanılabilirliği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Sosyolojisi, Performans İncelemeleri, Konser Analizi, Müzik Kültürü İncelemesi

SÖZLÜ KÜLTÜRÜN YANSITICISI OLARAK AĞIT: GÜMÜŞHANE YÖRESİNE ÖZGÜ AĞITLAR

Emine DEMİRAY¹, Gülsüm ÇALIŞIR²

Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir / Türkiye

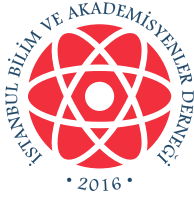
edemiray@anadolu.edu.tr

ID: 367 K: 92

Öz: Giriş: İnsanlar, var olduğu günden beri çevresindekilerle bir şekilde iletişim kurmaktadır. Yüzyıllardır sevincini, korkusunu, endişesini, üzüntüsünü sözcüklerle karşısındakine aktaran insan, aynı zamanda kültürel mirasın aktarılmasına da yardımcı olmaktadır. Bu anlamda sözlü iletişim, kültürün taşıyıcısı olma görevini üstlenmektedir. Her kültürün kendine özgü sosyal dinamikleri vardır. Belli bir toplum içerisinde yaşayabilme uyumu ve başarısı bu sosyal dinamiklere bağlı olduğundan, kişi, doğumundan ölümüne kadar kendisini saran yerel kültür değerleriyle kuşatılmıştır. Bu yerel kültür değerleri; türkülerdir, manilerdir, masallardır, bilmececelerdir, ağıtlardır, dil ve anlatım özellikleridir, efsanelerdir. Her ulus kendi kültürünü yaratırken, kültürünün ayrılmaz bir parçası olan folklorunu ve sevinçlerini, üzüntülerini ve acılarını değişik kalıplarda ifade edecek formları da yaratmıştır. Halk Edebiyatı türlerinden olan ağıt, “insanoğlunun ölüm karşısında veya canlı-cansız bir varlığını kaybetme, korku, telâş ve heyecan anındaki üzüntülerini, feryatlarını, isyanlarını, talihsizliklerini düzenli-düzensiz söz ve ezgilerle ifade eden türküler” şeklinde tarif edilmektedir. Ağıtların konusu öncelikle ‘ölüm’, ikinci planda ise ‘ayrılık’tır. Ağıt, insanların ölüm karşısında duydukları derin acıyı, melodi şekline dönüştürerek, konuşma yerine ezgisel biçimde söylemeleri sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır. İnsanların ölüm acısını hafifletmek, ölen kişi hakkındaki düşünceleri dillendirmek vb. amaçlarla söyledikleri ağıt, sözlü kültürün uzantısı olarak dünle bugün arasında kurulan kültür köprüsünde miras taşıyıcısı olarak görev görmektedir. Türklerde ağıt geleneği çok eskidir. Ağıtlar, Anadolu’nun hemen her yerinde söylenir. Ağıtlar yarı anonim folklor ürünleri arasında da sayılabilir. Türkçe’de 7, 8 ve 10 heceli ağıtlar yaygındır. En çok rastlanılan 8 hecelilerdir. Gösteri bölümüyle tiyatro, söyleniş biçimiyle şiirseldir. Ağıtlar, türkü ve destanla yakın ilişki içindedir. Erkeklerin söylediği ağıtlar varsa da ağıtları daha çok kadınlar söyler. Ağıtın sözcük karşılığı, “ağlama” olarak ifade edilmektedir. Gılgamış, ağıtında giden arkadaşının arkasından nasıl dağları taşları ağlatıyorsa, ağıt yakan kadınlar da sevgilileri, kardeşleri, ölenleri için öyle ağlatırlar dünyayı. **Amaç:** Bu çalışmada Gümüşhane yöresine özgü ağıtlar, bu yörede yaşayan kadınlarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak derlenmiş ve ağıt yakan kadınların bu yöreye ait kültürel mirası, kendi yaşamlarına özgü duygularla nasıl aktardıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. **Kapsam:** Doğu Karadeniz Bölgesi’nin iç kesiminde, denize 100 km mesafede yer alan Gümüşhane, doğusunda Bayburt, batısında Giresun, kuzeyinde Trabzon, güneyinde Erzurum illeri ile çevrilidir. Gümüşhane, gümüş ve altın madenlerinin zenginliğinden ve tarihi İpek Yolu üzerindeki konumundan dolayı tarih boyunca önemini kaybetmemiş bir yerleşim yeridir. Gümüşhane adı, Türkçe ‘gümüş’ ve Farsça ‘hane’ kelimelerinden oluşmaktadır. Zengin altın ve gümüş madenlerinden dolayı Gümüşhane adını

almıştır. Bu çalışmada Gümüşhane yöresine özgü ağıtlar ele alınmıştır. Çalışmanın örneklemini; rastgele yöntemle seçilmiş bu yörede ağıt okuyan kadınların okuduğu yedi ağıt oluşturmaktadır. **Sınırlıklar:** Gümüşhane yöresinde yaşayan 60 yaş ve üstü yaş grubu kadınların okuduğu ağıtlar, bu çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışmada Gümüşhane yöresinde yaşayan yedi kadınla yüz yüze olacak şekilde yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ağıt ile ilgili bilgilerin günümüzde unutulmaya başlandığı ve eskisi gibi cenaze evlerinde ağıt yakma geleneğinin azaldığı görüşünden hareketle, örneklem grubuna 60 yaş üzerinde bulunan kadınlar dâhil edilmiştir. Katılımcılarla görüşmeler, Temmuz 2015-Ağustos 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde elde edilen veriler, katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kaydedilmesi ve sonrasında bu kayıtların deşifre edilmesi ile elde edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmada katılımcılardan elde edilen bilgiye göre, Gümüşhane yöresinde ağıt yakma geleneğinin eskisi gibi çok yaygın olmadığı bilgisine ulaşılmıştır. Ancak ağıt yakma geleneği azalmış olsa da ulaşılan kaynak kişilerden derlenen ağıt örnekleri ile kültürel mirasın aktarımında ağıtın etkilerine yönelik veriler elde edilmiştir. Ayrıca bütün ağıt örneklerine bakıldığında, ölüm sonrası yaşanan derin acının sonucunda ortaya çıkan duyguların dizeler eşliğinde dışa vurulduğu görülmektedir. Yüzyıllardır sözlü kültürün bir uzantısı şeklinde günümüze kadar gelen; ancak günümüzde eskisi kadar yaygın olmayan ağıt yakma geleneğinde, duygu aktarımı sonucunda oluşan bir paylaşım gerçekleştiği görülmektedir. Ağıtta yer verilen ifadeler ile ölen kişi hakkında genel bir bilgi de verilmektedir. Bu yanı sıra ağıt aracılığı ile diğer kişiler, ölen kişi hakkında bilgilendirilmekte ve iletişim için gerekli olan iletiler-mesajlar diğer kişilere iletilmektedir. **Sonuç:** Çalışmada elde edilen sonuçlar göstermiştir ki, insanlar yaşadıkları acıyı, öfkeyi, yalnızlığını, isyanını ağıt söyleyerek duyurmayı başarmaktadırlar. Ağıt, kişilerin duygularını aktarmada bir araç olarak kullanılmaktadır. Ayrıca kişilerin söz konusu duygularının aktarımı sırasında, yaşam biçimleri ve kültürlerine özgü veriler de ağıtta yer almaktadır. Kadınlar ağıtlarda, bu yöreye ait kültürel mirası da gelecek nesillere aktarmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Ağıt, Kültürel Miras, Sözlü İletişim, Sözlü Kültür

POSTCOLONIAL LIVES OF WOMAN CHARACTERS IN ARUNDHATI ROY'S
THE GOD OF SMALL THINGS

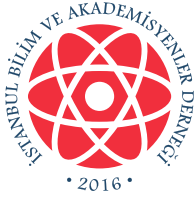
Onur KAYA

Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Science and Letters, Department of English Language and Literature, Burdur / Turkey

onurkaya@mehmetakif.edu.tr

ID: 366 K: 183

Abstract: Introduction: The world is consisted of many countries, which have different cultures and life styles of people. In this perspective,, one of the countries which contains significant differences among its people in the context of cultures and life sttles is India. These varities and differences may sometimes be in harmony and sometimes in disharmony. From this point, the disharmony and harmony of different cultures and life styles of the people in the country are also reflected by the Indian authors in their Works as Arundhati Roy does in her *The God of Small Things* (1997) novel which focuses on the time period between 1960s and 1990s. **Purpose:** From this point, as the novel's setting, the study will analyze the postcolonial period of India and the postcolonial lives of the woman characters in a country where patriarchy and caste system are important issues that lead to significant differences among the lives of the people. **Method:** Firstly, in order to understand and explain the colonial and postcolonial background of India reflected in the novel, the postcolonial theory in a literary sense will be explained. After providing the literary qualities of the postcolonialism, in order to reveal the socio-economic condition of India, the caste system of the country will be emphasized. In addition to these literary and cultural background information, in order to explain the patriarchy, its way of ruling and approach of the woman characters to all these in the novel, the characteristics of feminist approach of feminist approach in literary context will be detailed. Moreover, a general plot of the novel will be provided to make a clear analysis of the events and certain literary elements. **Discussion:** Therefore, by the light of all these information, firstly the postcolonial elements in the novel and their reflections on the woman characters will be emphasized in a broader sense which will cover not only effects of India itself but effects of other countries on this postcolonial situation of Indian woman in the work. Then, the caste system and its impacts on the woman characters of the work will be explained. After that, the power of patriarchy, its way of using power against woman will be detailed. When the elements of the patriarchy in the work are analyzed, the conditions of the woman characters and their way of resistance to patriarchy will be discussed in the perspective of feminist approach. When doing this discussion, the character analysis for each character will also be provided. Therefore, by the help of these analysis, the postcolonial lives of the woman characters of the work will be puth forth. Moreover, by the help of the character analysis in the perspective of postcolonialism and feminism, main themes of the work puth forth within these perspectives will be analyzed. **Conclusion:** Finally, the study will analyze the postcolonial India, the socio-economic conditions of the society and the condition of the Indian woman in a broader sense

SÖZEL BİLDİRİLER

involving the analysis of other countries' effects and the ones whose affections on colonial and postcolonial Indian woman are mentioned in the work. In this perspective, the analysis will provide a literary perspective on woman characters and reveal the reaction of the woman to all these in the work.

Key Words: India, Postcolonialism, Feminism, Patriarchy, Woman

A STRUCTURALIST APPROACH TO LESLIE NORRIS'S THE KING FISHER

Onur KAYA

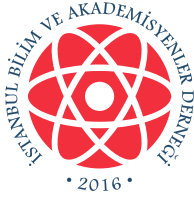
Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Science and Letters, Department of English Language and Literature, Burdur / Turkey

onurkaya@mehmetakif.edu.tr

ID: 365 K: 183

Abstract: Introduction: The analysis of the literary works could be done by variety of literary approaches. In this perspective, structuralism is one of these approaches that could be applied on the literary work for the analysis of the text itself. From this point, one of the works whose text's itself could be analyzed within the structuralist approach is *The King Fisher*, the short story which was written by Leslie Norris and published in 1984. **Purpose:** In order to reveal certain figures, elements and the meaning in the story, the study will provide the analysis of the text within this approach by examining the qualities of the short story in the work. **Method:** Firstly, for the analysis of the text, the characteristics of structuralism will be explained. In this respect, different approaches and critics' views for structuralism will be emphasized. From this point on, the principles and ideas of certain theorists of structuralism such as linguist Ferdinand de Saussure and Claude Levi Strauss who put forth significant contribution to this literary approach will be detailed. Thus, the previous and subsequent approaches in structuralism that provide general methods in terms of the application of the structuralism for the analysis of the work will be provided. After the explanation of these critics' theories and qualities of the structuralist approach, as the work is a short story, the literary qualities of short story will be emphasized. Besides, in the perspective of explaining the qualities of the short story, as the work is an American short story, the characteristics of the American story will be emphasized. After providing all these information, a general plot of the work will be given, it is significant to detail the text's five different scenes which constitute the overall plot of the work. **Discussion:** Thus, the study will emphasize the relation and connection of these five scenes in order to point out the context of the work. In addition to all these information, textual structure of the text will be explained. In the light of all these literary and textual information, the structuralist analysis of the text will be provided. In this perspective, the text's each section whose structural form features given before will be analyzed. In this analysis, binary oppositions within the text and their importance in the story for the revelation of the meaning will be put forth. Besides, in the context of revealing the meaning from the text, the way patterns of relations and structure help the meaning to come out will be explained. Therefore, by the help of these analyses, as aimed in the study, the figures, the literary and structural elements of the text, and their relations among each other will be revealed and explained. **Conclusion:** Finally, the study will provide the characteristics of the structuralism, literary qualities of the short story, the structural form of the work, and by the help of all these information, the structural analysis of the work will be put forth and the important figures and elements of the text, their connections and the meaning they all together put forth will be analyzed.

Key Words: Structuralism, Short Story, Figures, Text, Meaning

GEÇMİŞTEN BUGÜNE “YABANCI”: SURIYELİ SİĞINMACILARIN SOSYOLOJİK DURUMU ÜZERİNE KAMUSAL HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

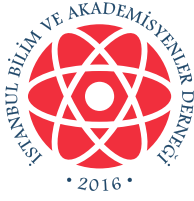
Simge ÖZSELÇUK

Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, İstanbul / Türkiye

simgeozselcuk@gmail.com

ID: 364 K: 340

Öz: Giriş: Geçmişten günümüze dek, sosyal durumu netleştirilmeye çalışılan “yabancı”, sosyolojik bir problem olarak modernleşme ile birlikte günlük yaşamımıza sirayet etmiş bir kavramdır. “Yabancı” mefhumu, George Simmel’den beri birçok sosyoloğun araştırma konusu olmuş, “ben” ve “öteki” ayrımını bozan özelliği bağlamında her dönemin sosyal gerçekleri de göz önünde bulundurularak, yabancı kavramının farklı toplum yapısına özgü görünüşleri yakalanmaya çalışılmıştır. Robert E. Park tarafından “marjinal insan”, Alfred Schutz tarafından “yeni gelen” olarak formüle edilen “yabancı” sosyal tipi, daha ziyade göçmen örneği üzerinden ve modernitenin dualistik düşünce anlayışında bir tehdit unsuru olarak sosyolojik yazına konu olurken, postmodern dönemin belirsizlik ortamında silik bir görünüme bürünmüştür. Suriyeli sığınmacıların varlığı, Türkiye’nin gündelik gerçekliğinde “yabancı”nın gelecekteki statüsüne yönelik örnek teşkil etmektedir. Hukuki statü olarak “geçici koruma” altına alınan Suriyeli sığınmacıların ülke sosyolojisinde geçici görülen varlıklarını “yabancı” sosyal tipinde sabitlemek ve kamusal alanda yaşanacak olası kriz durumlarına karşı “sorun yönetimi”ni esas alan bir halkla ilişkiler tekniği oluşturmak, iletişim disiplini adına oldukça elzemdir. “Kurumların karar ve faaliyetleri ile hedef kitleleriyle olan ilişkilerini olumsuz etkileyebilecek durumları önceden tespit ederek bunlara yönelik kurumsal yanıtlar oluşturulmasını” amaçlayan sorun yönetimi strateji ve uygulamaları (Boztepe Taşkıran 2016: 19), proaktif halkla ilişkiler perspektifi bağlamında Suriyeli sığınmacıların entegrasyonunu daha kolay hale getirecek, gelecekte toplum için “yabancı” olacak göçmenler ile iletişimin daha sağlıklı yürümesini sağlayacaktır. **Amaç:** Sosyoloji literatüründe toplumsal tip bağlamında önemli bir yer tutan “yabancı” kavramını, bugünün Türkiye sosyolojisinde Suriyeli sığınmacılar üzerinden tartışmaya açmak ve onların, birlikte yaşadıkları topluma entegrasyonunu sağlama aşamasında kamusal halkla ilişkiler perspektifinden “sorun yönetimi” uygulamalarının önemine değinmek. **Sınırlıklar:** Ülkelerinde yaşanan iç savaş sonrası 2011 yılından itibaren Türkiye’ye göç eden Suriyelilerin hukuki statülerine damgasını vuran belirsizlik, mevcut yapısıyla geçici görülen sığınmacıların sosyolojik durumlarını da giderek billurlaştırmaktadır. Ayrıca çalışma, sığınmacıların entegrasyonu sürecinde kamusal halkla ilişkiler çerçevesinde proaktif bir sorun yönetimi uygulaması önerisinde bulunurken çalışmanın kapsamını yerel yönetimler ile sınırlı tutmaktadır. **Yöntem:** Hermeneutik bir yaklaşım çerçevesinde belirli olgular üzerinden anlamaya ve yorumlamaya yönelik bir araştırma. **Bulgular:** Türkiye’de göçmen/mülteci/sığınmacı gibi oldukça muğlak bir kimliğe sahip olan Suriyelilerin hukuki statüleri “geçici koruma” şeklinde belirlenmiş olup geleceğe dönük durumları belirsizliğini

SÖZEL BİLDİRİLER

korumaktadır. Bu belirsizlik ortamında sığınmacıların geçici durumu, şu anki mevcut yaşamları ve düzenleri ele alındığında, misafirden ziyade bu ülkenin bir unsuru haline geldikleri ve aşama aşama yabancı sosyal tipe doğru evrildikleri görülmektedir. **Sonuç:** Altı yıllık zaman zarfı içinde sayısı 3 milyonun üzerine ulaşan Suriyelilerin varlığı, mültecilerin sahip oldukları doğal haklara sahip olmamakla birlikte giderek statüsüz bir hale dönüşmektedir. Gerek devlet gerekse toplum tarafından misafir ve geçici olarak görülen Suriyeli sığınmacılar, “*bugün gelip yarın kalan*” (Simmel 2016: 27) ve “*yaklaşmaya çalıştığı grubun kültürel örüntülerini şekillendiren tarihsel geleneği paylaşmayan*” (Schutz 2016: 41,42) yapıları ile Türkiye’nin yeni yabancıları konumundadır. Suriyelilerin entegrasyonu sürecinde yaşanacak olası problemlere karşı kamusal anlamda öncelikli olarak yerel yönetimler bazlı acil bir sorun yönetimi uygulamasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı, Göç, Suriyeli Sığınmacılar, İletişim Sosyolojisi, Halkla İlişkiler, Sorun Yönetimi

DÜNYADA POPÜLER MÜZİĞİN GELİŞİMİ VE TÜRKİYE

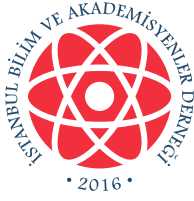
Sarp BAĞCAN

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İ.İ.S.B.F. Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, İstanbul / Türkiye

bagcansarp@gmail.com

ID: 363 K: 342

Öz: Giriş: Tarih içinde önceleri, toplumların kendi doğal yapısının ve kurumlarının bir ürünü olan müzik; zamanla ticaret, Sanayi Devrimi, sınıflaşma, modernleşme gibi süreçlere bağlı olarak değişime uğramaya başlamıştır. Toplumlara ve uluslara ait kültürel kodlar ve müzik; öz ve sistem olarak yukarıda bahsedilen süreç dahilinde yeniden bir araya getirilmiş, sentezlenmiş, metalaşmıştır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan itibaren günümüze uzanan süreçte dünya Anglo-Amerikan, Anglo-Sakson merkezli bir popüler kültür endüstrisi ile etkileşim içine girmeye başlamıştır; bu, aynı zamanda müziğin ekonomi-politik bir makro sistem tarafından şekillendirilme sürecidir ve yukarıda, bir öncesi olarak tanımlanabilecek olan durum aşılmıştır. Artık, yükselişi İkinci Dünya Savaşı sonrasına karşılık gelen yeni bir dönem yaşanmaktadır. Toplumları oluşturan kurumlar, yapılar ve birçok şey gibi sanata/müziğe dair formlar da bu süreçte “dışarı” ile daha çok etkileşime girmeye başlamış; onlar “dışarı”sıyla etkileşime girmeye başladıkça toplumlar içeriden genişlemeye/esnemeye, toplumsal sınırlar geçirgenleşmeye/muğlaklaşmaya başlamıştır. Bu genişleme alanları; merkezi daha çok ABD haline gelen Batı kapitalist sisteminin hem kendi kültürel kodlarının, hem de onunla iç içe geçen tüketici yönlü endüstriyel tüketim kalıplarının ve sistem içi veya sistemin etki alanındaki toplumların kültürel kodlarının artık yan yana ve iç içe geçtiği yeni bir sistem tarafından ağırlıklı olarak etkilenmektedir. Daha önce toplumların/ulusların kendi iç modernizminin içinde ve ulus devletlerin oluşumu sürecinde 19. Yüzyıl'dan itibaren gittikçe şekillenen müzik, şu andan itibaren post modernizm bağlamında küresel kültürel bir form/meta haline gelmektedir. Türkiye'de özellikle 1950'lerden itibaren bu süreçleri dünyanın pek çok ülkesi ile beraber yaşamış bir ülke olarak kendi popüler müzik sistemini kurmuş ve geliştirmiştir. Çalışmanın Amacı: Çalışma, müziğin modernizm, post modernizm, endüstri, toplumsal ve uluslararası sistem ve etkileşimlerle şekillendiğini ortaya koymakta ve bu hattı takip etmektedir. Dünya ve Türkiye'de müziğin bağlamdaki dönüşümü çalışmada ele alınmakta, sürecin günümüzü de belirleyen gelişimi ortaya konmaya çalışılmıştır. **Kapsam ve sınırlılıklar:** Çalışmada, müzik, modernleşme, post modernizm, kapitalist sistem kavramları, kültür kavramları üzerine yoğunlaşmıştır. Kavramlarla ilgili literatürün oldukça geniş olması sebebiyle literatürün tüketim kültürü ve müzikle ilgili bölümleri daha çok merkezde yer almaktadır. Geniş ve çok boyutlu bir literatürün belirli bir konu bağlamında sınırlandırılması ise dışarıda farklı kaynaklar bırakabilmektedir. **Yöntem:** Yöntem olarak konuyla ilgili yerli ve yabancı sosyal bilimler, felsefe, popüler kültür ve müzik literatürleri taranmış, elde edilen veriler içerik analizine tabii tutularak sentezlenmiştir. **Bulgular:** 20. Yüzyılın ikinci yarısında, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yükselişe geçen dönemin bir önceki yüzyılda şekillenmeye başladığı tespit edilmiştir. Modern/modernleşmekte olan toplumların gelişim süreçleri müziğin oluşum ve/ya şekillendirilmesinde etkilidir.

SÖZEL BİLDİRİLER

Uluslararası bir sistemin varlığı, güç dengeleri ve bunlardaki değişimler müzik bağlamında kültürel kodların şekillenmesi ve şekillendirilmesinde etkin olmuştur; ilgili süreç dünyada ve Türkiye’de devam etmektedir. **Sonuç:** Toplumların etkileşimden ve etkileşimin kaynağı olan sistemik yapılardan uzak/izole durması imkansızdır. Önceleri kendi içlerinde gelişen birçok toplum ve yapı gibi Türkiye de uluslararası bir sisteme bağlı/yakın bir ülke olarak, sisteme bağlı müzik tarzlarından etkilenmiştir. Türkiye’de pop müziğinin gelişimi konusunda Batı’dakine benzer fakat Batı’dakinden gecikmeli bir süreç yaşanmış; ülke, zaman içinde kendi kültürel müzikleriyle Batı müziklerini sentezlemiş, bunlar toplumda karşılık bulmuş ve yerleşmiştir. Yaşayan her toplum gibi etkileşimde olan Türk toplumu da dünyadaki pek çok toplum gibi sentezleme sürecine devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Endüstri, Modernleşme, Post Modernizm, Türkiye

İSTVAN SZABO (MEPHİSTO 1981) SİNEMASI'NDA BİREY VE TOPLUMUN TEMSİLİ

Mustafa C. SADAĞOĞLU

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

msadakoglu@gmail.com

ID: 362 K: 341

Öz: Giriş: Macaristan, yirminci yüzyılın müphem ve güvenilmez politik ittifaklarının neden olduğu savaşlar, ihtilaller, kitlesel göçler ve bireysel acılarla dolu tarihi içinde müstesna bir yere sahiptir. Macar halkı, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun ayrılmaz bir parçası ve Habsburg monarşisine sadakatle bağlı bir toplum olarak başladığı yüzyılın henüz ilk çeyreğinde önce büyük savaşa ardında kısa süreli 1919 sosyalist ihtilaline tanıklık etmiştir. İkinci dünya savaşıyla birlikte Alman işgalini idrak etmek zorunda kalan Macar toplumu, işgalin ardından soğuk savaşın biçtiği rolün bir sonucu olarak bu kez de demir perde gerisinde kalmıştır. Sovyetler Birliği'ne yönelik toplumda büyüyen hoşnutsuzluklar 1956 olaylarını ve devamında bir dizi toplumsal alt üst oluşları başlatmıştır. Macaristan, Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla çıkabildiği Sovyet kontrolü ardından dâhil olduğu bir başka ittifak, Avrupa Birliği içinde “kısa” yirminci yüzyıl tarihini tamamlayabilmiştir. Macar toplumun yirminci yüzyılda tanıklık ettiği karmaşa ve alt üst oluşlar Macar Sineması'nın başlıca ilgi alanına girmektedir. Macar Sineması ayırt edici bu yönüyle bir tür görsel hafıza işlevi görmektedir. Özde Macar sineması, sessiz filmlerle başlayan köklü geçmişi içinde sağlam bir anlatı geleneği ve yetkin bir sanatsal eşik oluşturulabilmiştir. Öyle ki, güçlü sinema geleneği sayesinde aralarında İstvan Szabo'nun da bulunduğu bir grup Macar sinemacı, demir perde döneminde bile dünyaca tanınıyor ve biliniyordu. Bu çalışmaya esas olan İstvan Szabo'nun 1981 tarihinde çektiği “Mephisto” adlı sinema filmi; “birey ve iktidar, birey ve toplum, sanat ve politika” ilişkisini konu alan üçlemenin ilkidir. İstvan Szabo filmlerinde bir anlatı yöntemi olarak kullanılan ülkenin yirminci yüzyıl tarihi, üçlemenin diğer filmleri “Albay Redl–1985” ve “Hanussen–1988” için de geçerlidir. Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun son yirmi beş yılını konu eden “Albay Redl” filminde taşralı bir çocuğun baş döndürücü yükselişiyle veliaht prensin gözde subayları arasına girmesinin ardından gelen trajik sonu üzerinden dönemin Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ile toplum arasındaki iktidar ilişkisi sorgulanmaktadır. Üçlemenin son eseri olan “Hanussen” filminde ise Nazilerin iktidara gelmesiyle birlikte popüler olmuş bir kâhinin, dönemin iktidarına yaklaşması ve benzer trajik sonu konu edilmektedir. Çalışmada İstvan Szabo'nun “Mephisto–1981” adlı filmi üzerinden birey ve toplum, birey ve iktidar, sanat ve politika ilişkisi, çelişkisi ele alınmaktadır. Bireyin iktidar ile arasındaki ilişkilerde deneyimlediği ihtiras ve kaygılar arasında gidip gelen ruh halinden kaynaklanan tereddüt ile yakınlıkların neden olduğu uzlaşmaya açık sanatçı figürünün öz ve biçem olarak kullanılma biçimlerini anlamayı ve tartışmayı amaçlamaktadır. 1930'ların Almanya'sında bir geçen filmin esas karakteri Hendrik Hoefgen (Klaus Maria Brandauer), izleyicileri tarafından sevilen ve takdir edilen ihtiraslı bir tiyatro oyuncusudur. Tanınır olmak, alkışlanmak ve beğenilmekten beslenmektedir ancak sonuç olarak Hamburg'da tiyatro yapan taşralı bir sanatçı olduğunun farkındadır. Oysa Hoefgen gösteri

sanatlarının kalbi Berlin’de olmayı, yerel bir tiyatro oyuncusu olmaktan ziyade ülkenin en sevilen tiyatro sanatçısı olmayı arzulamaktadır. Hoefgen’in aradığı fırsat, dönemin politik ikliminin neden olduğu alt üst oluşların arka planında hiç beklemediği bir anda gelir kapısına dayanır. Naziler’in ihtiyacı kalabalıkların sevdiği bir tiyatro oyuncusu, Hoefgen’in ihtiyacıysa kalabalıklar tarafından sevmektir. Teklif, aynı zamanda filmin ilk “Faust-Tiyatroda Ön Temsil” (Goethe, 1960:19–20) göndermesidir. Hoefgen; kendisini sadece bir “oyuncu” olduğuna inandırarak bireysel sorumluluk almaktan kaçınır ve teklifi kabul eder. Kabul edilen teklif, politika ile sanatın uzlaşması ve kitle kültürünün birey üzerinde kurduğu tahakkümün gösterilmesidir. İstvan Szabo; bireyin içine düştüğü karanlıktan duyduğu korku, kaygı ve tereddütler ile içine düştüğü karanlığın acısını hafifletme çabasını içeren vicdan anlatısını Hoefgen karakteri aracılığıyla ortaya koymaktadır. **Sınırlılıklar:** İstvan Szabo’nun yönetmenliğini yaptığı üçlemenin diğer iki filmine (Albay Redl ve Hanussen) karşılıklı bağıntı ve tarihsel bağlam çerçevesinde değinilmekle birlikte üçlemenin en bilinen filmi olan “Mephisto–1981” odağa alınarak, çalışma sınırlandırılmaktadır. **Yöntem:** Siyasal, toplumsal ve tarihi bağlamı içinde Macar Sineması ve İstvan Szabo Sineması ele alınıp, bu maksatla “Mephisto–1981” filminde birey ve iktidarın temsil biçimlerinde kullanılan öz ve biçem eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılarak değerlendirilmektedir. **Bulgular ve Sonuç:** Klaus Mann’ın romanından (Mephisto–1936) uyarlanan temsilde, geçen tiyatro oyunu üzerinden Goethe’nin Faust romanına göndermeler içermektedir. Bir tiyatro oyuncusunun ihtiraslarının belirlediği bireysel kararları üzerinden toplumun içine sürüklendiği kolektif dram anlatılmaktadır. Sonuç olarak; İstvan Szabo bir sinemacı olarak ele aldığı temsillerin arka planına ülkesini, ülkesinin inişli çıkışlı tarihini koymuştur. Bu maksatla ele aldığı temsillerde geçen anlatılar içinde bireyin kaygı ve korkuları ile istek ve ihtirasları arasında dolaşan tedirginliğini bulunmaktadır. Bu amaçla aşağıda künyesi bulunan “Mephisto–1981” filmi odağa alınarak Macar sineması ile İstvan Szabo Sineması ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sinema, Birey, Toplum, İktidar, Uzlaşma

TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA GÖRÜLEN DÖNEMLENDİRME ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ

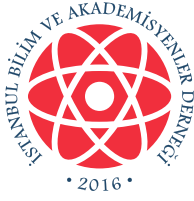
Demet AKTEPE¹, Burçin UÇANER ÇİFDALÖZ²

Milli Savunma Üniversitesi, Bando Astsubay Meslek Yüksekokulu, Ankara / Türkiye

demaktepe@gmail.com

ID: 361 K: 331

Öz: Giriş: Türk müziği tarihine ait problemler ve Türk müziği tarihinin yazımıyla ilgili farklı görüşler mevcuttur. Öğretim programlarına da yansıyan ve programlarda ortak fikir birliğine gidilemeyen bu farklı görüşlerden biri Türk müziğinin dönemleri olmuştur. Oysaki eğitim psikolojisinin gereği bilgiyi sınıflandırma, programlama ve dönemlendirme girişimleri kaçınılmaz görünmektedir. Tarih anlatımında kronolojik sıralama, olayların önemine uygun sınıflamayı gerektirmektedir. Bazı belirleyici unsurlar ile yapılacak tasnif ve değerlendirme, konuların öğrenilmesini, kalıcılığını ve bilginin kullanılmasını kolaylaştıracaktır. **Amaç:** Bu çalışma, üniversitelerdeki müzik bölümlerinde Türk Müziği Tarihi dersi öğretim programlarında yer alan dönemlendirme anlayışlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu sayede Türk müziğinin problemlerinden biri olan Türk müziği tarihine ait farklı dönemlendirme görüşlerinin programlardaki durumu belirlenecektir. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın Türkiye’deki üniversite seviyesinde müzik eğitimi veren Konservatuvarlar, Müzik ve Sahne Sanatları Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerine ait Türk Müziği Tarihi Dersi öğretim programları oluşturmaktadır. Örneklemine ise 16 üniversiteye ait 18 adet Türk Müziği Tarihi Dersi Öğretim programı oluşturmaktadır. **Sınırlılıklar:** Araştırma müzik eğitimi veren üniversitelerin Türk Müziği Tarihi derslerinin öğretim programları ile sınırlıdır. **Yöntem:** Bu araştırma, Türk Müziği Tarihi Dersi öğretim programlarının içerik analizi yönünden incelenmesine yönelik nitel araştırma yöntemi ile yapılmış, betimsel bir durum çalışmasıdır. **Bulgular:** Türk Müziği Tarihi öğretim programlarında görülen dönemlendirme anlayışları ve bu sınıflamaların görülme sıklığı incelendiğinde en çok tercih edilen dönemlendirme türü Konservatuvarlar’da 2, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi’nde 1 ve Eğitim Fakülteleri’nde 8 programda görülen “Medeniyet Tarihine Göre” sınıflama olarak belirlenmiştir. Sonraki tercih olan “Yüzyıllara Göre” dönemlendirmeye; Konservatuvarlar’da 4, Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi ile Güzel Sanatlar Fakültesi’nde 1’er programda rastlanmaktadır. “Tarihsel Olaylara Göre” sınıflama Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi’nde 1, Eğitim Fakülteleri’nde 2 iken; “Sanatçı İsimlerine Göre” sınıflama Konservatuvarlar’da 2, Güzel Sanatlar Fakültesi’nde 1 programda yer almıştır. Ayrıca Konservatuvar grubunun 2 programında bu başlıkların dışında bir sınıflama görülürken; 1 programında ise herhangi bir dönemlendirme anlayışına rastlanmamaktadır. Programlarda belirlenen bu dönemlendirme anlayışlarında, bir programda birden fazla sınıflamaya da rastlanmaktadır. Buna göre Konservatuvarlar’dan 2 ve Güzel Sanatlar Fakültesi’nden 1 olmak üzere 3 programda “Yüzyıllara ve Sanatçı İsimlerine Göre”; Konservatuvarlar’a ait 2 programda “Medeniyet Tarihine ve Yüzyıllara Göre”; Eğitim Fakültesi’ne ait 1 programda “Tarihsel Olaylara ve Medeniyet Tarihine Göre”; Müzik

SÖZEL BİLDİRİLER

ve Sahne Sanatları Fakültesi'ne ait 1 programda ise “Medeniyet Tarihine Göre, Yüzyıllara Göre ve Tarihsel Olaylara Göre” olmak üzere birden fazla dönemlendirmeler yapılmıştır. **Sonuç:** Türk Müziği Tarihi dersi öğretim programları ünite ve konu başlıkları yönünden incelendiğinde görülmektedir ki programlarda ortak bir dönemlendirme anlayışı bulunmamaktadır. İncelenen 18 öğretim programından 11 tanesinde “Medeniyet Tarihine Göre” sınıflama, 6’sında “Yüzyıllara Göre”, 3 tanesinde “Tarihsel Olaylara Göre”, 3’ünde de “Sanatçı İsimlerine Göre” sınıflama görülmektedir. 2 programda bu anlayışlardan farklı bir dönemlendirme türü yer alırken, 1 tanesinde de herhangi bir dönemlendirme yapılmadığı saptanmıştır. Bu sınıflamalardan 7 programda birden fazla dönemlendirme görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği Tarihi, Türk Müziği Tarihi Öğretim Programı, Türk Müziğinde Dönemlendirme

Yazar Notu: *Bu çalışma Doç. Dr. Burçin UÇANER ÇİFDALÖZ tarafından danışmanlığı yapılan Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Türk Müziği Anabilim Dalı’nda yapılmış/ yayınlanmış Demet AKTEPE’nin “Türk Müziği Tarihi Dersi Öğretim Programları ve Ders Kaynaklarının İncelenmesi” konu başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.*

KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TELEVİZYON DİZİLERİNDE ZENGİNLİĞİN İNŞASI: MEDCEZİR DİZİSİ VE ORANGE COUNTY (OC) DİZİSİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Ayşegül AKAYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

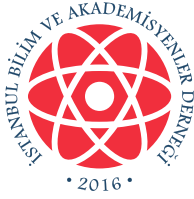
aysegul.akaydin@gmail.com

ID: 359 K: 338

Öz: Giriş: Küreselleşme yaşamımızın pek çok alanında hakimiyet kurmaktadır. Ekonomik, siyasi ve en önemlisi kültürel alanlarda etkili olmaktadır. Medya ise küreselleşme alanında üretilmiş ürün ve hizmetlerin topluma ulaşmasında başrol oynamaktadır. Topluların birbirine benzeme ve süreçlerini tanımlayan küreselleşme kavramı, televizyon dizileriyle birlikte kendini ana akım medyada göstermektedir. Amerikan hayat biçimine özendirici televizyon dizileri seyretmek, kültürü tüketmek o kültürü kendi televizyonlarımızda yeniden yaratmak küreselleşmenin bir parçasıdır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak karşımıza çıkan kültür emperyalizmi kavramı ideolojik bir süreçtir. 1960'lı yıllardan günümüze uzanan bir zaman aralığında medya ürünlerinin kültürü etkilediği, propaganda aracı olarak kullanıldığı savunulmaktadır. Herbert Schiller'e göre kültür emperyalizmi şu süreçlerle tanımlanmaktadır; Toplumun modern dünya sistemine getirilmesi süreci, ülkelerin egemen tabakalarının cazibeyle, zorla ve bazen rüşvetle kendi ülkesinin sosyal kurumlarını egemen sisteme uygun bir şekilde biçimlendirmesi, sistemin egemen merkezinin değerlerini ve yapılarını teşvik etmesi. Ona göre diğer ülke topluluklarının sisteme adapte olabilmesi için merkez kuvvetler tarafından bazen baskı unsurları bazen ise rıza üretimi (kitle iletişim araçları) kullanılmaktadır. (Yüzügüldü,2014, <http://2014hit.blogspot.com.tr/2014/12/herbert-schiller-ve-marshall-mcluhanin.html>) Bu süreçte Amerikan kültürünün yarattığı tek tip hikayeler, aynı markayı kullanan gençler göze çarpmaktadır. Bununla beraber televizyon dizilerinin özellikle Amerikan kültüründen esinlenerek hazırlanan dizilerin etkisiyle birlikte tüketim olgusu ön plana çıkmaktadır. Tüketim, belirli bir ihtiyacın giderilmesine yönelik satın alma ya da sahiplenme duygusunu ifade etmektedir. Orange County dizisi 2003-2007 yılları arasında Amerikan FOX kanalında yayınlanan bir drama dizisidir. Dizi, taşrada yaşayan bir gencin zenginlerin yaşadığı Orange County sakinleriyle tanışması, oradaki zenginliğe adaptasyon sürecini ve dostluklarını anlatmaktadır. Orange County dizisi daha sonra 13 Eylül 2013 tarihinde Star TV'de Medcezir adıyla uyarlanarak yayınlanmıştır. Dizi, Tozludere adlı bir mahallede yaşayan Yaman'ın, abisi Kenan ile yaptığı hırsızlık suçundan hapse atılması ve avukat Selim Serez ile tanışmasıyla başlamaktadır. Selim Serez zengin bir muhit olan Aşk (Ahmet Şefik Kaya) Tepesi'nde yaşamaktadır. Dizi uzun zamandan beri süregelen zengin ve fakir çatışmasını anlatmaktadır. Dizinin adının Medcezir olması bile bu ikiliği izleyiciye yansıtmaktadır. Buradan hareketle pahalı arabalar kullanan, lüks evlerde yaşayan ve tüketim kültürünü odak noktası alan bu dizide zenginliğin inşa edildiği görülmektedir. Zenginliğin kötü bir şey olmadığını, zengin insanların yardımsever, topluma duyarlı kişiler olduğu resmedilmektedir. **Sınırlılıklar:** Yapılan çalışma bahsi geçen iki diziyi sınırlandırılmaktadır. Adaptasyon bir dizinin seçilme amacı ise küreselleşme bağlamında

zenginlik kavramının değişip değişmediği ve yeni bir zenginliğin inşa edildiğini açıklamaktır. Çalışmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı, zenginliğin ve onun inşasının televizyon dizileri üzerinden incelemektir. Bunu açıklarken kültür emperyalizmi, tüketim kavramlarına da değinilmektedir. Kültür emperyalizmi, Amerikan kültürünün Üçüncü Dünya ülkelerini yarattığı popüler kültür çerçevesinde etki altına alması olarak tanımlanmaktadır. OC adlı Amerikan drama türü dizide de bu kültür emperyalizminden bahsedilebilir. Ayrıca lüks yaşamın sergilendiği, güzel kadın ve erkeklerin olduğu bu gibi dizilerde tüketim duygusu bilinçli olarak izleyiciye aktarılmaktadır. **Yöntem:** Eleştirel söylem analizi yöntemiyle yapılan bu çalışmada iki dizi karşılaştırılarak zenginliğe ve dizilerin bu zenginliği yeniden inşasına değinilmektedir. Ayrıca küreselleşmenin bir sonucu olan kültür emperyalizmi konusuna da açıklık getirilmeye çalışılmaktadır. **Bulgular ve Sonuç:** Bu çalışmada bulgular analiz edilerek zenginliğin televizyon dizileriyle yeniden üretildiği ve topluma bir tüketim alışkanlığı kazandırdığı belirtilmektedir. Bununla beraber kültür emperyalizminin bir sonucu olarak yabancı televizyon dizilerinin Türk versiyonlarının çekilmesi ve Türk televizyonlarını bir sömürü altına alması tartışılmaktadır. Bu sömürünün bir diğer sonucu tüketim alışkanlıklarımızın değişmesidir. Tüketim, daha fazla harcama yapmanın daha çok refah getireceğini belirten ideolojik bir düşüncedir. Televizyonda gördüğümüz dizi karakterlerine öykünme ya da satın alma alışkanlıklarımızın değişmesi gibi konular yaratılan tüketim kültürü içerisinde değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, kültür emperyalizminin ve tüketimin yayılmasında televizyonun bir araç olarak kullanıldığı belirtilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültür Emperyalizmi, Zenginlik, Televizyon, Televizyon Dizileri

**TÜRKİYE’DE NEGATİF SİYASAL REKLAM UYGULAMALARI:
2007, 2011 ve 2015 GENEL SEÇİMLERİ ÖRNEĞİNDE BİR ANALİZ**

Hakan İRAK¹, Raci TAŞCIOĞLU²

Iğdır Üniversitesi, Iğdır Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Iğdır / Türkiye

hakanirak@yahoo.com

ID: 358 K: 301

Öz: Giriş: Gelişen teknoloji ile birlikte reklamcılık faaliyetleri yaratıcılık ve strateji bağlamında bir değişim ve dönüşüme maruz kalırken, içerik ve işlevsellik bağlamında da çok farklı bir boyuta ulaşmış ve bu gelişmelerle birlikte negatif reklam ve siyasal reklam uygulamaları yaygınlık kazanmıştır. Bu çalışmanın temel araştırma konusu; rakiplerin yetersizliğine odaklanarak yapılan bir reklam türü olarak negatif reklamı, siyasal iletişim bağlamında Türkiye’deki seçim örnekleri üzerinden ele almaktır. Türkiye’de negatif siyasal reklam kullanımının -toplumun siyasete olan yaklaşımı dikkate alındığında- hem iktidar hem de muhalefet partileri tarafından yoğun olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada, negatif siyasal reklam uygulamaları konusu ele alınmakta ve genel seçimler sürecinde Türkiye’de iktidar ve muhalefet partileri tarafından nasıl kullanıldığı ve seçmen kitleye biçimsel olarak nasıl yansıtıldığı ortaya konulmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada, Türk siyasal hayatında günümüze değin ki en uzun süreli tek partili bir iktidar döneminde negatif siyasal reklamcılık uygulamalarının iktidar ve muhalefet partileri tarafından nasıl kullanıldığını ortaya koymak amaçlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, 2007, 2011 ve 2015 Genel Seçimlerine katılan Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)’nin seçim döneminde özellikle kullandığı negatif siyasi söylemi, bu bağlamda parti gündeminde yer bulan konuları ve mesaj stratejilerini gazetelerdeki negatif siyasal reklamlar aracılığıyla resmederek görünür kılmaktır. **Önem:** Bu çalışmanın önemi, siyasal iletişim literatüründeki benzer çalışmalara bir yenisinin eklenerek alanda özellikle negatif siyasal reklam uygulamalarına yönelik bilgi birikiminin artmasını ve bilhassa 2000’li yıllardaki uygulamalar üzerinden daha güncel ve yeni bilgilerin yer almasını sağlamaktır. Bu yıllardaki seçim dönemlerinde iktidar ve muhalefet partilerinin negatif siyasal reklam uygulamaları arasında karşılaştırma yapılacak olması, araştırmanın önemini artıran bir başka husustur. Bir başka deyişle çalışma, tek partili bir iktidar döneminde iktidar ve muhalefet partilerinin biçtiği negatif siyasal reklama biçtiği misyonu göstermesi açısından önemlidir. **Kapsam:** Bu çalışmanın evrenini, 2007, 2011 ve 2015 seçimlerine katılan siyasal partilerin ulusal yazılı medyada kullandıkları negatif siyasal reklam uygulamaları oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise, Ak Parti, CHP ve MHP’nin bu seçimlerde Hürriyet, Cumhuriyet ve Türkiye gazetelerinde yayımladıkları reklamlardan oluşmaktadır. **Sınırlılıklar:** Araştırma, yüksek maliyeti ve zaman yetersizliği dolayısıyla ideolojileri ve yayın politikaları bağlamında üç ulusal gazete ve iktidar ile Mecliste yer alan ana muhalefet ve muhalefet partileri ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Çalışmada içerik çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. Yüksek maliyeti ve mesajın unutulma riski göz önüne alınarak reklamlar için seçim döneminin bütünü (90 gün) araştırılmamış,

sadece yarısına (45 gün) bakılmıştır. Bu süre zarfında söz konusu genel seçimlerde partilerin örneklemde yer alan gazetelerde yayımladıkları negatif siyasal reklam uygulamaları veri olarak toplanmıştır. Toplamda 24 veri tespit edilirken, bu verilerden 13'ü Ak Parti'ye, 9'ü CHP'ye ve 2'si MHP'ye aittir. Veriler, partilerin negatif söylemi bağlamında konu, strateji ve öne çıkan ana yönelimlere göre içerik çözümlemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular değerlendirilerek yorumlanmıştır. **Bulgular:** İçerik çözümlemesi yöntemiyle elde edilen araştırma bulgularına bakıldığında; 2007 seçimlerinde Ak Parti 4, CHP ise 7 negatif siyasal reklam yayımlatırken, MHP'ye ait reklama rastlanılmamıştır. CHP, söz konusu seçim döneminde en fazla negatif siyasal reklam yayımlatan parti olarak karşımıza çıkmaktadır. 2011 seçimlerinde; Ak Parti 6, CHP ise 1 negatif siyasal reklam yayımlatmıştır. Bu seçim döneminde MHP'ye ait negatif reklam görülmemiştir. 2015 genel seçimlerine geldiğimizde Ak Parti 3, MHP 2, CHP ise 1 negatif siyasal reklam yayımlatmıştır. Konularına göre negatif siyasal reklam kullanımlarına baktığımızda Ak Parti'nin ekonomi başta olmak üzere; terör ve diğer sosyal konularda, CHP'nin ekonomi, terör, sağlık, MHP'nin ise sadece başkanlık/demokrasi konusunda negatif siyasal reklamlara yöneldiğini görmekteyiz. Türlerine göre negatif siyasal reklam kullanımına bakıldığında Ak Parti'nin “doğrudan karşılaştırmayı” diğer türlere göre daha çok tercih ettiğini, CHP'nin “doğrudan saldırı” türünde yoğunlaştığını, MHP'nin ise sadece “doğrudan saldırı” türünü tercih ettiğini görmekteyiz. Yıllara göre negatif siyasal reklam kullanımına bakıldığında ise Ak Parti'nin en fazla 2011 yılında, CHP'nin 2007 yılında, MHP'nin ise sadece 2015 yılında negatif siyasal reklamları kullandığını görmekteyiz. Çalışmaya ilişkin genel bir değerlendirme yapıldığında negatif siyasal reklam bağlamında sayıca Ak Parti reklamlarının daha fazla olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. İktidar partisinin seçim dönemlerinde hazineden aldığı payın diğer partilere oranla daha fazla olması dolayısıyla reklam uygulamasına daha çok yöneldiği ve bu kapsamda muhalefet partilerine dönük seçimde olumsuz bir algı oluşturmak amacıyla negatif siyasal reklamcılığı daha çok kullandığı gözlenmiştir. **Sonuç:** Çalışma sonunda, iktidar partisi ve muhalefet partilerinin kullanmış oldukları reklamlarda ekonomi, ulaşım, yolsuzluk, işsizlik, sosyal güvenlik ve siyasal katılım gibi konularda birbirlerini negatif reklam stratejileri üzerinden eleştirdikleri görülmüştür. İktidar partisine bakıldığında, 2007 ve 2011 seçimlerinde Ak Parti iktidarı öncesi ve sonrası bir karşılaştırma yapılarak iktidarın devam etmesi noktasında seçmen üzerinde bir korku oluşturulmaya çalışılırken, 2015 seçimlerinde genel başkan değişikliğinin ve iktidarda ‘ustalık’ sonrası dördüncü döneme gidilmesinin de etkisiyle doğrudan karşılaştırma stratejisi kullanılmakla birlikte negatif reklam sayısının azaldığı söylenebilir. Ana muhalefet partisi CHP, 2007 seçimlerinde doğrudan iktidar partisini hedef alarak saldırgan bir strateji ile negatif reklam iletileri oluştururken, 2011 seçimlerinde genel başkan değişikliğinin de etkisiyle bu saldırgan tutumundan vazgeçtiği, bu değişikliğe paralel olarak seçimde beklenen oy çitasının yükseltildiği ve dolayısıyla daha kapsayıcı ve ılımlı bir söylemin kullanıldığı ifade edilebilir. Muhalefet partisi MHP'nin ise, yüksek bütçeler gerektirmesi dolayısıyla seçim kampanyalarında siyasal reklama çok fazla yer vermediği görülmüştür. Buna rağmen, 2015 seçimlerinde başkanlık sisteminin tartışılması nedeniyle ‘üniter devlet’ hassasiyetinden dolayı saldırgan bir strateji üzerine kurulu negatif siyasal reklamı kullandığı söylenebilir. Sonuç olarak, geride kalan her seçim döneminde partilerin daha çok seçmene hitap edebilmek ve herkesi yakalayabilmek adına siyasal reklam uygulamalarında çatışmacı bir dil yerine daha uzlaşmacı ve ılımlı bir dili tercih ettikleri iddia edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Siyasal Reklam, Negatif Siyasal Reklam, Genel Seçimler, Siyasal Partiler, İçerik Çözümlemesi

SÖZEL BİLDİRİLER

Yazar Notu: Bu çalışma, Doç. Dr. Raci TASCIOĞLU tarafından danışmanlığı yapılan Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalında kabul edilen Öğr. Gör. Hakan IRAK'ın aynı isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

TÜRK EDEBİYATINDA KİŞİ MARKA OLMAK: MARKA BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA YAZARLIK

Belma CANBAY

Çankaya Üniversitesi, Ankara / Türkiye

belmacanbay@cankaya.edu.tr

ID: 357 K: 337

Öz: Giriş: Pazarlama literatüründe önemli ve kapsamlı bir konu başlığı olarak yer alan markalaşma, son yıllarda artık sadece ürün ve hizmetler için değil kişiler için de önemi giderek artan bir kavram haline gelmiştir. Bu durumun açıklanmasında sadece tanınmak, önemsenmek, toplumsal yaşamda daha fazla saygınlık kazanmak gibi psikolojik ve sosyolojik faktörlerin yanı sıra içinde bulunduğumuz ekonomik yapıyı da göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Nitekim kapitalizmin hemen hemen her alanda yarattığı rekabet ortamının iş yaşamına da yansması, 1990’ların sonlarına doğru kişi marka kavramını gündeme getirmiştir. Bu doğrultuda, Amerikalı yönetim uzmanı Tom Peters’in 1997 yılında Fast Company isimli iş dünyası dergisinde yayımlanan “The Brand Called You” isimli makalesiyle, ürün ve hizmetler için uygulanan markalaşma ilke ve uygulamalarının kişiler içinde geçerli olabileceği ileri sürülmektedir. Özellikle 2000’li yıllardan itibaren **çağdaş pazarlamada ürün (product) kavramı, kişileri de kapsayacak şekilde genişlemiştir.** Daha çok ticaret alanında kullanılan markalaşma kavramının edebiyat sanatında tartışılması her ne kadar zor gibi görünse de bu alanda öne çıkan, beğenilen, tanınan ve çok satan yazarların varlığı “edebiyat” ve “marka” kavramlarının birlikte tartışılabilirliğini düşündürmektedir. Bu düşüncenin ardında yatan temel neden ise, Türkiye’de özellikle 1980’lerden sonra uygulanan neoliberal politikalar ve tüketim kültürü pratiklerine bağlı olarak edebiyat alanında yaşanan değişimlerdir. Bu değişimin bir sonucu olarak, pazarlamanın başlıca öznesi haline gelen yazarlar artık sadece yapıtlarının edebi değeri ile değil isimlerinin marka değeri ile de değerlendirilmektedirler. **Amaç ve Önem:** “Kişi Marka” kavramının edebiyat yazarlarına da uyarlanabileceği fikrinden yola çıkılarak hazırlanan bu çalışmada, ürün ve hizmetler için sözü edilen “marka ismi”, “marka imajı”, “marka kimliği” gibi bir markayı oluşturan temel bileşenlerin, kişisel markalaşma (personal branding) süreciyle ilişkilendirilerek edebiyat disiplini içinde tartışılması amaçlanmıştır. Çalışma, literatürde bu kapsamda benzer bir çalışmanın bulunmaması sebebiyle ulusal ve uluslararası alanda özgünlük içermektedir. **Yöntem:** Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada; marka, pazarlama ve kişisel markalaşma konularına ilişkin yerli ve yabancı literatür incelenmiş ve “belgesel gözlem” yaklaşımıyla, çeşitli gazete haberleri ve röportajlardan yararlanılmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** En geleneksel kişisel markalaşma kavramlarının ağırlıklı olarak, kişisel pazarlama, imaj oluşturma, satış, ambalajlama, dışarıya yansıtılan görünüşler, kendini tanıtmaya odaklı olduğunu belirten Rampersad’in (2008: 34) bu görüşüne paralel olarak, kişisel markalaşma sürecinde kişinin önce kimlik, kişilik, imaj vb. kendi niteliklerinin ve değerlerinin farkında olması ve kendi pazarlamasını yaparken bu nitelik ve değerleri ön plana çıkararak “farkındalık” yaratması gerekmektedir. Bu çalışmada yazarların da marka

olabilecekleri varsayımına dayanarak; “marka ismi”, “marka kişiliği”, “marka imajı”, “marka konumlandırma” gibi kavramların hem yazarlık mesleğinin genel geçer kurallarıyla ilişkilendirilebildiği hem de pazarlama disiplininin sınırları içinde ürün/hizmet markalaşmasına benzer bağlantılar kurularak tartışılabildiği ortaya konulmuştur. Bu doğrultuda, Türk roman yazarlarının kişisel markalaşma süreçlerinin yapı taşlarını oluşturan bileşenlerin kuramsal çerçevede yorumlandığı bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, farklı meslek gruplarındaki kişilere de uyarlanabilir. Zira Hearn’ün (2008: 498) de belirttiği gibi “kendi kendine markalaşma dışarıdan yönetilen, büyük ölçüde stilize bir öz yapım sürecini içeren apayrı bir tür çalışma olarak algılanmalıdır.”

Anahtar Kelimeler: Kişisel Markalaşma, Edebiyat, Marka Bileşenleri, Pazarlama

Yazar Notu: *Bu çalışma Prof. Dr. Nuran YILDIZ tarafından danışmanlığı yapılan, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalında yapılmış/yayımlanmış, “Türkiye’de Roman Yazarlarının Markalaşma Süreci: Elif Şafak Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.*

TOPLUMSAL GERÇEKLİĞİN SİNEMA ARACILIĞIYLA OLUŞTURULMASI: POTEMKİN ZIRHLISI (1925) FİLMİ ÖRNEĞİ

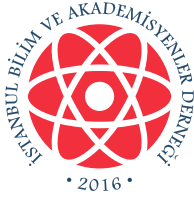
Mehmet Emin SATIR¹, Cem ÇETİN²

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Konya / Türkiye

mehmeteminsatir@gmail.com

ID: 355 K: 226

Öz: Giriş: Toplumsal yaşam, bir araya gelerek toplumsal yapıyı oluşturan bireylerin iletişim ve etkileşimleri doğrultusunda şekillenmektedir. Dolayısıyla toplum ve birey arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bireylerin bir aradalığı toplumu oluşturur ancak toplum, salt bireylerin birlikteliğine indirgenemez, toplum kavramı daha kapsamlı bir yapıya işaret etmektedir. Niceliksel bir birliktelikten ziyade toplum, kendisini var eden bireylerin eylemleri, kültürleri ve yaşayış şekilleriyle biçimlenmektedir. Bu noktada bireyler, toplumun varlığı için asli unsur olarak görülmektedirler. Birey-toplum arasındaki ilişki, etkileşimsel bir yapıya sahiptir. Bireyler toplumu şekillendirdiği gibi toplumsal yapı da bireyleri şekillendirmektedir. Dolayısıyla çeşitli ilişkiler ve etkileşimler sonucunda ortaya çıkan her toplumun, kendisine özgü birtakım gerçeklikleri bulunmaktadır. Bu noktada toplumsal gerçeklik kavramı ön plana çıkmaktadır. İnsanların bir araya gelerek oluşturmuş oldukları toplumsal yapı içerisinde doğal gerçekliğin karşısında yer alan birtakım toplumsal gerçeklikler bulunmaktadır. En geniş ifadeyle, bireylerin yaratmış olduğu yapay gerçeklikler olarak tanımlanan toplumsal gerçeklik, toplumlara göre farklılıklar gösterebilmektedir. Güneşin varlığı doğal bir gerçekliktir ve kendisini deneyimleyen öznenen bağımsız olarak varlık göstermektedir. Bu durumun karşısında yer alan toplumsal gerçeklik olgusu ise insan faktörüne dayalıdır, yeşil ışıktaki geçilmesi, paranın bir değişim değerinin olması gibi gerçeklik kalıpları ise toplumsal gerçeklik olarak değerlendirilebilmektedir. Bu noktada toplumsal gerçeklik kavramının dil, ideoloji ve iktidar üçgeninde ele alınması gerekmektedir. Toplumsal gerçeklik olgusunun incelenmesi bir noktada ideoloji çözümlemesini de gerektirmektedir çünkü varlık gösteren bir toplumsal gerçeklik kalıbı belirli bir iktidar yapılanması sınırları dahilinde varlık göstermektedir. Toplumu oluşturan bireyler tarafından içselleştirilemeyen ya da kabullenilmeyen bir gerçeklik kalıbının varlık göstermesi mümkün gözükmemektedir dolayısıyla üretilen toplumsal gerçeklik, bir noktada meşru zemine de ihtiyaç duymaktadır. Bu kabulün sağlanması ve üretilen toplumsal gerçekliğin varlığını sürdürülebilmesi için iktidar yapıları birtakım araçlara ihtiyaç duymaktadırlar. Sinema da bu araçlardan yalnızca birisi olarak dikkat çekmektedir. Sanat formu olmasının yanı sıra bir kitle iletişim aracı olan sinema, toplumsal gerçekliğin oluşturulmasında önem arz etmektedir. Görsel ve işitsel olmak üzere çok yönlü bir anlatı aracı olan sinema, etki alanı bakımından güçlü bir araç olarak kabul edilmektedir ve toplumsal gerçekliğin oluşturulmasında/ideolojik perspektifin kitlelere benimsetilmesinde oldukça etkilidir. **Amaç:** Bu bağlamda yapılmış olan bu çalışmanın amacı, toplumsal gerçekliğin oluşturulması süreçlerinde sinemanın bir araç olarak kullanılmasını incelemektir. **Kapsam:** Yapılmış olan bu çalışmanın kapsamı ise kitle iletişim araçları arasından yalnızca sinema ile sınırlandırılmıştır. **Sınırlılıklar:** Yapılmış olan

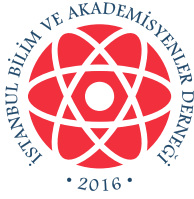

SÖZEL BİLDİRİLER

çalışma Sovyet Yönetmen Sergei Eisenstein'in 1925 yılı yapımı *Potemkin Zırhlısı* filmi ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada sinemanın toplumsal gerçekliğin oluşturulması noktasında bir araç olması olgusu ele alınmış olup *Potemkin Zırhlısı* (1925) filmi içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. **Bulgular:** Yapılmış olan analiz sonucunda sinemanın toplumsal gerçekliğin oluşturulması sürecinde etkili bir araç olduğu gözlemlenmektedir. Hakim ideolojinin kitlelere aktarılmasında ve toplumsal gerçekliğin oluşturulmasında sinema etkin bir araçtır nitekim *Potemkin Zırhlısı* (1925) filminde de hakim ideolojinin şekillendirmiş olduğu toplumsal gerçeklik kalıplarının kitlelere aktarılması gözlemlenmektedir. **Sonuç:** Sinema, her ne kadar bir sanat formu olsa da aynı zamanda bir kitle iletişim aracıdır dolayısıyla kitlesel yansımaları bulunmaktadır. Bu nedendir ki sinema, iktidar mekanizmaları tarafından etkilenmeye açık bir araçtır. Toplumsal gerçekliğin oluşturulması hususunda, birtakım araçlar gerekmektedir ki sinema da bu araçlar içerisinde en etkili olanlardan birisidir. Hakim ideolojinin aktarılması, hegemonyanın sağlanması ve toplumsal gerçekliğin oluşturulması noktasında görsel ve işitsel olarak zengin bir anlatı yapısına sahip olan sinema, etkili biçimde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Gerçeklik, Sinema, İdeoloji, Potemkin Zırhlısı

**İŞİTSEL ANLATIDAN GÖRSEL ANLATIYA:
BOŞ BEŞİK AĞITININ GRAFİK ROMAN OLARAK UYARLANMASI**

Açelya Betül GÖNÜLLÜ

*Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü,
Düzce / Türkiye*

betgonullu@gmail.com

ID: 353 K: 233

Öz: Giriş: Anlatı sanatı/*narrative art* en temel biçimi ile hikaye anlatan sanattır. Barthes anlatının; yazılı ya da sözlü, hareketli ya da durağan, görsel ya da işitsel, sınırsız bir çeşitlilik ve karışım barındırdığını söyler (Barthes, 1975: 237). Görsel anlatı sanatlarından olan grafik roman, teknik olarak eski, fakat kapsam ve adlandırma olarak görece yeni bir form olarak karşımıza çıkar. Ardışık anlatı/*Sequential narrative* tekniğini kullanması ile biçimsel olarak çizgi roman [comics] formuna sahiptir. ‘Grafik roman’ı açıklamak için çizgi roman arasındaki farkı ortaya koymak gereklidir. Bazıları grafik romanın kendi başına bir “tür” değil de çizgi romana verilmiş entelektüel bir adlandırma olduğu görüşündedir. Bu adlandırma onlara göre, yayıncıların bir pazarlama taktiği olarak yeni bir tür yaratma isteğidir. ‘Comics’ yerine ‘graphic novel’ [grafik roman] olarak adlandırmak çizgi romanın statüsünü yükseltme çabasıdır (Cantek, Aktaran Yalçınkaya, 2014:272). Cantek ise grafik romanı, çizgi romandan ayırır. “Çizgi roman üreticilerinin, yaptıkları işin niteliğini belirginleştirmek için yaptıkları bir çıkış” olarak niteler. Çizgi roman, piyasanın belirlediği kalıplar içinde, edebi bir eser ya da sanat kaygısı taşımayan, erkek egemen bir anlatı içerirken; grafik roman bu söylemi ve biçimi değiştirmiştir. Sabin’e göre grafik romanın olmazsa olmazı; ister kısa, ister bağlantılı hikayelerden oluşsun, tematik bir bütünlük içermesidir. Grafik romanlar, çizgi romanlar gibi sonu olmayan hikayeler değildir (Cantek, Aktaran Yalçınkaya 2014: 277). Grafik romanlar da tıpkı çizgi romanlar gibi, orijinal bir hikayeyi temel alarak resimlenebileceği gibi başka anlatılardan da uyarlanabilir. Yaygın olarak edebiyat eserleri; hikayeler, romanlar ya da şiirler grafik romana uyarlanmaktadır. Bunun yanında türküler de grafik roman uyarlaması yapmaya elverişli sözlü anlatılardır. Türkü kadim bir anlatı sanatıdır. Türkü, yazılı olmayan bir anlatının ezgi eşliğinde dile getirildiği, çoğunlukla da anonimleşmiş halk şarkıdır. Etimolojik olarak Türkü sözcüğü; Türk’e has, Türk’e özgü anlamına gelmektedir. Türkolog, tarihçi Mehmet Fuad Köprülü, türküyü “Türkler’e mahsus beste ile söylenen halk şarkısı” olarak tanımlamıştır (Vural, 2011:399). Türküler aynı zamanda halkların etnik değerlerini ezgiler yoluyla yansıtan bir halk edebiyatı nazım türüdür. “Anonim halk şiirleri” ile “âşık şiirleri” olarak iki gruba ayrılan bu nazım türünde, halk şiirlerinin sahibinin kim olduğu bilinmez. Âşık şiirlerinde ise âşıklık geleneği olarak âşığın kendi adı değil, mahlası, şiirin dizeleri içinde yer alabilmektedir. Türküler bu iki türü de kendi dağarcığında saklamaktadır. Ağıtlar ise türkü formunda olmak üzere ölümün, acılı olayların ardından yakılmış olan edebi eserlerdir. “Ağıt”ın kökeni ağlamak, bozlamak fiiline dayanmaktadır. Yörelere göre ağıt sözcüğü yerine deyiş, deme, yas gibi sözcükler de kullanılmaktadır (Artun, 2006:1). Ağıtlar, ölüm acısını yansıttığı gibi, ağıtın

yakıldığı coğrafyaya ait sosyolojik ve tarihsel verileri de nesillere aktarır. Bu anlamda ağıtlar, acılı öykülerin ezgiler yoluyla taşınmasını, anlatılmasını ve hatırlanmasını sağlamanın bir yoludur denilebilir. Bu çalışmada, işitsel anlatı sanatı türü olarak *Boş Beşik* ağıtının bir kısmı, görsel anlatının bir türü olan grafik roman sanatı ile yorumlanmıştır. **Amaç**, işitsel bir anlatıyı, görsel anlatı dilinde ifade etmeye çalışmaktır. **Yöntem**: Grafik roman uyarlamasında Boş Beşik ağıtının güftesi olduğu gibi kullanılmış; düzyazıya çevrilip öyküleştirilmiştir. **Sonuç** olarak bir ağıtın grafik roman olarak görselleştirilmesi, ağıtın kendisi kadar etkili olmamaktadır. Çünkü müzik ve görsel tasarım birbirinin yerine geçmesi mümkün olmayan iki farklı düzlemde. Grafik romanın öğeleri sadece sözcükler ve resimlerdir. Oysa işitsel bir anlatı olarak ağıt, sözcüklerin imgesel gücünü de içinde taşımaktadır. Bu nedenle özellikle güfteli müziklerin üç öge taşıdığını söyleyebiliriz: Söz, müzik ve imge. Ağıtta ve her türlü şarkıda, melodi ile birleşen sözler, her zihnin kendine has ve kendiliğinden canlanan görüntülerini yaratma gücüne sahiptir. Belki de bu nedenle bu çalışmanın; işitsel duyunun olanaklarından uzak olanlar için daha etkili bir çalışma olabileceği öne sürülebilir. Fakat melodinin eksik olduğu, sadece basılı materyal üzerinden güftenin okunması ile kavranan bir ağıtı görselleştirmek, ağıtın atmosferini az da olsa hissettirebilmek adına ancak küçük bir çaba olacaktır. Bunun yanında, görsel dilin sözcüklerden daha etkili olduğu durumlar da vardır. Örneğin “yüksek mayaya koyduğum” dizesindeki gibi günümüzde kullanılmayan sözcükleri anlamak adına grafik roman; kavrama gücümüzü yükselten, açıklayıcı bir nitelik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağıt, Anlatı Sanatları, Grafik Roman, Türkü

GÜNÜMÜZ KURUMSAL BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE İLETİŞİMİN ROLÜ

Ezgi DİNÇERDEN

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Bilişim Anabilim Dalı, İstanbul / Türkiye

ezgidincerden@hotmail.com

ID: 373 K: 319

Öz: Giriş: Günümüzde göçebe toplum anlayışından yerleşik toplum hayatının başlangıç noktasını temsil eden tarım toplumuna, sonrasında ise ekonomik anlamda seri üretimin aktif rol üstlenmesi ile endüstri devrinin ardından, içinde bulunduğumuz bilgi toplumu sürecine geçiş ile birlikte dijital dönem; dünya genelinde toplum yaşantısında yönlendirici konuma yerleşmiştir. Bilginin ana etmen kabul edildiği bu süreçte, teknoloji ve tekniklerin hızla gelişmesi ve çeşitliliğinin artması sonucu; sadece kültürel ve sosyal anlamda değil, aynı zamanda iş dünyası ve piyasaların etkin işlev gösterdiği yönetim ve işletmeciliği yakından ilgilendiren ekonomik olarak da değişim zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, bilgi teknolojilerinin temelinde işleyişin ana unsuru kabul edilebilen bilişim sistemleri; bilimsel olarak da disiplinlerin birbirleri ile daha güvenilir iletişime zorlamaktadır. Bu bağlamda, son yıllarda bilişim sistemleri beraberinde gelişen; Enformasyon Teknolojilerinin (ET / Information Technologies _ IT) özellikle firmalar olmak üzere birçok kurum çeşidinde de gittikçe artan veri, enformasyon ve bilgiyi işlevsel kullanma ihtiyacını karşılamaya yönelik geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu noktada, kurum veri ve enformasyon işleme süreçlerini kullanabilen, analiz edebilen, hatta yorumlamasına ve nihayetinde kuruma yönelik önemli kararların verilmesine destek olan bu sistemler paralelinde; hemen hemen tüm büyük ve orta ölçekli kurumlar için bir gereksinim haline gelen Yönetim Bilişim Sistemleri (YBS / Management Information Systems _ MIS) alanı ihtiyacı doğmuştur. Bu durum; Enformasyon Sistemlerine (ES / Information Systems _ IS) uyumlu olarak sürekli gelişim göstermekte ve bilişim alanının hemen her sektör ile ilişki ağlarının tanımlanması ve/veya geliştirilmesi zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir. Söz konusu bu gelişimi, mümkün olduğu kadar sorunsuz gerçekleştirebilmek için ES işleyiş tanımlamaları ve tasarımının belirgin hale getirilmesi amacı ile bir takım belirleyici kuralların bilimsel olarak da bir temele yerleştirilmesi ihtiyacının; dikkate alınması gerekli diğer bir önemli noktayı oluşturduğu gözlemlenmektedir. **Amaç:** Dolayısıyla bu çalışma; günümüzde gelişimi ve takibi zor hale gelen ET' ye bağlı kurumsal bilişim sistemlerinin, iletişim disiplini ile bağlantısının teorik çerçevesinin tanımlanmasına katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır. **Kapsam:** Çalışma; ticari ve/veya kamu yararına aktif faaliyet gösteren orta ve büyük ölçekli kurumların işleyişindeki aktif iş süreçlerindeki ET uygulamaları ve buna bağlı entegrasyonlar ile iletişim disiplini arasındaki ilişkiyi kapsamaktadır. Bununla birlikte; sürekli ve hızla değişen ET ve sistem uygulamaları göz önünde bulundurulduğunda, bu değişim sürecinde hala en önemli faktör üstlendiği gözlemlenebilen karar vericiler ile kurumsal bilişim sistemleri arasındaki ilişki kapsamında iletişimin önemi vurgulanmaktadır. **Yöntem:** Çalışma sürecinde dünya çapındaki önemli bilimsel makalelerin incelenmesinin ötesinde, yöntem olarak bilişim sektöründeki tecrübeler ve araştırmaya yönelik görüşmeler doğrultusunda ortaya çıkan ve sentezlenen bulgular;

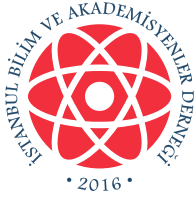

SÖZEL BİLDİRİLER

iletişim disiplininin aslında bilişim ile yakından ilişkili olduğu yönündedir. **Sınırlılıklar:** ET ve ES' ye yönelik, özellikle büyük ölçekli kurumlardaki işleyişi sürdürme ve araştırma maliyetlerinin fazla olması; karşımıza kısıt olarak çıkmaktadır. Buna ek olarak, ET' nin gelişme hızı ve çeşitliliğinin artması; ES' yi ölçmede veya sınırlarını belirlemede ayrı bir zorluk olarak tanımlanabilir. Yine ET ve ES' nin önemi ve gelişimi konusuna destek sağlama bağlamında, sosyal anlamda nesiller arası farklılıklar da zaman zaman karşımıza kısıtlayıcı bir faktör olarak çıkmaktadır. Başka bir deyişle, bu sorun bazen yöneticiler ile çalışanlar, bazı durumlarda ise müşteri ile firmalar gibi iletişim varyasyonlarında gerçekleşebilmektedir. **Bulgular ve Sonuç:** ET ve ES işbirliğinde işleyen yazılım, sistem, tasarım gibi dijital ortam etmenlerinin yapay zekâ, iş zekâsı gibi karmaşık kavramlarda da etkili olduğu kabul edilirse; bu çalışmada kurumsal iş süreçlerinin iletişim disiplini ile bütünleşik olduğu sonucu ortaya konmaktadır. Ayrıca belirtmek gerekir ki; bu çalışma, gelecekte gelişen bilişim sistemleri doğrultusunda meydana gelebilecek bir takım değişiklikler ve/veya güncellemeler barındırabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim, Enformasyon, Teknoloji, İletişim, Sistem

KÜÇÜK PRENS ADLI ÖYKÜYÜ YENİDEN OKUMAK

Ayşe KONCAVAR

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

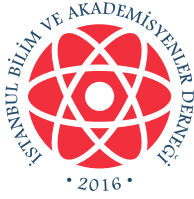
akoncavar@yahoo.com

ID: 352 K: 81

Öz: Giriş: Küçük Prens adlı öykümüzün yazarı Nazi işgalinin ardından Fransa'dan ayrılıp New York'a yerleşen ve orada sürgünlük yaşayan, bu anlamda o dönemin tarihine tanıklık etmiş bir yazardır. Bunu özellikle belirtmekte yarar görüyoruz çünkü Küçük Prens dönemin edebi eserleri gibi bir savaş eseri değildir. Kitap 27 bölümden oluşmaktadır. Her bölümde anlatılan olaylar, ilişkiler, düşünceler, dostluk gibi temaları yalnızlık üzerinden ele alan günümüz için de önemli bir edebi metindir. Aslında çocuklar için kaleme alınan bu yapıt büyüklerle de hitap etmektedir. **Amaç:** Neden böyle bir öykü ve bize söyledikleri: Düşünme eylemi dünyaya karşı duyulan bir şaşkınlık ve meraktır. Küçüklerin dünyasındaki anlamak ile büyüklerin dünyasındaki anlamak farklıdır. Büyüklerin 'düşünceleri' ile dünyayı kurgulamasına karşın küçüklerin dünyayı hayal gücü ile kurgularlar. Bir diğer unsur da çocukların hayata bakışları büyüklerinki gibi mantıksal değildir. Bu çalışmada bizim temel amacımız kahramanımızın K Prens metaforu ile gezdiği dolaştığı gezegenlerde karşılaştığı karakterler ve onlarla kültürel anlamda yaşama ilişkin ve duyduğu hayal gücü ile yeni anlayışlar ve bakış açıları edinmesidir. Başka bir deyişle insanoğlunun yaşam yolundaki keşif serüveni olarak değerlendirilebilir. **Kapsam:** Hikâye bir gün K Prens'in her zaman yaptığı gibi minik gezegenindeki yanar dağları süpürmesi ve çiçeğine son bir kez su verdikten sonra arkadaş bulmak amacıyla yola çıkmasıyla başlar ve bu adeta bir serüvene çıkılan yolculuktur. İlk uğradığı gezegende bir Kral vardır. Gezegen çok küçüktür ve Kraldan başka kimse yoktur. Kral otoritesine saygı gösterilmesini istemektedir. Bu onun için her şeyden önemlidir. Çok iyi bir insan olduğu için mantıklı uyuklar vermektedir. K Prens'in 'siz neye hükmediyorsunuz sorusu üzerine 'her şeye' der düşünmeye bile gerek duymadan. Kral'a göre insan önce kendini yargılamalıdır. Ona göre en zoru da budur. Kendi kendini yargılamayı becerebiliyorsan bilgesin der Kral. İkinci gezegeninde kendini beğenmiş bir adam yaşamaktadır. Bu kişiyle yaptığı konuşmadan K Prens şu sonuca varır. Kendini beğenmiş kişiler, herkesin kendine hayran olduklarını sanırlar. Kendini beğenmiş kişiler övgüden başka hiç bir şeye kulak vermezler. Bir diğer gezegende ayyaş bir kişi yaşamaktadır. Ayyaş sürekli içmektedir. K Prens'in neden içiyorsunuz sorusuna karşılık 'unutmak için içiyorum' yanıtını verir. Sonra ekler. 'Utancımдан içiyorum' der. Bir diğer gezegende ise bir işadamı yaşamaktadır. Bu kişi her şeyi matematiksel hesaplarla ölçmektedir. O'na göre yıldızların sahibi kendisidir. Yıldızlara sahip olmayı ilk ben keşfettim der. Diğer bir gezegende bir Coğrafyacı yaşamaktadır. O'na göre coğrafyacı demek denizlerin, ırmakların, kentlerin, dağların ve çöllerin sahibi kendisidir. Bir başka gezegende ki bu gezegen Dünya'dır. Burada bir yılanla karşılaşır, insanlar nerede diye sorar, çölde kendini yalnız hissediyor insan. 'İnsanlar arasında da yalnızdır' der yılan. K Prens dünyaya ayak bastığında kimseyi göremeyince çok şaşırır, bir taşın üstüne oturur ve gökyüzüne bakar. Kendi kendime sorarım " günün birinde

herkes kendi yıldızını bulabilsin diye mi parlaktır yıldızlar”. Yalnızlığımı bir kez daha hisseder. Beşinci gezegende ise bir fenerci ile karşılaşır. Fenercinin yaptığı iş önemlidir çünkü feneri her yakışında bir çiçek doğmaktadır. Fenerini söndürdüğünde o çiçek uykuya dalmaktadır. Çok güzel bir meslek bu, güzel olduğu için de yararlı, diğerlerine göre farklı, kendisi dışında bir şeyle uğraşiyor diye düşünür. Daha sonra ise bir tilki çıkar karşısına. K Prens kendisiyle oynamasını teklif eder. Tilki ise seninle oynayamam, çünkü evcil değilim der. K Prens kendisine dost aradığını belirtir, Bir sürü şey öğrenmem gerek der. Tilki ise şöyle karşılık verir: ‘insanların hiçbir şeye vakitleri yok artık, her şeyi satıcılardan hazır alıyorlar, ama dost satan bir satıcı olmadığından insanların dostları da yok. Bir dost arıyorsan evcilleştir beni. K Prens serüveni böyle son bulur. Sınırlılıklar: Öykümüz üslubu ve içeriği gereği oldukça zengin bir metindir. Çeşitli metaforlarla kurduğu dünya okuyucuyu büyülemektedir. Bunun yanı sıra birçok edebi metne kaynaklık edecek zenginliğe sahiptir. Ancak bizim yapmaya çalıştığımız metni kendi çerçevesinde ele alarak beslendiği diğer edebi metinlerle ilişkisini ve beslendiği kaynakları sınırlı tutmak olacaktır. **Yöntem:** İrdelediğimiz bu metinde bir çok metafor kullanılmıştır. Metnin tümünde bir dünya görüşü içeren yaşadığımız toplumsal sistemi eleştiren felsefi bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu özelliğinden dolayı tek bir kuramsal yaklaşımla analiz edilmesi mümkün değildir. Belirtmeliyiz ki eklektik yaklaşımı kullanmakla birlikte sosyolojik boyutu ağırlık taşımaktadır. **Bulgular:** Öykünün başkahramanının Sahra çölünün tüyler ürpertici coğrafyasında Dünya’ya düşen bir çocuk olması şaşırtıcı değildir. K Prens’in gezegenlerinde yalnızca bir kişi vardır. Bunun anlamını şöyle değerlendirebiliriz. İnsanların ne kadar yalnız oldukları, kendine dönüklükleri ve bundan duydukları keder sonucunda mutsuz olmalarıdır. K Prens’in yaşadığı evrene, gezdiği ve tanıştığı karakterlere heyecan ve merakla bakması, devamlı sorular sorması bize göre soru sormanın ve meraklı olmanın çok önemli bir özellik olduğunu hatırlatır. K Prens yaşadığı yüzyılın kültürel dokusunu gerçekçi, dokunaklı, hatta anlaşılabilir kılmak amacıyla gezegenlerdeki öyküyü kurguladığı tüm kahramanları ile hayatın içinden seçmiştir. **Sonuç:** K Prens gezdiği her bir gezegende, her bir karakterle farklı deneyimler edinir Bizim konumuz açısından vurgulamakta değer gördüğümüz nokta bu deneyimleri yorumlama yetisinin olmasıdır. Sonuç olarak bizim bu öyküden varacağımız en önemli sonuca ilişkin bölüm Tilki ile karşılaştığı bölümdür. K Prens tilki ile karşılaştığında ona ne aradığını soran tilkiye ‘dost’ aradığını söyler ‘çoktan unutulmuş bir şey bu bir anlamda bağ oluşturabilmek diyebiliriz. ‘sen benim için diğer yüz bin oğlan çocuğa benzeyen bir çocuktan başka bir şey değilsin der ve ekler ‘sana ihtiyacım yok senin de bana yok’. ‘Sen beni evcilleştirirsen birbirimize ihtiyaç duyarız. Tilki’ sözlerine şöyle devam eder:’ en iyi yüreği ile görebilir insan’ Tilki şunu vurgulamaktadır, birini insana önemli kılan ona harcadığın zamandır, emektir. İnsanlar bu hakikati unuttular. Ama sen unutmamalısın, Bir şeyi evcilleştirdin mi, sorumluluğu sana ait olur, çiçeğinden sorumlusun yani’ diyerek sözlerini tamamlar Tilki. Bu diyalog aralarında kurulacak olan ‘dostluk’ bağının ilk habercisidir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Öykü, Küçük Prens

SOSYAL MEDYADA YAYINLANAN SİYASAL İÇERİKLİ MESAJLARA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TEPKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: DÜZCE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO ÖRNEĞİ

Ömer Faruk ÖZGÜR¹, İdil SAYIMER²

Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, *İşletme Programı, Düzce / Türkiye*

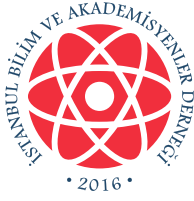
omerfarukozgur@duzce.edu.tr

ID: 351 K: 333

Öz: Giriş: İletişim alanı sosyal bilimlerde önemli çalışma disiplinlerinden biridir. İletişim bilindiği üzere insanlık tarihinin var olduğu günden bu yana hayatımızda yer alan bir olgudur. İnsanlık tarihinin varlığından bu yana hayatımızda var olan bir diğer alan ise siyasettir. Siyaset kelime kökeni olarak Arapça “seyis” kelimesi ile aynı kökten gelmektedir. Eğitmek, yönetmek gibi anlamlarda kullanılmıştır. Bunun yanında antik Yunan döneminde bu kavramın karşılığı olarak “politika” kavramı kullanılmıştır. Kelime manası olarak politikaya karşılık olarak “devlet işlerini yürütme sanatı”, “siyaset”, “siyasa ile meşgul olma” gibi anlamlar yüklenmiştir. Tam kelime anlamı olarak çevirisine bakıldığında ise Türk Dil Kurumu sözlüğünde “Devletin etkinliklerini amaç, yöntem ve içerik olarak düzenleme ve gerçekleştirme esaslarının bütünü, siyaset, siyasa” gibi anlamlar yüklenmiştir. Aslında siyaset etme işi de iletişim gibi insanlığın var olduğu yıllardan bugüne gelen bir eylemin adıdır. Siyasal iletişim kavramı da iletişim yol, yöntem ve tekniklerinin siyaset amaçlı kullanılması olarak ifade edilebilir. Siyasal iletişim de iletişim biliminin önemli faaliyet ve çalışma alanlarından biridir. Bu kapsamda siyasal aktörler olarak ifade edilebilecek siyasi partiler, siyasetçiler (parti başkanları, milletvekilleri vb.) seçmenlerine ulaşmak, onların oylarını kendi istedikleri doğrultuda değiştirmek için çeşitli iletişim yol ve tekniklerini kullanmışlardır. Siyasal iletişimde kullanılan araçlar geleneksel araçlar ve yeni medya araçları olarak iki ayrı başlık halinde incelenebilir. Geleneksel araçlar denilince kitle iletişim araçları bağlamında televizyon, radyo, gazete, dergi gibi araçlar akla gelmektedir. Yeni medya araçları denildiğinde ise özellikle sosyal medya diye de adlandırılan facebook, twitter, instagram, youtube gibi araçların siyasal iletişim amaçlı kullanımı akla gelmektedir. Günümüzde siyasal iletişim çalışmalarında geleneksel kitle iletişim araçlarının siyasal kampanyalardaki rolü yadsınamaz derecede büyüktür. Ancak gelişen teknoloji internetin yaygınlaşması, akıllı cep telefonlarının yaygın ve ulaşılabilir olması siyasal iletişim kampanyalarının içerisine sosyal medya araçlarının da katılmasını kaçınılmaz bir hale getirmiştir. Artık siyasal aktörler geleneksel medya araçlarının yanına yeni medya araçlarını da seçmene ulaşmak için aktif bir araç olarak düşünüp, yoğun bir şekilde kullanmaktadırlar. **Amaç:** Bu çalışma sosyal medya üzerinde yayınlanan siyasal içerikli mesajların gençler tarafından dikkate alınma durumunu incelemek üzere tasarlanmıştır. Çalışmamızda örneklemimizdeki üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının tespiti hedeflenmiştir. Bunun yanında sosyal medya ortamlarında siyasal içerikli mesaj paylaşım paylaşımadıkları, siyasal içerikli bir mesajla karşılaştıklarında nasıl tepki verdikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. **Kapsam:** Araştırmamızın evrenini Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek

Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Sayısı değişmekle birlikte yaklaşık olarak 1000 öğrencisi bulunmaktadır. Araştırma örneklemimizi ise ilgili okulun öğrencilerinden İşletme, Muhasebe ve Sosyal Güvenlik öğrencilerinden oluşan toplam 422 öğrenci oluşturmaktadır. **Sınırlılıklar:** Araştırmamızın örneklem büyüklüğü de dikkate alındığında görüleceği üzere Türkiye geneli Üniversite öğrencilerini temsiliyet gibi bir niteliği bulunmayıp sadece Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nu temsil etme iddiası ve sınırlılığı söz konusudur. **Yöntem:** Çalışmamızda niceliksel veri toplama tekniklerinden anket tekniği uygulanmıştır. Örneklemimize toplam 33 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket uygulama öncesinde 50 kişilik öğrenci grubu ile pilot çalışma yapılmıştır. Anket formunda anlaşılması zor veya yanlış anlaşılmaya sebep olacak sorular soru formundan çıkarılarak nihai soru formuna ulaştırılmıştır. Okulun öğrenci sayısının 1000 olduğu düşünüldüğünde % 5 hata payı ve % 98 güven seviyesine ulaşılması için 400 öğrenci ile anket yapılması gerekmektedir. Çalışmamızda ulaşılan geçerli anket sayısı 422'dir. Bu manada % 98 güven seviyesi ve % 5 hata payına ulaşılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı vasıtası ile analiz edilmiştir. Araştırma örneklemini seçilirken basit tesadüfi örneklem tekniği seçilmiştir. Böylece evrendeki her elemana eşit oranda seçilme hakkı verilmiştir. Saha çalışmamız 6-10 Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Yapılan araştırma neticesinde ankete katılan öğrencilerin interneti en çok sosyal medya mecralarına erişim amaçlı kullandığı görülmüştür. Öğrencilerin %52'sinin her gün internete girdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 20'lik bölümünün her gün internette 3 saat ve daha fazlası vakit geçirdiği bilgisine ulaşılmıştır. Öğrenciler arasında en fazla facebook aracının kullanıldığı ve öğrencilerin % 49'unun her gün sosyal medya araçlarına giriş yaptığı görülmüştür. Öğrencilerin %55'lik bir bölümünün sosyal medyada yer alan içeriklere yorum yazmamayı tercih ettiği görülmüştür. **Sonuç:** Araştırma çalışmamız sonucunda ankete katılan öğrencilerin yaklaşık % 68'inin sosyal ağlarda siyasi konularla ilgili yorum yazmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin yine % 65'lik bir bölümünün sosyal ağlarda siyasal aktörleri tespit etmedikleri görülmüştür. Öğrencilerin %82'lik bir bölümünün sosyal medyayı siyasal tercihlerini ifade etmek için kullanmaktan çekindiği görülmüştür. Katılımcıların yaklaşık %80'i sosyal medyaya yayınlanan siyasal içerikli mesajların siyasal tercihlerini etkilemediği görüşünü belirtmiştir. Tüm bu sonuçlar bir arada değerlendirildiğinde şu ortak sonuca varılmıştır. Ankete katılan öğrencilerimiz internet ve sosyal medyayı aktif bir şekilde ve yoğun olarak kullanmaktadırlar. Ancak sanılanın aksine sosyal medyada siyasal içerikli mesajlar yayınlamaktan ve görüş beyan etmekten son derece kaçınılmaktadırlar. Ayrıca öğrenciler kendilerine sosyal medya aracılığı ile gönderilen siyasal içerikli mesajlardan da etkilenmediklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar bize göstermektedir ki, örneklem olarak ele alınan üniversite öğrencileri için sosyal medyada yayınlanan siyasal mesajların sanılanın aksine yüksek bir etki göstermemektedir. Öğrenciler sosyal medyada daha çok apolitik bir tavır içerisinde yer almakta sosyal medyayı daha çok eğlenme ve vakit geçirme alanı olarak kullanmaktadırlar. Bu sonuçların siyasal iletişimde sosyal medyayı bir araç olarak kullanan siyasal aktörler açısından önemli ve tartışılması gereken bir veri olduğu kanaatindeyiz. Bu yapmış olduğumuz çalışma öğrencilerle yapılacak derinlemesine görüşme ve odak grup çalışmaları ile birlikte genişletilerek öğrencilerin sosyal medya üzerinde apolitik davranma sebepleri üzerine detaylı çalışmalar yapılabileceğini düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Siyasal İletişim, Siyasal Mesajların Etkisi

SÖZEL BİLDİRİLER

Yazar Notu: Bu çalışma Prof. Dr. İdil SAYIMER tarafından danışmanlığı yapılan Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Bölümü “Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılmış Ömer Faruk ÖZGÜR’ün Siyasal İletişim ve Sosyal Medya Kullanımı: Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” konu başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.

RUSYA'DA ULUSALCILIK AKIMI VE RUS BEŞLERİ

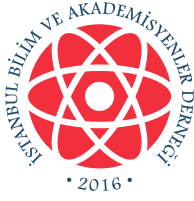
Seda BAKIR

Anadolu üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzikoloji Bölümü, Eskişehir / Türkiye

sedabinler@hotmail.com

ID: 350 K: 322

Öz: Giriş: 19. Yüzyıl başlarında Fransız İhtilali, Sanayi Devrimi ve Aydınlanma hareketi ile ortaya çıkarak politik, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda köklü değişimlerin yaşanmasına sebep olan Ulusalçı akımlar kıta Avrupa'sı kadar Rusya'yı da etkilemiştir. Ulusalçı akımların Rus müziğini etkilemesi ile birlikte "Rus Beşleri" olarak anılan bestecilerin müzikal üretimleri Rus müziğinin gelişimini etkilemiştir. Değişik ülkelerde aydınların öncülük ettiği ulusal akımların başlıca çalışma alanı müzik değil, edebiyattır. Ulusalçılık akımının müziğe yansması ile Avrupa müziğinden bağımsız bir müzikal anlatım gelişmeye başlamış ve bu müzikal anlatım özellikle İngiltere, Fransa, Doğu Avrupa ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya gibi ülkelerde köklü değişimlere neden olmuştur. Her ulusun kendi kimliğinin, kültürel varoluş ve değişiminin müzik sanatına yansması olan ve ulusların kendi halk kültürlerine dayalı özlerinden kaynaklanarak folklorik öğeleri ön planda tutan bu akım Rusya'da da ilk örneklerini edebiyatta göstermiştir. Avrupa'dan esinlenen müzik formlarının Rus müziğine uyarlamasını yapan Rus bestecileri ulusalçı akımla kendi geleneksel kültür ve halk müziklerini ortaya koyarak dünya çapında ses getiren eserler bestelemişlerdir. Rus ulusal müziğinin gelişmesinde öncülüğü Mikayel İvanoviç Glinka (1804–1857) yapmıştır. Ulusalçılığın başlıca besin kaynağı olan yazılı ve sözlü gelenekler doğrultusunda, dostu olan Puşkin ve Gogol'un eserlerinden etkilenerek bestelediği iki önemli operası (Çar'a adanan yaşam ve *Ruslan ve Ludmilla*) ile bu ülkenin ulusal müziğinde en önemli başlangıcı gerçekleştirmiştir. Glinka'yı takip eden Aleksandr Dargomijiski (1813–1868), *Rusalka* operası ve orkestra için yazdığı *Fil Fantazisi* ve *Kazak Dansı* eserleriyle Glinka'nın başlattığı ulusalçı müzik çizgisini devam ettirmiştir. Glinka ve Dargomijiski'nin takipçileri olan ve Rus Beşleri olarak adlandırılan Aleksandr Borodin (1833-1887), César Kui (1835-1918), Mili Balakirev (1837 -1910), Modest Musorgski (1839-1881), Nikolay Rimski-Korsakov (1844 -1908), Batı egemenliğindeki müzik hiyerarşisinden kurtulup, ulusal renklerden faydalanarak zengin bir armonik stil ve orkestrasyon geleneği yaratmışlardır. Kendi halk şarkıları ve modal dizilerinden beslenen Rus Beşleri'nin dayanakları iki temel yapı üzerine kurulmuştur. Bunlar: Rus halk müziği ve Rus Ortodoks kilisesinin müziği olan "Znamenni"dir. Başlangıçta tek sesli ve kilisenin ayrı bir bölümünde mırıldanılan bu şarkılar, 19. Yüzyılda dindışı müziğe yönelimle ünlü operaların yaratımında esin kaynağı olmaya başladı. Ses genişliği beşli ya da altılı aralığı aşmayarak Antik Yunan modlarını andıran ve halk türküleri açısından zengin olan Rus müziği, toplumun özünden gelen edebi ve müzikal malzemeleriyle betimleyici bir anlayış geliştirerek ulusal duyguların anlatımında büyük başarı kazanmıştır. **Amaç:** Bu araştırma 19. Yüzyıl Avrupa'sında filizlenen ve Rus ulusal müziğini de etkileyen ulusalçılık kavramının Rusya'nın müzik tarihine olan etkilerini açıklayabilmek amacıyla yapılmıştır. **Kapsam:** Araştırmanın kapsamını Avrupa'daki ulusalçılık

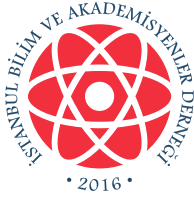

SÖZEL BİLDİRİLER

akımının Rusya'nın kültür ve müzik hayatına olan etkisi oluşturmaktadır. **Sınırlıklar:** Araştırmada herhangi bir alan çalışması yapılamadığından, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak doküman incelemesi ve çalışmada adı geçen bestecilerin başlıca eserlerinin incelenmesi yöntemi ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı olarak doküman incelemesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verilerini Rus ulusalcı akımının başat bestecilerinden olan Rus Beşleri'nin ve konu hakkında yazılmış bulunan mevcut materyaller oluşturmaktadır. İzlenen yöntem ekseninde, basılı materyaller ve adı geçen bestecilerin başlıca eserleri incelenerek Rusya'daki ulusal müziğin gelişimi ortaya konulmuştur. **Bulgular ve sonuç:** Çalışmada Avrupa'da kökleri ulusalcılık akımına dayanan siyasi, kültürel ve toplumsal değişimlerin Rus müziğine olan etkileri Rus Beşleri ile ilgili dokümanların incelenmesi ve bestecilerinin eserlerinin dinlenilmesi yoluyla çalışılmış ve Rus Beşleri olarak adlandırılan bestecilerin eserlerinde var olan ulusalcı etkiler ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa'da Ulusalcılık, Rus Ulusal Müziği, Rus Beşleri

VERDİ'NİN *NABUCCO* OPERASININ MÜZİĞİ, OYUN KARAKTERLERİ VE SOSYO-POLİTİK ARKA PLANI

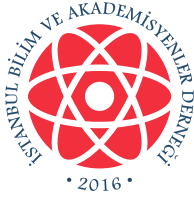
Bertan RONA

Samsun Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü, Samsun / Türkiye

bertanrona@gmail.com

ID: 349 K: 293

Öz: Giriş: Ünlü İtalyan besteci Giuseppe Verdi (1813-1901), opera sanatında bir zirvedir. Büyük besteci, Rossini-Bellini-Donizetti üçlüsünden devraldığı “bel canto” geleneğini Puccini’ye bağlayan bir köprü ve geçmiş bütün müzisyenler arasında insan sesini en derinden kavrayanlardan biridir. *Nabucco*, Verdi’nin gençlik dönemi eseridir. Besteci asıl çıkışını, henüz yirmi dokuz yaşındayken (1842’de) yazmış olduğu *Nabucco* ile gerçekleştirmiştir. Yahudilerin M.Ö. VI. yüzyılda yaşadıkları yetmiş yıllık Babil Sürgünü’nü konu edinen eserin başarısı, esas itibarı ile olağanüstü güzellikteki şan partilerinden ve bestecisinin insan psikolojisine dair derin kavrayışından kaynaklanmıştır. *Nabucco*’nun “köşeli” ve sert bir orkestralaması vardır. Bunun bir gençlik heyecanının sonucu olduğunu söylemek mümkün görünse de asıl neden, büyük olasılıkla Verdi’nin, bir imparatorluğun görkemini ve eserdeki katı dramatik yapıyı bu biçimde yansıtabileceğini düşünmesidir. Eserin dört perdesinde de ağırlıklı yeri olan koro ise dinamizmini hemen hemen hiç kaybetmez. Besteci, yazıldığı günden bu yana İtalyan ulusu için bir çeşit millî marş hâline gelmiş olan “Esir İbraniler Korosu”nda esaretin perişanlığını ifade etmek açısından son derece başarılı olmuştur. *Nabucco*; düet, terzet ve ansambllar bakımından da zengin bir operadır. Birinci perdedeki Abigaille-Ismaele-Fenena terzettinosu veya üçüncü perde başındaki Abigaille-Nabucco düeti buna örnek olarak gösterilebilir. *Nabucco*’nun temel şan partisi, adının hemen akla getirebileceğinin tersine Nabucco değil Abigaille’dir. Abigaille, Verdi’nin özellikle ilk dönem operalarında görülen “dramatik-koloratur” nitelikte bir partidir. Parti, dakikalarca uzayıp giden ezgi çizgisi, içerdiği ajilite, gerektirdiği volüm ve dramatik rengiyle gerçek bir “demir leblebi”dir ve seslendirilmesi, inanılmaz bir efor ister. Nabucco karakteri ise Verdi’nin o çok bilinen “acı çeken baba” motifinin ilk örneğidir ve opera boyunca belki de en fazla değişime uğrayan karakterdir. Nabucco karakterinin taşıdığı dinamizmle kıyaslandığında son derece statik bir yapıda olan Zaccaria’nın da eserde oldukça önemli bir rolü vardır. Nabucco ve Zaccaria’yla beraber eserde ayrıntılı biçimde işlenmiş olan bir diğer karakter ise Abigaille karakteridir. Opera seyircisi, Abigaille’nin sevgisiz büyümüş olduğunu daha eserin başında hisseder. Çünkü o, Nabucco’nun üvey kızıdır. Abigaille’nin ölümü bile hayatta ne kadar yalnız olduğunu gösterir. Yaşadığı hayal kırıklıklarının ardından intihar ederken, yaptıklarından duyduğu pişmanlığı dile getiren Abigaille, seyircide bir merhamet duygusu uyandırır. Tüm bu yönleriyle, “sosyal koşulları içinde değerlendirilen kötü”nün en başarılı örneklerinden biridir. Verdi’nin *Nabucco*’yu yazdığı sıralarda, İtalyan ulusu Avusturya İmparatorluğu’na karşı bir bağımsızlık mücadelesi vermekteydi ve ulusal birliği sağlayabilmek için kanlı savaşlar yaşanıyordu. Verdi bu süreçte seçtiği librettolar ve onları ele alış tarzıyla İtalyan halkının söz konusu mücadelesine çok büyük destek vermiştir.

SÖZEL BİLDİRİLER

“Il vecchio” yani “İhtiyar” lakabı ile anılan besteci, İtalyanların bağımsızlık mücadelesinin manevi bir önderi olmuştur. *Nabucco*, bu manevi bayraktarlığın ilk somut göstergesidir. Verdi ancak İtalyan bağımsızlık mücadelesinin belli bir aşamaya geldiği 1859 yılından sonradır ki siyasal konuları bırakarak sadece insan ruhunun özelliklerini ele alan operalara yönelmiştir. Siyasal yönelimli ilk dönem operalarının ilki ve en başarılısı ise hiç kuşkusuz ki *Nabucco* operasıdır. **Amaç:** Çalışmanın amacı, yukarıda özet niteliğinde belirtildiği üzere Verdi'nin *Nabucco* operasının; müziği, oyun kişileri ve sosyo-politik arka planı ile incelenmesi ve bu yolla hem Verdi'nin hayatındaki hem de İtalyan ulusal kurtuluş mücadelesindeki yerinin tespit edilmesidir. **Yöntem:** Çalışmada tercih edilen yöntem, partitür ve libretto odaklı yorumdur. **Analiz:** Eserin partitürü yani şef notası temel alınarak orkestrasyonu, koroları, ansamblları ve şan partileri; librettosu yani metni temel alınarak ise oyun kişilerinin psikolojik özellikleri çözümlenmiştir. **Bulgular ve Sonuç:** Çalışma sonunda; Verdi'nin *Nabucco* operasının orkestrasyonu açısından yer yer sert, koro kullanımının besteci açısından tipik, temel şan partisinin ise bestecinin ilk dönem operalarında sık gözlenen dramatik-koloratur nitelikte bir parti olduğu; ayrıca Nabucco karakterinin Verdi'nin “acı çeken baba” motifine, Abigaille'nin ise “sosyal şartları içinde ele alınan kötü”ye örnek teşkil ettiği bulunmuştur. *Nabucco* operasının, o yıllarda ulusal birlik ve bağımsızlık mücadelesi veren İtalyan halkının sosyal ve siyasal taleplerinin bir ifadesi olan ilk gerçek Verdi operası olduğu da çalışma sonucunda tespit edilen olgular arasındadır.

Anahtar Kelimeler : Nabucco, Verdi, Opera, Şan, Koro

SOSYAL SORUMLULUĞUN TURİZM FAALİYETLERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Veysel ÇAKMAK¹, Ercan AKTAN²

Aksaray Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Aksaray / Türkiye

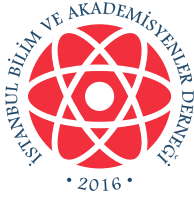
veyselcakkamak@gmail.com

ID: 347 K: 329

Öz Giriş: Hangi sektörde faaliyet gösterdiklerine bakılmaksızın kuruluşların temel amacı kar elde etmektir. Bu durum o işletmenin bulunduğu sektöre, pazar yapısına, yönetim biçimine göre küçük farklılıklar taşımakla birlikte, işletmelerin asıl amaçları etrafında faaliyet gösterdikleri ve bu yönde çaba harcadıkları bir gerçekliktir. Ancak dünya genelinde değişen teknolojik altyapı, tüketici istek ve taleplerindeki farklılaşma, yeni bazı yasal düzenlemeler gibi etkenler işletmelerin yalnızca kar elde etmelerini değil, karlılık sağlarken çevreye fayda sağlamalarını da zorunlu hale getirmiştir. Geline bu noktada, sosyal sorumluluk kavramı ile karşılaşmaktadır. Sosyal sorumluluk, işletmelerin üretim gerçekleştirip kar elde ederken, çevreye de katma değer sağlaması anlamına gelen yükümlülükleri anlatmaktadır. İşletmelerin sağlayacağı bu katma değer, rekabet ortamında kuruma avantaj sağlayan bir özellik de taşımaktadır. Diğer bir ifadeyle, sosyal sorumluluk faaliyetlerini yerine getiren işletmeler pazar koşullarında rekabet avantajı da sağlamaktadır. **Kapsam:** Sosyal sorumluluk, kalite, zaman, maliyet gibi dar hedeflerin ötesinde paydaşların sosyal ve çevresel problemleri de düşünmesi ve bunlara cevap vermesi anlamına gelir (Lin vd., 2017). Aynı zamanda sosyal sorumluluk, bir kuruluşun ya da bir bireyin, toplumun tümünün yararı için bir yükümlülüğe sahip olduğunu gösteren etik bir çerçevedir (Su ve Swanson, 2017). Şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) faaliyetlerine odaklanan temel hedefi, bir şirketin sosyal performansı konusundaki kamuoyunun olumlu bir KSS saygınlığı elde etmektir (Bertels ve Pelozo, 2008'den aktaran Lee ve Riffe, 2017). Turizm temelli faaliyetler bir destinasyon üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir. Bu olumsuzluklar şu şekilde sıralanabilir; ilk olarak turizmi teşvik etmek ve kazanç elde etmek isteyen kuruluşlar aşırı kalabalık, atık üretimi, yaban hayatına zarar verilmesi, doğal bitki örtüsünü hasara uğratma, insan hakları sorunları ve haksız ticaret uygulamaları yoluyla çevresel bozulmaya neden olan faaliyetlerde bulunabilir. İkinci olarak, turistlerin kendileri, flora ve fauna örneklerinin toplanması, yaban hayatı yaşam alanlarını rahatsız etme ve kirletme gibi faaliyetlerde bulunarak çevreyi olumsuz bir şekilde etkiliyor olabilir. Bu davranışların bilinçsizlik ya da ihmalden kaynaklanıyor olmasına bakılmaksızın, nihai sonuç, bir destinasyonun uzun vadeli durumu için olumlu değildir. Bu nedenle, bu olumsuz davranışların sınırlandırılması veya ortadan kaldırılması hem araştırmacılar hem de uygulayıcılar için önemli bir endişe kaynağı olmalıdır (Su ve Swanson, 2017). Turizm destinasyonu büyük ölçüde çevresel ve kültürel kaynaklara bağımlıdır. Bu kaynakların sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için sorumlu bir şekilde devam ettirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir (Su ve Swanson, 2017). Halkın sosyal sorumluluk ile ilgili konulardaki bilincini artırmak, paydaşların sosyal ve çevresel konularda alınan önlemlerin uygunluğunun farkında olmasını

sağlamak için işletmeler, sosyal sorumluluk çalışmalarını ifşa etmeleri konusunda giderek daha fazla baskı altına girmektedir (Nekhili vd., 2017). Bu nedenle şirketler ve araştırmacılar, kurumsal sosyal sorumluluğun tüketici algılamaları ile ilgili faktörleri ve tüketici sadakatini şekillendirmedeki rollerini araştırmalıdır (Park vd., 2017). Bu araştırma da bu kaygıyla gerçekleştirilmiştir. **Amaç:** Çalışmanın temel amacı sosyal sorumluluk faaliyetlerinin turizm sektöründeki rolünü ortaya koymaktır. Küresel dünyada turizm sektöründeki işletmeler faaliyetlerini yaparken çevreye karşı, devlete karşı ve müşterilerine karşı sorumluluk bilinci ile yapmalıdır. Toplumsal çıkar turizmcilerin çıkarından daha da önemlidir. **Yöntem:** Araştırmada verileri elde etmek için üniversite öğrencileri üzerinde yüz yüze bir anket yöntemi uygulaması gerçekleştirilmiştir. Araştırma Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir. **Sonuç:** Araştırma kapsamında sosyal sorumluluk anlayışını oluşturan sosyal sorumluluk bilinci, kampanya etkisi ve sosyal tercih faktörleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmada ayrıca, sosyal sorumluluk kampanyalarının ve tüketicilerin sahip oldukları sosyal sorumluluk bilincinin tüketicilerin turizm tercihlerini pozitif yönde ve doğrudan etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sorumluluk, İtibar, Turizm

TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ İLE OLAN İLİŞKİSİNİN EUROVISION ŞARKI YARIŞMASINA YANSIMALARI “EVERYWAY THAT I CAN” ÖRNEĞİ

Mihalıs KUYUCU

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

michaelkuyucu@gmail.com

ID: 345 K: 114

Öz: Giriş: Türkiye’nin Avrupa Birliğine girmesi yarım asrı aşan bir tartışma konusu olmuştur. 1960lardan beri gündeme gelen ilk olarak AT olan daha sonra AB olarak anılan dünyanın bu en önemli ve en büyük ekonomik ve sosyal birliğine girmek için uzun yıllar mücadele eden Türkiye, bu mücadelede değişik faaliyetlerde bulunmuştur. Türkiye’nin AB adaylığında siyasi süreçlerin yanı sıra önemli kültürel olaylar da etki etmiştir. **Kapsam:** Türkiye’nin AB giriş mücadelesinde oynadığı rol ile kültürel faktörlerin bu mücadeleye nasıl etki ettiği hakkında çok az yorum ve çalışma yapılmıştır. Bu faktörlerden en önemlisi Avrupa Yayın Birliği tarafından gerçekleştirilen Eurovision Şarkı Yarışması adlı uluslararası yarışma olmuştur. Türkiye 25 yıllık bir uğraş sonucunda 2003 yılında kazandığı Eurovision zaferi sadece doğru zamanda doğru bir şarkının kullanılmasının doğal bir sonucumuydu yoksa Türkiye’nin Avrupa ile olan siyasi ilişkilerinin yansımalarının bir sonucumuydu? **Amaç:** Bu çalışma Türkiye ile Eurovision Şarkı Yarışması arasındaki ilişki Türkiye’nin AB’ye girişi ve Avrupa Birliği ülkeleri ile olan ilişkiler ışığında incelenmiştir. **Yöntem:** Çalışmada Eurovision Şarkı yarışması hakkında kavramsal ve tarihsel bir araştırma yapılmış ve yarışmanın AB ile ortak paydası incelenmiştir. Çalışmanın uygulama bölümünde Türkiye’nin Eurovision Şarkı Yarışmasında birincilik elde ettiği 2003 yılında ki bu başarısının öncesinde Avrupa ülkeleri ile olan etkileşimi hakkında araştırma yapılmış ve bu yarışmada elde edilen birinciliğin birlik ülkeleri ile olan ilişkiler tarafından nasıl tetiklenebileceği konusunda değerlendirme yapılmıştır. Araştırma da Eurovision Şarkı yarışmasından bir yıl önce ile yarışmanın yapıldığı aya kadar 2002 Mayıs - 2003 dönemi boyunca bir yıllık sürede basının amiral gemisi olarak adlandırılan Hürriyet gazetesinde yayınlanan ve Türkiye’nin Avrupa Birliği ülkeleri ile olan ilişkisinde basına yansıyan siyasi ve kültürel olaylar incelenmiştir. **Sonuç:** Çalışma sonucunda Türkiye’nin Eurovision Şarkı yarışmasında birinci olmasına zemin hazırlayan siyasi ve kültürel faktörler incelenmiştir. Elde edilen bulgular nezdinden açıklanan bu faktörlerin yarışmada elde edilen birincilikten on dört yıl sonra 2017 yılındaki durumu ile kıyaslama yapılmıştır. Bu kıyaslama sonucunda günümüzde Türkiye ile AB arasında tarihinde olmadığı kadar bir gergin dönemin yaşandığı ve bunun sonucunda Türkiye’nin Avrupaya sırtını dönen bir ülke konumuna geldiği tezi üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eurovision Şarkı Yarışması, Türkiye, Avrupa Birliği, Müzik, Müzik ve Siyaset

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARININ SOSYAL MEDYADA DUYURULMASI ÜZERİNE ÜLKER, ETİ VE TORQU ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA

Nedim KARADUMAN¹, Ahmet TARHAN², Mustafa AKDAĞ³

Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü,

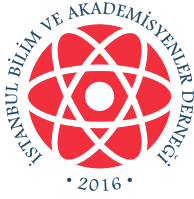
nedimkaraduman@gmail.com

ID: 344 K: 304

Öz: Giriş: Yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte hem bireylerin hem de kurumların hedeflerine ulaşmasında önemli bir araç haline gelen sosyal medya, özellikle kuruluşların halkla ilişkiler faaliyetlerini hedef kitlelerine ulaştırabilmelerinde yeni fırsatlar sunmaya başlamıştır. Sosyal medyanın etkisi hayatımıza yansımaya devam ederken, halkla ilişkiler faaliyetleri içerisinde yer alan kurumsal sosyal sorumluluk projeleri de bu kanal üzerinden yürütülmektedir. Toplumla fayda sağlamayı amaçlayan bu faaliyetlerin başarılı olabilmesi için öncelikle toplumla buluşması gerekmektedir ve artık daha fazla insana ulaşmayı sağlayan en önemli iletişim araçlarından birisi de sosyal medya olarak değerlendirilmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, Türkiye’de bisküvi ve çikolatalı ürünler alanında faaliyet gösteren Ülker, Eti ve Torqu markalarının sosyal sorumluluk faaliyetlerini duyurmasında sosyal medyadan yararlanma düzeyi üzerine odaklanmaktadır. **Kapsam:** Bu amaç doğrultusunda, araştırmaya dâhil olan firmaların Twitter, Facebook ve Youtube hesaplarındaki sosyal sorumlulukla ilgili mesajları 6 aylık dilim içerisinde incelenmiştir. **Yöntem:** Araştırmaya dâhil olan Ülker, Eti ve Torqu’nun 1 Haziran 2016 – 31 Aralık 2016 tarihleri arasında sosyal medya hesaplarındaki 698 mesaj içerik çözümlemesi yöntemiyle incelenmiştir. Yapılan incelemede her üç markanın da kurumsal sosyal medya hesaplarına (Twitter, Facebook ve Youtube) ulaşılmıştır. Daha sonra markaların kurumsal web siteleri ve sosyal medya hesaplarının genel yapısını göstermesi amacıyla tablo oluşturulmuştur. Burada markaların takipçi sayıları, takip ettiği kurum veya kişi sayısı, paylaştıkları mesajların ne kadarının sosyal sorumluluk ilanı olduğu ve bu ilanların ne kadarının etkinlik duyurusu olduğu, logolarının kurumsal hesaplarında yer alıp almadığı ve bu mesajlarda video, URL (link), görsel gibi unsurları kullanıp kullanmadığı gibi konular bu hesapların biçimsel özelliklerinin ortaya konulması açısından incelenmiştir. Analizler, belirtilen tarihler içerisinde bu markaların göndermiş olduğu toplam mesaj sayısı çıkartılarak sürdürülmüştür. Bu veriler günlük, haftalık, aylık olarak incelenmiştir. Çalışmada sorgulanan bir başka konu ise, markaların sosyal medya hesaplarında paylaştıkları sosyal sorumluluk faaliyetleriyle ilgili mesajlara gelen yorumlar ve bu yorumlara verilen cevaplardır. Ayrıca bu mesajların beğenilme ve yönlendirilme oranları da ortaya çıkarılmıştır. Son olarak ise sosyal sorumluluk özelliği taşıyan mesajların hangi faaliyet alanıyla ilgili olduğudur. Hesaplarda yer alan mesajlar konu başlıklarına göre sınıflandırılmış ve daha çok markaların hangi sosyal sorumluluk faaliyet alanıyla ilgili olduğu sorusuna yanıt aranmıştır. **Bulgular:** Markaların sosyal medya hesaplarının genel görünümüne baktığımızda, her üç sosyal medya hesabında da en çok takipçi sayısı Ülker’indir. Bu sayıyı sırasıyla Eti ve Torqu izlemektedir. Markaların sosyal sorumluluk ilanlarının duyurulma oranları, sosyal medya araçlarına göre farklılık göstermektedir.

Ülker, Twitter ve Facebook hesaplarında bu ilanları eşit oranlarda (21-22) paylaşmıştır. Youtube hesabında ise 8 defa paylaşmıştır. Eti'ye baktığımızda ise sosyal sorumluluk ilanlarını farklı mecralarda daha fazla paylaştığını görüyoruz. Twitter hesabında 3 sosyal sorumluluk ilanı varken; Facebook hesabında 61 sosyal sorumluluk ilanı bulunmaktadır. Markaların sosyal medya araçlarına günlük, haftalık ve aylık veri girişine baktığımızda, en fazla mesajı Torqu (280; %40.75) paylaşırken; bunu Ülker (237; %34.5) ve Eti (170; %24.75) izlemektedir. Gönderilen mesajların zaman dilimlerine bakıldığında, 122 (% 79.22) mesajın mesai saatleri içerisinde gönderildiği, 32 (%20.78) mesajın ise mesai saatleri dışında gönderildiği belirlenmiştir. Ülker'in mesai saati içerisinde gönderdiği mesaj sayısı 27 (%62.79), Eti'nin 56 (%88.89), Torqu'nun ise 39 (%82.98)'dir. Bu oranlara baktığımızda Eti'nin diğer markalardan daha çok mesajlarını mesai saatleri içerisinde gönderdiği ortaya çıkmaktadır. Bulgularda dikkat çeken nokta, Ülker ve Torqu'nun Facebook hesaplarında gönderilen mesajların tamamı mesai saatleri içerisinde gönderilmiş olmasıdır. Markaların sosyal medya hesaplarında yer alan sosyal sorumlulukla ilgili mesajlara gelen yorumlar ve bu yorumlara markanın verdiği yanıtlar incelendiğinde Ülker'in sosyal sorumlulukla ilgili gönderdiği 51 mesaja gelen yorum sayısı 788'dir. Bu orana verilen cevap 2 (%0.25)'tir. Eti'ye baktığımızda gönderdiği 65 sosyal sorumluluk mesajına 1.256 yorum almış ve bunlara 33 (%2.63) defa cevap vermiştir. Torqu ise paylaştığı 47 mesaja 1041 yorum almış ve bunlardan sadece iki tanesine (%0.19) cevap vermiştir. Son olarak, markaların belirtilen tarihler içerisinde yürüttükleri sosyal sorumluluk projeleri, eğitim, çevre, çocuk, sağlık, insan hakları, kültür/sanat ve insani yardım konularını içermektedir. Konulara göre mesajlar değerlendirildiğinde; her üç markanın da faaliyette bulunduğu sosyal sorumluluk alanı içerisinde çevre, çocuk ve sağlık konularının yer aldığı görülmektedir. **Sonuç:** Sosyal sorumluluk projelerinin duyurulması noktasında sosyal medya hesaplarının yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür. Markaların gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk çalışmalarının sayısı ve kapsamına baktığımızda Ülker'in diğer markalardan önde olduğu sonucu çıkmaktadır. **Üç markanın da paylaştığı sosyal sorumluluk mesajlarının hepsinin kurumsal logo içermesi, yapılan çalışmaların kendi kurumsal yapılarına ve itibarlarına yönelik olduğunu kanıtlar niteliktedir. Markaların kurumsal hesaplarına ilişkin önemli bulgulardan biri, sosyal sorumlulukla ilgili paylaşılan mesajlara gelen yorumlar ve bu yorumlara markanın verdiği cevap oranlarıdır. Burada dikkat çekici nokta, yapılan yorumların büyük bir bölümünün markalar tarafından cevapsız bırakılmasıdır. Bu da hayata geçirilen sosyal sorumluluk faaliyetlerinin hedef kitleye aktarılmasına yönelik daha çok tek yönlü iletişim modeli çerçevesinde uygulandığını göstermektedir. İki yönlü simetrik model çerçevesinde değerlendirilebilecek mesajların oranı ise çok düşüktür. Sosyal sorumluluk projeleri iki yönlü simetrik modelin en yoğun kullanıldığı alandır. Bu durum ise halkla ilişkiler modellerinden iki yönlü simetrik modelin hayata geçirilmesine imkân tanıyan sosyal medyadan markaların yeterli düzeyde yararlanmadığını göstermektedir.**

Anahtar Kelimeler: Yeni İletişim Teknolojileri, Sosyal Medya, Sosyal Sorumluluk

2017 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ'NDE DAVRANIŞSAL EKONOMİNİN
İKİNCİ ZAFERİ: RICHARD H. THALER

Şebnem ÖZDEMİR

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım A.B.D., İstanbul / Türkiye

sebnemozdemir@gmail.com

ID: 343 K: 332

Öz: Giriş: Bilindiği üzere en saygın ödüllerden biri olan Nobel Ödülü her yıl, edebiyat, barış, kimya, fizik, tıp ve ekonomi¹ olmak üzere 6 alanda verilmektedir. 1969 yılından beri verilmekte olan Nobel Ekonomi Ödülü yıllar içerisinde, yoksulluk ve refahtan uluslararası para hareketlerine, ekonomik dalgalanmalardan büyüme modellerine, alternatif piyasa mekanizmalarından oyun teorisine kadar pek çok alanda, kuram, analiz, yöntem, araştırma ve benzeri çalışmaları ile katkı sağlamış saygın bilim insanlarına verilmiştir. 1969'dan 2017'ye kadar Nobel Ekonomi Ödülü alan pek çok isim arasında 2002 yılında ödül alan psikolog Daniel Kahneman ve 2017 yılında ödül alan Richard Thaler, çalışmalarını “insan” ve “insan davranışı” faktörlerine dayandırmaları sebebi ile diğerlerinden ayrı değerlendirilebilirler. Ekonomi; arz ve talep, üretim ve tüketim, iş gücü ve para piyasaları ile değişim ve bölüşüm gibi etkinliklerin bütününe inceleleyen bir bilim dalıdır. Bu karmaşık alanda etkin modeller oluşturabilmek amacı ile varsayımların basitleştirilmesi ve açıklamanın kolaylaştırılması gerekliliği kaçınılmazdır. Bu nedenle Neo-klasik yaklaşımda insanın her zaman “homo economicus” bir varlık olarak akılcı davrandığı ve çıkarlarını maksimize etmeye çalıştığı kabul edilir. Oysa gerçekte insan her zaman homo economicus değildir, çünkü insan yalnız akıldan ibaret değildir. Onun psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçları ve boyutları da vardır ve bu nedenle kimi zaman akılcı değil duygusal davranır. Bu anlamda, Thaler'in çalışmalarını farklılaştıran en önemli etken, ekonominin en önemli aktörü insanı, “beşer” olarak ele almasıdır. Doktora derecesini 1974 yılında olan Thaler'in, yaptığı pek çok çalışmanın yanı sıra, “Sahip Olma Etkisi (Endowment Effect)” (Thaler 1980), “Zihinsel Muhasebeleştirme (Mental Accounting)” (Thaler 1985, 1999), “Planlayan-Yapan Modeli (Planner-Doer Model)” (Thaler ve Shefrin 1981) ve “Özendirme (Nudge)” (Thaler ve Sunstein, 2008) gibi sosyal bilimler alanında mihenk taşı olarak kabul edilebilecek çalışmaları mevcuttur. Thaler, insan psikolojisinin özellikle şu üç yönü ile ekonomik kararlar üzerinde etkisi olduğu görüşünü taşır. Bunlar, bilişsel limitler (veya Herbert Simon'un ortaya koyduğu şekliyle “Sınırlı Rasyonellik”²), öz-kontrol problemleri ile sosyal tercihler ve adalet arayışıdır. Thaler'e göre, bilişsel limitler, insanın, ekonomik kararlarını basitleştirmek suretiyle bilişsel limitlerini aşmaya çalışmasıdır -ki bu da zaman zaman yanılığara yol açmaktadır. Öz kontrol problemlerinde ise; insan çoğu zaman kendisi için neyin daha iyi olduğunun bilincindedir ancak buna rağmen her zaman kendisi için iyi olanı yap(a)maz. Bu, bir anlamda pre-frontal korteks

1 Orijinal karşılığı ile “Economic Sciences”.

2 Bounded Rationality

ile limbik sistemin savaşıdır. Son olarak, sosyal tercihler ve adalet arayışı yönü ile insan zaman zaman kendi faydasını feda etmek uğruna daha adil olduğunu düşündüğü kararlar verme eğilimindedir. Thaler’e şu anki bilinirliğini kazandıran en önemli çalışmanın ise “Özendirme (Nudge)” olduğunu söylemek yanlış olmaz. Özendirme çoğu zaman “Liberal Paternalizm³” ve “Seçenek Mimarisi” kavramları ile birlikte ele alınmaktadır. Özendirme, en kısa tanımı ile prensipte fark yaratmamakla birlikte pratikte fark yaratan müdahaledir. Beşer şaşar, ve doğası gereği yanılığlara açık olan insanın kendisi ve toplum için daha refah artırıcı kararlar vermesi özendirme ile mümkün kılınabilmektedir. Halihazırda dünyanın pek çok ülkesinde ağırlıklı “Davranışsal İlgörü⁴” ve/veya “Özendirme” adı altında faaliyet gösteren ve devlete ve özel sektöre hizmet veren pek çok birim⁵ bulunmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Kahneman’ın ardından davranışsal ekonominin önemini bir kez daha vurgulayarak ona Nobel’de ikinci zaferini kazandıran Thaler’in bu ödülü almasına vesile olan çalışmalarını incelemek ve özellikle en öne çıkan çalışması olan özendirme kuramı ile ilgili Türkçe literatüre katkıda bulunmaktır. **Kapsam:** Çalışma, Thaler’in doktora derecesini aldığı 1974 yılından günümüze kadar yapmış olduğu çalışmaları kapsamaktadır. **Sınırlılıklar:** Çalışma, Thaler’in 1974’ten Nobel Ekonomi Ödülü’nü kazandığı 2017 yılına kadar sadece davranışsal ekonomi alanında yaptığı akademik çalışmalarla sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Çalışma nitel bir çalışma olup, veri toplama tekniğinde arşivden yararlanılmıştır. **Bulgular:** Davranışsal ekonominin, insanın ekonomik davranışları açıklamadaki rolü ve önemi ortaya konulmuştur. **Sonuç:** Ekonomik alanda, teorisyenlerin (akademisyenler ve yazarlar) ve pratisyenlerin (mal ve hizmet üreticileri ve pazarlayıcıları) ekonomik kararlar alırken insanın bir beşer olduğunu daima hatırlamaları gerekliliği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Richard H. Thaler, Davranış Bilimleri, Ekonomi, Özendirme Kuramı, Liberal Paternalizm, Seçenek Mimarisi

3 Tam Türkçe anlamı ile “Özgürlükçü Babacılık”

4 Behavioral Insights

5 Bazı örnekler: ABD – White House Social and Behavioral Sciences Team, İngiltere - Behavioral Insights Team, Dünya Bankası – The Global Insights Initiative, OECD – Behavioral Science Coordinate, ve Kanada, Norveç, İsveç, Hollanda, Finlandiya, Danimarka, Almanya, Moldova, Brezilya, Jamaika, Guetamala, Meksika, Avusturya, Avustralya, Singapur, Hindistan, Katar, Japonya vb. – Çeşitli isimler ve çatılar altında faaliyet gösteren Özendirme Birimleri.

**BİR GÖSTERGEBİLİMSEL OKURYAZARLIK ÇÖZÜMLEMESİ:
TWIST IN MY SOBRIETY**

İbrahim E. BİLİCİ¹, Ayça BİLMEZ²

Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Kayseri / Türkiye bilici@erciyes.edu.tr

ID: 340 K: 328

Öz: **Giriş:** Bu araştırmada Tanita Tikaram'ın 1988 yılına ait *Ancient Heart* albümündeki, sözlerini de kendisinin yazdığı *Twist in My Sobriety* adlı şarkısının müzik videosu incelenmiştir. Müzik klbinin çekildiği yer, Batı Bolivya'daki And Dağları arasındaki Altiplano Plato'sudur. Şarkının diğer metinlerle çeşitli metinlerarası bağıntısı bulunmaktadır. Bunlardan biri, *James C. Scott*'un *Domination and the Arts of Resistance Hidden Transcripts* adlı kitabıdır. Diğerisi ise AfroAmerikan ırkçılık karşıtı şair ve yazar *Maya Angelou*'nun *All God's Children Need Traveling Shoes* adlı otobiyografi türündeki eseridir. Bu eserin başlığı, aynı zamanda şarkının ilk satırıdır. İncelenen şarkının temel felsefesi de; ırkçılık, ayrımcılık, yurtsuzluk gibi konular işleyen bu esere dayanmaktadır. Tanita Tikaram'ın sıradan bir *modern soul* şarkıcısının ötesinde, edebi yönü çok güçlü bir kişilik olduğu anlaşılmakta, incelenen bu şarkısının da felsefi temellerinde entelektüel birikiminin önemli bir yeri olduğu görülmektedir. **Amaç:** İnsanların duygu ve düşünce dünyalarında çok büyük etkisi bulunan müzik videolarının göstergebilimsel bir okumayla farklı açılardan incelenmesiyle klasik bir eser sayılabilecek bu şarkının 'içinde neler olduğu'nun tespiti amaçlanmaktadır. **Önem:** YouTube'un kuruluşunun neredeyse yirmi yıl öncesinde piyasaya çıkan, sadece YouTube üzerinde on milyonlarca defa seyredilerek büyük bir izleyici kitlesine ulaşan ve gündemde kalan bu şarkının gördüğü ilgi; içerik, teknik, estetik başarısının kayda değer bir göstergesidir. Yine YouTube yorumlarına bakıldığında, azımsanamayacak miktarda ciddi yorumlarla karşılanmaktadır. Bu yoğun izleyici ilgisine rağmen, Google Scholar atıf aramasında şarkıya yapılmış hiç bir atıf bulunmadığı, diğer aramalar da dahil, bu şarkı üzerinde hiç bir akademik çalışma yapılmadığı anlaşılmıştır. Konuyla ilgili ilk araştırma olması açısından önem arz etmektedir. Ortaya çıkan bu disiplinlerarası araştırma, aynı zamanda türünde benzer araştırmalara bir örnek oluşturabilir. **Kapsam:** Araştırmanın kapsamını, *Tanita Tikaram*'ın *Twist in My Sobriety* adlı şarkısının görsel göstergeleri (müzik klbi) ve sözleri oluşturmaktadır. Duygu ve düşüncelerin kitlelere ulaştırılmasında etkin bir araç olan müzik videosu, film ve video tekniği açısından, yayımlandığı medya (YouTube) açısından ve görsel ve sözel göstergelerin anlamlandırılması açısından medya ve iletişim disiplini ile dilbilim disiplininin kesişim noktasındadır. **Yöntem:** Temel anlam, yan anlam ve tezatlarla pek çok metafor kullanılan, sözleri ve yoğun görsel göstergeleriyle göstergebilimsel yönü ağır basan bu müzik klbin incelenmesinde araştırma yöntemi olarak göstergebilimsel okuryazarlık kullanılmıştır. Göstergebilimsel okumada *Ferdinand de Saussure* ve *Roland Barthes*'in yaklaşımları göz önünde bulundurulmuş ancak tamamen onlara bağlı kalınmamıştır. Söze derin anlamlar yükleyerek sözü tamamlayan ve yeni anlam katmanları ekleyen görselleri, söz bütünlüğüne göre sahnelerle ayrılarak çözümlenmiştir. Göstergelerde temsil eden (görüntü ve söz) ile temsil edilen (anlam) arasındaki ilişkiyi kurmak üzere 'görülen'lerin her biri (sözel

ve görsel göstergeler) önce tek tek kimliklendirilmiş, sonra bağlam içinde anlamlandırılmıştır. Bu araştırmada, müzik klibinin görseline odaklanılsa da, güçlü zihinsel imajlar barından sözler, görüntüyle bütünleşmiş halde olduğu için kaçınılmaz olarak incelemede yer almış, eser parçalar halinde incelenip bütüne ulaşılmıştır. **Bulgular:** Yapılan araştırma neticesinde elde edilen bulgular ana hatlarıyla; teknoloji, fakirlik, özgürlük ve din ana temaları olarak sıralanabilir. İncelenen müzik klibinde yoğun bir şekilde tezatların vurgulandığı bulunmuştur. Bir tarafta çorak arazi, zavallı görünümlü, kirli yüzlü çocuklar, kuraklık, köylü kasketi gibi yoksulluk ve yoksunluk unsurları bulunurken, diğer yanda, uçak, otomobil, silah, fötr şapka gibi zenginlik medeniyete dair detaylara yer verilmiştir. Klipte, yoksulluk karşısında kapitalizmin, güçlü beyaz varlıklı insan karşısında, renkli, fakir, güçsüz insanın tezatı eleştirmektedir. Uçak, otomobil, elektrik telleri, bisiklet ve silah gibi öğeler, aynı zamanda teknoloji göstergeleri olarak yer almıştır. Uzak bir dünyanın unutulmuş insanları, hâlâ orak ve kürekle teknolojiye uzak hayatlarını kafalarına göre yaşamaktadır. Öte yandan teknolojik ürünlerin Amerikan yapımı olması, Latin Amerika üzerine Amerika Birleşik Devletlerinin kapitalist abanmışlığına gönderme yapmaktadır. Sıklıkla kullanılan gölgeler, egemen özne karşısında pasif ve sahipsiz –sömürülen- insanları işaret etmektedir. Gölgelerin kuş ya da uçağa benzemesi, birçok sahnede yer alan kuş figürleri ve uçsuz bucaksız gökyüzü görüntüleri, özgürlük özlemine göndermede bulunmaktadır. Kilise, mum, çarpmıha gerilmiş İsa figürleri, dua eden insanların yer aldığı klipte Hristiyanlığın mevcut sistem içindeki konumu belirtilmektedir. **Sonuç:** İncelenen müzik klipi gerek sözleri, gerek görüntüleri ile derin ekonomik, siyasal ve tinsel anlamlar içermekte; ırkçılık, sömürü, faşizm, kapitalizm gibi ideolojilerin, insanların yaşamları üzerindeki olumsuz etkilerine üstü örtülü bir eleştiri getirmektedir. Göstergibilimsel bir okumaya tabi tutulunca, eğlenmek amacıyla dinlenen/seyredilen bir müzik klibinin ardında, ne çok fark edilmeyen detay ve derin anlamların olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göstergibilim, Göstergibilimsel Okuryazarlık, Görsel Okuryazarlık, Müzik Klipi, Tanita Tikaram, Twist in my Sobriety

FOTO MUHABİRLERİ VE PAPARAZİLER İÇİN ETİK İLKELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ: 20. ÖLÜM YILDÖNÜMÜNDE PRENSES DİANA OLAYI BAĞLAMINDA

Nurhayat YOLOĞLU

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü,
Samsun /Türkiye*

nurhayat.yologlu@omu.edu.tr

ID: 338 K: 327

Öz: Giriş: Kitle iletişim araçlarında fotoğraf kullanımının görsel etkisinin sayfalarca yazıdan daha büyük olduğunun anlaşılması ile birlikte foto muhabirliği mesleği daha fazla gündeme gelmeye başlamıştır. Foto muhabirleri, toplumu bilgilendirme amacı ile bulunduğu ortamlarda haber değeri olabilecek olay, kişi ve durumların fotoğraflarını çekerek, bu fotoğraflar arasında habere en uygun olanlarını seçip, gerektiğinde haberi de yazarak değerlendirilmek üzere, bağlı olduğu birime teslim eden meslek elemanlarıdır. Foto muhabirliği medya sektöründe en renkli alan olarak görülmektedir. Foto muhabirliğinin alanlarından birini paparazzilik oluşturur. Paparazziler ünlü olmuş kişilerin gizli yaşamlarını araştırıp elde ettikleri fotoğrafları, görselleri satar veya çalıştıkları medya kuruluşu yoluyla yayınlatırlar. Her mekâna bir şekilde sızabilen bu casus foto muhabirleri, fotoğraflarını çekmek için ünlü kişilerin peşinde dolaşarak bir çeşit medya röntgencisi olarak çalışırlar. Ancak pek çok ünlünün özel hayatlarının, mahremiyetlerinin ihlal edilmesi nedeniyle zarar görmeleri, hatta can kayıpları yaşanması sorunu kamuoyunun gündeminden düşmemektedir. Örneğin 31 Ağustos 1997 tarihinde İngiltere Galler Prensesi Leydi Diana'nın paparazzilerden kaçarken bir tünelde trafik kazası geçirerek ölmesi olayı aradan 20 yıl geçmesine rağmen kamuoyunun gündeminden düşmemiştir. Ölüm olayındaki paparazzilerin rolü sorgulanmış, medya etik kuralları tekrar tekrar masaya yatırılmış, foto muhabirlerinin çalışmalarına yönelik kurallar sertleştirilmiştir. Küresel kültür ve kültür ürünleri konusunda çalışmalar yapan Gephart'a göre İngiltere ve dünya medyasının konuya gösterdiği aşırı ilginin nedeni Prenses Diana olayının İngiltere tarafından kültürel ve siyasi meta haline getirilmiş olup tekrar tekrar üretilmesinde yatmaktadır. Prenses Diana'ya, "kalplerin kraliçesine" gösterdikleri ilgi ve ölüm getiren kovalamaca sonunda paparazziler tutuklanmıştır. Ancak olayın herkese açık bir caddede gerçekleşmesinden dolayı bir gün sonra serbest bırakılmışlardır. Bu nedenle bu olayın etik boyutu cezai boyutundan daha önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Prenses Leydi Diana'nın ölüm biçimi bağlamında medya etik ilkelerinin gözden geçirilmesi ve 1997 den 2017'ye ulaşan süreçte medya etiği konusunda ne kadar yol alındığının saptanmasıdır. **Kapsam ve Sınırlılıklar:** Bu çalışma Prenses Diana'nın ölüm yılı olan 1997 yılından sonra konuyla ilgili yapılan ve bu yıl olayın üzerinden 20 yıl geçmesi nedeniyle tekrar yoğunlaşan haber ve yayınlar ile bazı mesleki kuruluşların etik kurallarının incelenmesini kapsamaktadır. Bu konuda yapılan yayınların bir hayli çok, zamanın ise kısıtlı olması nedeniyle incelenecek yayınlar açık erişim kaynakları olan Türk ve Alman bilimsel yayınları ve mesleki dernekleri arasından seçilmiştir. Bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. **Yöntem ve Bulgular:** 20 yıl içindeki süreçte

özelde foto muhabirlerinin, genelde medya etik kurallarının günümüzdeki durumunu ortaya koymak amacıyla medyada yer alan “Prenses Diana’nın ölüm olayı ve paparazzi ilişkisi”ni ortaya koyan yayımlar ve mesleki derneklerin etik kuralları derlenerek, çıkarımlarda bulunulmuştur. **Sonuç:** Prenses Diana düğününden başlayarak ölümüne kadar olan sürede dünya medyasının ve paparazzilerin hep ilgisini çeken, bazı kesimlerce kültürel ve siyasal bir meta olarak değerlendirilen biridir. Öldüğü yıl olan 1997 ve ölümünden sonraki yıllarda kendisi için medyada, “kötü zamanların iyi insanı, kalplerin kraliçesi, masal prensesi, hasta koruması, fakirlerin meleği gibi başlıkların kullanıldığı görülürken, ölümünden 20 yıl sonra yine aynı başlıklarla anılmıştır. “Kalplerin kraliçesi iken, resim avcılarının vahşi kraliçesi haline geldiği” vurgulanmıştır. Prenses Diana’nın ölüm biçimi nedeniyle magazin basını ve paparazzilerin etik ilkeleri dünya basınında masaya yatırılmış, bu konuda yayımlar, tartışmalar, “paparazzi” gibi filmler yapılmıştır. Aynı zamanda Associated Presse tarafından yapılan bir anketle 1997’nin en çarpıcı haberi seçilmiştir. Olay tarihinden sonra özel hayata ve mahremiyete saygı, özel hayatın korunması, kişilerin ölüm fotoğraflarının gösterilmemesi gibi konularla medya kendi kendini eleştirmeye başlamıştır. Özellikle İngiltere’de Diana’nın ölümüyle birlikte gazetecilik değişmiştir. İngiliz basın konseyi özel hayatın sınırlarına ilişkin kuralları ve yaptırımları sertleştirmiştir. Ancak olayın ardından 20 yıl geçmesine rağmen medya etiği açısından aynı konuların hala tartışılır olması bize bu sorunun daha çok medyanın kendi içinde çözülmesi gereken etik bir sorun olduğunu hatırlatmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Foto Muhabiri, Paparazzi, Medya Etiği, Prenses Diana

SİNEMADA MEKAN KAVRAMI ve BİR KARŞI DURUŞ OLARAK
GÖRÜNEN DOGVILLE FİLMİ

Müjgan YILDIRIM

Maltepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema/Görüntü Sanatlar Bölümü

mujganyildirim@maltepe.edu.tr

ID: 335 K: 303

Öz: Giriş: İlk dönem insanlardan bu yana insan, içinde bulunduğu evreni anlamaya, algılamaya çalışmış, anlamlandıramadığı güçler karşısında da çeşitli alternatifler üretme çabasına girmiştir. Zamanla da, insan yapısı, bütün fiziksel çevre ile kendi yaşantısı içinde organik bir bağ olduğunu, kendinin daha büyük bir organizmanın bağımlı bir parçası olduğunu öğrenmiştir. (Kuban, 1990:9) Çevre insan olmadan da varolan bir bütünlük iken, insan çevrenin içinde sınırlarını ve ilişkilerini belirleyecek bir yer, aidiyet kuracak bir uzam yaratmaya çabalar. “Mekan” Hasol’un da belirttiği gibi insanın varoluşsal gerçekliğidir: “Mekan, insanı çevreden belirli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluk; boşluğun sınırlandırılmasıyla ortaya çıkan ve içindekilerin görsel izlenim ve algısına açık, belirleyici ortam, boşun” (Hasol, 2009:129). Mekanı sınırlandıran öğeler mekan kadar önemlidir, kullanılan malzeme ve insanla kurduğu ilişki onun sınırlılığını da belirler. Norberg-Shultz 1963 yılında “mekan” sınıflandırması içerisinde yer alan “varoluşsal mekan”ı insanın duyu organlarıyla algıladığı fiziksel mekanın ilişkiler, anılar, beklentiler gibi örneklenebilen, bilişeye dayalı özel yorumlarla tanımlar (Gür, 1996:46). Bunların ışığında baktığımızda, mekan mimarlıkla olduğu kadar sinemanın da en temel birimidir. Çünkü ikisi de insan odaklıdır. Mimari, insanı tanıma ve yaşam biçiminin süregelmeye için oluşturulan bir düzlemde yer alırken, sinema mekan algısıyla düzeneğini kurgular ve insan üzerindeki etkiyi bu düzlemde gerçekleştirir. İkisi de insan üzerinden hareket eder ve birinde sınırlara oturttuğu yaşamını diğerinde bir anlamda yıkarak ya da daha da derinleştirerek bir anlatım aracı olarak kullanır. “Müzik sanatı, bugüne kadar mimarlığa en yakın sanat dalı olarak görülürken, sinema mimariye müzikten daha yakın. Sinema, sadece zamansal ve mekansal yapısından dolayı değil, yaşayan bir mekanı ifade edişiyile bu konumunu kazanıyor. **Amaç:** Mimarlık ve sinema, yaşamın çok yönlü görüntülerini oluşturmalarından, bu oluşuma aracılık etmelerinden dolayı birbirleriyle sıkı bir ilişki içerisinde yer alıyorlar.” (Palasmaa, Arkitera:2008). Sinema-mekan ilişkisi üzerinde ayrıksı duran ve mekan kavramını duvarlardan uzaklaştırarak, beynimizin içindeki odalarla filmde yeni bir anlatım biçimi deneyen Lars Von Trier’in “Fırsatlar Ülkesi: Amerika” üçlemesinin ilk filmi “Dogville (2003)” in analizini bu bağlamda değerlendirmek, çalışmanın ana çıkış noktasını ve amacını oluşturmaktadır. Tam da burada, sınır kavramının sorgulandığı filmde, Brecht’in “yabancılaştırma” anlatısı kullanılarak “epik” tiyatroya da sinemasal bir dokunuşun izlerini görmek mümkün. Çalışma, içerik olarak anti Amerikan bakış açısıyla hareket eden film biçim olarak, yine görsel efektlerin anlatının önüne geçtiği bu ortama bir tepkiyi de ortaya koymayı amaçladığını ortaya koymaktadır. “Lars von Trier de üçlemenin ilk iki filmde, endüstriyel sinemanın gelişmiş teknolojileri devreye sokarak sinema salonunda açığa çıkardığı

hiper-gerçeklik olgusuna karşı aynı tavrı savunmaya çalışıyordu. Kendine kurallar ve sınırlar koyarak çalışan bir yönetmen olduğu çok iyi bilinen Trier'in bu projede yürüttüğü deney, tüm başarı ve popülaritesini içerdiği yüksek illüzyonist araçlardan alan bir sanat dalında anti-illüzyonist bir dil kurmanın mümkün olup olmayacağı sorusuna yanıt bulmayı amaçlıyordu.” (Güllü, Mimesis, 2014) **Kapsam:** Sinema-mekan ilişkisi üzerinden gerçekleştirilen çalışmada; Brecht tarzı bir yaklaşımla duvarları ve sınırları ret eden Trier, Dogville’de açık bir stüdyoda yere tebeşirle çizdiği, duvarların olmadığı bu sanal mekanlarla, aslında içinde bulunduğumuz “sınırlılık” kavramını sorgulayarak, bizim çizdiğimiz sınırlar ve içerisinde kurduğumuz yaşamlara etkili bir eleştiri niteliğindedir. Sınırlılık: Bildiride sadece “Dogville” filmi üzerinden analiz yapılmış, üçlemenin ikinci filmi olan “Manderlay” filmine deyinilmemiştir. Yöntem: Literatür tarama ve “Dogville” filmi üzerine analiz ve çözümleme yöntemiyle ele alınan çalışma, mimarlık ve sinema disiplinleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. **Bulgular ve Sonuç:** Kendimizi dış çevreye karşı korumak, aidiyet yaratmak, ilişkileri belirlemek için yarattığımız mekanlar, zamanla bizim onları belirlediğimizi unutup, -hatta onları tasarlayan mimarlar da dâhil mekanlar tarafından belirlenen hayatlara sürüklenen bireylere dönüştürülmesi kaçınılmaz gözükmektedir. Palasmaa’nın vurguladığı gibi “anlam”, mimarlıkta olduğu gibi sinemada da “mekan”ın zamansal, biçimsel, kavramsal, duysal gibi farklı boyutlar aracılığıyla kurulmaktadır. Trier, Dogville ve ardından gerçekleştirdiği Manderlay filminde de “mekan” anlatısını farklı bir yere taşımış, onu yok ederek-görünürde- bizleri “yabancılaştırırken” diğer yanda görünmezleri görünür kılma konusundaki ustalığını da sergilemiş bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacını sinema-mekan ilişkisi üzerinden ele alınan Dogville filmi ve mekanın sınır ve sınırsızlığı üzerine bir tespit çalışmasında bulunmak ve sonuç olarak da mekanın disiplinlerarası kullanımındaki rolüne dikkat çekmektir. Mekan algısının yönetilebilir olduğu, bunun için beyinlerimizde yapılar inşa etmek suretiyle, gerçek-algı arasındaki paradoks da yine bildirinin varmak istediği sonuçlar arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mekan, Sinema, Dogville, Lars Von Trier, Yabancılaşma

VICTORIA DÖNEMİ OPHELIA BETİMLEMELERİ: JOHN EVERETT MILLAIS, ARTHUR HUGHES, J.W.WATERHAUSE RESİMLERİ ÜZERİNDEN GİYSİ UNSURLARINA DAİR KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ

Safiye SARI

Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Erzurum / Türkiye

safiyesari01@gmail.com

ID: 332 K: 320

Öz: Giriş: Başkarakter Hamlet’ in amcası Claudius’ un Hamlet’ in babasını öldürmesi ve annesi Getrude ile evlenmesiyle başlayan Hamlet trajedisi, William Shakespeare’in en tanınmış oyunlarından biridir. Danimarka prensi Hamlet karakteri etrafında dönen bu oyunda Ophelia, Hamlet’ in sevdiği kız rolündedir. Bir yanda güç ve iktidardan vazgeçmek istemeyen amcası, diğer yanda sevdiği genç kız Ophelia’ nın tutkusu ile kraliçe olan annesi ve son olarak intikam ateşinin herkesi yok etmesiyle son bulan bir trajedidir Hamlet. Oyunda geçen Ophelia karakteri, birçok ressam tarafından çeşitli dönemlerde betimlenmiştir. Bu betimlemeler arasında Victoria Dönemi, Ophelia karakterinin daha popüler bir karakter olarak karşımıza çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde hem Shakespeare’in eserleri hem de Ophelia çok sık resmedilmiştir. Ancak, Ophelia denildiğinde ilk akla gelen resim, 1851 yılında Sir John Everett Millais tarafından yapılan “Ophelia” isimli tablodur. Ferdinand Piloty, Arthur Hughes, Thomas Francis Dicksee ve J. W. Waterhouse’un Ophelia betimlemeleri de en az Millais kadar ünlü resimlerdir. **Amaç:** Bu araştırma, William Shakespeare’in ölümsüz yapıtı “Hamlet” oyununda geçen “Ophelia” karakterinin Millais, Hughes, Waterhouse resimleri üzerinden giysi unsurlarına dair karşılaştırmalı bir analizinin yapılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:** Yapılan bu çalışmanın evrenini William Shakespeare’in Hamlet oyunu oluştururken, bu oyunda geçen Ophelia karakterinin Millais, Hughes, Waterhouse resimlerinde yer alan giysi unsurlarının karşılaştırmalı bir analizinin yapılması çalışmanın örneklem kısmını oluşturmuştur. Resimleri seçme işleminde, giysi unsurlarının nitelikli olarak analizlerinin yapılabileceği tabloların seçimine dikkat edilmiştir. **Sınırlıklar:** Rasgele seçilen bu resimler, her bir ressamın bir adet tablo çalışması ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Araştırmada, tüm klasik ve güncel kaynakların taranması ile ortaya çıkarılan konunun, tarihsel ve bilimsel gelişimini birlikte ele alan “Kaynak Tarama” yöntemi kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya örneklem olarak seçilen her bir resim, önce tek başına ele alınmış daha sonra birbirleriyle karşılaştırılarak araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Birbirine yakın tarihsel dönemlerde yaşayan bu büyük sanatçıların resimlerinde kullandıkları kompozisyonlar arasındaki paralellik, figürlerin benzerliği çalışmanın bulgularına yansıyan en önemli sonuçları arasındadır. Ayrıca, araştırmaya konu olan ve Victoria dönemi Millais, Hughes, Waterhouse resimlerinde yer alan Ophelia karakterinin giysi unsurlarındaki yapısal benzerlikler, araştırma sonuçlarına yansıyan diğer önemli bulgular arasındadır. **Sonuç:** Shakespeare özellikle trajedilerinde döneminin huzursuz, güvensiz ve kuşkucu ortamını yansıtır. Oyunlarında bir yanda insanın zafları üzerinde dururken, diğer yanda da iktidardaki entrikaları anlatır. Kötü ve adil olmayan iktidarı derin bir

eleştiriyeye tabi tutar. Hamlet oyununda Shakespeare, Avrupa toplumunun 15. ve 16. yüzyıldaki toplumsal ve siyasi meselelerini yansıtmıştır romanına. Bu oyunun kahramanlarından olan Ophelia, özellikle Victoria dönemi ressamlarından Millais, Hughes, Waterhouse'a ilham kaynağı olmuş, güzellik ve sanatın birleştiği betimlemelerle birer başyapıtı dönüşmüşlerdir. Çalışmaya konu olan ve Victoria dönemine ait üç resim çalışması, birbirine yakın tarihsel bir döneme aittir (1851-1894). Millais, Hughes, Waterhouse eserleri olan bu resimler, Hamlet oyununda tasvir edilen betimlemeler üzerinden çalışılmıştır. Araştırmaya örneklem seçilen bu resimler üzerinden Ophelia karakterinin giysi unsurlarına dair model çözümlenmelerinde, tıpkı sanatçıların resimlerinde kullandıkları kompozisyonlar arasındaki paralellik ve figürlerin benzerliği gibi giysi unsurlarında da yapısal benzerlikler bulunmuştur. Ayrıca, metin kaynaklı olan resimlerdeki ortak olay örgüsü, giysi formlarının kimi unsurlarındaki ortak formlara da yansıdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Victoria Dönemi, Ophelia, Millais – Hughes -Waterhouse Resimleri, Giysi Unsurları, Karşılaştırmalı Analiz

TARİHİ DİZİLERDE GERÇEK-KURMACA İLİŞKİSİ PAYİTAHT “ABDÜLHAMİD” ÖRNEĞİ

Yusuf DEVRAN¹, M. Sami OKUMUŞ²

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü,
Radyo Televizyon Ana Bilim Dalı, İstanbul / Türkiye

sami.okumus@marmara.edu.tr

ID: 330 K: 316

Öz: Giriş: Bireylerin yoğun olarak televizyon izlediği ve televizyon programlarının etkisinde olduğu bir dönemde; izleyicileri bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla devlet kanalıyla ya da devlet destekli ele alınan projelerle, ne gibi değerlerin işlendiği, hangi tarihsel gerçeklerin anlatıldığı oldukça önemlidir. Çünkü bazı izleyiciler, yazarlar ve tarih uzmanları özellikle tarihi işleyen dizilerde ele alınan konuların ve mesajların tarihsel gerçeklere uymadığı, tarihi saptırdığı ve izleyenlerin tarih algılarını olumsuz etkilediğine ilişkin önemli eleştirilerde bulunmaktadır. Dizi film yapımcıları ve yönetmenler ise ürettikleri metinlerin kurmaca olduğunu dile getirerek bu eleştirileri geçiştirmeye çalışmaktadırlar. **Amaç:** İşte bu çalışmada, devlet desteğiyle çekilen ve 24 Şubat 2017 tarihinde TRT 1 ekranında yayınlanan Payitaht “Abdülhamid” adlı dizi üzerinde durularak; “Tarihi diziler, birebir tarihsel gerçekliğe sadık kalmalı mı? Ya da bu konuda özen gösterilmesi gereken hususlar ve kriterler nelerdir?” gibi sorulara cevap aranacaktır. Çalışmada, konuya ilişkin bakış açıları ve hassasiyetleri ortaya koyabilmek için yapımcıların, senaristlerin ve tarihçilerin görüşleri değerlendirilerek genel bir çerçevenin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Ortaya çıkacak sonuçların bu yöndeki sorulara ve endişelere ışık tutması umulmaktadır. **Kapsam:** Bu çalışmada, konunun uzmanlarının görüşlerine yer verilerek; ele alınan tarihi dizi hakkında genel bir çerçevenin oluşturulması ve uzmanların konuya bakış açıları ortaya çıkarılarak objektif bir bakış açısı getirme amaçlanmıştır. **Sınırlıklar:** Araştırma, kamu ve vakıf üniversitelerinde görev yapan ya da emekli olmuş öğretim üyelerinin yanı sıra, sektörde iş/görev yapan uzmanlar tarafından oluşturulan bir ekibe yönlendirilen sorular çerçevesinde ilerlemiş ve sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada, öncelikle literatür çalışması yapılarak bir başlangıç yapılmış, sonrasında ise; konusundaki uzman kişilerle yapılan birebir röportajlar ya da mail üzerinden ulaştırılan standart sorular üzerinden düşüncelerine başvurulmak suretiyle cevaplar alınarak işlenmiştir. **Bulgular:** Tarihçilerin konuya bakış açıları; tarihi mevzulara daha hassas yaklaşılması ve gerçekliğe çok daha yakın bir şekilde işlenmesi gerektiği şeklinde olmuştur. Bunun yanı sıra senarist, danışman, yönetmen ve yapımcı tarafından meseleye yaklaşım ise; daha çok kurgusal ve dizi filmi daha çok kesime izlettirme (reyting kaygısı) düşüncesinden dolayı uzmanlar arasında ciddi bir görüş farklılığını ortaya koymaktadır. **Sonuç:** Tarihi diziler; hedef kitlesi, reytingleri ve televizyon kurguları da dikkate alınarak; içinden çıktığı toplumun öğelerini taşımaktadır. Ele alınan yapımlarda (ortak payda olarak), izleyicinin dikkatini çekmek için daha çok aşk, entrika, polisiye ve çatışma motifleri öne çıksa da özellikle son dönemlerde ciddi bir ekonomik sektör olarak gelişen dizi kurgularının, 1990’lardaki ilklerin aksine, bel-

ki de sosyo-politik konjonktürün de etkisiyle şekillendiği görülebilir. Payitaht “Abdülhamid” dizisinin, sade görselliği ve kolay anlaşılır dilinin yanı sıra, genel itibariyle diplomasi ve entrika üzerine kurulu olduğu göze çarpmaktadır. Bu özelliklerine ek olarak; aşk, ihanet ve vatan hainliği kavramlarının da sıkça kullanıldığı görülmektedir. Verilen bu başlıklar ve kavramlar bağlamında anlatılanların, kurgu olduğu da göz önüne alınması gerekmektedir. Dizinin her bölümünün başında yer alan ve daha önce de belirttiğimiz üzere; “tarihteki gerçek şahsiyetler ve olaylardan ilham alınarak hazırlanmıştır” yazısı ile seyirciye her bölümde bir hatırlatma da yapılmaktadır. Beğeni ile izlenen bu dizi ile alakalı en önemli tartışma konularından biri; tarih dizilerinin, tarihsel gerçekliğe sadık kalıp kalmaması hususudur. Kimi tarihçiler, bu konuda hassas davranılması ve tarihsel gerçekliğin göz ardı edilmemesi gerektiğine vurgu yaparken; hiçbir zaman vaki olmamış, olması da mümkün olmayan uygulamaların geçmişte yaşanmış gibi verilmesinin/gösterilmesinin, toplumun tarih bilgisini ve algısını olumsuz etkilediğine özellikle vurgu yapmaktadırlar. Televizyon yapımcıları, senaristler ve yönetmenler ise; bu tür metinlerin kurmaca metinler olduğuna işaret ederek, televizyon dizilerinde tarihte yaşanmış olaylara sadık kalınarak ekrana yansıtılması gibi bir endişeyi yerinde bulmamaktadırlar. Payitaht “Abdülhamid” dizisi, Türkiye’nin son dönemde içinde bulunduğu dahili ve harici şartlar neticesinde, hamasi duygular ve tepkiler (İngiliz işadama/sefirine tokat atma) içeren sahneler barındırması anlaşılabilir bir durumdur. Uluslararası ve ulusal düzeyde sinema ve televizyon çalışmalarına bakıldığında, ülkelerin içinde bulunduğu toplumsal, ekonomik ve sosyolojik sıkıntıların (uluslararası örnek olarak Amerika’daki büyük buhran, ulusal düzeyde 1970’lerdeki toplumsal ve ekonomik sıkıntıların Kemal Sunal filmlerine yansması) sinema ve televizyon ürünlerine yansıdığı görülmektedir. TRT kurumunun, devletin medya kanalı olarak; propaganda ya da halkı bilgilendirme amaçlı ele aldığı yayınların, Türkiye’nin içinden geçtiği bu dönemde (15 Temmuz süreci, terör eylemleri, dış politikada yaşanan sorunlar vb.) normal bir zamanda ele alınan kültürel ve tarihi bir çalışmanın ötesinde, halkın hamasi duygularını da yüceltmek adına özellikle ele alınan bir proje olduğu düşünüldüğünde mesele daha iyi anlaşılır bir hale gelmektedir. Her ne kadar Murat Bardakçı’nın yaptığı pozitif eleştiriler doğru olsa da, televizyon ürünü olan dizi ele alınırken; daha önce de bahsedildiği üzere, eser birçok değişimden ve süzgeçten geçerek; yapımcı, senarist, yönetmenin ve mevcut siyasi/fikri ortamın yansımalarının da etkisiyle son şeklini almaktadır. Sultan Abdülhamid’in bir sefire ya da işadama tokat atması tabii ki geçmiş ve günümüz şartlarında vuku bulmayacak bir sahnedir fakat yukarıda da belirtildiği üzere, içinde bulunulan şartlar, bu ürünlerin şekillenmesinde büyük önem arz etmektedir. Seyircilerin de beklentileri hesaba katıldığında, tarihi bazı olay ve şahsiyetlerin değişime/değiştirilmeye uğraması da bir yandan karşı konulamaz bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Öte yandan dizi senaristleri ve yönetmenleri, yaptıkları işin kurmaca metin üretmek olduğunu; dolayısıyla gerçeklik eleştirisi yapılmaması gerektiği konusunda çok da masum değillerdir çünkü televizyonun kendisi, ideolojik bir aygıt ve dizi filmler de; birer ideolojik metinlerdir. Tarihsel gerçeklerden kopuk ve uzak bir dizi film, toplumu kendi gerçeklerinden uzaklaştırabileceği gibi, tarihe ilişkin yanlış kanaatlerin oluşmasına yol açabilir, tarihsel gerçeklikleri ve hafızayı yok ederek çürütebilir. Sultan Abdülhamid, genç bir izleyici için onca entrikaya rağmen ülkesini ferasetle uzun süre yönetebilen bir padişah olarak tanınabileceği gibi, kendi karakterinin dışında, sert mizaçlı, merhametten ve diplomatik nezaketlerden uzak vs. gibi algılanmasına da yol açabilir. Bu ise, tarihin/tarihi figürlerin katledilmesi ve zihinlerde dönüştürülmesi olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler : Tarihsel Dizi, Anlam İnşası, Uyarılama, Temsil, Kurmaca ve Gerçek

SOSYAL MEDYA VE İLİŞKİ YÖNETİMİ: INSTAGRAM PAYLAŞIMINDAN ÇIKARIMLAR

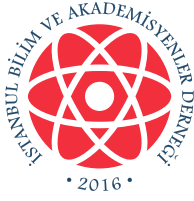
Derya ÖCAL

Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Erzurum / Türkiye

dtellan@atauni.edu.tr

ID: 329 K: 314

Öz: Giriş: Tarihsel süreç içerisinde teknik ile teknoloji insan yaşamının ve iletişim süreçlerinin dönüşümünde başat role sahip olmuştur. İnsanlık tarihinin önemli bir boyutunu teknoloji tarihi oluşturmaktadır. Teknoloji insan yaşamını kolaylaştırmanın yanı sıra iletişim kurma yollarını ve biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Geleneksel medya ve yeni medya insanın yaşamında önemli dönüm noktalarına işaret etmektedir. Yüz yüze iletişimden farklı olarak araçlarla aracılanan iletişim, çeşitli yönleri ile insanın kullanımında ön plana çıkarken farklı uygulama örnekleri sunmaktadır. Özellikle günümüz dünyasında insanlar, gündelik pratiklerini ve resmi faaliyetlerini yürütürken yeni iletişim teknolojilerini yoğun olarak kullanmaya başlamışlardır. İletişim süreçlerindeki bu tarz aracılanmış iletişime dayalı dönüşüm, bireyler arası etkileşimin doğasını, sıklığını ve biçimlerini de farklılaştırmaktadır. Öyle ki, sosyal medya, gerek özel yaşam gerekse iş yaşamında kullanım amacı ve yaygınlığı bakımından ele alındığında adeta esas iletişim aracı haline gelmiştir. **Önem:** Bu çerçevede iletişimin değişen doğasının teknoloji odaklı yapılandırılmış bulunan sosyal medya üzerinden çözümlenmesi, insanın kitle iletişim araçlarıyla ilişkisinin anlamlandırılması açısından önem taşımaktadır. **Amaç:** Çalışma kapsamında yeni iletişim araçları arasında kullanım yaygınlığına sahip olan ve görsel iletişim ağırlıklı bir yapıyı temsil eden sosyal medya örneği olarak InStagram ortamının ele alınarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Böylesine bir çalışma benzeri kitle iletişim araçları açısından da önemli veriler sunmaktadır. **Kapsam ve Sınırlılıklar:** Yeni iletişim teknolojileri sayesinde özellikle ilişki yönetimi süreçlerinin farklı bir tarzda işlerlik kazanması, iletişim, ilişki ve bu süreçlerin yönetilmesi bağlamındaki incelemelerin önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada ilişki yönetimi bağlamında değerlendirmelerde bulunulabilmesi için InStagramın fiziksel yapısı ve sunduğu olanakların yanı sıra kullanıcıların şahsi paylaşımları da -kullanım esnekliği ve bireysel farklılıkları ortaya koyması açısından- detaylı olarak ele alınmaktadır. **Yöntem:** InStagramın bir ortam olarak kullanıcılara sunduğu hizmetler bağlamında kullanım özellikleri içerisinde kullanıcı adı, takipçileri, takip ettikleri, paylaşılan özel/shahsi ve/veya tekrarlanan gönderi biçimindeki görseller, hikayeler, söylemler, beğeniler ve yorumlar analiz edilmiştir. Esas olarak bu çalışmada, ilişki kurma ve yönetme süreçleri çözümlenmeye çalışılmıştır. İnceleme dönemini oluşturan bir haftalık (2-8 Ekim 2017) süre içerisinde basit rastlantısal olarak seçilmiş olan InStagram hesapları (kurumsal ve bireysel olan 5'er hesap ele alınmıştır) aynı zamanda kullanıcıların takipçilerinin değerlendirmeleri açısından da ele alınmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** Bu inceleme ve elde edilen bulgular sayesinde yeni ilişki geliştirme/yönetme tarz(lar)ı tespit edilerek analiz edilmiş; bu doğrultuda yeni

SÖZEL BİLDİRİLER

yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Birey sosyal medya üzerinden özellikle dil ve üslup olarak yeni ilişki tarzları geliştirmekte, ilişki yönetimi sürecinde farklı stratejilere başvurmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yeni İletişim Teknolojileri, Sosyal Medya, İlişki Yönetimi, InStagram

ANLAM, SÖYLEM VE İDEOLOJİK İŞLEVLERİ BAKIMINDAN İKNA STRATEJİLERİ: YAPISÖKÜMÜ BAĞLAMINDA ELEŞTİREL BİR ANALİZ

F. Neşe KAPLAN¹, Şeyda AKYOL²

*Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Halkla İlişkiler ve
Tanıtım Bölümü, İstanbul / Türkiye*

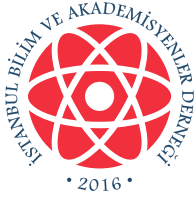
sakyol@marmara.edu.tr

ID: 327 K: 313

Öz: Giriş: Yapısökümcülük denilen Derridacı yöntem, yani metnin derin yapılarını ayrıştırmayı hedefleyen yöntemsel yaklaşım edebiyat kuramı, dilbilim, felsefe, hukuk, sosyoloji, kültür kuramı, mimarlık gibi disiplinler başta olmak üzere birçok alanda yeni açılımlar getirmiştir. Derrida, dili yeniden sorunsallaştırmıştır. Ona göre dil, yapısalcıların gösterdiklerinden çok daha fazla oynak ve belirsiz bir şeydir. Anlam, karşıtlık içinde başka bir anlama gönderme yapmaksızın doğamaz ve anlamın sınırları dilin tarihselliği içerisinde sürekli yer değiştirir; çünkü göstergeler her zaman başka anlam bağlamlarından geçerler, başka anlamlara gelirler, asla kapatılamazlar. Bağlamdan bağlama değişen göstergeler zincirinde anlam, durmadan değişen bir nitelik arz eder. Statik bir nitelikten yoksun olan anlam yapısökümü felsefesi doğrultusunda değişikliğe uğratılmaktadır. Yapısökümü ile anlamda kayma, değişme ya da kopmalar olduğunu ifade eden Derrida, bağımsız bir gösterilenler alanının olamayacağını da ileri sürmektedir. Yapısökümüne göre; “Metnin dışında hiçbir şey yoktur.” Bu çalışmada, yapısökümünün dilde anlamın muğlaklığı ve değiştirilebileceği görüşünden hareketle, reklamlarda kullanılan dilin eleştirel yorumu yapılmıştır. Reklam, çağdaş pazar yapılarının önemli bir aktörü ve gündelik hayatın vazgeçilmez bir unsuru durumundadır. Marshall McLuhan’a göre reklam 20.yüzyılın mağara sanatıdır. Dünyanın bütünlük bir pazara dönüştüğü ve rekabetin arttığı günümüzde, reklam dilinin kitlelerle ne konuştuğu, nasıl bir algı ve anlam inşaa ettiği konusu ciddi bir öneme sahiptir. Kitlelerin alışık olduğu kodları değiştirerek, ürün pazarlamada dilin muğlaklığı bir strateji olarak kullanan reklamlar, içinde bulunduğumuz kültürü okumada önemli bir işleve sahiptir. Amaç: Bu çalışmada amaç, ürün pazarlamada reklamların hedef kitleyi ikna etme stratejisinde dili nasıl kullandığını tartışmaya açmaktır. Dilin alışıldık olunan kodlarının nasıl bozulup değiştirildiğini, yapısökümünden hareketle yorumlamaya çalışmaktır. **Yöntem:** Reklamlarda sözsöz ve yazınsal kategoride ikna etme stratejisinin bir sonucu olarak dil oyunlarına başvurulması olgusu, araştırmanın yöntemini belirlemiştir. Bu çerçevede yöntem, yapısökümcü yaklaşımın anlamın ancak metnin içinde kurulduğu ve değişime tabi olduğu görüşünden hareketle, reklam metnlerinin yorumlanmasıdır. **Kapsam:** Çalışmanın kapsamını; reklam metinleri oluşturmaktadır. Ürün pazarlamada mesajın hedef kitleye aktarılması konusunda; reklam filmleri, bilboardları, afisleri ve ürün pazarlama sitelerinden seçkiyle eleştirel bir okuma yapılmıştır. **Sınırlılıklar:** Araştırma, farklı reklam metinlerinden rastgele bir seçkiyle sınırlandırılmıştır. Bir diğer sınırlılık ise, reklam metnlerinin yorumlanmasının yapısökümcü bir yaklaşımla sınırlandırılmıştır. **Bulgular:** Yapısalcı modellerin yapıyı birbiriyle bağıntılı parçaların bütünü olarak tanımlayan düşüncesine karşı çıkan yapısökü-

mü, metinlerin yorumlanmasında eleştirel bir yöntem olarak olarak sağlamaktadır. Bu açıdan yapısökümcü yorumun hem reklam metinlerinde saklı olan gizli anlam ve kodların okunmasında önemli olduğu tespit edilmiştir. Hem de uzlaşmış kodların anlamlarının bozulması ya da değiştirilmesinde reklamcılığın nasıl bir mesaj iletme stratejisi olduğu tespit edilmiştir. Zira yapısökümüne göre; yeni oluşturulan bu yapı, mevcut yapının anlamlarında yapılan değişikliklerle, anlamların silinmesi ya da kaydırılması ile oluşur. Reklam, mal ve hizmetin pazarlanmasında, ikna edici mesajların hedef kitleye ulaşmasını sağlayan ticari bir iletişim dilidir. Reklamlarda; tüketicinin ilgisini çeken, ürünün farklılığını anlatan, mal ve hizmetin satın alınmasına yönelik davranış değişikliği yaratan bir dil kullanıldığı görülmüştür. Tüketicinin alışageldiği kodların anlamları değiştirilmiş ve ikna etmede dil oyunları (anlamın kaydırılması) bir yöntem olarak kullanılmıştır. “Güzellik İçten Gelir”, “Güzel Giyinmek Herkesin Hakkı”, “Ben Onun Ayağına Gitmem, O Benim Ayağıma Gelsin”, “Kazandığın Değil, Biriktirdiğin Para Senin”, “Kirlenmek Güzeldir” gibi farklı ürün ve hizmet reklamlarında kullanılan sembolik dilin, alışık olduğumuz kodların değiştirilmesi yöntemini kullandığı tespit edilmiştir. **Sonuç:** Mesaj stratejisi; hedef pazarın tanımını ve hedef kitlenin motive edilmesini amaçlamaktadır. Hedef kitlenin ikna edilmesinde; demografik, psikolojik ve sosyo-kültürel özellikler önem arz etmektedir. Reklam mesajının içeriğinin biçimlendirilmesinde değişiklikler meydana gelmektedir. Ürün reklamlarında, ürünlerin tüketiciye faydaları ve tüketicide farklılık yaratacağı bilgisiyle birlikte, ürünün imajıyla birlikte satın alınmasına yönelik bir dil kullanılmaktadır. Kurumsal reklamlarda ise, duygusal uyarıcıların daha çok kullanıldığı, kuruma güven içeren bir dil ve söylem geliştirildiği dikkati çekmektedir. Ürünün, hizmetin ya da kurumsal kimliğin hedef kitleye pazarlanması stratejisinde bugün en etkili yöntem; sembolik bir dilin kullanılmasıdır. Reklam ve tanıtım da kullanılan dil; bireylerin “ben ve biz” olma duygusuna yönelik mesajlar iletmektedir. Böylece bireyler, hem bir yere ait olma ve kimlik edinme gereksinimini karşılamaktadır. Hem de (bir yanılsama bile olsa) farklılığını ortaya koyabilme gereksinimini tatmin edebilmektedir. Günümüzde; güzellik, sağlık, temizlik, giyim-kuşam, finansal yatırım gibi konulardaki tüm mal ve hizmetin reklamında, ürünün satışına yönelik bir sembolik dil kullanılmaktadır. Soyut kavramların içeriği bile; metanın ya da hizmetin bir niteliymiş gibi, ikna stratejisi olarak, değiştirilmekte, manipüle edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İkna, Reklam, Anlam, Yapısökümü, Dil

PRESSURE ON YOUNG ADULTS IN THE FAMILY RELATIONS

Ayşe Müge YAZGAN

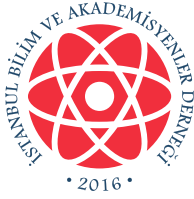
Marmara University, Faculty of Communication, İstanbul / Turkey

muge@marmara.edu.tr

ID: 326 K: 312

Abstract: Introduction: Since the existence of human beings, the topic “relations” is one vital context of the society. It is definitely known that a human cannot survive without others. In fact, since the birth, each is getting one part of the society. That is to say, throughout the life, the main object is to be a member of a group. Especially, after the big innovations in technology and further research development progress, the young adults are under much more stress than their parents used to have when they were young due to the anxiety they feel for their future career. While comparing themselves with the parents as their first role models, the satisfaction that they need is to do the best and be better (Broemer and Diehl; 2003). As it is said, under the certain circumstances they take some advantages while comparing themselves with the others who are better. According to Köknel, comparison of himself begins at a very early age especially when a kid starts playing with others. That is why, relations with the parents are really important. For Scanzoni, trust is proposed to be important in relationship development when it is compared with the children and parents. In the modern world, trust directs the kids to reach fairness and justice which he demands. **Purpose:** This study focused on the interplay of perceived parental norms on young adults as their kids. In other words; the supportive points of the parents on children are to be found out while examining the pressure done by the parents intentionally or not. **Content:** The research is studied on 180 University students at different grades; ages differ from 18 to 24. **Restrictions:** In spite of the study on 180 students creates a data, it is limited to reach the entire research universe. **Method:** The research is done by using the Turkish version of the (QRI) Quality of Relationship Inventory which was developed by Pierce and elT in 1991 and whose its reliability and validity was confirmed as a Turkish version by Özabacı. The Turkish version of it consists of 16 items assigned to 3 facets; social support, depth and conflict. What is more, its factor analysis showed very high CFI values (range: 0.96-0.99).

Key Words: Young Adults, Pressure, Relationship

TÜRK MUTFAĞININ TANITILMASINDA TÜRK POSTA PULLARININ KULLANIMI VE ÖNEMİ

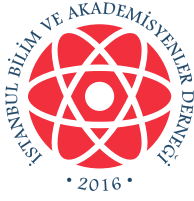
Gamze SÜRÇAN DÜZGÜN¹, Bahadır ELAL²

İstanbul Ayvansaray Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu, Aşçılık Programı, İstanbul / Türkiye

gamzesurcan@ayvansaray.edu.tr

ID: 324 K: 310

Öz: Giriş: Pul, posta parasının karşılığının alındığını simgeleyen, basılı küçük kâğıt parçası olarak tanımlanır. Bu amacının dışında, her ülkenin kendi kültürel değerlerini görsel ve yazılı olarak temsil ederek, gerek yurt içi gerekse yurt dışındaki diğer insanlara tanıtılmasına fırsat veren bir iletişim aracıdır. Türk mutfağı ise, Türkiye topraklarında yaşayan insanların kendilerine has ürün, araç, teknik ve uygulamalarla hazırlayarak yedikleri ve içtikleri yemekleri içermektedir. Çok eskilere dayanan tarihi ve topraklarında barındıkları insanların çokulusluluğu, Türk mutfak kültürünün zenginleşmesine katkıda bulunmuş ve dünyanın önde gelen mutfakların biri olmasına zemin hazırlamıştır. Ülkemizin kültürel değerleri içinde ayrı bir yeri olan Türk mutfağının, bir ülke tanıtımında yaygın olarak kullanılan posta pullarında da örneklerini görmekteyiz. **Amaç:** Bu araştırma, Türk mutfağından unsurları içeriğinde barındıran Türk pullarını belirlemek, Türk mutfağının tanıtılmasında Türk posta pullarının tasarım olarak nasıl kullanıldığını incelemek ve pulların bu konudaki önemini anlatmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:** Yapılan araştırmanın evrenini Türk mutfak kültürüyle ilgili basılan Türk pulları oluşturmaktadır. Bu kapsamda geçmişten Ekim 2017 yılına kadarki Türk pullarına bakılmıştır. **Sınırlıklar:** Araştırmaya alınacak pulların seçiminde, pullarda yer alan yiyeceklerin Türk mutfak kültürüne has, onu temsil edecek özellikler barındırmasına dikkat edilmiştir. Bunun dışında görsellerinde ve grup adlarında çeşitli gıdalar yer almasına rağmen, yöresel olmayan ve her ülkede olabilecek yiyecekleri barındıran pullar çalışma evreninin dışında yer almamıştır. **Yöntem:** Araştırmada incelenen pullara dair veriler, “İSFİLA 2016: Türk Pulları ve Antiyeleri Kataloğu 1863-2015” kataloğundan, 2016-2017 Ekim yılları arası ise Posta ve Telgraf Teşkilatı’nın (PTT) web sayfası ziyaret edilerek elde edilmiştir. Araştırmada nitel ve nicel (frekans) verilere yer verilmiştir. **Bulgular:** 1863’ten 2017 Ekim ayına kadar tedavüle çıkarılan Türk pulları içinde 38 adet Türk Mutfağı ile ilgili pul bulunmuştur. 38 pul üzerinde 61 çeşit yiyecek Türk mutfağını temsil ve tanıtım için pul üzerinde görsel olarak yer almıştır. Bu yiyeceklerden 46’sı yemek, 11’i tatlı, 3’ü içecek, 1’ise yerel ürün olarak sınıflandırılmaktadır. Bunlardan 10 pul üzerinde görsel olarak bulunan 28 yiyeceğin adı pul üzerinde yer almazken, kalan yemeklerin adları görsellerin yanında yazılı olarak bulunmaktadır. Pullardaki yemeklerin çoğunun Türkiye’nin hangi şehir ya da bölgesine ait olduğu üzerinde yazılıyken, 8 pulun üzerinde görsel olarak bulunan 8 yiyecek için bu belirtilmemiştir. Pullarının bir kısmında bir pul üzerinde sadece bir yemek tanıtılırken, bir kısmında ise bir pulda birden fazla yemeğe yer verilmiştir. Pul serilerinin grup isimlerine bakıldığında tüm bu pulların doğrudan Türk mutfak kültürünü tanıtmak amacıyla çıkarıldığını görmekteyiz. **Sonuç:** Türk pulları arasında yer alan 38 adet pul, 61 yemekle Türk mutfağını temsil etmekte, böylece diğer ülkelerdeki ve ülkemizin diğer yörelerindeki insanlara yemeklerimizi tanıtmaktadır. Görsellerle birlikte ye-

SÖZEL BİLDİRİLER

mek isimlerinin de pul üzerinde yazılı olarak bulunmasının, insanların resmini görüp beğendikleri yemekleri araştırmaya, yapmayı denemeye ve etrafındaki insanlarla paylaşmaya teşvik ederek Türk mutfak kültürümüzü korumaya ve tanıtmaya yardımcı olacağını düşünüyoruz. Bu pullara ayrı bir önem verilerek unutulmaya yüz tutmuş yemeklerimizin tekrar gün ışığına çıkarılmasını sağlamak amacıyla da kullanılabilir. Bununla birlikte, yiyecek konseptinde koleksiyon yapan filitalistler için de değerli bir koleksiyon parçası olabileceği gibi, son yıllarda revaçta olan gastronomi turizmini de etkileyeceğini düşünmekteyiz. Bu konuda basılacak yeni pulların Türk mutfagımızın korunmasında ve tanıtımında önemli faydaları olacağı inancındayız.

Anahtar Kelimeler: Posta Pulu, Türk Mutfağı, Tanıtım, Kültür, PTT, Gastronomi, Turizm

TÜRK POSTA PULLARINDA YER ALAN YAZAR VE ESERLERİN İLK VE ORTAÖĞRETİM 100 TEMEL ESER LİSTELERİ İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ

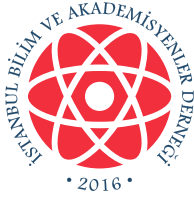
Bahadır ELAL¹, Gamze SÜRKAN DÜZGÜN²

İstanbul Ayvansaray Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu, Medya ve İletişim Programı,
İstanbul / Türkiye

bahadirelal@ayvansaray.edu.tr

ID: 323 K: 310

Öz: Giriş: Posta ücretinin ödendiğini belgeleyen, değerli kâğıtlar sınıfından olan posta pulu, bu amacın dışında, genel tanıtım, propaganda, hobi ve eğitsel malzeme olarak kullanılarak zamanla adeta ayrı bir iletişim mecrasına dönüşmüştür. Her ülke pullarda kendi kültürünü oluşturan öğeleri konu olarak seçmiş, bunlar aracılığı ile ülkelerinin temsillerini oluşturmuştur. Edebiyat da bir ülkenin kültürünü yansıtan en önemli unsurlardan biri olduğundan posta pullarında yer bulmuş, edebi eserler ve yazarlarla ilgili özel seriler hazırlanmış ve çeşitli koleksiyonlar yapılmıştır. Çok eski ve zengin bir edebiyata sahip ülkemizde hangi yazarların, hangi eserlerin pullara konu olduğunu tespit etmek, yapılacak pek çok çalışmaya ışık tutması açısından önemlidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2004 yılında İlk ve Ortaöğretim ayrı ayrı belirlediği 100 Temel Eser öğrencilerin eğitim ve gelişimine katkı sağlayacak kitaplar arasında gösterilmektedir. Bu eserler için, Türk posta pulları hem bir tanıtım aracı, hem de öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte bir kaynak olarak kullanılacak materyallerdir. **Amaç:** Bu araştırma, edebiyatla ilişkili Türk pullarının İlk ve Ortaöğretim 100 Temel Eser listeleri ile karşılaştırılarak, hangi eser ve yazarların pullara konu olduğunu hangilerinin olmadığını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evrenini edebiyatla ilişkili Türk pulları ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği İlk ve Ortaöğretim 100 Temel Eser listeleri oluşturmaktadır. **Sınırlıklar:** Araştırma kapsamında edebiyatla ilişkili Türk pulları seçilirken, 2017 yılı henüz tamamlanmadığı için 2016 yıl sonuna kadar basılan pullarla araştırma sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Araştırmada incelenen pullara dair veriler, "İSFİLA 2016: Türk Pulları ve Antiyeleri Kataloğu 1863-2015" kataloğundan, 2016 yılı ise Posta ve Telgraf Teşkilatı'nın (PTT) web sayfası ziyaret edilerek elde edilmiştir. Buna göre, Türk pullarının edebiyatla ilişkisi, yazar, eser ve diğer olmak üzere üç kategori üzerinden incelenmiştir. Bu sınıflandırma yapılırken bazen doğrudan pulların grup isimlerine bakıldığı gibi, bazen de pul isminden bağımsız üzerlerindeki görsele bakılmıştır. Daha sonra elde edilen veriler frekans (n) ve yüzde (%) analizlerine tabi tutulmuştur. **Bulgular:** Geçmişten 2016 yıl sonuna kadar 187 adet Türk pulunun edebiyatla ilişkisi bulunmuştur. Bu pulların %52,9'u (n=99) yazar, %28,3'ü (n=53) eser ve %18,7'si (n=35) diğer olarak sınıflandırılmıştır. Bu pulların %37,9'u (n=71) İlköğretim, %44,9'u (n=84) ise Ortaöğretim 100 Temel Eser listesinde yer alan yazar ve eserlerle eşleşmektedir. İki listede de yer alan ve en çok pulu bulunan yazar Mevlana Celaleddin Rumi (n=14) ve eser Nasreddin Hoca (n=7) ve Keloğlan (n=7) hikayeleridir. Buradan da görülebileceği üzere, bazı yazar ve esere ait birden çok sayıda pulun basılması ve diğerlerine az ya da hiç yer verilmemesi İlköğretim 100 Temel Eser Listesi'nde-

SÖZEL BİLDİRİLER

ki sadece 20 yazar/eserin, Ortaöğretim Listesi'nde ise sadece 30 yazar/eserin pulunun bulunmasına sebebiyet vermiştir. **Sonuç:** Türkiye'deki tüm ilk ve orta öğretim öğrencilerinin okuması için tavsiye edilen 100 Temel Eser listelerinde yer alan yazar ve eserlerin, Türkiye'nin gerek yurt içi gerek yurt dışında tanıtımını sağlayan posta pullarında yeteri kadar yer almadığı görülmüştür. Pullara konu olan yazar/eserler çoğunlukla edebi önemlerinden öte tarihi değerleri itibariyle pullara konu olmuşlardır. İlköğretim için pula konu olmayan 80, ortaöğretim için pula konu olamayan 70 eserin pullarda yer alması, 100 temel eserin tanıtılmasına ve öğretilmesinin yanı sıra pek çok filatelistin de ilgisini çekecek ve ülke tanıtımına da yararlı olacaktır. Bu pullar ayrıca derslerde materyal olarak kullanılabilir, sergi vb. faaliyetlerde yer alabilir ve öğrenciler koleksiyonerliğe bu pullarla başlayabilirler. 100 Temel Eser isimli pul serileri ya da pullara konu olmayan yazar/eserlerin pullara konu olmasının gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Posta Pulu, PTT, Türk Edebiyatı, İlköğretim, Ortaöğretim, 100 Temel Eser

BELİRSİZLİK AZALTMA ARACI OLARAK FACEBOOK

Sümevra TÜZÜN

*Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü,
İstanbul /Türkiye*

Smeyra_tzn@hotmail.com

ID: 322 K: 309

Öz: Giriş: Kişilerarası İletişim teorilerinden biri olan Belirsizlik Azaltma Teorisi (1975) Charles Berger ve Richard Calabrese tarafından, kişilerin ilk tanışmalarında, birbirlerini tanımamalarından dolayı etkin olan stres, kaygı ve endişe kaynağı hakkında öne sürülmüş bir teoridir. Berger ve Calabrese belirsizlik azaltma teorilerini belirli aksiyomlara dayandırır.

Teori açısından en temel aksiyomlar:

“1. Kişiler arasındaki sözlü iletişim arttıkça belirsizlikler azalacaktır ve belirsizlikler bir ilişkide azaldıkça sözlü iletişim de artacaktır.

2. Sözsüz yakın anlamlılıklar arttıkça, belirsizlik düzeyi azalacaktır. Belirsizlik düzeyinin böylece azalmasıyla bu anlamlılıklar da artacaktır.

3. Belirsizliklerin fazla olması, bilgi arayışının artmasına sebep olmaktadır. Belirsizlik derecesi düştükçe de bilgi arayışı düşecektir.

4. Bir ilişkideki yüksek düzeydeki belirsizlik yakınlık derecesinin düşük olmasına sebep olacaktır. Belirsizlik azaldıkça yakınlık düzeyi artacaktır.

5. Yüksek düzeyde belirsizlik, yüksek oranda karşılıklı münasebeti beraberinde getirir. Düşük düzeydeki belirsizlik ise düşük oranda karşılıklı münasebetle sonuçlanır.

6. Kişiler arasındaki farklılıklar belirsizliği artırırken, benzerlikler belirsizliği azaltır.

7. Belirsizliklerin yüksek olması beğenilerin/hoşlanmaların düşük olması ile sonuçlanır. Belirsizlikler azaldıkça beğenmeler/ hoşlanmalar artar.

8. İletişimde paylaşım arttıkça belirsizlikler azalır. Paylaşım azaldıkça belirsizlik artar.

9. Hedefin davranışı ne kadar sapkınlık/anormallik içerirse, belirsizlik oranı da o ölçüde artar.

10. Hedefin teşvik edici değeri arttıkça, kişinin belirsizlik derecesi düşer (Cushman ve Kovacic, 1995: 70)”.

İletişim teknolojilerimim gelişmesiyle birlikte, online iletişim günlük yaşantımızın bir parçası haline gelmiştir. Haberleşmek ve bilgilenmek amaçlarının ötesinde, sosyal paylaşım ağları ile özel hayatlarımız, ilişkilerimiz de online iletişim ile biçimlenmeye başlamıştır. Bu biçimlenme sürecinde teorinin bahsetmiş olduğu etkileşimli (interactive), aktif ve pasif geleneksel bilgi arama yollarına ek olarak extractive (çıkarılabilir) bilgi arama yolu öne sürülmüştür (Carr& Walther, 2014: 923). Extractive bilgi arama yolu olarak kullanılan Facebook, LinkedIn gibi sosyal paylaşım siteleri kullanıcılara, «demografik bilgiler, kişisel inançlar, takvimler ve olaylar hakkında, kişinin yakınları ve fotoğrafları hakkında da birçok bilgi sunmaktadır (Carr& Walther, 2014: 923)». Utz (2010) çalışmasında, internette oluşturulan profillerin aynı zamanda bir izlenim oluşturma amacına da hizmet ettiğini dile getirmiştir. **Kapsam:** Çalışma kapsamında, online iletişimde belirsizliklerin azaltılmasına yönelik yöntemler ve bunların etkinliği ele alınacaktır. Bu bağlamda Facebook sosyal paylaşım ağı ele alınacaktır. **Yöntem:** Çalışmada, metodoloji olarak sistematik analiz yöntemi kullanılmıştır. **Sınırlılıklar:** Belirsizlikleri azaltma teorisinin online iletişim alanında yapılan çalışmalarda yetersizliği söz konusudur. Teoriye dayalı yapılan çalışmalar çoğunlukla yabancı literatürde yer almaktadır. **Amaç:** Alandaki çalışmaların yetersizliği sebebiyle, bu çalışmanın alanda yapılacak çalışmalar için bir başlangıç kaynağı teşkil etmesi umulmaktadır. **Bulgular:** Araştırma sonucunda görülmüştür ki, online iletişimde kişiler kendileri hakkında daha önemli, riskli ve şahsi bilgilerini paylaştıkça, iletişimleri gelişmektedir. Etkileşimlerinin genişliği ve derinliği ne kadar artarsa, ilişkileri de o denli kuvvetli olmaktadır. Kişisel ifşa (self-disclosure) ve yakınlık (intimacy) derecesini artıran bu paylaşımlar konu başlıklarının çeşitlenmesi ile ortaya çıkmaktadır. Yani kişilerin konuştukları konular ne kadar fazla ise, hem birbirlerinin görüşlerine dair daha fazla bilgi sahibi olarak birbirleri hakkındaki belirsizlikler ortadan kalkmakta hem de ilişkileri güçlenmektedir. Kullanılan ifadeler, smileys’lar gibi kodların yanı sıra, kişilerin kendi aralarında, kendilerine has olarak geliştirdikleri yollar da ilişkinin derecesini kuvvetlendirmektedir. Buradan hareketle kişiler bir ilişkinin ilerde de devam etmesi yönünde bir düşünceye sahip olurlar ve aralarında bir tür bağlılık (commitment) ortaya çıkar. Aynı zamanda birbirleri hakkında gittikçe artan bilgileri doğrultusunda, kişiler arasındaki belirsizlikler azalır ve birbirilerini anlama dolayısıyla da karşı tarafın nasıl davranacağına dair tahmin edebilme dereceleri de artar. Bu sayede, karşılıklı bağlılıklar sadakate dönüşür ve kişiler online iletişimlerini gerçek hayata da taşırlar. Araştırma sonucunda, bilgisayara bağlı olarak beliren kısıtlar ve zorlukların aşılabileceği ve tıpkı gerçek hayattaki ilişkilerde olduğu gibi online iletişimin de başladığı yerde durmayıp geliştirilebildiği ortaya çıkarılmıştır. İşe alım süreçlerinde ise, edinilen negatif bilgilerin sanıldığı kadar etkili olmadığını fakat pozitif bilgilerin bir değerlendirme yapmada ve de tahminde bulunmada etkisinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. İşverenler açısından da pozitif yönde bilgi edindikleri kişiler, işe almada daha güvenilir ve daha az riskli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Belirsizlik Azaltma, Facebook, Online İletişim

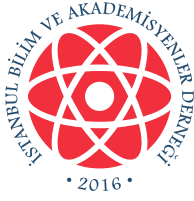
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI BAĞLAMINDA İKTİDARIN YENİ KONUMU

Eyüp AL

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Tv, Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

eyup.al@marmara.edu.tr

Öz: Giriş: Kamera ve göz arasındaki ilişki fotoğraf kamerasının varlığı ile büyük bir değişim yaşamıştır. Artık görüntü insan hayatının her anına sirayet etmekte ve her şeyi görüntü zeminine çekerek, kayıt altına alınabilir seyirlik bir nesneye çevirmektedir. Bugünün dünyasında göz ve kamera arasındaki çift yönlü ilişki artık sadece sinemaya, televizyona ya da kitle iletişim alanına ait değildir. Göz ve kameranın 21. yüzyılda radikalleşen konumu gözetleme pratiklerini ve dolayısıyla da iktidarı etkilemiştir. En bilinen ve klasik gözetleme biçimlerinden biri olan panoptikon belirli değişimlere uğramıştır. Görülmeden görmeye dayalı klasik iktidar yapısı kameranın varlığı ile yeni imkanlara kavuşmuştur. Kameranın zamanı ve mekanı aşan boyutu, her yerdeki varlığı klasik gözetleme pratiklerinde büyük bir değişim yaratmıştır. Böylece gözetimin akışkanlaştığı, eş zamanlılığın devreye girdiği, mesafenin ortadan kalktığı ve an'lık olanın değer kazandığı tarihsel bir süreç yaşanmaktadır. İktidarın bu yeni formu şeylerin zaman-mekan kısıtlarından bağımsız bir şekilde kontrol altına alınabilmesine imkan tanımaktadır. Yüzyılın başında kameraya olağanüstü bir önem atfeden Vertov, onun mesafesizliğine hayran kalmıştır. **Amaç:** Bu çalışmada öncelikli olarak kameranın kendisinin bir iktidar aracı olduğu ve ardından da onun vasıtası ile politik iktidarın kendi denetim alanlarını ve bilgi akış pratiklerini nasıl kontrol altında tuttuğu ele alınacaktır. Dziga Vertov'un temel iddiaları üzerinden, kameranın hayatın tüm yaşam alanlarını kuşattığı ve yetkinleştiği iddiası üzerinden gözetlemenin klasik panoptik ve akışkan biçimleri incelenecektir. Göz ve kameranın merkezi konumda olduğu bu çalışmada gözetleme ve iktidar ilişkisinin tarihsel boyutu da ele alınarak süreç içerisindeki değişimi gösterilecektir. **Sınırlılıklar:** Tartışma salt kuramsal bir zeminde ilerleyeceği için mesele gündelik olaylar, vakalar üzerinden tartışılmayacaktır. Tekil olayların belirleyiciliğinden ziyade küresel çapta iktidar ilişkisinin gözetleme pratikleri ile olan bağlamı ele alınacaktır. Yöntem: Herkesin gördüğü ve görüldüğü bir dünyada Foucault'cu bir normalleştirme edimi irdelenecektir. Özellikle izleme, dikizleme pratiklerinin değişimi tarihsel yanı ile birlikte ele alınırken, günümüz dünyasının belirleyici unsurlarından olan küreselleşme de gözetleme ve iktidar pratikleri bağlamında yöntemin belirleyici noktasını oluşturacaktır. Özellikle "akışkan modernite" kavramsallaştırması iktidarın yeni konumunun anlaşılması için gereklidir. **Bulgular:** Herkesin görüldüğü bir dünyada gözetleme biçimleri de değişime uğramakta ve artık bedeninin yokluğunda onun yerini veri takibi almaktadır. İktidarın radikalleşen bu konumu klasik panoptik gözetlemenin değişimine de işaret etmektedir. Gözetim akışkanlaşmakta ve bu akışkanlığı kameralar vasıtasıyla sürdürmektedir. Panoptik fikrin ilerlediği ve binlerce insanın aynı anda gözetlendiği küresel bir dikizleme mantığına doğru evrilmektedir. Aynı zamanda sadece siyasal iktidarların gözetlemediği ve kapitalizm çağında şirketlerin de gözetlemenin en büyük parçası olduğu görülmektedir. Sonuç olarak bugün artık herkes gözetlemekte ve gözetlenmektedir. Özellikle toplumsal paylaşım ağlarının kamera aracılığı

SÖZEL BİLDİRİLER

ile var olan konumları da bunun en bariz göstergesidir. Artık görmek görülmek demektir. Bile isteye herkesin gördüğü ve bu görmenin bir karşılığı olarak kendisini de gösterdiği bir çağda yaşanmaktadır. Virilio'cu anlamda hızın (dromoloji) yani akışın her an arttığı bir noktada artık her şey bu yeni gözetleme pratiklerinin bir parçası olmaktadır. **Sonuç:** Bugün artık gözetleme pratikleri salt gözle değil göze aracılık eden kamera vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Kameranın bu konumu panoptikoncu anlamın kabullenilmesine/normalleşmesine, küre çapında yaşanan akışkan gözetleme pratiklerinin herkes tarafından içselleştirilmesine, dikizlemenin bir zorlama ilişkisi olmaktan çıkmasına ve gönüllülük esasında yürüyen bir ilişkiye evrilmesine neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler : Göz, Kamera, İktidar, Hız, Küreselleşme

THE NEW POSITION OF POWER IN THE CONTEXT OF MASS MEDIA

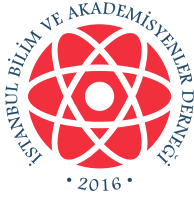
Eyüp AL

Marmara University, Faculty of Communication, İstanbul / Turkey

eeyupal@gmail.com

ID: 321 K: 308

Abstract: Introduction: The relationship between the camera and the eye has a big change with the presence of the photo camera. Now the image emanates at every moment of human life and draws everything into the background of the image, turning it into an object that can be recorded. In today's world, the two-way relationship between the eye and the camera no longer belongs solely to cinema, television, or the mass media. The radicalizing position of the eye and the camera in the 21st century affected the observing practices and therefore the power. Panopticon, one of the most familiar and classic surveillance forms, has undergone certain changes. The classical power structure based on seeing has got new possibilities with the presence of the camera. The dimension of camera over time and space has created a great change in classical surveillance practices. Thus, there is a historical process in which surveillance became fluid, simultaneity stepped in. This new form of power allows things to be controlled independently of time-space constraints. At the beginning of the century, Vertov attaches extraordinary importance to the camera, admiring his distantness. **Objective:** In this study, it will firstly be dealt with how the camera itself is a power tool, and then how it controls political power and the way its control areas and information flow practices. Based on Dziga Vertov's basic assertions, the classical panoptic and fluid forms of watching over the claim that the camera encompasses all living spaces of life will be examined. In this study, where the eye and camera are centralized, the historical dimension of surveillance and power relations will be examined and the change in the process will be shown. **Limitations:** Since the discussion will only proceed on a theoretical basis, the issue will not be discussed in everyday events or cases. From the determinants of singular events, the context of the relationship of power relations on the global scale will be examined. **Method:** A Foucaultian normalization process will be examined in a world that everyone has seen and see. Especially when monitoring and changing practices of peeping are considered together with the historical side, globalization, which is one of the determining elements of the present world, will also be the decisive point of the method in the context of surveillance and power practices. Especially the concept of "fluid modernity" is necessary for the understanding of the new position of power. **Findings:** In a world where everyone is seen, the forms of surveillance are changing, and now data gathering taking its place in the absence of the body. This radicalizing position of power also points to the change of classical panoptic watch. Surveillance is fluidizing and this fluidity is maintained through the cameras. It is evolving into a global rehearsal logic in which the panoptic idea advances and thousands of people are watched at the same moment. At the same time, it is seen that not only the political powers observe but also the companies were the biggest part of the watch over the capitalism era. As a result, now everyone is watched and watching. Now seeing

SÖZEL BİLDİRİLER

means seen by others. It is happening in an age when everyone sees and shows itself as a countervantage. Everything is now part of these new surveillance practices in a point where Virilio's means of speed (dromology), that flow is increasing at any moment. **Conclusion:** Today, surveillance practices are now realized through the camera, which is not only eye. This position of the camera has led to the acceptance/normalization of panoptic meanings, the internalization of fluid observing practices around the globe and the evolution of a voluntary association.

Key Words: Eye, Camera, Power, Speed, Globalization

İYİ TASARIM KRİTERLERİNİN KULLANICILAR AÇISINDAN ÖNEM DERECELERİNİN ARAŞTIRILMASI: MOBİLYA NESNESİ ÜZERİNDEN BİR ÇALIŞMA

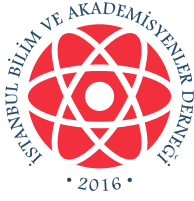
Müge GÖKEN

İstanbul Teknik Üniversitesi, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü, İstanbul / Türkiye

mugegoken@gmail.com

ID: 319 K: 305

Öz: Giriş: İyi tasarım, bir ürünün tercih edilmesinde ve marka değerinin arttırılmasında önemlidir. Nesnelere kullanıcılarla tasarımları üzerinden iletişim kurmaktadır. Mozota'ya göre iyi tasarım dünya genelinde ortak ölçütleri paylaşmaktadır (bu ölçütler dünya çapındaki tasarım yarışmalarındaki kriterlerin belirlenmesine dayanmaktadır) (2003). Bu çalışmada dünyada en çok kabul gören tasarım yarışmalarından biri olması nedeniyle iyi tasarım kriterleri olarak Red Dot tasarım ödül kriterleri kullanılmıştır. Örnek olarak, Türkiye'de gelişmiş bir sektör olması nedeniyle mobilya ürünü tercih edilmiştir. Araştırmada mobilya ürünündeki iyi tasarım kriterlerinin kullanıcı için önem sırası araştırılmıştır. **Amaç:** Çalışmanın amacı tasarımcıların ve mühendislerin ürün geliştirme sürecinde iyi tasarım kriterlerini detaylı olarak dikkate almalarına yardımcı olmaktır. Ortaya çıkan önem sırasının da tasarımcıya yön vermesi planlanmaktadır. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evrenini İTÜ'de okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların bir kısmı Mustafa İnan Kütüphanesi'nde çalışmakta olan çeşitli disiplinlerdeki öğrencilerden, bir kısmı ise endüstri ürünleri tasarımı öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma 2 ay sürmüştür. **Sınırlıklar:** Konuyu daraltma adına bu çalışmada sadece mobilya ürünü üzerinden araştırma yürütülmüştür. Sadece mobilya ürünü üzerine gidilmesi anket çalışmasında kolaylık sağlamıştır. Kullanıcıların kullanım senaryolarını hayal etmeleri daha kolay olmuştur. Ayrıca, bu çalışmada sadece 8 iyi tasarım kriteri üzerine gidilmiştir. Red Dot ödül sistemi dışında dünyada bir çok tasarım yarışması ve buna bağlı iyi tasarım kriterleri bulunmaktadır. Çalışmanın küçük ölçekle başlatılması adına bu çalışmada sadece Red Dot tasarım kriterleri dikkate alınmıştır. **Yöntem:** Araştırmada kullanıcılara mobilya satın alma süreçlerinde 8 iyi tasarım kriterinin onlar için ne kadar önemli olduğu ile ilgili bir anket yapılmıştır. A4 boyutlarındaki bu anket yazılı olarak potansiyel kullanıcılara dağıtılmıştır. Bu ankette, kullanıcıdan belirtilen tasarım kriterlerine 1 ile 5 arasında değer vermeleri istenmiştir. Çalışmaya toplam 30 İTÜ öğrencisi katılmıştır. Microsoft Excel programında gerçekleştirilen deskriptif analiz yöntemi ile bu sekiz tasarım kriterinin önem sırası bulunmuştur. **Bulgular:** Ankette yer alan ve kullanıcıların önem değerlerini girdikleri 8 tasarım kriterinin önem sırası şu şekildedir: Fonksiyonellik (4,53), form kalitesi (4,46), sağlamlık (4,46), ürünün ergonomik oluşu (4,43), ürünün sembolik ve duygusal içeriği (3,9) çevreci yaklaşımı (3,63), inovasyon derecesi (3,36) ve ürünün kendini anlatması (3,3). Araştırma içerisinde kavramlar daha detaylı açıklanmıştır. **Sonuç:** Çalışma sonunda, kullanıcının ürün tercihinde bu 8 tasarım kriterine de önem verdiği fakat bu tercihin kendi arasında bir sıralaması olduğu görülmüştür. Ürünün fonksiyonelliğinin en çok tercih edilen kriter olduğu gözlemlenmiştir. Tasarımcılar, bu tasarım kriterlerini dikkate alarak ürün ve tasarım geliştirirlerse daha başarılı ürünler ortaya

SÖZEL BİLDİRİLER

çıkarmak ve firmalar bu şekilde marka değerlerini arttıracaklardır. İleriki çalışmalarda örneklem sayısının artırılması ve başka nesnelere üzerine de aynı tasarım kriterlerinin test edilmesi düşünülmektedir. Elektronik cihazlar, seramik sağlık gereçleri, ofis mobilyaları, kişisel bakım ürünleri, gibi konular diğer araştırma alanları olarak ileriki çalışmalarda yer alabilirler. Ayrıca Red Dot tasarım yarışması kriterleri dışında diğer önemli tasarım yarışmaları ölçütleri üzerinden de kullanıcı araştırmaları yapılması planlanmaktadır. Bu tasarım yarışmalarına IF Design Awards, Good Design, German Design Award, International Design Awards, European Product Design Award, A' Design Awards, vb... örnek olarak verilebilir. Bu tasarım yarışmalarının iyi tasarım ölçütleri ve kişisel ölçütler ayrıca araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İyi Tasarım Kriterleri, Kullanıcı Tercihleri, Marka Değeri Yaratma, Ürün Geliştirme

KÜLTÜREL ARACILIK BAĞLAMINDA PENTAGRAM ÖRNEĞİ

Selim TAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Müzik Bilimleri Bölümü, İzmir / Türkiye

selimtan@live.com

ID: 317 K: 237

Öz: Giriş: Aracılık, en geniş haliyle birbirinden kısmi veya bütünüyle farklı iki farklı konum arasında iletişim ve bağlantı kurma faaliyetidir. Kültür bilimcisi Hartley aracılığı “iki taraf arasında ilişkiyi etkilemek amacıyla bir müdahale biçimi, toplumsal bilginin ve kültürel değerlerin kurumsallaşmış bir vasıtayla ilgisine ulaşmasına kanallık etme eylemi” olarak tanımlar (O’Sullivan, Hartley, Saunders, Montgomery, Fiske 1994: 176). Sosyokültürel bir dizge içerisindeki toplumsal bilgilerin ve kültürel değerlerin aktarılması/taşınması (transferring/transporting), korunması (protection/preserving), uzlaştırılması (reconciliation), güçlendirilmesi (reinforcement), dönüştürülmesi (transformation) gibi aracılığın görev ve amaçlarını oluşturan edimler kültürel önelere bağlı olarak gelişir (Yükselsin 2006: 716). Kültürel aracılık (cultural mediation) kavramını ilk kez detaylandıran isim olan Stephen Bochner’e göre (akt. Yükselsin 2006: 717) aracı konumunda olan özne farklı konumlar arasında bağlantı kurabilmesi için kendi kültürü dahil en az iki kültüre ilişkin bilgi sahibi olması gerekir. Dolayısıyla Bochner, bir kültürel aracının temel özelliği olarak gördüğü öznenin arayüz (interface) durumuna ulaşmasını “kültür öğrenme” (culture learning) olarak ifade eder (akt. Yükselsin 2006: 717). Aynı şekilde kültürün örüntülü yapısı içerisinde önemli bir bileşen olan müzik, varlığını sürdürdürebilmesi ve aktarımı için arayüz niteliğine sahip kültürel araçlara ihtiyaç duyar. Bu çalışmanın örnek olayı Pentagram, 1987’den günümüze kadar yerel ve küresel sceneler içerisinde faaliyet gösteren bir Türk Heavy Metal grubudur. İlk dönemlerinde Küresel Metal Scene’in normlarına bağlı kalarak müzik pratiklerini gerçekleştiren Pentagram, ilerleyen dönemlerde yerel tınılar aracılığıyla “nereli” ve “kim” olduklarını vurgulayarak farklılığını inşa eder. Dolayısıyla grubun sahip olduğu çok kültürlü yapı kültürel aracılık özelinde incelenmesini mümkün kılar. **Amaç:** Bu çalışma Pentagram’ın yerel ve küresel scene içerisindeki müzik pratiklerini kültürel aracılık bağlamında analiz eder. **Kapsam:** Araştırmanın evrenini grubun yayımlanmış olduğu albümler, müzik videoları, konser kayıtlarının yanı sıra grubu konu alan gazete ve dergilerde yer alan haberler, makaleler, röportajlar oluşturur. **Sınırlılıklar:** Çalışmanın yürütüldüğü sırada grubun turnede olması dolayısıyla grup üyeleri ile görüşme gerçekleştirilememiştir. **Yöntem:** Bu çalışmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri uygulanmıştır. Araştırmanın örnek olayı olan Pentagram’a ilişkin dijital arşivlerden ulaşılan çeşitli dokümanlar ve grubun müziksel pratikleri kültürel aracılık bağlamında ele alınır. **Bulgular:** 1990 yılında grubun kendi adını taşıyan ilk albümü ve 1992 yılında yayımlanan *Trail Blazer* albümü tamamen İngilizce sözlü parçalardan oluşan ve Küresel Metal Scene’nin ortak tınılarını, ifade biçimlerini ve davranışlarını yansıtan niteliktedir. Dolayısıyla yayımlanan ilk iki albüm Küresel Metal Scene’in normlarını yerel mekana aktarımını/taşınmasını sağlayarak, küresel olanı yerelde mümkün kılan bir aracılık faaliyetidir. 1997 yılında yayımlanan *Anatolia*, Pentagram’ın

ney, bağlama, darbuka, bendir gibi yeni tınılarla çok kültürlü yapısını vurguladığı ve ilk kez Türkçe sözlü parçaların yer aldığı dönüm noktası niteliğinde bir albümdür. *Anatolia* albümü, Bektaşî-Alevilik ile Mevlevilik gibi birbirinden farklı tarihsel oluşum ve yönelimlerin müziksel pratiklerine yer vererek sembolik düzeyde bir arabuluculuk/uzlaştırma gerçekleştirir. Yurt dışında yayımlanacak olan *Unspoken* (2001) albümü öncesi, ABD’de Pentagram isimli başka bir grubun olmasından dolayı, yapımcı şirket (Noise Records) grubun yeni bir isim bulmasını talep eder. Grup yurt dışı çalışmalarında, ölünün üzerine atılan bir avuç toprak anlamına gelen, Mezarkabul ismini seçer. Böylece küresel scene içerisinde yerel bir isimle (Mezarkabul) öne çıkarak farklılık vurgulandığı gibi yerel scene içerisinde küresel nitelikte bir isimle (Pentagram) var olarak benzerlik vurgulanmış olur. 1990’lı yılların sonunda İstanbul’da gerçekleşen satanişt cinayetlerinin Türkiye’de Metal Scene’i olumsuz etkilemesi ile Pentagram çeşitli medya kuruluşlarının hedefi olur. Grubun suçlamalara yönelik cevap niteliği taşıyan ve tamamen Türkçe sözlerden oluşan *Bir* (2002) albümü, tasavvuf düşüncesi ve halk şiiri öğelerini bünyesinde barındırır. Grup, Âşık Dertli’nin “Şeytan Bunun Neresinde?” ve Âşık Veysel’in “Bu Âlemi Gören Sensin” parçalarını dönüşüme uğratar ve böylece kendisine yönelik iddiaları halkın edebi kaynaklarına inerek cevap verir. Dönüşüme uğratan bu halk eserleri ile geçmişle bugün arasındaki bağ yeni bir düzlemde inşa edilir. **Sonuç:** Pentagram’ın gerek küresel scene’in gerek yerel scene’in içerisinde oynadığı rol kültürel aracılıktır. Küresel Metal Scene’in kültürel sermayesi doğrultusunda ilk olarak benzerliğin inşasını gerçekleştiren Pentagram, aynı zamanda küresel ve yerel sceneler dâhilinde Anadolu ve Mezopotamya ezgileri ile farklılığını inşa eder. Bu sayede küresel metal normlarını yerele taşıdığı gibi yerel olan tınıların ve ezgilerin küresele taşınmasında aracı bir rol üstlenir. Pentagram kültürel aracılığın tüm görev ve amaçlarını bir bütün olarak gerçekleştirirse de bunlardan dikkat çekici olanlar aktarma/taşıma, dönüştürme ve uzlaştırmadır. Halk müziği eserlerini dönüşüme uğratarak bu parçalara yeni bir yapı ve anlam kazandırdığı gibi, bu parçalarla geçmişin yeni bir düzlemde bugüne aktarılmasını/taşınmasını sağlar. Aynı zamanda Anadolu coğrafyasındaki farklı toplumsal grupların müzik pratiklerini bir arada kullanarak müziksel düzeyde arabuluculuk görevi üstlenir. Pentagram, tarihsel olarak var olan küresel batı-doğu ikiliğini çok kültürlü olan yapısıyla üstesinden gelerek büyük uzlaşmayı gerçekleştirir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Aracılık, Pentagram, Heavy Metal, Popüler Müzik

SANAL DÜNYADA KUTUPLAŞMA

Gül Dilek TÜRK

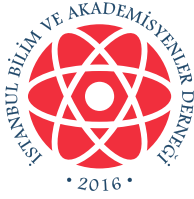
Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul/Türkiye

gul.turk@marmara.edu.tr

ID: 316 K: 295

Öz: Giriş: Türkiye’de Osmanlı’dan miras gelen ve Türk siyasi hayatını şekillendiren geleneksel-modern kutuplaşması internet ve sosyal ağların gelişmesi ile birlikte dijital dünyaya taşınmıştır. Bugün sanal dünyada bireyler anonimlik, yüz yüze iletişimin olmaması nedeni ile empati yoksunluğu, kendine benzeyenlerle bir arada olma, kitle psikolojisi nedeni suçun sorumluluğunu üstlenmeyip sorumsuz davranma, sanal topluluk olmanın verdiği prestij nedeni ile nasrîst yaklaşma gibi nedenlerle Türkiye’de siyasal kutuplaşmayı arttırıcı bir etkide bulunmaktadır. İnternet her ne kadar demokrasiyi ve sivil toplumu geliştiren bir iletişim aracı olarak görülse de içine doğdukları kültür tarafından şekillenen kullanıcılar politik birer özne olarak aktif bir rol oynadığından kendileri ile benzeyen, benzer siyasi görüşlere sahip kullanıcılarla bir araya gelerek kolektif hareket etmekte, biz ve öteki ayrımında keskin bir sınır çizerek kutuplaşmayı arttırıcı söylem ve eylemlerde ve kitlesel bir etkide bulunmaktadır. **Amaç:** Sanal dünyada ortaya çıkan topluluk ve grupların Ekşisözlük özelinde özellikle gençler olmak üzere insanlar üzerindeki kanaatler oluşmadaki etkisi ve üyelerinin sosyokültürel yapı etkisiyle kültürlerini nasıl sanal dünyaya taşıyıp fiziki dünyadaki çatışma ve kutuplaşmaları sanal olarak nasıl ortaya koyduklarını analiz etmek amaçlanmıştır. **Kapsam:** Çalışma Alexa 2016 yılı en çok tıklanan 100 site arasında 4. Sırada olan Ekşisözlük’te tartışılan LGBT ve çocuk gelin konularında en çok entry gidilen ilk 5 başlık ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Çalışmada netnografi yöntemi kapsamında (sözlüğe sürekli üye alınmadığı ve üye olmak için 2-3 yıllık bir bekleme süresi gerektiği için) katılımsız gözlem ve söylem analizi metodları kullanılarak ele alınmış, sanal toplulukların kanaatleri nasıl oluşturdukları ve siyasal kutuplaşmadaki etkileri incelenmiştir. **Bulgular:** Sözlükte üyelerin hem muhafazakar hem de laik ideolojiden geniş bir yelpaze çizdiği ancak laik görüşün ağırlıklı olarak baskın bir görünüm çizdiği görülmektedir. Çalışmada LGBT ve Çocuk gelin konularında tartışmaların din ve muhafazakarlık üzerinden gelişerek siyasi parti taraftar ya da muhalifliği noktasında devam ettiği ve olaylara kültürel olarak değil siyasi perspektiften yaklaşıldığı; LGBT bireylerin sözlük üyelerince aşırı görülen davranışlarına kültürel kodlar yaklaşarak laik muhafazakar ayrımı olmaksızın üyelerin aynı tepkiyi verdiği görülmüştür. **Sonuç:** Çalışma sözlüklerin bireylerin sosyalleşme ve gruplaşma ihtiyaçlarına cevap verdiği ve sözlüğün sağladığı (üyeler sosyal medya profillerinde sözlük üyesi olduğunu vurgulamaktadır) prestiji kaybetmeme adına suskunluk sarmalı teorisine göre hareket ederek gruptan dışlanmamak için önce sessiz kaldığı daha sonra kendi görüşüne uygun bir kişi (sosyal psikolojide grup içi ilişkilerde risk alan üye) fikrini açıkça belirttikten sonra, bundan cesaret alan üyelerin fikirlerini paylaşmaya başlaması ile kutuplaştıkları görülmüştür. Ancak kültürel kodların aynı olması nedeniyle kutuplaşmanın kültürel değil siyasi boyutta olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Dünya, Kutuplaşma, Çocuk Gelin, LGBT, Ekşi Sözlük

ULUSLAŞMA SÜRECİNDE KAZAKİSTAN SİNEMASINDA TARİH VE KÜLTÜRÜN YANSITILMA BİÇİMİ: “GÖÇEBELER: SAVAŞÇI” FİLMİ ÖRNEĞİ

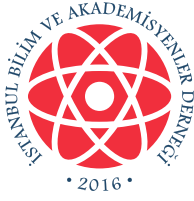
Lokman ZOR

*Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu,
Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, Niğde / Türkiye*

lokman_zor@hotmail.com

ID: 315 K: 302

Öz: Giriş: Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle 16 Aralık 1991'de bağımsızlığını ilan eden Kazakistan Cumhuriyeti, modern bir ulus devlet olarak uluslararası alanda kabul görmek amacıyla çeşitli politikalar geliştirmiştir. Bu politikalar aracılığıyla dünya kamuoyuna Kazak halkının; binlerce yıl öncesine dayanan geçmişe sahip köklü Türk milletinin bir parçası olduğu, pek çok devlet kurarak bugünkü Kazakistan topraklarında yaşadığı, insanlığa katkı sağlayan kültürel zenginliğe sahip parlak bir uygarlığın mensubu olduğu sunulmaya çalışılmıştır. Devletin bu doğrultuda uyguladığı politikaların bir parçası olarak Kazak ulusal kimliğinin, Kazak tarihinin ve kültürünün sinema aracılığıyla yeniden imgenlenmesi amacıyla destekleyip finanse ettiği “Göçebeler: Savaşçı” filmi, başkentin Almatı'dan Aştana'ya taşınmasından sonra Kazakistan'ın ikinci görkemli kültürel çabası olarak kabul edilmektedir. Kazakların en tanınmış hanlarından biri olan Abılay Han'ın Kazak boylarını birleştirme gayretini anlatan “Göçebeler: Savaşçı”, Kazakistan'ın bağımsızlığını kazanmasından hemen sonra oluşturulması hedeflenen ulus devlet için kuruluş mitolojisi niteliğindeki tarihi bir deştan özelliği taşımaktadır. Kazak boylarının, acımasız Çungar saldırılarına karşı birleşmemesi Kazak halkına esaret ve ölüm getirmiş, birçok kişi kaçarak topraklarından göç etmiş, geride kalanlar ise, uçsuz bucaksız Kazak topraklarında dağınık bir şekilde yaşam mücadelesi vermektedir. Boyların birleşmeme sorunu öylesine büyük bir hal almıştır ki, kimsenin bu doğrultuda herhangi bir umudu kalmamış, herkes mitsel bir inanışla avunmaya başlamıştır. Halk arasında, Cengiz Han'ın soyundan bir çocuğun doğup savaşçı olacağı ve Kazak boylarını birleştirerek Çungarlar'ı mağlup edeceğine, bu sayede Kazak topraklarına barış ve huzuru getireceğine inanılmaktadır. Bilge Oraz diye anılan Oraz, hayatını bu çocuğu bulmaya adanmış, onu bulmak için dört bir yanı dolaşmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma, “Göçebeler: Savaşçı” filmi bağlamında Kazakistan'ın uluslaşma sürecinde Kazak tarihinin ve kültürünün yansıtılma biçimini analiz etmeyi hedeflemektedir. **Kapsam:** Çalışmanın evrenini Kazakistan sineması oluşturmaktadır. **Sınırlılık:** Devlet tarafından, Kazak tarihinin ve kültürünün sinema aracılığıyla yeniden imgenlenmesi amacıyla finanse edilen “Göçebeler: Savaşçı” filmi, yargısal (kaştı) örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. **Yöntem:** Çalışma kapsamında, yönetmenliğini Sergei Bodrov, Ivan Passer ve Talgat Temenov'un birlikte yaptıkları “Göçebeler: Savaşçı” filmi, Teun A. van Dijk'ın geliştirdiği eleştirel söylem çözümleme yöntemiyle incelenmiştir. Söylem çözümleme yöntemleri içinde son yıllarda en fazla öne çıkan ve medya ürünlerine uygunluğuyla bilinen eleştirel söylem çözümleme yönteminde Van Dijk, medya söylemini metne dayalı yorumsal ve bağlama dayalı sosyal gelenek biçimindeki geleneksel yaklaşımların harmanlandığı

SÖZEL BİLDİRİLER

bir çerçevede ele alarak ideolojinin söylemde ortaya konulduğunu ve yeniden üretildiğini ileri sürmektedir. **Bulgular ve Sonuç:** “Göçebeler: Savaşçı” filmi de söylem çözümlemesi bağlamında ele alınmış, uluslaşma sürecinde Türk – Kazak tarihinin ve kültürünün Kazak halkına yönelik anlam içeren göstergeleri üzerinde durulmuş, bunların nasıl yansıtıldığı ortaya koyulmuştur. Buna göre; bir anlamda, Sovyet ideolojisinin Kazak tarihi ve kültürü üzerinde yarattığı tahribatın, asgari düzeye indirilme gayretlerinin bir sonucu olan filmde, Kazak kültürünün çeşitli maddi ve manevi unsurları en sade şekliyle, Kazak tarihi ise birebir aslına uygun olarak yansıtılmaya çalışılmıştır. Çoğunlukla somut olmayan kültürel miras üzerinde durulmuş, gelenek, görenek, inanç, müzik, oyun, eğlence gibi birçok kültürel unsura yer verilmiştir. Sovyet yönetimlerinin yıllarca yok etmeye çalıştığı tarihi gerçeklerin ve kültürel değerlerin halka anlatılması, hatırlatılması, gelecek nesillere aktarılması ve bu sayede yaşatılması adına ciddi bir gayret ortaya koyulmuştur. Kazak tarihinin ve kültürünün önemli unsurları gerek konuşmalar ve gerekse görüntüler aracılığıyla hem Kazak seyircisini hem de uluslararası seyirciyi bilgilendirecek, bilinçlendirecek ve etkileyecek şekilde paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göçebeler, Savaşçı, Tarih, Kültür, Sinema, Kazakistan

İNGİLİZCE SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE TİPOGRAFİNİN ETKİSİ

Nezahat DİLEKÇİ¹, Ahmet Serkan ECE²

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarım Programı, Bolu / Türkiye

nezahatdilekci@ibu.edu.tr

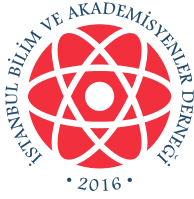
ID: 313 K: 300

Öz: Giriş: Bilim ve teknolojideki hızlı gelişme bireyi dünya sahnesinde daha aktif hale getirmiştir. Dünya ile hareket etme ve dünya sahnesini paylaştığı diğer ülke bireyleriyle iletişimi sağlayabilmek, kültürleri öğrenebilmek için ana dili hariç ikinci bir dil öğrenimini zorunlu hale getirmiştir. Dil öğrenmek lüks değil ihtiyaç halini almıştır. Bu iletişim için, gerekli uluslararası dillerden biride İngilizce’dir. “İngilizce artık günümüzde iletişimin, bilgi alışverişinin ve paylaşımın tek adresi olma özelliğini kazanmıştır”(Akay ve Yelken, 2008:190). Dünya genelinde geniş bir alana sahip olan İngilizce dili birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de gerek temel eğitimde gerekse lisan eğitiminde zorunlu, öğrenilmesi gereken dil olarak yerini almıştır. Çağımızda her şey değişim içerisinde. Bu nedenle çağın gerisinde kalmamak için eğitim kurumlarımızda yeni ve etkili yöntem arayışları başlamıştır. Bu hızlı değişim, öğretmenlerin derslerinde daha etkili, verimli olmalarını, özellikle öğretim yöntemleri ve/veya materyaller oluşturma konusunda çağın gerektirdiği çalışmaları yapma konusunda özverili olmalarını da zorunlu hale getirmektedir. “Öğretmenler basılı materyaller aracılığıyla ders versinler ya da vermesinler, iletişim araçlarının kullanımı dünyanın hemen her yerinde hızla değişmekte ve bu gerçek de iletişim araçlarının ve görsel materyallerin sınıf içi ortamlarda kullanımlarını zorunlu kılmaktadır” (Hammerberg, 2002, aktaran: Arıkan, 2009:4) Eğiticiler bu materyallerin hazırlanmasında farklı disiplinlerden özellikle de sanat eğitiminden yararlanabilmektedirler. Bu bağlamda çalışmada, İngilizce eğitiminde yapılacak olan öğretim amaçlı etkinliklerde, grafik tasarımın önemli elemanlarından olan ve “tasarımın temel prensiplerini ve öğelerini anlatmak için rakamların sembollerin ve şekillerin mekanik olarak üretilmesi sanatı” (Solomon, 1986, aktaran: Özdemir, 2008) olarak da tanımlanan tipografinin, bu dersin sözcük öğretimi boyutundaki uygulaması yapılmış, oluşturulan tipografinin İngilizce sözcük öğretimindeki etkisi incelenmiştir. **Amaç:** Tipografinin İngilizce sözcük öğretimi üzerindeki etkisinin incelenmesidir. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evreni ülkemizdeki 8 coğrafi bölgede bulunan Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet okulları ve özel okulların 4. Sınıfında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2011-2012 eğitim öğretim yılında Bolu İli 50. Yıl İlköğretim Okulu 4-A sınıfı ve 4-F sınıfında öğrenim gören 77 öğrenci ile oluşturmaktadır. **Sınırlılıklar:** Araştırma yüksek maliyet ve zaman gerektirdiğinden materyaller “bir forma uygun hale getirilmiş yazı ile tasarlanmış materyaller” ve “regular fontlarla tasarlanmış materyaller” olmak üzere iki farklı tasarım ile sınırlıdır. Tasarımda kullanılan fontların etkililiği, harf büyüklükleri, renk, çalışma dışında tutulmuştur. Uygulama için, 1 ders saati (40 dk) olan süre ile sınırlandırılmış olup, her ders 6 kelime öğretimi ile sınırlıdır. **Yöntem:** Çalışmanın desenini deneysel araştırma yöntemlerinden Ön test-Son test Kontrol Gruplu Seçkisiz Desen oluşturmuştur. Araştırmanın çalışma grubunu, hem ön teste hem de son teste giren 67 dördüncü sınıf

öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğrenciler deney grubu (n = 33) ve kontrol grubu (n = 34) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her iki gruba da uygulama öncesinde, uygulamada kullanılacak olan sözcüklerin bilinirliğini ortaya koymak ve uygulamada kullanılacak olan 18 sözcüğü belirlemek amacıyla ön test uygulanmıştır. Deney grubuna 3 grafik tasarım öğretim elemanı tarafından geçerliliği ve güvenilirliği onaylanmış tipografik olarak hazırlanmış sözcük materyalleri ders öğretmeni tarafından uygulanmıştır. Kontrol grubuna ise hiçbir müdahalede bulunulmamış geleneksel öğretim yöntemi ile sözcük öğretimi yapılmıştır. Uygulama sonrasında ise her iki gruba da son test uygulanmıştır. Araştırma sonunda Wesche ve Paribakht (1993)'ın Sözcük Bilgisi Ölçeği (SBÖ) (Vocabulary Knowledge Scale) testi aracılığı ile veriler toplanmış ve ulaşılan veriler SPSS_20 istatistik programı kullanılarak istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu araştırma için AİBÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nden Sayı: B.30.2.ABÜ.0.43.72.00-300-347 Tarih: 03.05.2012 kurum izni alınmıştır. **Bulgular:** Araştırmanın sonucunda yapılan karşılaştırmada; İngilizce verilen kelimelerin Türkçe karşılığını yazma ile Türkçe verilen kelimelerin İngilizce karşılığını yazma için yapılan puanlamada, deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı bir puan farkı elde ettiği tespit edilmiştir. **Sonuç:** İlköğretim 4. sınıflarda tipografi ile yapılan yabancı dilde sözcük öğretiminin diğer geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu, bununla birlikte uygulamada kullanılan iki farklı formdaki tipografik tasarımlar arasında ise, sözcük öğretiminde anlamlı farklar elde edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Tipografi, Sözcük Öğretimi, Görsel Öğrenme, İkili Kodlama Kuramı

Yazar Notu: *Bu çalışma Prof. Dr. Ahmet Serkan ECE tarafından danışmanlığı yapılan Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim İş Eğitimi Bilim Dalı "Eğitim Bilimleri Enstitüsü"nde yapılmış/yayınlanmış Nezahat DİLEKÇİ'nin "İngilizce Sözcük Öğretiminde Tipografinin Etkisi" Konu Başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.*

HABER GÖRSELLERİ OLARAK İLLÜSTRASYONLAR: 19. YÜZYIL İTALYAN MEDYASINDA OSMANLI İLLÜSTRASYONLARI

Nesli Tuğban YABAN

Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, Ankara / Türkiye

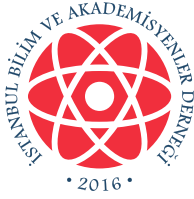
nesli@baskent.edu.tr

ID: 312 K: 80

Öz: Giriş: Avrupa kıtası, Rönesans ve Reform hareketlerinin etkisiyle benimsenmeye ve yaşanmaya başlanan Aydınlanma Çağı'ndan yani 18. yüzyıldan itibaren özellikle yeni buluşların ve coğrafi keşiflerin de etkisiyle sosyal ve ekonomik anlamda farklı bir döneme girmiş, sanayileşme sonucu oluşan çok sayıda ticaret kenti Avrupa'yı geçmişe kıyasla hareketlendirmiştir. Bu dönemde, politik ve ticari haberler veren dergiler ilk defa Almanya'da Zeitung, İtalya'da Gazetta adı ile yayınlanmıştır (Kürkçüer, 1969: 6). Avrupa'da derebeyliğin yerini orta sınıfın aldığı, sanayi alanında yaşanan gelişmelerle yeni bir halk sınıfı olan işçi sınıfının doğduğu bu süreçte hürriyetçilik, milliyetçilik ve hızlı endüstrileşme kıta Avrupa'sının zaten karışık olan siyasi ortamını daha da hareketlendiren unsurlar olmuşlardır. Özellikle okuma-yazma oranının düşük olduğu dönemlerde ve toplumlarda, bireylerin alışık olmadıkları bu yeni ve karmaşık ekonomik, siyasi ve sosyal yaşamı kendi başlarına algılayarak çözümlayebilmeleri için ihtiyaç duydukları birtakım görsel anlatımlara ihtiyaç duyulmuştur. Çünkü bireylerin ve toplumların, içsel bir dünyayı dışsallaştırma ihtiyacı, benliği ve düşünceleri imgelere yansıtma ihtiyacı nefes alma eylemi kadar temel bir eylem olagelmıştır (Burnett, 2012: 52). Bireylerin çevrelerini kendi adına gözlemleyen ve böylece kendilerini diğerleri ile karşılaştırmalarına imkân sağlayan ve algılanabilir düzeye indirgeyen araçlara ihtiyaçları vardır. Bu araçlar da medyadır. Bugün bireler, hangi toplum ait olurlarsa olsunlar, diğerlerini medya aracılığıyla algılamakta ve tanımaktadırlar. Bir başka deyişle "gerçek" medya aracılığıyla ve medya üzerinden kurgulanmaktadır (Gökçe ve Gökçe, 2011: 17). 18. ve 19. yüzyıllarda Batı'da, endüstrileşmede görülen hız medya sektöründe de görülmektedir. Batı mediasında günlük ve haftalık haber gazetelerinin yanı sıra yalnızca görsellerin ve illüstrasyonların yer aldığı, haftalık siyaset ve kültür-sanat yayınlarının varlığı ve sayıca çokluğu bilinmektedir. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı, İtalyan mediasında yer alan görsellerdeki Osmanlı imgesi ile dönemin sosyo-ekonomik ve kültürel koşulları da ortaya konarak bağlamsal çözümlene yapmaktır. Çözümleme sonucunda Batı toplumlarının sahip olduğu oryantalist bakış açısı ile benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmaya çalışılacaktır. Osmanlıların Avrupalı güçlerle karmaşık ve çoğu kez eşitsiz olan ilişkisi, Avrupa içindeki düşmanlıklarla ittifakları da içeren bir dizi değişken, siyasi, bölgesel ve iktisadi etken tarafından belirleniyordu (Lewis, 2004: 83). Bu etkenler sonucunda Türk kimliği ve imajı Avrupa'da yüzyılların birikimiyle oluşmuş, günümüze kadar ulaşmıştır (And, 2006: 171). Türk kimliği ve imajıyla birlikte anılan Oryantalist söylem de, Doğu'yu sadece zihinsel olarak kuran ve onu tanımlayan bir çerçevenin dışında, daha derin bazı yapısal/kültürel bağlantıların ve mikro-makro iktidar ve hiyerarşi ilişkilerinin de tesis edildiği temel bir politikanın uzantısıdır (Arlı, 2014: 16). Oryantalizmden söz eden çalışmaların

büyük çoğunluğu, Avrupalıların Doğu'yu nasıl temsil ettiği veya Doğulu toplumların (Osmanlılar ve diğerleri) bu betimlemelere nasıl direnç gösterdiği -sanki Batılı güçler ile Batı-dışı dünyaların karşılaşmasını incelemek için geçerli tek paradigma direnişmiş gibi- noktasına odaklanmıştır (Yıldız, 2007: 314). Bu nedenle, İtalyan Rönesans adamları diğer Avrupa ülkelerine sadece zamanlarının Türklere dair bir modelini oluşturmakla kalmamış, şu anda günümüzde var olan kültürel, politik ve uygarlık söylemlerinin menşeyini de teşkil etmişlerdir. Batılı 16. ve 17. yüzyıl yazarları ve gezginlerinin en çok üzerinde durdukları nokta, Osmanlı toplumuyla kendi toplumları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları betimlemek ve Osmanlıların başarısının ve ihtişamının nedenlerini değerlendirmektir (Uluç, 2009: 268-269). Batı imge dünyasında Osmanlı İmparatorluğu 18. yüzyıla kadar korku ve nefretle karışık bir hayranlık uyandırmıştır (Timur, 2006: 162). 19. yüzyıl boyunca birçok Müslüman toplumun kendini kültürel bakımdan tanımlama meselesi, Batı'dan ithal edilen modernleşmeyi yerel değer ve biçimlerle dengeleme mücadelesine bağlı olarak özellikle ilginçtir (Çelik, 2004: 4). Batı kültüründe, imgeye atfedilen rolün tarihler boyunca süregeldiği bir gerçektir. Ancak illüstrasyon gibi eserler veri olarak incelenirken unutulmamalıdır ki, sanat yapıtını toplumsal bir bağlam “olarak” düşünmek yerine, toplumsal bağlamın “içinde” düşünmek; yapıtı, insanlar üzerinde etki oluşturan bir şey olarak görmek anlamına gelir (D'Alleva, 2012: 52). **Kapsam:** Araştırma, 19. yüzyılın son çeyreğinde -ki bu süre İtalya'nın siyasi birliğini sağladığı dönem olan 1870 yılı sonrası ile II. Abdülhamid'in tahtta kaldığı süre olan 1876-1909 tarihlerini kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır- İtalyan basını tarafından üretilen gazete, dergi, kültür-sanat yayını vb. tüm yayınları içerecek şekilde İtalya'nın Roma şehrinde gerçekleştirilmiş olup, buradaki kütüphane ve araştırma merkezlerinden ulaşılabilen süreli yayınlar başta olmak üzere basılı kaynakları kapsamaktadır. **Yöntem:** Araştırma verileri olarak elde edilen görsel imgeler konularına göre sınıflandırılmışlardır. Bu imgeler konu başlıkları çerçevesinde “Retorik Analizi” yöntemi ile ele alınacak ve değerlendirileceklerdir. **Bulgular:** Verilerden elde edilen bulgular görsellerin gerçekleştirme gücü üzerinden değerlendirilecek ve imgelerin insanların duygu, düşünce ve algılarında birincil derecedeki etkisi doğrultusunda tartışılacaktır. **Sonuç:** Retorik analizi ile elde edilen bulgular, görsellerde kullanılan Osmanlı imgeleri ile Osmanlı imajının İtalya'da nasıl algılanabileceği gerçeğini ortaya koymaktadır. Söz konusu görseller üzerinden yaratılan imaj oryantalist bakış açısını besleyen ancak aynı zamanda dönemin Osmanlı toplumu ve kültürü hakkında da detaylı bilgi verip tanıtan bir nitelik de taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İllüstrasyon, Haber, Görsel, 19. Yüzyıl İtalyan Medyası, Osmanlı İmparatorluğu

CHALLENGING MALE SUPREMACY: POETESSES OF THE FIRST WORLD WAR

Gökşen ARAS

*Atılım University, Faculty of Arts and Sciences, Department of English Language and Literature,
Ankara / Turkey*

goksen.aras@atilim.edu.tr

ID: 311 K: 71

(Bu çalışma kongre bilim kurulu tarafından EDEBİYAT alanında SÖZEL birinci seçilmiştir)

Abstract: Introduction: War is one of the most debatable themes in arts and literature which arouses paradoxical feelings ranging from hatred, rage and revenge to sympathy, patriotism and gallantry. However, devastating effects of wars such as isolation, deaths, mental and physical injuries of young soldiers and other victims to a large extent destroy positive feelings concerning war which seems to suggest democracy and progress but in fact disorder, fragmentation, futility, meaninglessness and alienation. Within this frame, one of the famous war poets Wilfred Owen demonstrates such an anti romantic and realistic tendency in his lines “Dulce Et Decorum Est Pro Patria Mori” which ironically refer to the fact that it is not sweet to die for one’s country. **Aim and Method:** Considering the significance of the theme of war and literature about war, this study will focus on war poetry from the point of war poetesses. Among such poetesses are Jessie Pope, May Wedderburn Cannan and many others. The study will explore these female figures’ attitudes towards the First World War in their poetry with reference to their selected works. Thus, this study aims at dwelling on the issue of female war poetry writing voicing the experience of the above mentioned poetesses concerning the First World War poetry. **Findings:** Being either neglected or ignored in social, cultural and political fields, women have tried hard to be heard through their works. War poetry is one of these spaces that women have challenged the male supremacy by asserting their autonomies.

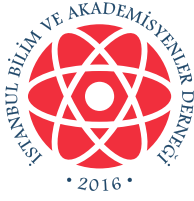
The Man goes forth to battle with pulse that throbs for strife,

He knows the joy of action, the seal and thrill of life,

He goes the great adventure to seek, perchance to find,

And, somewhere in the background, the Woman-stays behind.

The above mentioned lines clearly express the dichotomy between women at home and soldiers on the battlefield. Just like the battlefield, the art of poetry has been seen as a male dominated arena. **Conclusion:** While the study of war, like other studies and disciplines, has enabled male authors to provide their most sincere and vivid first hand experiences in literary and social terms, has denied and muted female experiences for war is

SÖZEL BİLDİRİLER

also reserved as one of the male provinces or kingdoms wherein women have struggled to have a space to have an opportunity to produce. In this respect, it is noteworthy that The First World War changes the image of women who generally appeared as objects in war literature and introduces a number of female figures who have crucial roles to play in the war as active participants as well as writers. Clearly, it is to be admitted that experiences related to the war or responses to it cannot be thoroughly expressed by omitting or disregarding poetesses who are able to offer their own perceptions and comments thus enrich the genre for the fact that war is an issue that affects humanity including both women and men.

Key Words: Challenging Male Supremacy, Poetesses of World War I, Jessie Pope, May Wedderburn Cannan

FARKLI SEKTÖRLERDE FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLARIN TEKNOLOJİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

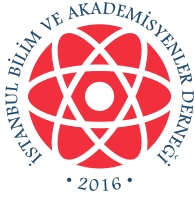
Murat KORKMAZ¹, Ali Murat KIRIK²

Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İstanbul / Türkiye

muratmilef@gmail.com

ID: 310 K: 12

Öz: Giriş: Gelişen teknolojiye bağlı olarak ortaya çıkan ihtiyaçlar girişimciler ve buldukları sektör açısından giderek önemini artırmıştır. Bilişim teknolojileri ile internet teknolojisi birçok sektörde varlığını giderek daha sağlam temeller üzerine oturmuş ve artık kullanıcılarını kendine bağımlı hale getirmiştir. Her geçen gün artan talepler ve tüketim hızı internet teknolojilerini de geliştirmiş yeni yeni sistemlerin hayatımıza girmesine vesile olmuştur. Uluslararası işletmeler, kamu kurumları, özel sektör ve bireysel kullanıcılar da bilişim teknolojilerini daha etkin kullanır hale gelmiştir. TÜİK tarafından düzenli olarak yayınlanan veriler derlenmiş ve derlenen veriler analiz sistemine uyarlanarak günümüz internet teknolojileri ile bu teknolojileri farklı yönlerden kullanan kullanıcılara sağladığı avantajlar başta olmak üzere yine birçok faktör açısından kullanıcılarına sağladığı faydaların neler olduğunun ortaya çıkarılması yönünde çalışma şekillendirilmiştir. Bu çalışma TÜİK tarafından yayınlanan veriler kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışmada kullanılan verilerin açılımına baktığımızda 8 başlık altında bir incelemenin ve analizin gerçekleştirildiğini görebiliriz. Çalışmada kullanılan veriler ilgili istatistik programlarına uyarlı hale getirilerek hazırlanmış ve analize tabi tutulmuştur. Veri seti içerisinde kullanılan set açılımlarına baktığımızda ise 2016 ile 2017 yıllarına ait verilerin yoğunluk kazandığı görülmektedir. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı farklı sektörlerdeki bilişim teknolojileri kullanım düzeyini belirlemektir. **Kapsam:** Araştırmada 2016-2017 yılları arasındaki, Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri baz alınmıştır. **Yöntem:** Elde edilen veriler, Eviews ve SPSS 18 paket programları ile analiz edilmiştir. Birden fazla sektör ve yıl bulunması sebebiyle panel veri analizinden faydalanılmıştır. Analiz kapsamında regresyon, Anova, Independent samples t-testi, Man Whitney ve Ki-Kare testleri yapılmıştır. **Araştırma Sorusu:** Bu araştırma farklı kurumların düzenlediği eğitim faaliyetlerinin, eğitim tipine, kuruma, öğretici sayısına ve yıla göre bir farklılık olduğunu iddia etmektedir. Buna ilişkin hipotezler aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur. **Sonuç:** Girişimlerin kamu kurum ve kuruluşlarıyla iletişimde İnternet kullanımı, Kamu kuruluşlarının web sayfasından/ sitesinden form almak / indirmek, Web sitesi olan girişimler, Çevrimiçi (online) sipariş, rezervasyon ya da kayıt, Online ürün ve hizmetlerin siteyi ziyaret eden müşterilerin arzusuna göre tasarlanması ya da kişiselleştirilmesi, Online sipariş takibi, Düzenli/sürekli ziyaretçiler için web sitesinin içeriğinin kişiselleştirilebilmesi, Girişimin sosyal medya hesaplarına link, Sosyal medya uygulamaları kullanan girişimler, Sosyal medya uygulamaları kullanan girişimlerde kullanılan sosyal medya uygulamaları, Bloglar ve mikro bloglar sektöre göre farklılaşmaktadır. Kamu kuruluşlarının web sayfasından/ sitesinden bilgi almak, Web üzerinden resmi formları doldurmak, KDV beyannamesi vermek, SGK beyanları vermek, Ürün/ hizmetler hakkında

SÖZEL BİLDİRİLER

bilgi ve fiyat listesi, Multimedya paylaşım siteleri, “Wiki” bazlı bilgi paylaşım siteleri değişkenleri yıla göre farklılık göstermemektedir. Kurumların bilişim teknolojileri kapasiteleri yıla göre farklılık göstermemektedir. Kurumların bilişim teknolojileri kapasiteleri sektöre göre farklılık göstermemektedir. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında iletişim için kullanan kurumların sayısı 0,23 birim artmaktadır. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında bilgi için kullanan kurumların sayısı 0,23 birim artmaktadır. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında form doldurmak için kullanan kurumların sayısı 0,21 birim artmaktadır. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında resmi işler için kullanan kurumların sayısı 0,20 birim artmaktadır. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında KDV için kullanan kurumların sayısı 0,16 birim artmaktadır. Genişbant internet kullanan sayısı bir birim arttığında SGK için kullanan kurumların sayısı 0,17 birim artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Teknoloji, Bilişim, Sektör, Kullanıcı, Birim

KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ VE TEKNOLOJİK GELİŞİMLERİN KLASİK BATI MÜZİĞİ ÖZELİNDE MÜZİK ÖĞRENCİSİ, SANATÇI VE DİNLEYİCİLERE ETKİSİ

Gökçe SARVAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Öğrencisi, İstanbul / Türkiye

gokcesarvan@gmail.com

ID: 309 K: 292

(Bu çalışma kongre bilim kurulu tarafından MÜZİK alanında SÖZEL birinci seçilmiştir)

Öz: Giriş: Müzik duygu ve düşünceleri sesle ifade etme aracıdır. İnsanoğlu var olduğu andan itibaren önce bedenle ve sesiyle sonra ürettiği çalgılarla müzik yaratmıştır. Bu süreçte insanlık tarihi ve müzik tarihi paralel ilerlemiştir. Toplumsal olaylar, savaşlar, bilim, teknolojik gelişimler müziği, tarihini ve pek tabii müzisyenleri yakinen etkilemiştir. Baskı ve ardından fotokopi kullanımı nota erişimini kolaylaştırmıştır. Mühendislik ve teknoloji geliştikçe çalgı aletleri gelişmiş, ses kayıt cihazları ile müzik saklanabilir ve çoğaltılabilir hale gelmiş, radyo yayınının başlaması ile birlikte müzik çok daha geniş kitlelere ulaşmaya başlamıştır. İnternetin hayatımıza girmesi son 30 yılda müzik erişimi için büyük bir sıçrama yaratmıştır. Bu icatlardan önce sadece konser salonlarında birebir dinlenebilen sanatçılar artık internetin ulaştığı her noktadan istenilen her an dinlenebiliyor. Radyonun ilk icat edildiği yıllarda yapılan müzik yayınının kalitesi ile şu anda akıllı telefonlardan, radyodan ya da televizyondan dinlenen müzik yayınının kalitesi karşılaştırıldığında dinleyiciye neredeyse konser salonundaymışçasına etki eden bir kaliteden bahsetmek mümkündür. İnternet sayesinde müzisyenler kendilerini çok daha çabuk tanıtmaya fırsatı buluyor, dinleyiciler çeşitlilik sayesinde daha seçici davranabiliyorlar. Bir öğrencinin 30 sene önce farklı bir ülkede yaşayan aynı ustalıkta bir sanatçıya ulaşması neredeyse imkânsızken şu anda internet üzerinden yapılan dersler sayesinde dünyanın neresinde olunursa olunsun internet erişimi ile büyük ustalarla birebir çalışma imkânı bulunabiliyor. Klasik batı müziğinin anavatanı Avrupa’da yaşamayan sanatçılar için bu erişim çok önemlidir. Referans alınabilecek kayıtlar ve bu ustalarla birebir iletişim Dünya’nın her yerinde çalıcılık seviyesini yukarıya taşımıştır. Yurtdışındaki yarışmalar, sınavlar, konserler, ustalık sınıfları her an ulaşılabilir hale gelmiştir. Sayılan bütün faydalarının yanı sıra bu gelişimlerin yarattığı olumsuz etkiler de çalışma içeriğinde olacaktır. Özellikle Avrupa’da pek çok konservatuvarda, yarışmada ve orkestrada orijinal nota kullanımı zorunlu tutulmaktadır. Pek çok eğitmen öğrencilerin fotokopi ile çoğaltılmış nota ile çalmasını kabul etmemektedir. Fotokopi ile nota çoğaltımının besteciler, yazarlar ve yayın evlerine olumsuz etkisi aşikârdır. Ses teknolojilerinin gelişmesiyle kayıt edilen albümlerdeki ses kalitesi değiştirilebilmektedir. Müzik basım-çoğaltımı endüstrisinin klasik batı müziğinin hala dinleniyor olmasına olumlu etkisi göz ardı edilemese de bu endüstride satış kaygısı nedeni ile yapılan reklamlar virtüözite kavramının içindeki ustalığın anlamında azalmaya sebep olmaktadır. Çalgısında çok daha usta sanatçıların reklamı daha az yapıldığı ya da yapılmadığı için adı az duyulmaktadır. Bu müziğe yüklenen değer beraberinde tutucu bir yaklaşım yaratsa da müziğin izlenebilir hale getirildiği video teknolojisi sanayi toplumunun getirdiği beğeni kaygısıyla klasik batı

müziğinde yeni yaklaşımlara ve farklı türlerle çeşitlenmesine ve bu çeşitlilik klasik batı müziğinin ana çizgisinden günden güne uzaklaşılmasına sebep olmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada özellikle son 100 yılda yaşanan teknolojik gelişmelerin ve kitle iletişim araçlarının klasik batı müziğinin gelişimi-erişimine etkisi araştırılacaktır. Bu etkinin müzik öğrencilerine, müzisyenlere ve dinleyicilere yansımalarının klasik batı müziği özelinde incelenmesi amaçlanmıştır. **Kapsam:** Nota çoğaltımının el yazısından baskıya geçmesi ve kolay çoğaltılmasını sağlayan aletlerin bulunuşu, el yapımı çalgı aleti üreticiliğinin yanı sıra seri üretim yapan daha düşük ücretli çalgı aleti markalarının ortaya çıkışı, radyo, ses kayıt cihazları, televizyon, bilgisayar ve internet kullanımı, ses teknolojileri aletleri, taşınabilir dinleme imkânı sağlayan teknolojik ürünler bu çalışmada klasik müziğe nasıl etki ettikleri konusunda incelenecektir. **Sınırlıklar:** Tüm bu teknolojinin ve gelişimin müziğin bütün çeşitlerini etkilediği açıktır. Bu çalışmada inceleme klasik batı müziği ve kitle iletişim araçları-teknolojik gelişimler sınırlığında kalacaktır. **Sonuç:** Yaşanan her teknolojik gelişim çalıcı ve dinleyiciyi klasik batı müziği geleneklerinden bir adım daha uzaklaştırırsa da bu müziğin hayatta kalmasına büyük fayda sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kitle İletişim Araçları, Klasik Batı Müziği, Teknolojik Gelişmeler

ÇERKES HİKAYELERİNDE DİASPORİK KİMLİĞİN KURUCU UNSURU OLARAK SÜRGÜN TRAVMASI

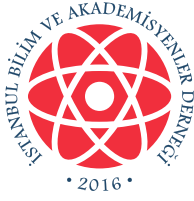
Zeynep AKSOY

İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir / Türkiye

zeynep.aksoy@ieu.edu.tr

ID: 305 K: 288

Öz: Giriş: Çerkeslerin Anadolu'ya sürgün edilmesi Kuzey Kafkasya'daki Rus yayılmacılığının bir sonucu olarak on dokuzuncu yüzyılın ortalarına uzanmaktadır. Her ne kadar on sekizinci yüzyıl başlarından itibaren küçük gruplar halinde Osmanlı İmparatorluğu'na zorunlu göçler gerçekleşmiş olsa da Çerkeslerin büyük çoğunluğu 1864 Kafkas Savaşının sonucunda Osmanlı topraklarına sürgün edilmişlerdir. 21 Mayıs 1864 Çerkes sürgününün sembolik tarihi olarak kabul edilmektedir. Çerkesler, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş döneminde kültürel homojenliğe dayanan uluslaşma girişimleri ile birlikte etnik kimliklerini gizlemişler ve ulusal kültüre asimile olmayı tercih etmişlerdir. Bu süreç Çerkeslerin kendilerini ulus-devletin kurucu unsurlarından biri olarak görmelerine neden olmuştur. 1990'larda küreselleşmenin etkisi ve Sovyet Rusya'nın yıkılması Çerkeslerin etnik kimlik söylemlerini öne çıkarmıştır. İletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan gelişmeler diaspora üzerinde önemli etkiler yaratmış ve Çerkeslerin göç ettikleri toprakları ile olan bağları güçlenmiştir. Dolayısıyla uluslaşma sürecinde etnik kimlik unsurlarını arka plana atan Çerkes halkı etno-kültürel bir toplum olarak diasporik kimliğini yeniden güçlendirme sürecine girmiştir. Günümüzde Türkiye'de iki buçuk milyon dolayında Çerkes yaşamakta, önemli bir etnik grup olarak varlığını sürdürmekte ve Kafkas kültürünün unsurlarını yeni nesillere aktarmaya çalışmaktadır. Yazılı tarih geçmişleri olmayan Çerkesler için diasporik kimliğin oluşumunda sürgün anlatıları kuşkusuz en önemli yeri tutmaktadır. Kafkasya ile ilgili efsaneler, masallar, mitoloji, kahramanlık öyküleri ve 1864 büyük sürgünü ilgili hikâyeler Çerkes kültürünün ve kimliğinin önemli parçalarıdır. Göç etmek zorunda bırakılan ilk kuşaklardan ikinci ve üçüncü kuşaklara sözlü olarak aktarılan bu hikâyeler sürgün acısını canlı tutmanın bir yeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan sürgünün yarattığı travma Çerkeslerin diasporik kimliğinin önemli bir kurucu unsurudur ve kültürel belleğin inşası için işlevsel bir nitelik taşımaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Çerkes hikâyelerinde sürgün travmasının nasıl aktarıldığını analiz ederek, bu hikâyelerin Çerkes diasporik kimliğinin oluşumuna ve kültürel belleğin inşasına katkısını tartışmaktır. **Kapsam:** Kafkas Araştırma Kültür ve Dayanışma Vakfı (Kafdav) 2012 yılında ilk kuşaklar tarafından ikinci ve üçüncü kuşaklara aktarılan anlatıları derlemek amacıyla bir anı-öykü yarışması düzenlemiş ve yarışmaya katılan hikâyeleri içeren bir kitap yayımlamıştır. Bu çalışmanın kapsamını "Tarihi Anılar ve Öyküler" (Kafdav Yayınları, Ankara, 2014) adlı kitapta yer alan hikâyeler oluşturmaktadır. Kitapta toplam 14 hikâye yer almaktadır. Bunların 9'u doğrudan sürgünü ana tema olarak ele alan hikâyeler, 5'i ise aile geçmişi, sürgün öncesi ya da sonrasına ilişkin anlatılardır. Dolayısıyla bu beş hikâye ele alınmış, ana teması sürgün olan 9 hikâye çalışma kapsamına alınmıştır. **Yöntem:** Niteliksel araştırma yaklaşımının benimsendiği çalışmada ele alınan

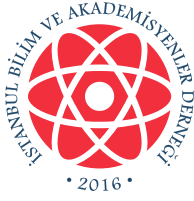

SÖZEL BİLDİRİLER

hikâyeler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Seçilen hikâyeler araştırmacı tarafından okunmuş, notlar alınmış ve daha sonra yeniden okunarak kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. **Sınırlılıklar:** Çalışma, kapsama alınan hikâyeler ile sınırlıdır. Ayrıca tematik analizin tek araştırmacı tarafından yürütülmüş olması nedeniyle geçerlilik ve nesnellik tartışmasına açıktır. Ancak araştırma genelleme yapma hedefi taşımamaktadır. İleride yapılacak çalışmalarda farklı hikâyeler ele alınarak kapsam geliştirilebilir. **Sonuç:** Çerkes kültürünün nesiller boyunca devamlılık taşıması sürgün hikâyelerinin yeniden üretilmesi ile mümkün olmaktadır. Tabiat tasvirleri, folklor ve ritüeller ile bezeli sürgün hikâyelerinin tekrar tekrar üretilmesi sürgün travmasının Çerkes diasporik kimliğinin kurucu unsuru olduğunu göstermektedir. Bu tekrar aynı zamanda kültürel belleğin inşa edilmesi, sürdürülmesi ve nesiller arasında geçişi sağlaması açısından da önemlidir. Bu bağlamda Çerkes sürgünü ve sürgün ile ilgili sözlü hikâyeler kültürel belleğin yapıtaşı durumundadır. Çalışma, sürgün travmasının Çerkeslerin diasporik kimliğinin kurucu unsuru olarak sürgün hikâyelerinde canlı tutulduğunu ve kültürel belleğin inşasına katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çerkes Sürgünü, Sürgün Hikâyeleri, Diasporik Kimlik, Kültürel Bellek

STRATEJİK BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI OLARAK SOSYAL SORUMLULUK KAMPANYALARI: YEŞİL PAZARLAMA

Büşra KÜÇÜKCİVİL¹, Yasin BULDUKLU²

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Konya / Türkiye

bkucukcivil@konya.edu.tr

ID: 304 K: 235

Öz: Giriş: Hızla gelişen teknoloji ve bilimsel gelişmeler insanlığın yaşamında önemli düzeyde kolaylıkları beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler, insan yaşamının da uzamasına ve dünya nüfusunun artmasına da yol açmıştır. Artan nüfus, beraberinde kaynakların yetersizliğini gündeme getirmiştir. Kıt kaynakların etkin kullanılmasına yönelik tedbirlerin aksine doğanın farklı güdülerle katledilmesi, pek çok çevre felaketine sebebiyet vermiştir ve vermeye de devam etmektedir. İnsanın doğaya hükmetme arzusu, doğanın dengesini önemli düzeyde bozmuş; bu durumdan insan yaşamı olumsuz etkilenmeye başlamıştır. Mevsimler değişmiş, bazı canlı türleri de yok olmuştur. Önümüzdeki yıllarda da önlem alınmazsa dünyanın dengesinin giderek bozulacağı açıktır. Gelişimde ve teknoloji kullanımında doğanın ve kaynakların sürdürülebilirliği konusu da bu gelişmeler sonrasında dünya gündeminde önemli yer tutmaya başlamıştır. Özellikle ozon tabakasının delinmesi ile gündeme gelen bazı çabalar, doğanın bozulmasını kısmen durdurmayı başarmış olsa da insanların kapital güdüsü halen tabiata önemli zararlar vermeye devam etmektedir. Ekolojik dengenin bozulması, gelecek nesilleri düşünen kişi, kurum ve kuruluşların önlemeye dönük çabalarını ortaya çıkarsa da tüm insanlığın bilinçlenmesine gereksinim vardır. Kurum ve kuruluşların faaliyetlerini yerine getirmeleri için öncelikle dünyanın dengesinin korunması gerektiği bilincine yönelik bazı adımları attıkları da görülmektedir. Bu anlamda günümüz duyarlı kurum/kuruluşları ve tüketicileri sorumluluk almaya başlamışlardır. Bu çabaların belki de en önemlisi “yeşil pazarlama”dır. Son yıllarda pazarlama alanında giderek artan oranda gündeme gelen Yeşil Pazarlama; Ekolojik Pazarlama, Sürdürülebilir ya da Çevreci Pazarlama gibi kavramlarla da ifade edilen modern bir sorumlu pazarlama tekniğidir. Klasik pazarlama yöntemlerinin aksine bu pazarlama türü, kar elde etmenin yanı sıra çevresel değerleri önemseyen, ekosistemin doğal dengesini korumaya çalışan kurumların benimsemiş olduğu bir yöntemdir. Kurum ve kuruluşlar burada sadece pazarlama ve iletişim amaçlarına odaklanmazlar aynı zamanda daha yaşanılabilir bir dünya için çevreyi gözetken bir fonksiyona göre süreci yönetirler. Sürece yönelik bu seyir onlara diğer kazanımların yanında olumlu bir imaj/algı/itibar sağlamaktadır. **Amaç:** Bu araştırma sosyal sorumluluk bilinci olan ve bu doğrultuda yeşil pazarlama faaliyeti gerçekleştiren kurumların elde etmiş oldukları kazanımları (imaj-algı-itibar vb.) ortaya çıkarmak amacı ile gerçekleştirilmiştir. **Kapsam:** Stratejik halkla ilişkiler çalışması olan sosyal sorumluluk ve yeşil pazarlama çalışmanın konusudur. Lipton Sürdürülebilir Çay Tarımı projesi de bu çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. **Sınırlılıklar:** Lipton Sürdürülebilir Çay Tarımı Projesi kampanyası stratejik halkla ilişkiler çerçevesinde analiz edilmiş; Google arama motoru kullanı-

arak “lipton sürdürülebilir çay tarımı projesi internet haberleri” ifadesi ile arama yaptırılmıştır. Arama ilk üç sayfanın haberleri ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada “Lipton Sürdürülebilir Çay Tarımı Projesi”, bir halkla ilişkiler uygulaması olarak varsayılmakta; Yeşil pazarlama kavramı üzerinden anlatılmaktadır. Buna doğrultuda öncelikli olarak kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Kurumların içinde yaşadıkları topluma ve çevreye karşı sorumlu davranmalarının bir stratejik halkla ilişkiler faaliyeti olduğundan hareketle; kampanyanın nasıl başladığı, yürütüldüğü ve medya çerçevelerinde nasıl yer aldığı analiz edilmektedir. **Bulgular:** Kampanyaya dair incelenen internet haberlerinde, kurum yetkililerinin proje hakkındaki söylemlerine yer verildiği görülmüştür. Bu haberlerde kuruma yönelik olumlu imaj, itibar, algı oluşturacak ifadeler yer verildiği ve bu şekilde sosyal sorumluluk yapan kurumların sektörde rakiplerine fark atacak avantaj elde ettiği bulgusuna ulaşılmıştır. **Sonuç:** Sosyal sorumluluk bilinci ile yeşil pazarlama faaliyetlerine önem veren kurum kuruluş ve markaların diğerlerine göre hedef kitleler nezdinde daha olumlu bir algı-imaj ve itibara sahip oldukları sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Halkla İlişkiler, Yeşil Pazarlama, Sürdürülebilirlik, Ekolojik Pazarlama, Çevreci Pazarlama

SAHA ARAŞTIRMALARININ GÜVENİRLİĞİ AÇISINDAN ANKET VE ANKETÖRÜN ÖNEMİ

Kemal AVCI

Abant İzzet Baysal üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Bolu / Türkiye

kemalavci@ibu.edu.tr

ID: 303 K: 285

Öz: Giriş: Sosyal bilimlerde saha araştırmaları bilimsel bilginin gelişmesi bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Bilimde en önemli değer, elde edilen verinin doğru olması ve incelenen evrenin ortak özelliklerini taşıması gerekir. Bu bakımdan sosyal bilimlerde saha araştırmalarında elde edilen verilerin doğru bir biçimde elde edilmesi şarttır. Bu bilgiyi elde etmenin ilk aşaması doğru sorularla oluşturulmuş anket ölçeği ve sahada anketi uygulayacak anketörün uygulamasıdır. Bu bakımdan saha araştırmalarına dayanan bilimsel araştırmaların temelinde iyi hazırlanmış anket ölçeği ve iyi eğitilmiş anketör gerçeği yatmaktadır. Eğer bu iki araştırma unsurunda her ikisi de iyi olmaz ise, araştırma verileri sağlam elde edilemez ve araştırmadan elde edilen veriler doğruluk ve güven testini geçemez. Bu durum bilimsel araştırmalarda zaman ve bütçe israfı ile birlikte bilimsellikten uzak bir sonuç doğurur. **Amaç:** Bu nedenle çalışmanın amacı anket yöntemi ile veri elde edilen saha araştırmalarında doğru uygulanan yöntemlerin tartışılması, doğru ölçek oluşturulması ve iyi bir anketörle veri elde edilmesini temin etmeyi ortaya koymaktır. Çalışma bilimsel saha araştırması yapan ve bu alanda çalışacak olan yeni nesil bilim insanının bilgilerini yenileme bakımından önemlidir. Çalışmada; sağlıklı bir anket ölçeği nasıl hazırlanmalı, iyi bir anketör nasıl eğitilmeli ve anket türlerine yer verilerek bilimsel yöntem açıdan hangisinin daha sağlıklı ve güvenilir olduğu üzerinde durulmaktadır. **Teorik Çerçeve:** Sosyal bilimlerde saha araştırmasındaki çalışmanın amacı; sınırları belirlenmiş bir konuda bireyin tutumunun bir ölçek aracıyla tesadüfi yöntemle öğrenilmeye çalışılarak kişinin konu hakkında duygu, düşünce ve davranışlarının sayısallaştırılarak veri elde edilmesi olmalıdır. 19 yüzyılın başlarından beri bilim insanının zihnini meşgul eden tutumun sosyal bilimlerdeki pek çok kavram gibi tam bir görüş birliği oluşmamıştır. Bu nedenle yapılan her bir tanım tutumun önemli bir yanını ortaya çıkarmıştır (Tavşancıl, 2010: 65-69). Tutuma daha geniş bir çalışma zemininde yer verildiğinde; Thurstone, Alport, Katz, McClelland, Sherif ve Sherif Maier, Freedman, SmithBacon ve Wagner gibi düşünürlerin tanımlarına bakılabilir. Bu çalışmanın kısıtları nedeniyle bir tanım verilerek yetinilecektir. Bu bağlamda İnceoğlu tutumu; “kendine ya da çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği, bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimi” olarak tanımlamaktadır. Kağıtçıbaşı’nın yaptığı tespitlerde (1999: 106) tutumun doğuştan değil, sonradan yaşanarak kazanıldığı, geçici alışkanlıkları olmadığı ve sürekliliğinin olduğu ve birey ile obje arasındaki ilişkiyi düzenlediği, bu düzenlemeyi yaparken yanlılığı sağladığı ve tek başına bir tepki olmadığı tepkiyi gösterecek eğilimin olduğu özelliklere yer verilmektedir. Denilebilir ki tutumlar; “biliş-duygu-davranış” bütünleşmesidir (1999: 103). **Sınırlılıklar:** Bireyin herhangi bir konuda tutumunun bilimsel ölçütler gözetilerek elde edilmesi için bazı ölçekler geliştirilmiştir. Bunlar Bogardus’un Toplumsal Yaklaşım

Ölçeği, Thurstone'un Eşit Görünümlü Aralıklar Ölçeği, Likert'in Dereceleme Toplamlarıyla Ölçekleme Tekniği, Guttman'ın Birikimli Ölçekleme Tekniği ve Osgood'un Duygusal Anlam Ölçeği'dir (Tavşancıl, 2010: 115). Sosyal bilimlerde daha sağlıklı bir araştırma yapabilmek için diğer ölçeklerden daha sağlıklı bilgilerin elde edilmesin de ön plana çıkan ölçek Likert Tipi Tutum ölçeğidir. Bu ölçeğin temel özelliği belli ifadeler karşısında bireyin kendisi hakkında bilgi vermesidir. Likert tipi tutum ölçeği diğerlerine göre daha basittir. Katılan bireyden herhangi bir ek bilgi istenmez. Bunun için birey daha özgür ve sahici cevaplar verir. Likert tipi ölçek genel olarak 5'li; katılım derecesi (tamamen katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum), sıklık derecesi (her zaman, sıklıkla, ara sıra, nadiren, asla) ve önem derecesidir (çok önemli, önemli, fark etmez, önemli değil, hiç önemli değil). Tutum ölçeğinin uygulanması tamamen tesadüfi yonteme dayalıdır. Ölçeğin verilerinde; güvenilirlik ve geçerlik derecesi aranır. Ölçeğin anket yolu ile elde edilmesinde anketin hazırlanması ve anketörün sahada göstereceği performans çalışmanın güvenilirliğini ve geçerliğini artırıcı unsurlardır. Anket yapma yöntemleri de önemli bir yer tutar. Posta anketi, internet anketi, telefon anketi, karşılıklı görüşme anketi, karma anket (Baş, 2013: 26-35). Bunların en sağlıklısı karşılıklı görüşme (yüz yüze görüşme) olanıdır. **Sonuç:** Anket uygulaması belirli aşamalardan geçmektedir. Anket türünün belirlenmesi, hedef kitlenin belirlenmesi, çerçevenin oluşturulması, örneklem türüne karar verilmesi, örneklem büyüklüğüne karar verilmesi ve bütçenin yapılması anket ölçeği ve anketörün belirlenmesi ile birlikte anketörün eğitimi gibi durumların belirlenmesi esastır.

Anahtar Kelimeler: Saha Araştırması, Anket Ölçeği, Anketör, Kamuoyu Araştırması

ARNAVUTÇA'DA YAŞAYAN ORTAÇAĞ TÜRKÇESİ'NİN DİLSEL ÖZELLİKLERİ

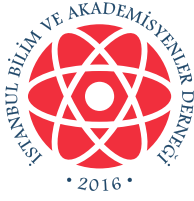
Adriatik DERJAJ

Tirana Üniversitesi, Yabancı Diller Fakültesi, Slav ve Balkan Dilleri Bölümü /Arnavutluk

adriatikderjaj@yahoo.com

ID: 302 K: 274

Öz: Giriş: Günümüzde dilbilim araştırmaları üstelik Dil Temasları dalında yoğunlaşmak. Araştırmacılar Uriel Weinreich veya **Sarah Grey Thomason** gibi bilimadamlarının getirdiği yeni verilere daynamaların yanısıra dil felefesinin babalarından olan Vilhelm Von Humbold'un görüşlerini yeniden ana kaynak olarak değerlendirmekte. Zira dil, mekanik veya matematiksel bir işlem olmadığı gibi salt nörobiyolojik bir olgu da değildir. Dil kültürel bir yapı olduğundan dolayı ait olduğu toplumun tecrübe hafızası görevini üstlenmiştir. Toplumu eşi olmayan bir makine grubuna benzetecek olursak eğer, dil bu yapıyı asla terk etmeyen bir yazılımdır. **Amaç:** araştırmamız art zamanlı düzlemde odaklanmıştır. Ortaçağ Türkçesi Dönemi dil unsurlarının, Arnavutçadaki tazeliğini tıpkı ilk konuşanlarının ağızından çıktığı gibi koruduğunu dile getirmek: tespitlerimizi Türkiyat araştırmalarına armağan etmektir. **Kapsam:** Araştırmamız Balkanoloji Alanında olup, Türkçe-Arnavutça ilişkisini içermekte. **Sınırlıklar:** Balkan Halkları, Türkler ile uzun bir süre içinde temasta olduklarından dolayı, sadece iktisadi ve siyasi ilişkilerde kalmamışlar: aralarındaki bütün beşeri ilişkiler, Dünyada eşi olamayan bir Kültürel İplik doğurmuş. Bu iplikle ise Balkan Dillerini örten Dünya Görüşü örülmüştür. Özellikle XIV y.y sonlarında ve XV. y.y başlarında, Oğuz Türkleri Balkan coğrafyasına yeni devlet idaresi, yeni kurumlar, yeni sosyal düzen ve yeni anlambilimsel değerleri taşıyan, balkan halklarının yeni tanıştığı bir din, İslam dinini de getirmişlerdir. **Yöntem:** Gerçeği söylemek gerekirse, Türkçe ve Arnavutça-Yunanca-Sırpça-Makedonca-Romence-Bulgarca-Karadağca-Slovenca dilsel çalışmaların çoğu sözcükbilimsel alanında kalıp, birbirinin kötü kopyası olan zayıf çalışmalardır. Özellikle, Balkan dillerini hiç bilmeyen araştırmacılar tarafından ortaya çıkan □□*güzel çalışmalar*□□ ise hiç iç açıcı değildir. Araştırmamız ise, güncel verilere dayanarak Derjaj 2008, 2010, 2013a ve 2013b deki tespitleri baz alarak morfo-sentaktik kriterlere başvurur, **Amaç:** Araştırmamız, Ortaçağ Türkçesinin dil özelliklerini tespit etmek, bu dilsel özelliklerin en pak olarak canlılığını korudukları Arnavutçadaki işlevini dile getirmeye amaçlıyor. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evrenini Balkan Yarımadasının en eski dillerinden olan Arnavutçanın dilbilgisel veri tabanı taranmıştır. **Bulgular:** Arnavutça, Ortaçağ Türkçesinin dil özelliklerinin en iyi bir şekilde saklandığı yuvadır. Arnavutçanın tabakalarında tespit ettiğimiz pambuk-pamuk, muşamba-mushama *mb* sesbirliğinin korunması, kusu-kusi, kuru-kumri ve ahenk-aheng, bey-bek-beg Ortaçağ Türkçesinde kullanılan türkçe kelimelerin asıl biçiminin yaşaması, Hamza, Ahmet – Ahmed, Ramazan – Ramadan, Fikret – Fikrete islam isimleri olan kişi adlarının yayılması, *U rrokullis tenxherja dhe gjeti kapakun* - tencere yuvarlandı kapak'ını buldu vb, deyimlerin Ortaçağ Türkçesinden *motamo* olarak alınıp Arnavutça olarak kullanımı tespit edilmiştir. **Sonuç:** Araştırmamızda, Türk Dili Tarihi Gelişimi temalı tartışmalarına ve Tarihi Türk Dilbilgisi kitaplarına yer verilmeyen Türkçe-Arnavutça İlişkileri incelemelerinin önemini

SÖZEL BİLDİRİLER

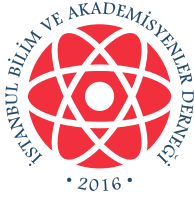

açığa çıkarmaya çalıştık. Arnavutçada tespit ettiğimiz *turkizmaların* yani türkçe kökenli dilbilgisel unsurların Türk Dilinin Etimolojisi çalışmalarına katkı olmalarını sağladık.

Anahtar Kelimeler: Orta Çağ Türkçesi, Balkan Dilleri, Diyakronik, Arnavutça

da örgüt içinde veya örgüt dışında; kişisel ilişkiler, ekonomik güven pek çok faktörün psikolojik sermayenin gelişimi üzerinde farklı derecelerde etkisi olduğu bilinmektedir. Ancak bu çalışmada yalnızca doğrudan örgüt içi söyleminin psikolojik sermaye gelişimi üzerindeki rolüne değinilecektir. **Yöntem:** Bu amaç çerçevesinde öncelikle psikolojik sermaye, söylem, kurumsal söylem üzerinde literatür incelenip tanımlamalar yapılmış ardından literatürden elde edilen bilgiler ışığında kurumsal söylemin etkilerini sunabilmek adına söylem analizi yöntemine başvurulmuştur. **Bulgular ve Sonuç:** Literatürden elde edilen bilgilerin de yardımıyla geleceğe yönelik hedeflere ulaşılması ve karşılaşılan engellerin aşılmasına yönelik söylemin, psikolojik sermaye artışının göstergelerinden olan “umut” temelli mesajlar içerdiği görülmüştür. Faydalı olma ve umut temalı konuşmaların ise “gerçekçilik” ve “iyimserlik” temalarını içerdiğine ulaşılmıştır. Tecrübelerden gelen başarılar ve örnekler üzerinden sunulan ikna ve duyguların uyarılmasını amaçlayan söylemin, kurum içerisinde fayda artışı ve kendine güvenin artmasına yapılan vurguları güçlendirdiği görülmüştür. Son olarak, kişisel gelişim, risklerden kaçınma ve etki sürecinin akışkan hale getirilmesinin “direnci” arttırmaya yönelik mesajlar verdiği görülmüştür. Bunun beraberinde; gösterilen kişisel gayretin, bilişsel değerlendirmelerin, toplumsal yargıların ve duyguların mesajlardaki birleştirici rolü açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sermaye, Söylem, Umut, İyimserlik, Öz-yeterlilik, Direnç

ÇOCUK YAZINI ÇEVİRİSİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR ÇALIŞMA: OSCAR WİLDE'İN MUTLU PRENS'İ

Burcu KANIDİNÇ¹, Aslı Özlem TARAKÇIOĞLU²

*Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Mütercim Tercümanlık Bölümü,
Adana / Türkiye*

burcu.kanidinc@gmail.com

ID: 297 K: 277

Öz: Giriş: Çeviri her ne kadar yeni sözcükleri birleştirme ve türetme rollerini gerçekleştirmede önemli bir görevi üstlense de, aynı zamanda, disiplinlerarası yükselen bir alan olan Çeviribilim edebiyat, bilim, sanat, spor ve teknoloji gibi disiplinler için bilgi aktarımını mümkün kılar. Bu nedenle, çeviri sadece bir dilsel süreç değil, aynı zamanda uluslararası, kültürlerarası, kişiler arası iletişim ve etkileşim sağlayan bir köprü görevi görür. Çeviri, yabancı metinden farklı ve yazılı çeviri dilinde orijinal olarak yazılan metinlerin bağımsız bir biçimdir ve çeviri eşdeğerliği veya en uygun eşdeğerliği sağlamayı amaçlar. Bununla birlikte, bir eserin çevirisinin tam anlamıyla olup olamayacağı sorusunun cevabı hala belirsizdir. Bu nedenle, çevrilen ögenin çeviri sürecinde kaynak dilde anlamını ve etkisini ne ölçüde koruduğu veya kaybettiği göreceli bir konudur. Özellikle çocuk yazını çevirisi söz konusu olduğunda sanılanın aksine işler daha da zorlaşmaktadır. Çocuk yazınında hedef kitleye erişmek ve ilgi ve yeteneklerini göz önünde bulundurmak özellikle önemlidir. Zohar Shavit, çocuk yazını çevirisi üzerine yaptığı çalışmalarda, “manipülasyon özgürlüğü” terimini kullanır; bu da, çocuk yazını çevirmenine metinde eklemeler veya çıkarmalar yaparak metnin değişimine sebep olma hakkını verebilir. Çünkü çevirmen, metni, çocuğa uygun ve anlaşılır kılmak için ayarlar (Shavit 1986,121). Ünlü İngiliz yazar Oscar Wilde tarafından hazırlanan Mutlu Prens, gerçekçi gerçek üstü hikâyesiyle çocuk edebiyatında özel bir yere yerleştirilen çağdaş bir masal ve İngiliz edebiyat klasiğidir. Ünlü bir çocuk yazını klasiği olduğu ve yayınlanmış birçok Türkçe çevirisi bulunduğu için, çevirmen seçimlerini görmek ve çeviri teorileri açısından incelemek için zengin bir kaynaktır. Bu çalışmada, “The Happy Prince and Other Tales” in çevirileri ile çevirmenlerin karar verdiği kültürel unsurlar, sözcük dizileri, çeviri stratejileri, Toury’nin Normlar Teorisi ve Venuti’nin yeterlilik / kabul edilebilirlik kavramları çerçevesinde Türkçe’ye çevrilmiş üç örnek tarihsel süreçte şekillenen eğilimler de göz önüne alınarak incelenmiştir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, çocuk yazını çerçevesinde Oscar Wilde’ın Mutlu Prens’inin betimsel bir analizini yapmak ve teorik açıdan çeviri eleştirisi çerçevesinde Türkçe’ye çevirilerini karşılaştırmalı bir metin analiziyle incelemektir. Ayrıca, aynı masal metninin farklı zamanlarda farklı çevirmenler tarafından yapılan çevirilerin yabancılaştırma /yerleştirme, sözcük seçimi, isimlendirme ve kültürel öğelerle ilgili olarak benzerlik ve farklılık gösterebileceğini iddia etmektir. **Kapsam:** Bu çalışmada Oscar Wilde’ın Mutlu Prens’inin yabancılaştırma ve kültürel ürünlerin yerleştirilmesi ve kaynak dil ile hedef dil arasındaki potansiyel eşdeğerlikleri kapsamında üç Türkçe çevirisi metin analizi yapılarak örneklerle incelenmiştir. Gideon Toury’nin Normları masalların üç çevirisinden örneklerle incelenmiş ve

çocuk yazını çevirisi hakkında çıkarsama yapmaya çalışılmıştır. Bu üç çevirinin incelenmesinin nedeni, bu çalışmanın amacının, Oscar Wilde’ın “Mutlu Prens” inin beş farklı masalından oluşan (The Happy Prince, The Nightingale and the Rose, The Selfish Giant, The Devoted Friend and The Remarkable Rocket) çevirilerinin zamanla çocuk yazınında yön değiştiren eğilimleriyle ilgili çıkarımlar yapmak ve çevirilerinin karşılaştırmalı metin analizini örnek bir çalışma şeklinde sunmak olmasıdır. Bu nedenle yayımlanan ilk Türkçe çeviri olan 1938 Nureddin Sevin çevirisi, son çeviri olan 2016 Nihal Yeğinobalı çevirisi ve 1960 yılında yayımlanan Ülkü Tamer çevirisi dönemi üç eşit parçaya bölmek ve betimsel analizi daha kapsamlı bir hale getirmek için kullanılmıştır. Bu süreçte kullanılan kaynak metin, Mayıs 1997’de Project Gutenberg dâhilinde yayımlanmış “The Happy Prince and Other Tales” eBook pdf formatıdır. (Kitabın en yaygın ve en ulaşılabilir sürümü olduğu için eBook tercih edilmiş ve adresi bibliyografyada sunulacaktır). **Sınırlıklar:** Bu çalışma, Nureddin Sevin, Ülkü Tamer ve Nihal Yeğinobalı’nın çevirilerinin kullanılması ile sınırlıdır. Çalışma sürecinde başka hiçbir çeviri versiyonu incelenmemiştir. Bu çalışma eleştirel olmadığı için, Oscar Wilde ve çevrilen diğer eserleriyle ilgili bazı spekülasyonlar ele alınmamıştır. **Yöntem:** Çocuk yazını ve peri masallarını kavramak için bir başlangıç olarak edebi metin incelemesi yapılmıştır. Ardından Mutlu Prens ve Oscar Wilde, kaynak metin ve yazarla yakından tanışmak üzere tanıtılmıştır. Ardından, hedef metinlerin hedef kültüre önemini vurgulamak ve çevirmenler hakkında fikir sahibi olmak için hedef metinler ve çevirmenler tanıtılmıştır. Daha sonra, Toury’nin çeviri normları ve Venuti’nin yabancılaştırma ve yerleştirme konusundaki teorik yaklaşımları irdelenmiştir. Son olarak çevirilerin örnek yardımıyla karşılaştırılması değerlendirilmiş ve sonuçlandırılmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** Genel eğilim çevirmenlerin kullandıkları stratejilerin yabancılaştırmadan yerleştirme eksenine doğru değişim gösterdiği şeklinde olsa da çevirmenlerin kararlarına ve çevirmenlerin konsantrasyon alanlarının ana özelliklerine göre çeviri stratejileri de farklılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Çeviribilim, Çocuk Yazını Çevirisi, Gideon Toury, Lawrence Venuti

Yazar Notu: *Bu çalışma Doç. Dr. Aslı Özlem Tarakçıoğlu tarafından danışmanlığı yapılan Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviri ve Kültürel Çalışmalar (İngilizce) Yüksek Lisans Programı dâhilinde yayınlanacak olan Burcu KANIDİNC’İN “A Case Study on the Translation of Oscar Wilde’s the Happy Prince and Other Tales” Konu Başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.*

BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERİN KULLANIMI, ARGÜMAN MODAL(KİP) ALANLARI

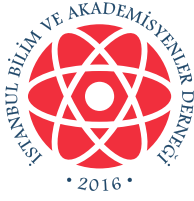
Müge BEKMAN

İstinye Üniversitesi, MYO, Sivil Havacılık Kabin Hizmetleri Bölümü, İstanbul / Türkiye

mbekman@istinye.edu.tr

ID: 295 K: 263

Öz: Giriş: Argüman kavramı insanların iletişim kurma çabasındaki inançlarını, davranışlarını, değerlerini haklı çıkarmayı amaçlarken öne sürdükleri neden ve gerekçeler olarak da değerlendirilebilmektedir. Bir iddia, birileri tarafından öne sürüldüğünde bu iddia, bir hak ya da ünvan talebi gibidir. Bir hak talebi durumunda olduğu gibi, tartışmasız bir şekilde kabul edilebileceği halde, esası, desteğinde üretilebilecek argümanların da kendine özgü esaslarına bağlı bulunmaktadır. Öne sürülmekte olan argümanların ve içerisinde meydana gelmekte olan adımların, karşılıkları ve çok çeşitliliği de beraberinde oluşmaktadır. Argümanı oluşturma da ilk safha en iyi sorunun sorulmasıyla başlamaktadır. İmkan ve uygunsuzluklarla birlikte alana bağlı ve alandan bağımsız özelliklerin de ayırt edilmesi önem taşımaktadır. Burada terimlerin sahip olduğu kuvvet ve ölçütlerinin aralarında ki farklar da kanıtları meydana getirmektedir. Böylece ikna sağlamak amacıyla argümanlar oluşturulmaya başlanmış olmaktadır. **Amaç:** Bu çeviri, alanının önde gelen isimlerinden olan Toulmin'in Argümantasyon Kuramını oluştururken neleri ele aldığını, yaklaşımlarını ve olayları analiz etmede ve onları kanıtlanabilen iddialara dönüştürülebilme için nasıl kullanılacağını ve izlenmesi gereken safhaları göstermektedir. Formal ve informal mantığın yetersizliklerinin, argümantasyon kuramı ile tamamlanmasını ortaya koymaya çalışmaktadır. Argümanlar farklı amaçlar için üretilmektedir ama her zaman açık bir iddiayı savunmamaktadırlar. Argümanların belirli fonksiyonlarına odaklanılacak ve iddiayı haklı çıkaran argümanların kavramsal çerçevesi incelenmeye çalışılacaktır. **Sınırlılıklar:** Toulmin'in "The Uses of Arguments" kitabının tamamını türkçeye çevirmek, zorlu ve uzun bir zaman gerektirdiğinden, kitabın sadece birinci bölümünden ve ilgili konu ile ilgili yazılmış makalelerden ve tezlerden yararlanılmıştır. Argümantasyon oluşturma sınırları içerisinde sonuçların önceden görülebilmesi ve kesinliklerine ulaşılabilmesi sadece belirli durumlar için de geçerlidir. **Yöntem:** Toulmin'in temel argümantasyon modelinden hareketle iddianın ispat ve reddi sürecinde delillendirmelerin ve onu bir temele oturtmanın nasıl yapılması gerektiği safhalarıyla ve zarfların yardımıyla ortaya konulmaktadır. İddianın ortaya konması bir süreç olarak değerlendirildiğinde ise iddiayı iddia haline getiren unsurlar ispat ve reddetme sürecinde açığa çıkmaktadır. Toulmin'den hareketle bu sürecin başlangıç aşaması yöntemi oluşturmaktadır. Bu yöntemde toplanan ve elde edilen veriler, sağlam bir zemin üzerine oturtulmaktadır, daha sonra bir hüküm ortaya konmakta, güven ortamı oluşturularak, kanıtlarla argüman oluşturulmaktadır. **Bulgular:** Argüman oluşturulmak istenildiğinde, bir iddia ortaya konulmakta ve bu bilgiyi destekleyici gerçekler ve gerekçeler, beraberinde elde edilir. Bu iddiayı doğru bir temele yani onu sağlam bir zemine oturtturarak kanıtın inşa edilmesi sürecine girilmektedir. Bundan sonra ise kanıt teorik ya da ampirik bir şekilde elde edildiği an itibaren, bu kanıtı destekleyecek veriler buradan ayrıca çıkartılarak, duruma uygun ve onu pekiştirecek zarflar

SÖZEL BİLDİRİLER

ile birlikte kullanılarak, öncelikli olarak karşıt düşünceler de bunların beraberinde çürütülerek, argümantasyon kurgulanmış olmaktadır. **Sonuç:** Toulmin'in argümantasyon kuramının da öne sürülen sav, çoğunlukla ortaya konulan soruların ve ve problemlerin çözüm odaklı olarak sürecin sonuç ve açıklamalarını kapsamaktadır. Çalışma sonunda, iki argümanın her birindeki verilerin ve sonuçların sırasıyla incelenmesiyle aynı mantıksal türe sahip oldukları görüldüğünde, iki argümanın aynı alana da ait olduğu rahatlıkla söylenebilmektedir. Buna istinaden ise her birinin argümanlarından ya da sonuçların da farklı alanlardan geldiği de öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Argümantasyon, Argüman Kipleri, Tartışma Aşamaları, Toulmin

Yazar Notu: *Bu çalışma Stephen Toulmin'in yazdığı ve yayınlanmış olduğu "The Uses Of Arguments" adlı kitabının birinci bölümü olan "Fields of Argument and Modals" çalışmasından türkçeye çeviri yapılarak türetilmiştir.*

SAĞLIK TURİZMİ VE TÜRKİYE’NİN TANITIM FAALİYETLERİ

Yasin BULDUKLU¹, Zühre CANAY GÜVEN²

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

zcguyen@konya.edu.tr

ID: 293 K: 258

Öz Giriş: Küreselleşme ile beraber ülkelerarası iş birlikleri hız kazanmıştır. Bunun yanı sıra yine küreselleşme ile beraber teknolojiye ilerlemeler ülkelerarası bilgi paylaşımı, ticaret ve turizm gibi faaliyetleri artırıp kolaylaştırmıştır. Bu durum hizmet sektöründe rekabeti ve farklılaşmayı zorunlu kılmıştır. Çünkü rekabet küreselleşme ile beraber yalnızca yerellekle sınırlı kalmayıp, ülke sınırlarını aşan bir hale gelmiştir. Sağlık turizmi de bu farklılaşan hizmet anlayışında önemli bir yer kaplamaktadır. Bu rekabetin bir getirisi olarak sağlık hizmetlerinde kalitenin yükselmesi bu rekabeti hızlandıran en önemli etkenlerden bir tanesidir. Kendi ülkelerinden farklı bir ülkede koruyucu, tedavi edici ya da rehabilite edici hizmet almak olarak tanımlanan sağlık turizmi zamanla ülkeler için önem arz eden bir sektör haline gelmiştir. Sağlıkla korunması, geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi ya da tedavi olmak amacıyla bireyler, diğer ülkelere seyahate zorunlu olabilmektedirler. Zaman zaman teknolojinin üstünlüğü, zaman zaman tedavi için yeterli nitelikte hizmetin kendi ülkelerinde yapılamıyor oluşu, bireyleri diğer ülkelere tedavi için yöneltebilmektedir. Tedavi için gerekli olan bazı doğal olanaklar da bireylerin sağlık amaçlı diğer ülkelere seyahat etmelerinde etkili olabilmektedir. Özellikle kaplıca olanakları bu türden sağlık turizmini artırabilmektedir. Ülkelerin sahip olmuş olduğu coğrafi özelliklerden kaynaklı doğal güzellikler de sağlık turizmi açısından büyük öneme sahiptir. Her ne kadar sağlık turizminde bireyler kendi ülkelerinden nitelik ve nicelik açısından farklı bir hizmet almak üzere başka ülkelere seyahat etmektedirler. Bu duruma ek olarak zaman zaman seyahat ettikleri ülkelerin turistik açıdan değerli özellikleri de sağlık sektörünün gelişmesinde önemli bir etkidir. Bu durum sağlık turizmi özellikle gelişmiş ülkeler için önemli bir ekonomik gelir kaynağı haline getirmiştir. Yalnızca gelişmiş ülkeler açısından değil, gelişmekte olan ülkeler için de önem arz eder ve bu durum küreselleşmenin sonucunda artan rekabet ortamını da tetiklemiştir. Rekabetin tıpkı diğer sektörlerde olduğu gibi, sağlık hizmetinde de artması hizmet kalitesini olumlu yönde etkilemiştir. Türkiye açısından bakıldığında son yıllarda gelişen tıbbi olanaklar, ülkenin ekonomisine katkı yapacak biçimde sağlık amaçlı seyahatlerin merkezi olma yolunda ilerlemesine neden olmuştur. Türkiye’de liberal politikaların benimsenmeye başlaması ile beraber farklı alanlarda değişim/dönüşümler meydana gelmiştir. Özel sektörün gelişmesi özellikle sağlık alanında atılımlar yapılması bu dönemlere gelmektedir. Özel girişimcilerin sağlık hizmetlerini sunmalarının önünü açan düzenlemeler sonrası özellikle 1990’lı yıllardan sonra sağlık alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmeler, sağlık hizmetlerinin sunum projeksiyonunun küresel boyuta odaklanması sonucunu ortaya çıkardığı ifade edilebilir. Zira özel sağlık hizmetlerinde önde olmanın ve daha yüksek bütçeli yatırımların, finansmanı için ülke kaynaklarından fazlasına ihtiyaç var-

dır. Hal böyle olunca da diğer sağlık destinasyonları ile şiddetli bir rekabet söz konusu olmaktadır. Türkiye gibi hem coğrafi açıdan hem de tabiat zenginlikleri bakımından zengin olan bir ülkenin diğerleri ile rekabette bir avantaja sahip olduğu açıkça görülmektedir. Ancak bu doğal avantaja rağmen yeterli tanıtım yapılamadığından diğerleri ile rekabette öne çıkmakta güçlük yaşanabilmektedir. Türkiye'nin son yıllarda pek çok farklı sektörde etkin olması, gelişen bir ekonomiye sahip olması ve bu etkinlik alanlarından en dikkat çekenlerden bir tanesinin sağlık turizmi olması böyle bir araştırma yapılmasını gerektirmiştir. Tüm bu olumlu gelişmelere rağmen Türkiye'deki medya tanıtım faaliyetlerinin yetersiz olması dikkate değer bulunmuş ve bu bir çalışmanın temel noktalarından birisi olmuştur. **Amaç:** Bu çalışmada 100 milyar dolar ekonomik büyüklüğü aşan ve çok sayıda kişiye iş olanağı sunma imkânı sağlayan sağlık turizminde yapılacak medya tanıtım faaliyetlerinin neler olması gerektiğine yönelik bir yol haritası sunulması amaçlanmaktadır. **Kapsam:** Bu çalışmada, öncelikle Türkiye'de sağlık turizmine yönelik yapılan uluslararası tanıtım faaliyetleri irdelenecek ve daha sonra Hindistan, Tayland, Singapur ve ABD örnekleri ile Türkiye kıyaslanacaktır. **Sınırlılıklar:** Bu çalışma Türkiye özelinde turizm türleri arasından sağlık turizmi ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Bu araştırma ikincil verilerin analizi ve kıyaslamasıyla gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Türkiye'nin sağlık turizminden elde ettiği gelir, 2016 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 6 milyar dolar civarındadır. Türkiye'ye sağlık turizmi kapsamında gelen ziyaretçiler çoğunlukla turistik bölgeleri tercih etmektedirler. **Sonuç:** Türkiye, uluslararası alanda bilinirliğe sahip bazı isimleri sağlık turizmi amaçlı olarak kullanma konusunda sahip olduğu avantajları kullanamamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Medya, Yeni Medya ve Turizm, Tanıtım ve Sağlık Turizmi

OKUN VE YAYIN SEMBOLİK ANLAMI BAĞLAMINDA FURUSİYE METİNLERİ

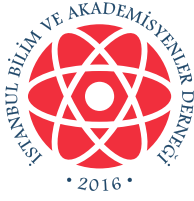
Şükrü Seçkin ANIK

*Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı,
Ankara / Türkiye*

ankseckin@gmail.com

ID: 292 K: 273

Öz: Giriş: Modernite öncesi toplumlarda ok ve yay savaş alanlarında kullanılan en etkin silah aletlerinden biriydi. Özellikle büyük şehirlerin ya da kalın surların güvenli ortamı içinde yaşamayan toplumlar için, düşmanı daha kendisine yaklaştırmadan etkisiz hale getirmek hayati önem arz ediyordu. Etrafları surlarla çevrili olmadığı için, baskın ve yağma harekâtlarına çok sık maruz kalan bu toplumlar, her an teyakkuzda olmak zorundalardı. Bu mecburiyet onları en iyi silahları kullanmaya itiyordu. Dolayısıyla, yarı göçer bir bozkır kavmi olan Türkler için ok ve yay vazgeçilmez bir silah durumundaydı. Yaşadıkları coğrafyanın getirdiği bu mecburiyet sebebiyle Türkler ok ve yay kullanımında, muadillerine nazaran bir hayli ilerideydiler. Kullandıkları teknoloji, o dönem de genel olarak kullanılan, basit bir dal parçasına ip gerip yay yapmaktan çok uzaktı. Genel geçim kaynakları olan hayvancılık ile yay teknolojisini birleştirerek kendi zamanlarının en etkin savaş aletini geliştirmişlerdi. Bununla beraber Türkler oku ve yayı sadece birer savaş aleti olarak kullanmıyorlardı. Oka ve yaya belli metaforlar yükleyerek ve bunun üzerinden, toplumsal bir zihin inşa etmişlerdi. Uluslararası ilişkiler, iletişim ve hukuk gibi alanlar da yine ok ve yay etrafında şekillenmişti. Ayrıca Türkler, sosyolojik sınıflandırmalarını da ok ve yay üzerinden yapmışlardır. Dahası, özellikle İslamiyet'in kabulü ile birlikte, Türkler oku ve yayı sadece bir silah olmaktan ya da bir takım ilişkilerinde kullandıkları bir iletişim aracı olarak kullanmaktan çok öteye taşıyarak, bunun bilimini yapmaya başladılar. Ok ve yay yapımı, kullanımı, atış teknikleri, savaş stratejileri ve diğer silahların yapım ve kullanımını gibi konuları ele alan pek çok eser Türk-İslam dönemi âlimleri tarafından kaleme alındı. Böylece Furuşie Metinleri dediğimiz savaş sanatını konu alan eserler yazmak gibi bir gelenek de doğmuş oldu. Bu gelenek bazı kesintilere rağmen 19 yüzyıl Osmanlı Devletine kadar devam etmiştir. **Amaç:** Bu çalışma, ok ve yay kullanımının iletişimsel değeri dile getirmek ve bu bağlamda gelişen Furuşie Metinlerinin, Tarih ve Edebiyat araştırmalarında ne kadar önemli olduğunu vurgulamak amacıyla ele alınmıştır. **Kapsam:** Yapılan bu çalışmanın evrenini muhtelif dillerde yazılmış 12 adet Furuşie Metni, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nden alınan çeşitli belge türleri ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden alınan belgeler oluşturmaktadır. **Sınırlar:** Çalışma, yalnız Türk-İslam Dönemi içerisinde yazılan Furuşie metinleri ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin muhtelif arşivlerinden alınan belgeler ile sınırlandırılmıştır. Yabancı devlet arşivleri bu çalışma da kullanılmamıştır. **Yöntem:** Çalışmada bilgiler, yukarıda belirlenen sınırlar dâhilinde, doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Toplanan bilgiler tarihselci bir perspektiften geçirilerek kullanılmıştır. **Sonuç:** Çalışma sonunda görüldüğü üzere Türklerde ok ve yay sadece bir savaş silahı değildir. Türkler, döneminin militarist grupları gibi ok ve yayı sadece adam öldürmek için kullanmamışlardır. Ok ve yay üzerinden inşa

SÖZEL BİLDİRİLER

ettikleri milli hafıza, İslamiyet'in kabulüyle, kutsiyet kazanarak gelişmiştir. Türklerin, Asya'nın derinliklerinden Avrupa içlerine, Anadolu ve Kuzey Afrika'nın tamamına hâkim olmaları ve buralarda devlet kurmalarının temelinde ok ve yay yatmaktadır. Döneminin en etkili savaş aleti olarak kullanılan ok ve yay, yeni ülkeler fethetmekte kullanıldığı gibi, fethedilen bu yeni ülkelerde kurulan devletlerin de sosyolojik alt yapısını teşkil etmiştir. Ayrıca ok ve yay kullanımını ele alan Furuşîye Metinleri ile edebi bir gelenek inşa edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okçuluk, Furuşîye Metinleri, Kültür, Ok, Yay

ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNİN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ

Öznur GÖÇMEN¹, Hamit COŞKUN²

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Rize / Türkiye

oznurgocmen@yandex.com

ID: 291 K: 242

Öz: Giriş: Literatürde Edward De Bono (1956) tarafından geliştirilen Altı Şapkalı Düşünme Tekniği'nin yaratıcılığı geliştirmede yararlı olduğu önerilmesine rağmen, bu tekniğin yaratıcılık üzerinde nasıl ve ne derece bir etkiye sahip olduğu henüz bilinmemektedir. Altı şapkalı düşünme tekniğinin farklı açılardan olaylara veya senaryolara bakmada ve olağan yolların dışında bakış açısı kazanmada güçlü bir teknik olduğunu savunulmaktadır (Pinto, Barreto, Praça, Sousa, Vale ve Pires, 2015). Ancak literatürde söz konusu tekniğin beyin fırtınasında yaratıcılığa etkisini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmanın söz konusu etkiyi inceleyen ilk araştırma olması literatüre önemli bir katkı sağlamaktadır. Ayrıca daha önce yapılan çalışmalarda paket olarak verilen altı şapkalı düşünme tekniklerinin, bu çalışmada tek tek ayrıntılı incelenmesi çalışmanın özgün bir yönünü oluşturmaktadır. **Amaç:** Çalışmanın amacı; altı şapkalı düşünme tekniğinde şapkaların hangilerinin özgün (yaratıcı) düşünce sayısını ve esneklik ile derin düşünmeyi artıracaklarını incelemektir. Ayrıca son yıllarda beyin fırtınası hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için kategorilere yönelik analizler yapılmaktadır (Nijstad, De Dreu, Rietzschel ve Baas, 2010). Bu çalışmada kategorik analizler ile şapkaların esnek ve derin düşünmeye etkileri de incelenmektedir. **Kapsam:** Çalışmaya Abant İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim gören 81'i kadın olmak üzere toplam 119 gönüllü öğrenci katılmıştır ve katılımcıların yaş ortalaması 19.99 (s.s. = 1.18)'dur. **Yöntem:** Tüm katılımcılar beyaz, sarı, kırmızı, mavi, yeşil ve siyah düşünme şapkası koşullarına seçkisiz olarak atanmışlardır. Bu araştırmanın önemli katkılardan biri katılımcıların bu teknikleri denemeden önce duygudurum ve yazım hızı açısından kontrol edilmeleridir. Katılımcılar, beyin fırtınası oturumundan önce kendilerine verilen düşünme şapkası tekniği hakkında bilgi ile kullanım örneklerini okumuşlar ve beş dakika boyunca ilgili şapkanın yönergeleri doğrultusunda alıştırmayı yapmışlardır. Dolayısıyla bu egzersiz, katılımcılara bir tür ısınma (warm-up) olanağı sağlamış ve teknik ile yaşantı kazandırarak belleklerinde iz bırakacak bir özellik haline almıştır. Bu işlemin ardından beyin fırtınası oturumunda katılımcılar, 12 dakika boyunca üniversitede öğrenci yaşamını geliştirme konusunda ürettikleri düşüncelerini yazmışlardır. Bu araştırma için Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinden Sayı: 2017/93 Tarih: 29.04.2017 etik kurul izni alınmıştır. **Bulgular:** Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Yapılan ANOVA analizi sonucuna göre, altı şapkalı düşünme tekniklerinin yazım hızı üzerindeki etkisi anlamlı değildir, $F(5,113) = 1.57, p > .05$. Yazım hızı ile beyin fırtınasında üretilen özgün düşünce sayısı arasında hafif düzeyde pozitif yönlü bir ilişki ($r = .22, p = .02$) tespit edilse de, yapılan kovaryans analizi anlamlı bir etkinin görülmediğini ve değişkenlerin etkilenmediği göstermektedir. Katılımcıların duygudurumları da yapılan ANOVA analizine göre, koşullar bakımından farklılık göstermemektedir ve puanlar nötr değerlere

işaret etmektedir, $F(5,113) = 1.00, p > .05$. Araştırma desenine uygun yapılan bir diğer ANOVA analizi sonucuna göre, altı şapkalı düşünme tekniklerinin beyin fırtınasında üretilen özgün düşünce sayısı üzerindeki etkisi anlamlıdır, $F(5,113) = 2.40, p < .05, \eta^2 = .10$. Uygulanan Games-Howell testine göre sarı şapka koşulundaki katılımcılar ($M = 20.84$), kırmızı şapka koşulundaki katılımcılara ($M = 12.95$) göre anlamlı şekilde daha fazla özgün düşünce üretmişlerdir. Diğer koşullar arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Şapka türünün esneklik ve derin düşünme üzerindeki etkisi anlamlı bulunmamıştır (sırayla; $F(5,113) = .81, p = .54, F(5,113) = 1.95, p = .09$). Ancak yeşil şapka ($M = 3.90$) koşulundaki katılımcılar; sarı ($M = 3.44$), beyaz ($M = 3.39$), mavi ($M = 2.97$), siyah ($M = 2.77$) ve kırmızı ($M = 2.36$) şapka koşullarındaki katılımcılara göre daha fazla derin düşünce üretme eğilimindedirler. **Sonuç:** Araştırma sonucunda elde edilen veriler ve analiz sonuçları; olanak ve fırsatlara odaklanan sarı şapkanın, duygulara odaklanan kırmızı şapkaya göre daha fazla özgün düşünce üretimine yol açtığını ve yeşil şapkanın kırmızı şapkaya göre derin düşünce üretimini marjinal olarak arttırdığını göstermektedir. Bu sonuçlar Bilişsel Uyarılma ve Çağrışımsal Bellekte Düşünme Arama ve Çift Yönlü Yaratıcılık modelleri çerçevesinde tartışılmaktadır. Sarı şapka, iyimserlikle olumlu duygudurum oluşturarak ve yeni olasılıklarla çağrışımları uyandırarak yaratıcılığa yol açabilir. Duygusal kırmızı şapka ise fiksasyona neden olabilir. Ayrıca yeni veya yaratıcı düşünceleri vurgulayan yeşil şapka daha derin düşüncelere yol açmaktadır. Literatürde uyarıcıların fazla verilmesinin sadece esnekliği değil, ayrıca derin düşünmeyi artırdığına ilişkin de kanıtlar bulunmaktadır (Coşkun, Paulus, Brown ve Sherwood, 2000). **Sınırlıklar:** Diğer şapka türleri arasında anlamlı ve belirgin farklılıkların olmaması 1. tip hatayı kontrol etmekten kaynaklanabilir. Ayrıca esneklik ve derin düşünmenin aracılık rolüne rastlanmamasının nedeni; araştırma deseninde yer alan koşulların fazla olması veya yeşil şapka koşulundaki katılımcı sayısının göreceli olarak diğerlerine kıyasla daha az olması olabilir. Gelecekte yeşil şapkanın rolünün daha iyi aydınlatılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Doğurgular: Elde edilen sonuçlar; iletişim, edebiyat, müzik, sanat, eğitim gibi birçok alanda yeni yaklaşımlar üretme, farklı bakışaçıları oluşturma ve toplumsal gelişim ile günlük yaşam becerilerinde ihtiyaç duyulan yaratıcılığın artırılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Beyin Fırtınası

DEĞİŞEN KANAAT ÖNDERLİĞİ: YOUTUBE İÇERİK ÜRETİCİLERİ

Zühre Canay GÜVEN¹, Yasin BULDUKLU²

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Konya / Türkiye

zcguyen@konya.edu.tr

ID: 288 K: 258

Öz: Giriş: Benliğin ve beden in ifşası günümüz sosyal medya toplumunda giderek hız kazanan bir olgudur. Benliğin sunulması, sosyal medya içeriği olarak hazırlanması/kurgulaması, iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler ile birlikte farklı biçimlerde kendisini göstermektedir. Bu gelişmeler gözetleme, gözetlenme ve dahil olma biçimlerinde bazı dönüşümleri ortaya çıkarmıştır. Dijital iletişim araçlarının sunmuş olduğu bilgiye hızlı ulaşma, içeriğe müdahale etme imkânları günümüzde geleneksel medya pratiklerini dönüştürmüştür. Bu dönüşümlerin en başında benliğin ifşa ve teşhire gönüllü katılımı dikkat çeker. Böylece pek çok farklı söylem yine ve yeniden üretime girer. Bu bir anlamda sosyal medya olarak adlandırılan yeni mecra ile ifşanın ve gönüllü olarak kendini denetim ve ötekinin bakışı altına sokmanın yeni aracıdır. Dolayısıyla sosyal medyada yer alma/katılma hali benliliğin kurgulanışının yeni tezahürüdür. Böylece ifşa eden/teşhir eden bireyler kendilerini ötekinin hareket sahasına da sokmuş olurlar. Gönüllü olarak tahakküme giren birey, kendine ilişkin bilgiyi kendi rızası ile ifşa etmektedir. Şüphesiz ki toplumsallık bilmek, tanımlamak ve sınıflandırmak üzere kurgulanan bir yapıdır. 21. Yüzyılda gözetleme, teşhir, dikizleme ve ifşa psikolojik ve sosyolojik davranış kalıplarını değiştirmiştir. Böylece insanlar suskunluk sarmalı gibi bir zincire sokulmadan da örtük bir tahakküm altında bulunmaktadır. İktidarın özüne içkin olan tahakküm mefhumu günümüzde yalnızca kılıf değiştirmiştir ve bunun en temel sebebi de dijital teknolojilerdeki baş döndürücü gelişmelerdir. Dijital teknolojinin gelişerek gündelik hayatın bir parçası haline gelmesi günümüz teknoloji toplumunda yaşayan bireylerin davranış kalıplarını değiştirip dönüştürmekte ve bir anlamda tek tipleştirmektedir. Bu tek tipleştirme Marcuse'un işaret ettiği tek boyutlu insan kavramsallaştırması ile bir noktada örtüşmektedir. Her ne kadar siber ortamlarda farklı içerikler ve bağlamlar sergilense de, daha dikkatli bakıldığında bu içeriklerde bir aynılık ve tekrar durumu söz konusudur. Bu içeriklerin dolayımıldığı sosyal medya, katılımcıların hiyerarşik yapılanmasını içermez. Her kullanıcıya eşit ve adil bir dağılımı olan bu sosyal medya mecralarında alışılmışın dışında bir benliliğin sunumu gerçekleşmektedir. Böylece yukarıdan aşağıya doğru bir tahakküm değil, görme-gözetleme denkleminin sürekli el değiştirdiği bir denetim ve katılma hali ortaya çıkar. Her bir sosyal medya kullanıcısı gözetleyen bir mikro iktidar olup aynı zamanda gözetlenen ve bu yönüyle makro iktidarın egemenlik kurduğu bir nesne konumundadır. Bu ikircikli yapı, Bauman ve Lyon'un işaret etmiş olduğu gözetimin akışkanlığına denk düşmektedir. **Amaç:** Sosyal medyada sıkça karşılaşılan bir davranış kalıbı olan gönderi paylaşımını gözetim, teşhir, ifşa ve mahremiyet bağlamında ele alınmasını amaçlamaktadır. Bu yönüyle araştırma sosyal medya fenomenlerinin paylaşımlarını söylem analizi ve içerik analizi yöntemi ile analiz ederek, mikro benliliğin sunumunu incelemeyi ve mikro

gündem belirleyiciler olarak sosyal medya fenomenlerinin söylemlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çünkü iletişim teknolojilerindeki ilerlemelerle gündemin sürekli değişmesi ve içeriğin sürekli yeniden inşa edilmesi, toplumsal gerçekliğin kullanıcılar tarafından nasıl inşa edildiğinin analiz edilmesini gerektirmiştir. **Kapsam:** bu çalışmada ifşa- teşhir etme, katılım gösterme ve karşıt olma hali benliğin sunum biçimi olarak ele alınarak, youtube kanalını yöneten ve binlerin üstünde takipçisi olan kişileri birer kanaat önderi olarak kavramsallaştırarak ele almaktadır. **Sınırlılıklar:** bu çalışmada takipçi sayısına göre sınıflandırdığımız Türkiye’den üç moda/kozmetik alanından youtube içerik üreticisi/ kanal sahibi ele alınmıştır. **Yöntem:** hem içerik belirleyici hem de mikro gündem koyucular olarak önemli bir yer teşkil eden youtube kanal sahiplerinin kendilerini ifşa, teşhir ve bedenlerini-benliklerini sunumları hem içeriksel hem de söylemsel olarak analiz edilmektedir. **Bulgular:** çalışmamızın örneklem içerisinde tutulan youtube kanal yöneticilerinin benliklerini sunarken diğer taraftan da ifşaya ve teşhire kaydığı görülmüştür. Kozmetik ve moda ürünleri bedeni de nesneleştirirken, öznel aktif olarak birer mikro kanaat önderi ve gündem belirleyicidir. **Sonuç:** bu çalışma sonucunda kanaat önderliği ve gündem belirleyici olma vasıflarının sosyal medya mecrası ile farklı bir boyuta taşındığı görülmüştür. Bu bakımdan benliğin sunumu/ifşası ve sosyal medya araçları ile değişen kanaat önderliği dikkate değer bir olgu olduğu ortaya konulurken, bu yeni mecralar ile gündem belirleyici olmanın işlevi sorgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kanaat Önderliği, Youtube, Sosyal Medya, İçerik Üretimi

FRANZ KAFKA’NIN “ DÖNÜŞÜM”ÜNDE SOSYAL DIŞLANMIŞLIK OLGUSU

Mehmet Emin SATIR¹, Enes BAL²

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, Konya / Türkiye

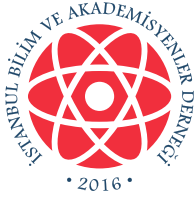
mehmeteminsatir@gmail.com

ID: 285 K: 226

Öz: **Giriş:** Sanat eserleri ve toplumsal yaşam arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Her şeyden önce bir yaratım süreci olan sanat, içerisinde filizlendiği toplumsal yaşamdan bağımsız değildir. Sanat eserleri, ortaya çıktığı toplumun izlerini taşır ve bir noktada o toplumun bir değeridir. Romanlar, öyküler, şiirler vs. yazılı sanat eserleri de bu bağlamda toplumların anlam haritalarını çıkartabilmek adına önemli yerlere sahiptirler. Şüphesiz ki sanat, toplumsal yönü güçlü bir alandır bu nedenledir ki sanat eserleri sosyal bilimcilere güçlü göstergeler sunarlar. Toplumsal yaşayışı, iktisadi yapılanmayı, kent yaşamı ve gündelik yaşamın sunumunun edebiyat eserleri üzerinden incelenmesi sosyal bilimler alanında olağan bir durum haline gelmiştir. Bunun en önemli nedenlerinden bir tanesi ise sanatın, toplumsal yaşayıştan beslenmesidir ayrıca sanat eserleri, içerisinden çıktığı dönemin ruhunu da üzerlerinde taşırlar. Doştoyevski’nin *Ecinniler* romanındaki nihilist hava dönemin Çarlık Rusya’sındaki havadan esintiler taşımaktadır. Aynı şekilde İvan Turgenyev’in *Babalar ve Oğullar* romanındaki materyalizm kaynaklı kuşak çatışması yine o dönemlerde Rusya’da görülen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal yaşamın içerisinden çıkan bir ürün olarak romanlar, toplumsal yaşam ve o dönemki mevcut paradigmayla ilişkilendirilerek ele alındığında sosyal disiplinler adına nitelikli sonuçlar verebilmektedir. Bu noktada sanat, birey ve toplum arasındaki ilişkiler/çelişkilerden beslenmektedir. Toplumsal yaşam, birbiri içerisine geçmiş ilişki ağlarından meydana gelmektedir. Toplumsal yaşamın süreğenliğini sağlayan en önemli şey toplum-birey arasındaki bu ilişkilerdir. Dolayısıyla birey ve toplum arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bireyler, bir araya gelerek toplumu oluştururlar ve yaşamlarını oluşturmuş oldukları bu toplumsal yapı içerisinde sürdürürler. Bu bağlamda birey ve toplum arasında ilişkiler ve çelişkiler meydana gelmektedir. Sosyal dışlanma da birey ve toplum arasındaki çelişkilerden meydana gelen bir olgu olarak nitelendirilmektedir. Sosyal dışlanma, 1970’li yıllardan sonra bilinirlik kazanan bir kavram olup bireyin çeşitli nedenlerden ötürü toplumla bütünleşememesi, toplumsal yaşamın dışında kalması durumu olarak tanımlanmaktadır. Temelde ekonomik sorunlardan kaynaklanan sosyal dışlanma, salt ekonomik sorunlara indirgenemeyecek bir yapıya da sahiptir. Şöyle ki, toplumsal düzene uyumun sağlanamaması, coğrafi ya da kültürel uzaklık gibi durumlar da sosyal dışlanmaya yol açabilmektedirler. Toplumsal düzlemde anormal bir durum olarak kabul edilen sosyal dışlanma olgusu sanat eserlerinde kendisine yer bulmaktadır. Bu noktadan hareketle edebiyat eserlerinin, birey ve toplum arasındaki ilişkileri ve çelişkileri ayrıntılı bir şekilde sunulabilmesi edebiyat ile sosyal bilimler arasında bir işbirliği yapılmasını olanaklı kılmaktadır. **Amaç:** Yapılmış olan bu çalışma Franz Kafka’nın *Dönüşüm* (1915) adlı romanını sosyal dışlanma kavramı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır **Kapsam:**

Yapılmış olan bu çalışma Franz Kafka'nın *Dönüşüm* eseri özelinde gerçekleştirilmiştir. Önceki çalışmalarda *Dönüşüm* romanı genellikle yabancılaşma ekseninde incelenmiş olup roman, tek bir boyuta indirgenerek ele alınmıştır ancak bu çalışmada *Dönüşüm* romanının diğer bir katmanı olan ailenin sosyal olarak dışlanma korkusu ve ana karakter Gregor'un başkalaşarak ailesi üzerinde yaratmış olduğu etki sosyal dışlanma çerçevesinde analiz edilmiştir. **Sınırlılıklar:** Bu çalışmada yapılmış olan söylem analizi Gregor Samsa ve ailesinin söylemleri ile sınırlandırılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada roman kahramanlarının ifadeleri söylem analizi yöntemiyle irdelenmiş olup sosyal dışlanma olgusu kahramanların söylemleri üzerinden ortaya koyulmuştur. Roman kahramanlarının, başta Gregor'un kız kardeşi Grete'nin söylemleri analiz edildiğinde sosyal dışlanmanın aile üzerinde yaratmış olduğu korku açıkça görülmektedir. **Bulgular:** Romanın kahramanı Gregor Samsa'nın öyküsü bir sosyal dışlanmışlığın öyküsü olup bu çalışmada Gregor Samsa, sosyal dışlanmış bir birey, ailesi de mikro ölçekli bir toplum olarak imlenmiştir. Sosyal dışlanma durumu ve endişesi ise roman kahramanlarının söylemleri üzerinden belirtilmiştir. **Sonuç:** Yapılmış olan bu çalışma, *Dönüşüm* (1915) romanına önceki çalışmalardan farklı bir bakış açısı sunmuş olup romanın farklı bağlamlarda da ele alınabileceğini göstermiştir. Ayrıca çalışmada sosyal dışlanma olgusunun romanda baskın bir tema olduğu da saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Franz Kafka, Dönüşüm, Sosyal dışlanma, Söylem, Edebiyat

KOCAELİ MÜZİK KÜLTÜRÜNDE TÜRKÜLERİN YERİ

Gülşen ERDAL

Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli / Türkiye

glsnerdal@gmail.com

ID: 281 K: 188

Öz: Giriş: Kocaeli ili coğrafi yapısı, sanayi şehri oluşu, kalkınmışlık düzeyi ve yaşam koşulları ile göç alan bir kenttir. Kocaeli ilinin kültürel kimliği söz konusu olduğunda yörede yerli halk olarak anılan manavlarla beraber, göçle gelen diğer toplulukların da oldukça etkin bir varlık gösterdiği söylenebilir. Kültürel kimliği temsil etmede önemli bir sosyolojik yapı olan müzik, halk kültüründe ifade şekli olarak türkülerde gözlemlenebilmektedir. Kocaeli ili müziklerinin Kocaeli müzikal kültürel kimliğinin, yerli halkının yoğun olduğu Kandıra ve Akmeşe ilçelerinden derlenmesiyle yerleşik Kocaeli halkının kültürünün müzikal olarak ifadelendirilmesini sağladığı söylenebilir. Kocaeli ili coğrafi yapısı itibariyle gerek sanayi şehri oluşu, gerekse ekonomik açıdan kalkınmışlık düzeyi ve yaşam koşulları açısından oldukça fazla göç alan bir kenttir. Bir kentin kimliği denildiğinde ilk yapıtaşlarından olan kültür ise, kentin “kültürel kimliği” ile bir varlık göstermesinde etkindir. Kocaeli ilinin kültürel kimliği söz konusu olduğunda yörede yerli halk olarak anılan manavlarla beraber, göçle gelen diğer topluluklarında oldukça etkin bir varlık gösterdiğini söylemek gerekir. Kültür etkileşimin, göç yoluyla iletişime geçen halkların etkileşimiyle ortaya çıktığı ve böylece halkların birbirini karşılıklı olarak etkileyerek yeni kültürel yapılanmalar oluşturduğu bilinmektedir (Sağlambilen, 2015: 228). Kocaeli ili bu anlamda almış ve almakta olduğu göç yoğunluğu nedeniyle etki altında kalan bir bölgedir. Yerel kültürel kimliğin önemli bir ögesi olan müzik ise, sosyolojik bir varlık olarak kimliğin toplumsal bağlamda ortaya konabilen göstergelerindedir (Vural, 2015: 100). Kocaeli yerli halkı olan manavlar kentin kimliğini temsil eden topluluklardır. Kocaeli’nin TRT reperuvarında kayıtlı olan türkülerinin beşi Manavların yaşadığı Kandıra ilçesi’ne aittir. Anadolu’nun çeşitli yerlerinde Türkmen, Yörük terimlerinin her ikisi de Göçer sözcüğünün karşılığı olarak “manav” ve “köylü” sözcükleri kullanılmaktadır (Aktaş, 2016: 63). Dolayısıyla manavlar yöre köylüleri olarak tanımlanabilir. Kocaeli ili sosyokültürel açıdan ele alındığında kentte göç olgusunun Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde arttığı ve bölgede gelen göçmenler için yeni yerleşim yerleri oluşturulduğu görülmektedir. Mübadele ile gelen göçmenlerin yoğun olduğu Akmeşe bu yerleşim yerlerindedir. “Bizim evin yanına” adlı türkü Akmeşe’ye aittir. Muhacirler, Osmanlı dönemi bir Ermeni kasabası olan Armaş’a (Akmeşe’ye) mübadelelerle yerleştirilmişler, bir anlamda cumhuriyetle beraber o yörenin bir çeşit yerli halkı olarak kabul görmüşlerdir. Diğer türküler “Karadeniz gümbür gümbür”, “ Darbuka çala çala”, “Evlerinin önüde aralık”, “Kura kağıtları allı yeşilli”, “Üç güzel oturmuş gergefin işler” ise Kocaeli’nin Kandıra ilçesinden derlenmişlerdir. TRT repertuvarındaki türkülerin bu durumun örnekleme olması açısından manidar olduğu düşünülmektedir. Yine derlenen türkü adedinin az sayıda olması ilde farklı etnik kimliklerin kendi yöresel kültürlerini yaşatması ve yaşaması nedeniyle olduğu düşünülmektedir. Örneğin Gölcük ilçesinin Nüzhetiye köyü bir Gürcü yerleşimi

olup, düğünlerinde “Cilveloy Nanayda” türküsü yer almakta, yöre düğünlerinin müzikal kimliğinin belirteci sayılmaktadır. Yine Karamürsel ilçesindeki Boşnak köylerinin “Damat Halayı” tüm Kocaeli düğünlerinin başta gelen halaylarından. Bu örnekler Kocaeli’de göçle gelen halkın kendi müzikal kültürlerini yaşatıp, yaşayabildiklerini göstermektedir. Bu nedenle TRT reperuvarındaki 6 türkü derlendiği ilçeler itibariyle de Kocaeli ili yeli halkının kültürel kimliğini gerek kullanılan çalgı topluluğu olan “ince saz” heyeti, gerekse yörenin coğrafi koşullarını ve türkü sözleriyle yerli halkının naifliğini simgelemesi açısından temsil etmesi açısından anlam kazanmaktadır. **Metodoloji:** Çalışmada durum tespitine yönelik, bir durumun geçmişteki durum tespitinin günümüze yansıması şeklinde hem betimsel yöntem kullanılacak(araştırılmak istenen konunun mevcut durumunu ortaya konulacak), aynı zamanda tarihsel yöntemden de yararlanılacaktır. **Sonuç:** Kocaeli ili kültürel kimlik açısından müzikal yönden TRT repertuarındaki türkülerıyla temsil edilmektedir. Bu türküler Kocaeli bölgesinin Kandıra ve Akmeşe yörelerinden derlenmiştir. Türkülerde kullanılan çalgı toplulukları, türkü sözleri ve ezgisel yapı Kocaeli ilini kültürel kimlik bağlamında temsil etme yetisine sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel Kimlik, Müzik Kültürü, Kocaeli Türküleri, Etnomüzikoloji

GÜNCEL BİR ROL ÇALIŞMA YÖNTEMİ: MEISNER TEKNİĞİ

Yiğit KOCABIYIK¹, Sibel ERDENK²

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, İzmir / Türkiye

kocabiyikyigit@gmail.com

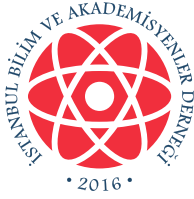
ID: 275 K: 264

Öz: Giriş: Oyunculuk üzerine çalışmalar günümüz tiyatrosunda gerek uygulama, gerekse akademik alanda önemli bir yer kaplar. Oyuncunun oyun metni çözümlemesinden başlayarak ses, mimik, hareket, dans ve bunların hepsinin bulunduğu rol çalışmalarına kadar uzanır. Bu süreçte oyuncu sanatını etkili bir şekilde icra etmek için genellikle bu çalışmalardan faydalanır. Ancak oyuncu için sahne üzerinde gündelik hayatta olduğu gibi doğal ama kurgusal alanın farkındalığında kendini özgür hissederek anlaşılır olmak bir hayli zordur. Bunun verdiği tatminsizliği yoğun şekilde yaşayan oyuncuların kendilerinden önceki çalışmalara karşı gelerek yeni arayışlara yönelme isteği duydukları gözlenir. Oyuncunun gerek kendi bireysel çalışması, gerekse sahnede ortak bir dil ve estetik çerçevenin inşa edilebilmesi için oyunculuga ilişkin öğeleri anlamlı bir ilişki içinde buluşturacak bir şemsiyeye ihtiyaç vardır. ‘Yöntem’ adı altında toplanan çeşitli arayışlar sözü edilen bu ihtiyacı karşılamaya çalışmıştır. Oyuncunun çalışması üzerinde en önemli ve gerçek anlamda sistemli ilk çalışma Konstantin Stanislavski’ye aittir. Kendisinden sonraki oyunculuk çalışmalarını etkilemesi açısından Stanislavski Yöntemi son derece önemlidir. Bu yöntemden hareket eden Michael Chekhov, Lee Strasberg, Stella Adler, Eric Morris gibi isimlerin kendi özgün yaklaşımları ile inşa edilmiş başka rol çalışma yöntemleri de vardır ve bunlardan birisi de Sanford Meisner’in kendi adını alan Meisner Tekniği’dir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Meisner Tekniği’ni ana hatlarıyla açıklamak, örneklerle tartışmaya açmak, bu bağlamda güncel akademik oyunculuk çalışmalarına ve eğitimine katkı sunmaktır. **Kapsam:** Çalışma, Sanford Meisner’in yaşamöyküsünden hareketle The Neighbourhood Playhouse’da araştırılan yeni oyunculuk anlayışı, Meisner Tekniği’nin ilkeleri ve temel egzersizleri (dört seviyeden oluşan), Meisner Tekniği’nin metin ve sahne çalışmasına ilişkin örneklerini kapsamaktadır. **Sınırlıklar:** Araştırma Stanislavski Yöntemi’nde temellenen Meisner Tekniği ve bu anlayışa ilişkin bilgi ve örneklerle sınırlıdır. **Yöntem:** Bu çalışma literatür araştırması, Sanford Meisner ve geliştirdiği yöntemle ilişkin az sayıdaki kaynak ve belgenin derinlemesine incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Sanford Meisner’in atölye çalışmalarının ve röportaj kayıtlarının incelenmesi, yaşamöyküsü anlatısının irdelenmesi ve çalışmalarının öğrencileri tarafından tutulan not ve kayıtlarının araştırılması bu çalışmanın temel bilgi kaynağını oluşturmuştur. **Bulgular:** Meisner’in biyografisi yaşamındaki özel nedenlerle sanata yöneldiğini gösterir. Meisner 1930’lu yıllarda New York’daki Grup Tiyatrosu’nda çalışmaya başlamış, bu tiyatrodan ayrıldıktan sonra oyunlar sırasında edindiği deneyimler ışığında tekniğini oluşturmuştur. Amerikan oyunculuk sanatı üzerinde büyük etkisi olan Grup Tiyatrosu aynı zamanda Meisner Tekniği’nin ilk filizlendiği yerdir. Oyuncu ve oyuncu eğitmeni olarak çalışmalarını önce Grup Tiyatrosu’nda daha sonra da The Neighbourhood Playhouse’da sürdürmüştür. Bugün Meisner Tekniği olarak bilinen rol çalışma yöntemi 1936-1989 yılları arasında The Ne-

ighbourhood Playhouse’da geliştirilmiştir. Meisner Tekniği, İlke ve Egzersizler ile *Metin ve Sahne Çalışması* olmak üzere iki başlıkta tanımlanabilir. Oyuncunun odak noktası ve partnerle ilişkinin sağlanmasını amaçlayan egzersizler ile bu egzersizlerin metne yaklaşımda nasıl kullanılması gerektiğini çerçeveleyen metin ve sahne çalışması Meisner tekniğini bugün için de anlamlı ve önemli kılan yönlerdir. **Sonuç:** Meisner Tekniği yalnızca oyuncuların doğaçlama yeteneğini artırma açısından değil, aynı zamanda oyuncunun sahnede algısının sürekli açık olmasını da destekleyen bir yöntemdir. Ayrıca oyuncuya uygulaması basit egzersizleri sunması ve oyuncunun içgüdüleri ile gerçekçi bir şekilde davranmasını hedeflemesi açısından farkındalık yaratıcı bir yöntem olduğu açıkça gözlenir. Prova veya temsil sırasında oyuncu bu yöntemle kendini özgür ve daha fazla güvenli hissedebilir. Oyuncunun bu konforu, tepkilerinin daha samimi ve gerçekçi olmasını da beraberinde getirir. Günümüz tiyatrosunda mekan ve metin arayışları doğallık ve gerçeğe yakınlığın sınırlarını da zorlamaktadır. Meisner Tekniği bu bağlamda yeniden hatırlanması, keşfedilmesi gereken çağdaş bir rol çalışma yöntemi olarak sunulabilir.

Anahtar Kelimeler : Meisner Tekniği, Sanford Meisner, Rol, The Neighbourhood Playhouse, Grup Tiyatrosu

Yazar Notu: Bu çalışma Yrd. Doç. Dr. Sibel ERDENK tarafından danışmanlığı yapılan Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sahne Sanatları Anasanat Dalı’nda yapılmış Yiğit KOCABIYIK’ın “Bir Rol Çalışma Yöntemi Olarak Meisner Tekniği” başlıklı, Yüksek Lisans çalışmasından türetilmiştir.

YENİ POLİTİK SANAT VE SAHNEDE ÇAĞDAŞ DİL ARAYIŞLARI*

Yunus Emre GÜMÜŞ¹, Semih ÇELENK²

Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sahne Sanatları Anasanat Dalı, İzmir / Türkiye

yegumus@gmail.com

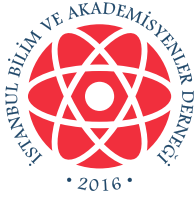
ID: 274 K: 261

Öz: Giriş: Son yüzyılda dünya çapında neo-liberalizme karşı yükselen küresel protestoların Türkiye'deki yansıması 31 Mayıs 2013'te İstanbul Gezi Parkı'nda başlayan protestolar olmuştur. Eylemlerin devam ettiği her geçen gün yeni dinamiklerle beslenerek bir fenomene dönüşen Gezi'nin, siyasetten, günlük yaşama, ekonomiden sanata kadar pek çok alanda eşi görülmemiş algı depremleri yarattığı gözlenir. Bunun sonucunda yeni ifade alanları ve tartışma başlıklarının birbiri ardına sıralandığı söylenebilir. Ülkemizde Gezi parkı eylemleriyle birlikte başlayan süreç özelde ekolojistlerin ve kadın hareketinin, genelde toplumsal muhalefetin ezberini bozarak yeni bir dil yaratma zorunluluğunu gözler önüne serdiği gözlenir. Bu bağlamda çağın sanatının da alımlayıcıyla kurduğu ilişkinin yeniden tartışma konusu olduğu ve sanatsal üretimlerde çağın ruhunu yansıtan yeni bir dil arayışının gündeme geldiği söylenebilir. Eylemlerin başından beri bir direniş aracına dönüşen sanatsal üretimler Gezi'ye özgün kimliğini kazandırırken tarihsel birer belge yerine geçerek Gezi'nin geleceğe taşınmasında rol oynadığı gözlenir. Gezi'yle birlikte güncel sanatın temsil meselesi ve kamusal sanat tartışmaları tekrar ve daha güçlü bir şekilde gündeme geldiği söylenebilir. Gezi'nin, Türkiye'de yeteri kadar önemsenmemiş, ihmal edilmiş bu tartışmaların önemini gözler önüne sererek, pratiğin içinde tartışılmasının önünü açtığı söylenebilir. Üstelik tartışmaların sadece bu alanlarla sınırlı kalmadığı tarih algısından, demokrasiye, ifade özgürlüğünden temsiliyete, sanatçı ve sanat kavramlarından kent hakkına kadar bir dizi tartışma başlığı arka arkaya sıralandığı gözlenir. Bu bağlamda Gezi'nin en büyük başarısının siyasetin ciddi ve sorumluluk bilinci taşıyan yönüyle sanatın ironik ve alaycı yönlerini aynı potada eritmeyi başarmasıdır denilebilir. Gezi'yle birlikte daha önce örneği görülmemiş estetik bir direniş ortaya çıkmış olduğu gözlenir. Gezi'nin süreç tamamlanmadan bir zafer olarak değerlendirilmesini de buna borçlu olduğu söylenebilir. Tarihsel bir süreç devam ederken kazanımlarını görmek ender rastlanan bir durumdur. Gezi gibi toplumsal bir kriz anında, tarihyazımı mekanizmasının işlemeye başladığı, bununla beraber oyun yazarlarının da içinden beslendikleri toplumun yaşadıklarını kayda geçirdiği gözlenir. Gezi'yle birlikte oyun yazarları (ideolojik, duygusal ya da popüler nedenlerle) Gezi'de yaşananları, tiyatro anlayışları doğrultusunda, farklı biçim özellikleriyle sahneye taşıdıkları gözlenir. Bu oyunların yaşananları tarihe estetik bir miras olarak kayıt düşmesinin yanı sıra dönemin estetik algısı ve tiyatro yaşantısı hakkında da fikir verdiği söylenebilir. Bunun yanında çağdaş tiyatro anlayışıyla sahneye taşınan bu örnekler aracılığıyla tiyatro sanatı açısından da yenilikçi oyunların üretilmesine, literatüre kazandırılmasına vesile olmuştur denilebilir. **Amaç:** Çalışma; ülkemizdeki «alternatif tiyatro» uygulamalarının tartışılması, yakın dönem oyun yazarlığı eğilimimizin incelenmesi ve söz konusu oyunların literatüre kazandırılmasını amaçlamaktadır. **Sınırlılıklar:** Bu çalışma Gezi Parkı eylemleri sırasında ve eylemler devam

ederken kaleme alınan oyunların analiziyle sınırlıdır. **Yöntem:** Bu çalışmada yöntem olarak söz konusu süreçte yazılan oyun metinlerinin dramaturjik incelenmesi kullanılacaktır. Oyunlardaki kişileştirme, dil, söylem ve karakter özellikleri sosyolojik zemin ve yeni politik estetik gözönünde bulundurulacak tartışmaya açılacaktır. **Analiz:** Gezi Parkı eylemlerinin yaşandığı süreçte yazılan ve sahnelenen oyunlar tiyatro literatürüne olduğu kadar toplumsal belleğe de katkıda bulunduğu ve Güncel Tarihsel Oyunlar adı verilen yeni bir alt başlık oluşturduğu söylenebilir. Yeni toplumsal muhalefetin bir aracı olarak Gezi oyunları bu bağlamda incelenmeye değerdir. Yine bu bağlamda söz konusu oyunlar Türkiye tiyatrosunda sahnedeki yeni arayışlarının somutlaştığı örnek metinlerdir denilebilir. **Bulgular ve Sonuç:** **Söz konusu oyunlarda çağının tanığı olan yazarların, yaşananları sanatın süzgecinden geçirerek çağdaş bir dil ve yeni bir estetik algıyla geleceğe taşıma çabası gözlenir.** Gezi oyunlarını ortaya çıkaran karşıtlıkların Gezi’yi meydana getiren çelişki ve karşıtlıklardan temellendiğini söylemek gerekir. Bu bağlamda oyunlardaki karakterlerin de Gezi katılımcılarının profilleriyle örtüştüğü söylenebilir. Bu karakterlerin kullandıkları dil ve ortaya çıkan söylem Gezi’nin esprili, metinlerarası, ironik ve hatta sarkastik özellikler gösteren estetik söylemiyle büyük oranda benzeştiği gözlenir. Bunun yanında geleceğe kalacak tarihsel hammedeyi de yine bu oyunlar/anlatılar/öyküler oluşturmaktadır denilebilir. Gezi’de politika ve sanat ilişkisi farklı uygulamalarla görünür olmuş, birçok farklı başlık altında tartışmaya açıldığı gözlenir. Kendilerini Gezi’nin bir parçası olarak tanımlayan sanatçıların direnişin içinde üretici kimlikleriyle değil direnişin bütünselliğinde bir öge olarak var oldukları söylenebilir. Burada temsili bir durum yerine, onun içinde üreten ve onunla birlikte dönüşen eylemlerin söz konusu olduğu gözlenir. Geleneksel politik mücadeleden, dar kalıpcı sanat anlayışına kadar birçok zeminde tanınmayan bir figürün Gezi’yle birlikte sahneye çıktığı görülür. Bu yeni aktörün sadece oyunun kurallarının değil oyunun kendisinin değiştiğini müjdelediği söylenebilir. Bu, artık hiç kimse için hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı bir zamanın başladığının işaretidir denilebilir. Bu üretimlerin var oldukları anda üstlendiklerinden daha ciddi bir işlevi tarihsel olarak üstlendiği söylenebilir. Çünkü Gezi için yapılan her bir beşenin, illüstrasyonun, resmin, heykelin, çekilen her fotoğrafın, yazılan her şiirin, kayda geçirilen her performansın, yazılan her oyunun sanat literatürüne katkı sunduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu literatürün bir tarihi belge olarak erişime/dolaşıma açılarak toplumsal belleğin bir parçasını oluşturduğu savunulabilir. Hasan Dağı’nda meydana gelen volkanik patlamayı 8600 yıl önce Çatal Höyük’te bir duvara resmeden ilkel insan neyi anlatmaya çalıştıysa Gezi olayları sırasında üretime yönelen sanatçılar da aynı şeyi amaçladığı söylenebilir: “Burada anlatılmaya değer bir şeyler yaşandı.”

Anahtar Kelimeler: Gezi Parkı, Çağdaş Tiyatro, Performans, Toplumsal Sanat, Çağdaş Sanat

Yazar Notu: *Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sahne Sanatları Anasanat Dalı’nda Prof. Dr. Semih CELENK’in danışmanlığıyla Yunus Emre Gümüş tarafından hazırlanan “Güncel Tarihsel Oyunlar Bağlamında Gezi Oyunları” başlıklı yüksek lisans çalışmasından türetilmiştir.*

YEREL YAZILI BASININ DİJİTAL ORTAMDA KONUMLANDIRILMASI: ERZURUM YEREL BASINI ÖRNEĞİNDEN DİJİTAL ORTAMIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Aslı KÖSEOĞLU

Atatürk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Araştırma Görevlisi, Erzurum / Türkiye

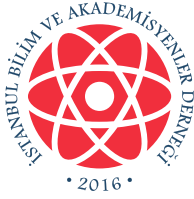
aslikoseoglu@atauni.edu.tr

ID: 270 K: 260

Öz: Giriş: Yerel basın bağlı bulunduğu bölgenin sorunlarını, ihtiyaçlarını, eksikliklerini yöneticilere ileten, yöneticilerin yaptığı hizmet ve faaliyetleri de halka duyuran demokrasinin oluşmasını ve sürdürülmesini sağlayan önemli bir platformdur. Yerel gazeteler halka ulaştırdığı haberlerle okuyucularının ufkunu açmakta, mevcut konulara ilişkin sağlıklı eleştirilerin gerçekleşmesine ortam hazırlayarak bölgeye ilişkin bilgilerin yayılmasına aracılık etmektedirler. Ayrıca okur ve yöneticiler arasında köprü kurulmasını sağlayan yerel gazeteler, buldukları bölgenin sesi olduklarından, halkın sorunlarını en iyi şekilde bilen ve bunları kelimelere dökerek yetkililere ulaştırabilen mecralardır. Üzerlerine aldıkları bu görevleri icra ederken sınırlı bütçelerle ayakta kalmaya çalışan yerel gazeteler, yeni iletişim teknolojilerinin kendilerine sundukları imkanlardan yararlanarak dijital ortamda faaliyet göstermeye başlamış ve neredeyse ücretsiz olan bu ortamda daha fazla okuyucuya ulaşır hale gelmişlerdir. İnternet teknolojisi ile ortadan kalkan coğrafi sınırlılıklar dijital gazeteler için avantaj olurken; hızlı haber yazma adına meydana gelen teyit, kaynağın güvensizliği gibi sorunlar gazetelerin saygınlığını azaltmaktadır. Yerel gazetelere ilişkin yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak ekonomik sorunları ele alırken; bu çalışma, yerel gazetelerin dijital ortamda yayın sürecini inceleyerek, dijital ortamın kendilerine sundukları avantaj ve dezavantajları belirlemeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Bahsedilen tüm bu noktalardan hareketle dijital ortamın yerel basın için faydalarından ve zararlarından bahsetmek, bu doğrultuda gerçekleştirilmesi planlanan akademik çalışmalara ışık tutabilmesi bakımından önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmada yeni iletişim teknolojilerinin yerel habercilikte; yerel sınırları aşma, okuyucu kitlesini artırma, teyit sorunu gibi konularda meydana getirdiği avantaj ve dezavantajların irdelenmesi amaçlanmıştır. **Kapsam:** Yapılan bu araştırmanın evrenini Erzurum'da günlük olarak yayınlanan *Pusula*, *Yenigün*, *Milletin Sesi*, *Güne Bakış* gazetelerinin dijital sayfaları oluşturmaktadır. Çalışma basılı gazetelerdeki yerel habercilikten ziyade dijital ortamda yerel gazeteciliğin temsiline yönelik olduğundan sadece dijital gazeteler ele alınarak tespitler yapılmıştır. **Sınırlıklar:** 1 Ağustos 2017- 11 Ağustos 2017 tarihleri arasında yukarıda isimleri yazılı 4 basılı gazetenin dijital sayfalarına içerik analizi uygulanmış, çalışma kapsamına haftalık gazeteler, internet gazeteleri, internette yayınlanan televizyon kanalları dahil edilmemiştir. Çalışmada gazetelerin yöneticileri ile dijital gazeteciliğin avantaj ve dezavantajlarına ilişkin olarak önceden hazırlanan sorular ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Araştırmada içerik analizi ve yüz yüze derinlemesine mülakat teknikleri kullanılmıştır. Gazete yöneticileri ile önceden hazırlanan sorular üzerinden görüşmeler yapılmış, sorular açık uçlu olarak tasarlanmıştır. Zaman za-

man görüşmeler esnasında belirlenen soruların dışına da çıkılarak konuya ilişkin veriler elde edilmiştir. Dijital gazeteler yukarıda belirtilen tarihler arasında incelenerek yerelliğin dijital ortamda okuyucuya ulaştırılması merkeze alınarak içeriklere ilişkin çeşitli kategoriler oluşturulmuştur. **Sonuç:** Çalışma sonunda, gazetelerin dijital ortamın kendileri için hızlı haber iletme ortamı sunduğu, haberi yazmada kolaylık sağladığı, elde edilen verilerin saklanması ve arşivlenmesinin daha rahat hale geldiği bilgisine ulaşılmıştır. Bu ortamın neredeyse ücretsiz olması gazetelere avantaj sağlamak ve dijital gazeteler yerel sınırları aşarak dünyanın farklı yerlerindeki okurlara ulaşabilir hale gelmektedir. Ekonomik nedenlerden ziyade daha fazla okur tarafından takip edilmek amacıyla bu ortamı kullandıkları tespit edilen gazetelerin, yerel haberciliği dijital ortamda daha saygın bir konuma getirmek için çabaladığı görülmüştür. Erzurum’da yayınlanan basılı gazetelerin içerikleri birbirine benzer iken, dijital gazetelerde bu içerik daha çeşitlidir. Dijital gazetelerin neredeyse ücretsiz olması Erzurum’da basılı gazetelerin tirajının düşmesine neden olmuştur. Gazeteye verilen reklamlarının bir kısmının dijital ortama kayması basılı gazeteleri olumsuz etkilemiş; yerel gazeteler dijital gazete yayınlama zorunluluğu hissetmişlerdir. Dijital ortamın haber, içerik, telif hakları ve reklam yayınlama konularında tam anlamıyla hukuki düzenlemelere a tabi olmaması görüşmeler neticesinde en büyük dezavantaj olarak ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Habercilik, Haberde Yerellik, Dijital Gazetecilik, İnternet, Dijital Teknoloji, Erzurum Yerel Basını

**BAKIR NEFESLİ ENSTRUMANLARLA ODA MÜZİĞİ KONSERİ
ALMANIN ZORLUKLARI**

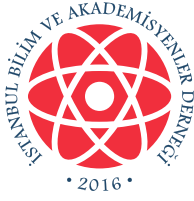
Şirin Begüm GÖKMEN

*Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Korno Sanat Dalı,
İstanbul / Türkiye*

begumgokmen@hotmail.com

ID: 264 K: 249

Öz: Giriş: Oda müziği, kilise ve tiyatro müziğine karşı olan soyluların, saraylarının odalarında çalınmak üzere sipariş vererek yazdırıldığı, en az iki en fazla on kişi tarafından orkestra şefi olmaksızın icra edilen bir müzik türüdür. Bu tür için yazılmış örnekler incelendiğinde; en çok yaylı sazlar, piyanolu (üçlü, dördü, beşli) gruplar, Tahta nefesli beşliler ve vokal müziğinin ön planda olduğu görülür. Söz konusu bakır nefesli sazlardan oluşan gruplar olduğunda, dev bir orkestra gücünü kendilerinde toplamışlar gibi, üç-beş kişilik çalgı topluluğunun kıyameti koparması beklenir. Bu güçlü imaj bile konser tekliflerinde göz önüne alınan kriterlerden biri olmaktadır. Ülkemizde oda müziği, son yıllarda orkestra kadrolarının azalması ve küçük gruplara konser salonu aranmaksızın yer verilmesi ve bütçelerinin düşük olması nedeniyle daha popüler olmaya başlamıştır. Ancak bakır nefesli sazlara programlarda yer verilmesi hala diğer oda müziği gruplarına göre daha az görülmektedir. Bunun nedenleri öncelikle bakır nefesli sazlardaki öğrenci sayısının azlığı, oda müziği derslerinin öneminin yeterince anlatılmayışı, örnek olabilecek grup sayısının azlığı vs. gibi nedenlerdir. Oysa oda müziği, orkestra elemanı olmak isteyen her bireyin özellikle üstünde durması gereken bir alandır. Duyma, eşlik, takip etme gibi birlikte çalarken edinilmesi gereken deneyimler açısından oda müziği, müzisyenlere birçok bilgiyi ve tecrübeyi vermektedir. Konser programlarına bakıldığında, sadece oda müziği alanında değil, bakır nefesli sazlara verilen solist sanatçı sayısının azlığı da göze çarpmaktadır. **Amaç:** Ülkemizde ilk ve en uzun soluklu bakır nefesli grubu olan, konserlerini halen devam ettiren (yılda ortalama 20 konser) GOLDEN HORN BRASS grubunun kurucu ve üyesi olarak son on üç senede karşılaşılan konser alma zorluklarının neler olduğunu belirtmek amacıyla bu çalışma hazırlanmıştır. **Kapsam:** Yapılan bu çalışmanın kapsamı Türkiye'deki konser salonlarının müdürleri, program koordinatörleri, Belediyelerin Kültür müdürlükleri, Müdürlüklere bağlı çalışan organizasyon firmaları, Organizatörler, Kongre ve sempozyumlar ile ilgili çalışan birimler, hakla ilişkiler uzmanlarını ve bakır nefesli sazlar çalan icracıların yaşadığı sorunları ve önerileri kapsamaktadır. Aynı zamanda, örnek alınan grubun karşılaştığı olayları da kapsamaktadır. **Sınırlıklar:** Türkiye'de daha önce kurulma aşamasında iken dağılan gruplar, konser alma açısından faaliyet gösteremediğinden ve örnek teşkil edemediklerinden, yapılan çalışma, grubun iletişime geçtiği birimler ile sınırlı kalmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada konser alabilmek için görüşmelerde birçok yöntem denenmiştir. Günümüz teknolojisi sayesinde insanlara tek tuş ile ulaşabilmek kolaylaşmıştır. İnternet ve telefon aracılığı ile ulaşılması ve randevu alınması zor kişilere ulaşılabilmiştir. Koordinatörler ve yöneticilere eski önyargılarını kırmaları için farklı seçenekler ve görseller

SÖZEL BİLDİRİLER

sunulmuştur. Video ve cd ile tanıtımlar yapılmıştır. Web sayfası, logo çalışması, klip çalışmaları ile sunumlar desteklenmiştir. Sadece klasik müzik ile değil, halk müziği örnekleri ile de (özellikle belediyelere) çok sesli müzik örnekleri sunularak beğeni kazanılmıştır. Yapılan bu tür çalışmalar ileride referans olarak başka kurumlara da örnek teşkil etmesi amacıyla gönderilmiştir. Konserler yurt içi ile sınırlandırılmamış, Yurt dışına da önemli festivallere ulaşılmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** On üç senelik konser sürecinin sonunda; yaklaşık 5000 kişiye e- posta ile ulaşılmıştır. Bunların da yaklaşık yüzde yirmisi geri dönüş sağlamıştır. Türkiye'deki konserler için, yurt dışındaki organizatörler gibi sanatçının ve grubun her şeyiyle ilgilenen ve destek veren bir kurum ve kişi bulunamamıştır. Sanatçı, tüm bu kurum ve şahıslarla birebir görüşmek zorunda kalmıştır. Dolayısı ile sanatçı kişiliğine bir yönden zarar vermiştir. Gereksiz görüşmelere ve şahısların kapris ve egolarına maruz kalmıştır. Zaten zor tanınan ve bilinmeyen enstrümanları tanıtmaya uğraşırken, bir de bu zorluklarla uğraşmak zorunda kalmıştır. Tüm bu olumsuzluklara rağmen grup, azim ve kararlılıkla çalışarak, kimsenin gitmediği ve cesaret edemediği birçok şehre, kasabaya gitmiş, yurt dışında önemli brass festivallerinde, ünlü topluluklarının arasında ülkemizi en iyi şekilde temsil etmiştir. Aynı zamanda 2014 yılında Andante dergisi –Donizetti yılın en iyi oda müziği grubu ödülüne layık görülmüştür. Halen konser çalışmalarına devam etmekte ve kendi organizasyonlarını kendileri yapmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Oda Müziği, Konser, Program, Brass, Bakır Nefesli, Türkiye, Zorluklar

DİL, TOPLUM VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ: DİL YAPISI VE TOPLUM ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

Pembe COSKUNER¹, Korkut Uluç İŞİSAG²

*Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviri ve Kültürel Çalışmalar Bölümü,
Ankara / Türkiye*

pembecoskuner1992@gmail.com

ID: 263 K: 221

Öz: Giriş: Dil kendi içerisinde karmaşık bir olgu olduğundan dilin dolaylı keskin bir tanımını yapmak zordur. Topumdilbilim açısından ele alındığında dil bir toplumsal davranış biçimidir. Dilden bahsedilen durumlarda, dili kullananlardan yani bireylerden bahsetmek mümkündür. Bireylerin tüm davranışları ve ihtiyaçları diğer bireylerle, başka bir deyişle toplumun kendisi ile etkileşim içerisinde. Dil, konuşulduğu toplumun kültürünü yansıtan bir ayna ve söz konusu kültürün düşünüş biçimini ve dünya görüşünü etkileyen bir olgudur. Toplum içerisinde kültürün var olması ve varlığını devam ettirebilmesi için bireylerin birbirleri ile iletişim içerisinde olması gerekmektedir. En eski insan topluluklarına bile bakıldığında bu iletişim “dil” aracılığı ile sağlanmaktaydı. Wilhelm von Humboldt’a (1830) göre¹ dil, toplulukların düşünme şeklini ve dünya görüşlerini etkiler. Humbolt, söz konusu bir dilin, konuşmacılarının iç yaşamını ve bilgisini, yani toplumu yansıttığını ve dillerin birbirlerinden, o dili kullanan kişiler gibi farklı olduğunu savunmaktadır. Dil, toplum içerisinde iletişim kurmamızı sağlarken diğer bir yandan da kullanıldığı toplumlar ile ilgili birçok bilgi vermektedir. **Amaç:** Araştırmamızın amacı, halkların dil yapıları ile toplum ve kültür ilişkisinin analiz edilmesi ve dil yapısının ile toplum arasındaki etkileşimin ortaya konmasıdır. **Kapsam:** Bu çalışma içerisinde elde edilecek olan bulgular Sapir-Whorf hipotezine bağlanarak bu kapsamda yorumlanacaktır. **Sınırlılıklar:** 1960’lı yıllar toplumsal dilbilim açısından bir dönüm noktası olarak ele alınabilir. 1960’lı yıllardan günümüze dek toplumsal dilbilim başlığı altında farklı farklı görüşlere dayanan kuramlara rastlamak mümkündür. Bu çalışma Sapir-Whorf hipotezi ile sınırlı olup elde edilen bulgular bu hipotez ile ilişkilendirilecektir. **Yöntem:** Bu çalışmanın yöntemi alan yazınlarının taranması şeklinde tasarlanmıştır. Çalışma içerisinde konuya yönelik hipotezler ele alınarak dil yapısı ve toplum arasındaki etkileşim incelenecektir. Bu çalışma, kişinin konuştuğu dilin, düşünme ve dünyayı görme biçimini doğrudan etkilediğini savunan Sapir-Whorf hipotezi ile ilişkilendirilecektir. Bu hipoteze göre dil, bir sosyal gruptan diğerine geçerken belirlenebilir bir limit olmadan çeşitlilik gösteren bir insan aktivitesidir. Çalışma içerisinde dünya üzerindeki dillerin kendilerine göre ayrıcalıkları incelenecek ve elde edilen bulgular ışığında dilin, içerisinde barındığı toplumun yaşamla ilgili görüşünü ve kültürünü nasıl yansıttığı ortaya konulacaktır. Son olarak çalışmanın amacı doğrultusunda üretilen varsayımların cevabı verilerek çalışma sonucunda elde edilen fikir ve tespitlerin değerlendirilmesi yapılacaktır. **Bulgular:** Araştırma sonrasında elde edilen bulgular dil ile toplum arasında karşılıklı bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Sapir-Whorf hipotezi ile ilgili yapılan taramalarda dil formunun düşünce süreçlerinin yapısında belirleyici olduğunu, belleğimizi ve dünyayı algılama biçimimizi önemli ölçüde etkilediği bulgulanmıştır. Bir dilin kelime hazinesi, o dilsel toplulu-

ğün inançlarını, değerlerini, yaşayış şekillerini ve ihtiyaçlarını yansıtır. Stanford Üniversitesinde 2008 yılında Lera Boroditsky tarafından yürütülen bir çalışmada² farklı dili konuşan topluluklarda dil kullanımı ile yaşayış şekli arasında güçlü bir etkileşim olduğu bulgulanmıştır. Çalışmada küçük bir Aborjin topluluğu olan Kuuk Thaayorre yerlilerinin günlük konuşmaları içerisine kuzey, güney, doğu, batı gibi yön kavramlarına sıklıkla yer verildiğine rastlanmış ve çalışmada elde edilen bilgilere göre bu kişilerin diğer dilleri kullanan topluluklara kıyasla daha iyi yön hissine sahip oldukları bulgulanmıştır. Bu bulguya göre dilin toplumun yaşayış biçimini yansıttığını ve dil ile toplum arasında bir etkileşim olduğunu söylemek mümkündür. **Sonuç:** Dil toplumsal bir olgu olduğundan dolayı, toplum yapısı, değerleri ve dünya görüşü ile yakından ilişkilidir. Toplumun iletişim olmadan varlığını sürdüremeyeceği gibi dil olgusunun da toplum olmadan varlığını sürdürmesi söz konusu değildir.

Anahtar Kelimeler: Dil, Toplum, Dünya Görüşü, Sapir-Whorf, Wilhelm Von Humboldt

Yazar Notu: Bu çalışma Yrd. Doç. Dr. Korkut ULUÇ İŞİSAG tarafından danışmanlığı yapılan Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviri ve Kültürel Çalışmalar Bölümünde hazırlanan Pembe COŞKUNER'in "Toplumsal Yapının Dil Kullanımı Üzerindeki Etkisi: Anthony Burgess'in A Clockwork Orange İsimli Eseri ve Aziz Üstel'in Otomatik Portakal İsimli Çevirisi Üzerine Betimleyici Çalışma" Konu Başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.

ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNDEN BAZILARININ VE HIZIN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ

Öznur GÖÇMEN¹, Hamit COŞKUN²

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Rize / Türkiye

oznurgocmen@yandex.com

ID: 261 K: 242

Öz: Giriş: Osborn (1957) tarafından geliştirilen beyin fırtınasında yaratıcılığı yani düşünce üretme performansını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Literatürde Edward de Bono (1956) tarafından geliştirilen Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin beyin fırtınasında yaratıcılığa etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Göçmen ve Coşkun (2017)'un Altı Şapkalı Düşünme Tekniğindeki şapkaların beyin fırtınasında yaratıcılığa etkisini inceledikleri çalışmada; sarı şapkanın kırmızı şapkaya göre özgün düşünce üretim performansını anlamlı şekilde arttırdığı ve yeşil şapkanın kırmızı şapkaya göre derin düşünmeyi marjinal olarak arttırdığı bulunmuştur. Söz konusu araştırma desenindeki koşul sayısının fazlalığı sebebiyle ve yeşil şapkanın rolünün aydınlatılması ihtiyacıyla yeni bir çalışmanın faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca literatürde henüz aydınlatılmamış konulardan biri de; hızın düşünce üretim performansını hangi yolla etkileyeceğidir. Literatürde hızın beyin fırtınasında yaratıcılığa etkisini ilk kez inceleyen Coskun ve Gocmen (2015), hızın özgün ve esnek düşünce üretimini arttırdığı bulgusunu elde etmişlerdir. Koçak (2016)'ın çalışmasında ise hızın özgün ve derin düşünmeyi arttırdığı rapor edilmiştir. **Amaç:** Bu çalışma; yeşil şapkanın rolünün aydınlatılması, en düşük yaratıcı performansa neden olan kırmızı şapka ve en yüksek yaratıcı performansa yol açan yeşil şapka ve ayrıca hızın özgün, esnek ve derin düşünce üretimine etkisini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Söz konusu durumlar, bu çalışmada 2 (hız yönergesi: hız, kontrol) X 3 (Şapka türü: sarı, kırmızı, yeşil) deneysel desende incelenmektedir. **Kapsam:** Çalışmaya Abant İzzet Baysal Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan 40'li erkek olmak üzere toplam 56 gönüllü öğrenci katılmıştır ve katılımcıların yaş ortalaması 25.25 (s.s. = 3.83)'tir. **Yöntem:** Tüm katılımcılar araştırma koşullarına seçkisiz olarak atanmışlardır. Bu araştırmanın önemli katkılardan biri, katılımcıların manipülasyon öncesinde duygudurum ve yazım hızı açısından kontrol edilmeleridir. Katılımcılar, beyin fırtınası oturumundan önce kendilerine verilen düşünme şapkası tekniği hakkında bilgi ile kullanım örneklerini okumuşlar ve beş dakika boyunca ilgili şapkanın yönergeleri doğrultusunda alıştırma yapmışlardır. Bu egzersiz, katılımcılara bir tür ısınma (warm-up) olanağı sağlamış ve yaşantı kazandırarak belleklerinde iz bırakacak bir özellik olmuştur. Egzersiz sonrasında ise katılımcılar, kendilerine verilen tekniklerle ilgili algılarını 11'li Likert tipi bir ölçekte değerlendirmişlerdir. Beyin fırtınası oturumundan önce hız koşulundaki katılımcılara, düşünce üretirken ve yazarken hızlı olmalarına yönelik bir yönerge verilmiş; kontrol koşuluna ise yönerge verilmemiştir. Sonrasında, katılımcılar projeksiyon cihazının farklı kullanım alanları konusunda 12 dakika boyunca düşünce üretmişlerdir. Bu araştırma için Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesinden Sayı: 2017/93 Tarih: 29.03.2017 etik kurul izni alınmıştır. **Bulgular:** Elde edilen veri-

lerle yapılan ANOVA analizi sonuçlarına göre; hızın ve altı şapkalı düşünme tekniklerinden bazılarının (sarı, kırmızı ve yeşil şapka) yazım hızı üzerindeki etkileri anlamlı değildir ($F(1,50) = 3.12, p > .05$, $F(2,50) = 1.10, p > .05$). Ayrıca hızın ve altı şapkalı düşünme tekniklerinden bazılarının anlık duygudurum üzerindeki etkileri de anlamlı değildir ($F(1,50) = .001, p > .05$; $F(2,50) = .83, p > .05$). ANOVA analizi ve Tukey testi sonucuna göre, yeşil şapka koşulundaki katılımcılar (4.82), kırmızı şapka koşulundaki katılımcılara (2.93) göre egzersiz sonrasında problemi daha zor algıladıklarını değerlendirmişlerdir, $F(2,53) = 3.37, p < .05$. Yeşil şapka ($M = 13.97$) koşulundaki katılımcılar, sarı şapka ($M = 9.43$) ve kırmızı şapka ($M = 7.76$) koşullarındaki katılımcılara göre daha fazla özgün düşünce üretmişlerdir, $F(2,50) = 7.93, p < .001$. Anlamlı olmamakla birlikte, yeşil şapka koşulundaki ($M = 2.91$) katılımcılar, sarı ($M = 2.60$) ve kırmızı ($M = 2.43$) şapka koşullarındakine göre daha fazla derin düşünce üretme eğilimindedirler. Ayrıca hız koşulundaki ($M = 11.71, 4.54$) katılımcılar, kontrol koşulundakilere ($M = 9.07, 3.63$) göre daha fazla özgün ve esnek düşünce üretmişlerdir ($F(1,50) = 4.37, p < .05$, $F(1,50) = 5.41, p < .05$). Söz konusu analizlerde herhangi bir ortak etki bulgusuna rastlanmamıştır. **Sonuç:** Elde edilen sonuçlar, yaratıcılığı vurgulayan yeşil şapkanın anlamlı şekilde özgün düşünce üretimini ve marjinal olarak derin düşünceyi arttırdığını göstermektedir. Hız ise özgün ve esnek düşünce üretimini anlamlı biçimde arttırmaktadır. Bu sonuçları Bilişsel Uyarılma, Çağrışımsal Bellekte Düşünce Arama ve Çift Yönlü Yaratıcılık modelleri çerçevesinde tartışılmak mümkündür. Ayrıca yeşil şapkanın derin düşünceyi artırma eğiliminde olması Göçmen ve Coşkun (2017)'un çalışma sonucuyla tutarlıdır; ancak sarı şapkanın kırmızı şapkaya göre özgün düşünce üretimini yaklaşık 2.00 birim arttırmasına rağmen sonucun anlamlı olmaması söz konusu çalışma ile tutarlılık göstermemektedir. Bunun nedeni, bu çalışmada katılımcı sayısının diğer çalışmaya göre az olmasından kaynaklanabilir. Ayrıca hızın, özgün ve esnek düşünceyi arttırdığı bulgusu, Coskun ve Gocmen (2015)'in çalışma sonucuyla tutarlıdır. Hız ve yeşil şapkanın, derin düşünme aracılık rolüne rastlanmamasının temelinde beyin fırtınası probleminin motive edici olmayan mekanik bir konu olması yatabilir. Çift Yönlü Yaratıcılık Modeline göre derin düşünce motivasyonla ilişkilendirilmektedir (Nijstad ve Stroebe, 2006; De Dreu, Baas ve Nijstad, 2008). Gelecekte sarı şapkanın rolünün daha iyi aydınlatılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Doğurgular: Elde edilen sonuçlar; iletişim, edebiyat, müzik, sanat, eğitim gibi birçok alanda yeni yaklaşımlar üretme, farklı bakışaçıları oluşturma ve toplumsal gelişim ile günlük yaşam becerilerinde ihtiyaç duyulan yaratıcılığın arttırılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Altı Şapkalı Düşünme Tekniği, Beyin Fırtınası, Hız

Yazar Notu: Bu çalışma Prof. Dr. Hamit COŞKUN tarafından danışmanlığı yapılan Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü "Sosyal Bilimler Enstitüsü"nde yapılmış Öznur GÖÇMEN'in "Altı Şapkalı Düşünme Tekniklerinin ve Hızın Beyin Fırtınasında Yaratıcılığa Etkisi" konu başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.

BİR ANLATI ARAŞTIRMASI: KADIN MEDDAH OLMAK ve MUTLU POLAT

Selin AKIN YARDIMOĞLU¹, Özlem BELKİS²

*Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sahne Sanatları Bölümü Yüksek Lisans Programı,
İzmir / Türkiye*

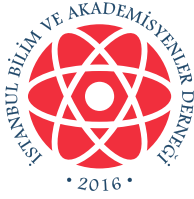
selin-akin@windowslive.com

ID: 257 K: 253

Öz: Giriş: Geleneksel Türk Tiyatrosunun seyirlik türlerinden biri olan meddah, kaynağı çok eskilere dayanan tek kişilik bir hikaye anlatma / anlatı sanatıdır. Meddah sözcüğü Arapça *metheden*, *öven* anlamında kullanılmaktadır ve peygamber ile Müslümanlığı metheden hikayeler anlatan kişi anlamına gelmektedir. Konularını dinden alan hikayecilere *meddah*, konularını evrensel geleneklerden alan hikayecilere ise *kıssahan* denildiği de kaynaklarda vurgulanmaktadır. Meddahlık Osmanlı sosyal yaşamı içinde dikkate değer bir seyirlik gelenektir ve kökleri İslam kültürüne dayandırıldığı gibi şaman geleneğine de dayandırılmaktadır. Meddahlık usta-çırak ilişkisine dayanan bir eğitim ve yetkinleşme ile öğrenilir, özellikle kahvehane gibi sosyal toplanma mekanlarında icra edilir. Meddahların anlatım sırasında çeşitli canlandırma işlevlerinde bir mendilbir de baston kullandıkları bilinmektedir. Meddahlık bir bakıma Osmanlı kültürel yapısının sonucu olarak erkek mesleği olmuş, böyle kabul edilegelmiştir. İsimleri bugüne ulaşmış meddahlar arasında kadın icracılara rastlanmamaktadır. Geleneksel tiyatro çerçevesinde değerlendirilen türlerin dramatik tiyatrosunun kuruluşu ve yaygınlaşmasıyla XIX. yüzyılın ortalarından itibaren yavaş yavaş silindiği söylenebilir. Bu bağlamda meddahlık da temsilcilerini, icracılarını ve seyircilerini zamanla yitiren bir sanat/üretim biçimidir. Bugün çağdaş tiyatro içinde kendisini meddah olarak tanımlayan ve tek kişilik gösteriler sergileyen sanatçılar az da olsa bulunmaktadır. Hatta tek kişilik gösteri ve /veya oyunların bazılarının meddahlık olarak nitelenip nitelenemeyeceği de çeşitli açılardan tartışılmış, dile getirilmiştir. Mutlu Polat bu bağlamda kendisini ‘meddah’ olarak tanımlayan, yaptığı işin / sergilediği gösterinin de ‘meddahlık’ olduğunu ifade eden bir sanatçıdır. Geçmişte cinsiyete özgü meslek olarak değerlendirilebilecek pek çok mesleğin günümüzde hem kadınlar hem de erkekler tarafından icra edildiği görülmektedir. Bu anlamda meddahlığın da bir kadın tarafından icra edilmesi ilginç bir örnek olarak izlenebilir. Burada meddahlığın bugünün sahnesi, oyuncu ve seyirci bağlamında nasıl bir anlam taşıdığı, kadın olarak bu icrayı gerçekleştirirken ne gibi farklılıkların olabileceği, seçilen konular, hikayelerin anlatılma biçimleri ve yaklaşım tarzları ilginç bir düşünme alanı açmaktadır. **Amaç:** Bu araştırma kadın meddah olma deneyimini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kadın meddah olmanın anlatılan hikayelere etkisi ve seyircinin yaklaşımı sanatçının yaşam anlatısı çerçevesinde incelenmiştir. **Kapsam:** Bu araştırma kendisini meddah olarak tanımlayan bir kadın oyuncunun mesleki ve kişisel deneyimleri ile bunların irdelenerek yorumlanmasından oluşmaktadır. **Sınırlıklar:** Araştırma, araştırmaya odak olan örneklem ile sınırlıdır. **Yöntem:** Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile anlatı araştırması deseniyle çalışılmış, yorumlayıcı çatı olarak Feminizm kullanılmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı Fe-

nomenolojik Araştırma, Kuram Oluşturma, Etnografik Araştırma, Anlatı Araştırması, Durum Çalışması gibi pek çok desen çeşidini içeren bir şemsiye kavramdır. Nitel araştırma bir problem veya konunun *keşfedilmesi* gerektiği zaman kullanılır; ayrıca, sosyal bir mesele olarak kabul edilen bir problemde bireyin veya grupların amaçlarını, düşüncelerini keşfetmeye yöneliktir. Anlatı Araştırması ise bir nitel araştırma yöntemi desendir ve yaşam öykülerinin analiz sürecini konu alan bir yöntemdir; biyografik çalışma, otoetnografi, yaşam öyküsü ve sözlü tarih gibi türleri vardır. Yaşam hikayesine ve kişisel deneyime yaslanan anlatı analizi yaşam ve kültürün anlaşılması, farklı deneyimlerin açığa çıkarılıp irdelenmesi için kullanılır. Bu noktada araştırma, Mutlu Polat'ın meddahlığa dayandırdığı kişisel deneyim ve yaşantısı çalışmanın temel eksenini oluşturmaktadır. Araştırmada temel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler betimleyici ve içerik analizi ile incelenmiştir. Katılımcıya çalışma hakkında bilgi verilmiş, verdiği bilgilerin açık isminin de kullanılacağı açıklanmış, izni alınmıştır. **Bulgular:** Mutlu Polat'ın yaşam anlatısı bağlamında sanat yaşamını başlangıç, gelişim ve olgunluk dönemi olmak üzere üç döneme ayırarak incelemek mümkündür. Çocukluğu Türkiye'nin önemli meddahlarından Erol Günaydın'ı izleyerek, usta-çırak ilişkisi ile anlatı sanatını öğrenerek geçmiştir. Sanat kariyerindeki ilk aşama dramatik tiyatro ve oyunculuk eğitimini tamamlamasıyla son bulur. Polat'ın gelişim dönemi olarak nitelenebilecek ikinci dönemi İtalya'da aldığı eğitim ve kendi öz kültürünü farklı bir perspektif ile yeniden keşfetmesiyle sürmüştür. Bu dönem meddah olarak icra ve tek kişilik gösteri bağlamında düşündüğü, ürettiği bir dönemdir. Fakat Türkiye'ye dönüşünden sonra Kül Kızı başlıklı bir gösteri ile meddah olarak sahne almaya karar vermesi, gösteriyi planlaması ve icrası olgunluk döneminde gerçekleşmiştir. Bu anlatıda kadın hikayelerinin, kadın sorunları ve yaşantılarına ilişkin temaların ağırlık kazandığı görülmektedir. Anlatımın da bu paralelde geliştiği belirtilebilir. **Sonuç:** Tarihsel gelişimi içinde erkeklere özgü bir gösteri ve seyirlik sanatı olarak icra edilen meddahlığın, çağdaş Türkiye'de bir kadın oyuncu tarafından icra edilmesi ilginç ve dikkate değer bir deneyimdir. Çağdaş ve modern tiyatro sanatı çerçevesinde çok çeşitli çalışmalar ortaya konmaktadır. Bugün artık neredeyse izlerine rastlanmayan geleneksel gösteriler ve bunlara ilişkin biçimsel, içeriksel yapıların yeniden üretilmesi Türk Tiyatrosu bağlamında yeni açılımların tartışılması faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Mutlu Polat, Kadın Meddah, Kadın Oyuncu, Nitel Araştırma, Anlatı Araştırması

ÜÇ BOYUTLU (3D) DİJİTAL ANİMASYON TEKNOLOJİSİNİN TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA KULLANIMI

Ersin KOZAN

*İstanbul Ayvansaray Üniversitesi, Plato Meslek Yüksekokulu, Görsel, İşitsel Teknikler ve Medya
Yapımcılığı Bölümü, İstanbul / Türkiye*

ersinkozan@hotmail.com

ID: 256 K: 254

Öz: Giriş: Medyanın teknolojik gelişmelerle birlikte büyük ilerlemeler kaydettiği günümüzde görülmektedir. Üç boyutlu (3D) dijital animasyon teknolojisi, medya alanında bu büyük ilerlemenin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Görsel kültürün hızla insan hayatının vazgeçilmez bir parçası olduğu çağımızda sanal ortamda yaratılan imgelerin doğada var olan gerçek kadar önemli yer teşkil ettiği genel bir kabul haline gelmiştir. 3D animasyon filmleri de bu sanal ortamda yaratılan yeni gerçeğin güçlü bir temsilcisi olarak durmaktadır. İnsanoğlunun geçmişten günümüze değin kendi imgeleme sürecinde, görsel algılamayı içeren önemli fizyolojik bileşenlerin aktif olarak rol aldığı gözlemlenmektedir. İnsanın görsel algılamasında gözün anatomik yapısına dair bilimsel kanıtların ortaya konulmasıyla 3D animasyon film tasarımının neden gerçeğe en yakın sonuçları günümüzde kendisinde gösterdiği ortaya koyulmaktadır. **Amaç:** Televizyon yayıncılığında görsel kültürün taşıyıcısı bileşenler içerisinde yer alan çizgi filmlerin, üç boyutlu dijital animasyon teknolojisiyle kurduğu yeni ilişki, teknik anlamda bir yenilenme süreci olarak değerlendirilirken izleyicilerin algılarında da bir sıçrama yaratan yeni bir ediniyi gün yüzüne çıkarmıştır. Bu üç boyutlu sayısal teknoloji görsel algımızı derinleştirip zenginleştirirken aslında gözün algıda derinlik oluşturan temel bir görme prensibinde geliştirildiğine dair delillerle ortaya çıkarılmaktadır. **Kapsam:** Günümüz görsel iletişim aracı olan televizyonun bir program türü olarak özellikle çizgi filmlerde üç boyutlu dijital animasyon teknolojisinin kullanımına genişçe yer bulmuş olduğuna işaret etmek amacıyla bu kapsam dâhilinde ağırlıklı olarak üzerinde durulmuştur. **Sınırlılıklar:** İnterdisipliner bir alan olarak çeşitlilik gösteren ve farklı uygulama alanlarında örneklerine ulaşabileceğimiz üç boyutlu dijital animasyon teknolojisinin, canlandırma film türünde televizyon yayıncılığında kullanımı özelinde araştırma sınırlandırılmıştır. Araştırmada televizyon yayıncılığında en çok kullanım alanı bulan çizgi film programlarına “Sizinkiler-Çatlak Yumurtlar” ve “Can” çizgi film örnekleri üzerinden karşılaştırmaya gidilerek diyalektik bir çalışma metodu temelinde 3D dijital animasyon teknolojisinin önemi vurgulanmıştır. **Yöntem:** Araştırma yöntemi olarak 3D dijital animasyon teknolojisinin kavramsal temellendirilmesine ilişkin farklı disiplinlerle kurduğu bağlantıları ortaya çıkartmaya yönelik araştırma sürecine odaklanılmıştır. İlk primitif görsel sanat örnekleri mağara resimlerinden fotoğraf ve sinemaya değin gelişen tarihsel evrim; teknik uygulama alanında kullanılan araç, yol, yöntemlerle enformasyon üretiminin sağlanmasında literatür tarama (survey) modeli araştırmada ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Araştırmada literatür tarama modeline destek olarak “Sizinkiler-Çatlak Yumurtalar” ve “Can” çizgi film örneklerin yapım sürecinde 3D dijital animasyon teknolojisini kullanılırken

Türkiye’deki televizyon yayıncılığına kattığı önemin belirtilmesi için nitel araştırma metodunun kullanılması tercih edilmiştir. Nitel araştırma metoduna uygun şekilde mülakat tekniğinin gereklilikleri araştırmada kullanılarak görüşmecilerden ilgili sorulara cevaplar vermesi sağlanmış ve bu surette 3D dijital animasyon teknolojisinin günümüzdeki varlığı ve gelecekteki önemine dair sonuçlara ulaşılmıştır. **Bulgular:** Televizyon yayıncılığında farklı kullanım alanlarında kendisini gösteren 3D animasyon tekniğinin kullanımı, günümüz için vazgeçilmez bir görsel ihtiyaç haline geldiği örneklerle araştırmada ispatlanmaktadır. Televizyon yayıncılığında 3D animasyon tekniğinin televizyon programlarında kullanımında, “Sizinkiler - Çatlak Yumurtalar” ve “Can” çizgi film yapımlarının ekiplerinden yetkili kişilerin mülakatları ile tekniğin öneminin altı çizilmiştir. Günümüzde bu tekniğin televizyonlar başta olmak üzere pek çok çeşitli alanlarda sıklıkla tercih edilmesinde yatan nedenler bu mülakatlarla temellendirilmiştir. **Sonuç:** Sayısal teknolojilerin hızlı bir şekilde dönüşüm geçirdiği dünyamızda geleneksel canlandırma teknikleri ve stop motion canlandırma tekniklerinin canlandırma film üretme misyonunu besleyen kaynakların farklı tercihlerle azalması sonucuna bıraktığına varılmıştır. Bu tekniklerin kendine özgü çeşitli yönlerinin günün teknolojisinin animasyon üretim metodlarını biçimlendirmede zengin bir birikim bıraktığı gerçeğinin yadsınamaz olduğu görülmektedir. 3D canlandırma film yapım teknikleri ile klasik canlandırma tekniklerinin benzeşen yönleri böylece açığa çıkartılmıştır. Animasyonun temel tasarım ilkelerinin halen günümüzde 3D animasyon filmlerin üretiminde de geçerliliğini koruduğu, televizyon programı örnekleri üzerinden temellendirilmiştir. 3D animasyon film üretiminin yapım aşamalarının kendi içerisinde bazı uzmanlık gerektiren yepyeni tasarım kollarını ortaya çıkarmıştır. Bu tasarım kollarının da diğer sanat dallarını da etkileyen yeni bir görsel tasarım dilini ortaya çıkardığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital, İnterdisipliner, Animasyon, Hareketli Grafik, Üç Boyutlu, İki Boyutlu, Hareket Yakalama Teknolojisi

Yazar Notu: *Bu çalışma Yrd. Doç. Dr. Ali Murat KIRIK tarafından danışmanlığı yapılan Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo TV ve Sinema Anabilim Dalı’nda “Sosyal Bilimler Enstitüsü”nde yapılmış/yayınlanmış Ersin KOZAN’ın “Üç Boyutlu (3D) Dijital Animasyon Teknolojisinin TV Yayıncılığında Kullanımı: <Sizinkiler-Çatlak Yumurtalar> ve <Can> Çizgi Film Örnekleri” Konu Başlıklı, Yüksek Lisans Tez çalışmasından türetilmiştir.*

ORGAN YETMEZLİĞİ VE ORGAN NAKLİ HASTALARININ TEDAVİSİNDE İLETİŞİMİN YERİ

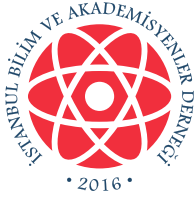
Yasemin OĞUZ GÜNER

Akdeniz Üniversitesi, Antalya / Türkiye

yaseminoguzguner2016@gmail.com

ID: 242 K: 212

Öz: Giriş: Tıp alanında yapılan ilerlemeler tüm dünya ve ülkemizde hasta sağ kalımını arttırmıştır. Özellikle sosyal bilinci arttırmak için hem sağlığın sürdürülebilmesinde koruyucu sağlık önlemlerinin alınması, hem de organ bağışının arttırılmasındaki sosyal duyarlılığın arttırılması için gerek sözel gerekse görsel çeşitli basın organları kullanılmaktadır. Ancak halen tüm dünya ve ülkemizde, doku uyumu ve kan grubu uyumu gibi tıbbi sorunlar, hastaların tedavi sürecinde sosyal ve psikolojik desteklerindeki yetersizlikler ile koruyucu sağlık önlemleri ve organ bağışındaki yanlış ve yetersiz bilgilenmeler nedeniyle hastalar hayatlarını kaybetmektedir. Kronik hastalıkların her geçen yıl insidansı giderek artmaktadır. Dolayısıyla bu insanlara ve ülkelere hem insan yaşam kalitesinde bozulmalara hem de çeşitli tedavi harcamalarıyla sağlık giderlerinde artışlara neden olmaktadır. Hem insan sağlığının sürdürülmesi hem de empati ve bağışın oluşmasında iletişim becerilerinin sağlık personelinde başlayarak hasta yakını ve toplumda arttırılması gerekmektedir. Amaç: Bu çalışmada organ yetmezliği ve organ nakli hastalarında, hasta, hasta yakını sorunlarında iletişimin önemi, vaka örnekleriyle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylelikle empati, iletişim ve medyanın kullanımıyla ilgili yetersizlik ve yanlışların ortadan kaldırılacak projelerin üretilmesinde katkı sağlamak hedeflenmiştir. **Yöntem:** Bu çalışma, içeriği, yöntemi ve amacı bakımından tarama modelini esas alan deneysel ve tarama yöntemleri kullanılan bir araştırmadır. Yapılan istatistiksel veriler ile deneyim ve gözleme dayalı bu araştırmayla konu üzerinde bir durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. **Analiz:** Analiz kapsamında, IRODaT ve IDF gibi tıbbi istatistik verileri, KBY ve Organ Nakli Hastalarıyla anket ve mülakat yapılmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** Bu çalışma ile multidisipliner çalışmalarda olası eksikliği, gerek KBY gerekse Organ Nakli hastaları için ortaya koyan hasta görüşleri ve deneyimlerine yer verilmiştir. KBY'nin tedavisi ve bakımı uzun süreli ve maliyetli olduğu için, hasta ve ailesi, okul, iş ve sosyal yaşama ilişkin çeşitli sorunlar yaşayabilmektedirler. Araştırma sonrasında elde ettiğimiz bulgulara ve saptadığımız sonuçlara göre; gerek kronik böbrek yetmezliği olan gerekse organ nakli olan hastaların ifadelerinde psikososyal destek ve iletişim ihtiyacı olduğudur. Kişilerin sağlık düzeyleri belirlenirken geleneksel mortalite ve morbidite ölçütlerinin yanı sıra yaşam kalitesinin de göz önünde bulundurulması halinde KBY'de yaşam kalitesini etkileyen faktörleri tanımak ve Organ naklinin getirdiği fırsatı kaybetmemek için psikososyal destekte iletişimin önemini vurgulamak istenmiştir. KBY hastalarının diyaliz tedavisi her ne kadar tıbbi desteği sağlasa da yaşanan tüm sıkıntıları toplum tanımamakta ve hasta izole olarak aile ve toplumda rol kaybı ile ruhsal sorunlar yaşamaktadır. Organ nakli ülkemiz ve dünyada elde edilmesi zor bir şans olduğu halde hastalarda nakil öncesi ve sonrası psikososyal destek yoksunluğundan depresyon ve anksiyete başta olmak

SÖZEL BİLDİRİLER

üzere rejeksiyona neden olabilmekte yani hasta, zor elde ettiği şansı kaybedebilmektedir. Gerek KBY gerekse Organ Nakli olan bireylerde psiko-sosyal sorunlar tedavinin sürdürülmesini ve tedaviye uyumunu güçleştirmekte hatta bazen bu uyumsuzluk nedeniyle hasta tedaviden koparak kendi ölümüne neden olmaktadır. Organ yetmezliği ve organ bağıışı konusunda toplumsal bilgisizlik, bilgi kirliliği ile yalnızlaştırılmış hasta grubu hem organ bağıışındaki eksikliklere hem de psikososyal sorunlara neden olmaktadır. Sosyal bilinci arttırmak için hem sağlığın sürdürülebilmesinde koruyucu sağlık önlemlerinin alınması, hem de organ bağıışının artırılmasındaki sosyal duyarlılığın artırılması ve doğru bilgilendirme için eğitimin verilmesi, gerek sözel gerekse görsel çeşitli basın organlarının bu konuda desteği gerekmektedir. Bu da yalnızlaştırılan, organ bekleyen KBY ve Organ Nakli olan hasta gruplarını, onların ihtiyaç ve sorunlarını tanımak ve tanıtmaktan geçmektedir.

Anahtar Kelimeler: Organ Yetmezliği, Organ Nakli, Organ Bağıışı, Yaşam Kalitesi, İletişim, Rejeksiyon, Psikososyal Destek

BİR İLETİŞİM ORTAMI OLARAK SİNEMADA ENGELLİ BİREYLERİN YAŞAM MEKÂNLARININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Seçil SEÇAL¹, Açılya ALLMER²

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Adana / Türkiye

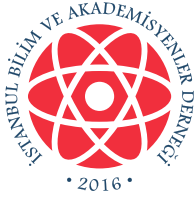
ssecal@adanabtu.edu.tr

ID: 240 K: 224

Öz: Giriş: Sinema-mimarlık arasındaki ilişki bağlamında film mimarlığı, kullanıcıya ait izleri yansıtan mekânlar içerir. Kullanıcının hareket kurgusuyla oluşturduğu mekânsal izler, sinemada perdeye yansıyan görüntü hareketleriyle güçlü bir bağ kurmaktadır. Dolayısıyla izleyici ile iletişimsel bir bağ kuran bu kurgusal aktarım, sinemada mekân ve mekân öğelerinin varlığını kaçınılmaz kılmaktadır. Bu bağlamda izleyiciye farklı deneyimler sunan bir kavram olarak beliren film mimarlığı, yapılı çevrenin ve mekânların keşfi için bir laboratuvar işlevi görmektedir. Mimarının sinemada bu şekilde yer alması ‘mimarlık sinemanın gizli öznesi konumunda’ şeklinde yorumlanabilir. Bu bağlamda sinema, mekân-karakter ilişkileri doğrultusunda mimarlığa önemli katkılar sağlayan bir sanat dalı olarak belirmektedir. Bu çalışma, sinemanın bu eğiliminden faydalanarak engelli karakterin ve mekânlarının beyaz perdeye nasıl yansıtacağı üzerine kavramsal ilişkileri irdeleme çabasıdır. Bununla birlikte sinemanın kitle iletişim aracı olma özelliği taşıması, engelli mekânları üzerine farkındalık zemini yaratabileceği düşüncesi ile çalışmanın bir diğer boyutunu belirlemektedir. Film mekânlarının beyaz perde aracılığıyla deneyimlenmesi, engelli bireylerin özelleşmiş yaşam alanlarına dikkat çeken bir tutum sergiler. Bu tür kurguları aktaran filmler, engellilik kavramını günlük yaşamda deneyimlemeyen izleyiciler açısından yeni bir açı oluşturmaktadır. Bu bağlamda beyaz perdeye yansıyan engelli mekânlarının varlığına tanıklık etme ve farkına varma söz konusu olmaktadır. Bu mekânlar içerisinde yer alan mimari yorumlar, izleyicinin hafızasına yeni bir bilgi gönderirken, aynı zamanda engelli karakterin yaşamı üzerine bir farkındalık yaratmaktadır. Dolayısıyla mimarlığın mekânı kullanarak sinema ile bir arada olması, izleyiciyi etkilemeyi hatta günlük hayattaki deneyimlerini artırmasını sağlıyorsa; engelli konulu filmleri seyredenler engelli tasarımlarına duyarsız kalmadan bakabilirler mi ve bu konuda farklı düşünüp aydınlanabilirler mi sorusu ortaya çıkmaktadır. Mimarlık ve film, resmin saf görselliğinin aksine birincil olarak dokunsal dünyayla iletişim kuran sanat dallarıdır (Pallasmaa, 2007). Dolayısıyla Pallasmaa’nın belirttiği gibi engelli konulu filmler sadece görsel olarak değil, aynı zamanda kaslarla ve deriyle de izlenmektedir. İzleyici ile film arasında oluşan bağ gözlerle algılanan bir deneyimin ve öğrenmenin dışında, dokunsal bir deneyim de yaşatmaktadır. Benjamin’e (1995) göre, bu tür bir filmi izleme durumu, izleyiciyi bedensiz bir gözlemciye dönüştürür. Bu durum özellikle bedensel bir aksaklığı aktaran filmlerde hissedilmektedir. Şöyle ki; izleyici bedensel engellilik üzerine bir filmi başından sonuna kadar izlerken, sinema koltuğunda sabit oturmakta ve hareket yeteneğini bu süre zarfında bilinçaltına atmaktadır. Kendisini neredeyse bedensel bir engelli konumunda hissedilen izleyici için oturduğu sabit koltuk da tekerlekli sandalyeyle yer değiştirme hissini vermektedir. Böylelikle tekerlekli

sandalye ile bir bütünleşme ve film süresince engelli birey yaşamı üzerine bir deneyim durumu söz konusu olmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma, sinema ve mimarlığın temelinde yatan mekân olgusunun tekerlekli sandalye hareketi üzerinden nasıl şekilleneceğini ortaya koyma çabasıdır. Bu kapsamda sinema filmlerine engelli karakterin ve mekânlarının nasıl katılacağı üzerine tartışmaların gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. **Kapsam:** Bu çalışma, mimarlık-sinema ilişkilerini, tekerlekli sandalye kullanan engelli ve mekân arasındaki etkileşim bağlamında kapsamaktadır. Tekerlekli sandalyenin mekân içerisindeki hareketi üzerinden, sinema filmlerinin engelli karaktere nasıl yaklaştığını içermektedir. **Yöntem:** Çalışma, ‘sinema’, ‘beden’, ‘mekân’, ‘hareket’, ‘engel’ kavramları bağlamında gelişmiştir. Çalışmada öncelikle mimari mekânın oluşumunda en etkili kavram olarak karşımıza çıkan beden ve bedenin hareketi üzerine literatür taraması yapılmıştır. Kuramsal bir çevrede tartışılan beden-mekân ilişkisinde, tekerlekli sandalyenin karşılığı ve mekân üretimindeki yeri irdelenmiştir. Sinema ve mimariyi bir araya getiren en temel ilişki, çalışmanın ana kurgusunu belirleyen “beden hareketinde kısıtlanma” durumu üzerinden araştırılmıştır. Ardından, sinemanın mimarlıktan nasıl yararlandığı, mekân üretiminde engelli filmlerinin mimariyi temsil etme rolü, filmlerin mimari deneyime katkıları tartışılmıştır. Bu kapsamda engelli karakterin ve mekânlarının sinema filmlerine katılma biçimi irdelenmiştir. **Bulgular ve Sonuç:** Tekerlekli sandalyenin mekân ve hareket kavramları ile oluşturduğu kurgusal ilişkinin, benzer etkilerle mimari üretime katkılar sağlayan ve mekânı çok yönlü kullanan sinemasal bir film ortamı üzerinden irdelenmesi çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu kapsamda tekerlekli sandalye kullanan bireyin yaşamını konu alan bir film üzerinden ‘ev’ olgusunun taşıdığı izler tartışılmaktadır. Seçilen film Koolhaas Ev Yaşamı (*Koolhaas Houselife*, 2008, Ila Beka ve Louise Lemoine), alışlagelmişin dışında, tekerlekli sandalyenin hiç görünmediği, ancak mekânsal izlerin temsiliyeti üzerine farklı aktarımların söz konusu olduğu bir kurgu içermektedir. Bu noktada hem izleyiciye aktarılmak istenen anlam ile ilişkilendirilen mekânların deneyimi hem de film mimarlığı-kullanıcı ilişkisinin farklı temsiliyeti üzerine bir farkındalık zemini yaratma durumu hedeflenmektedir. Kuramsal zemin çerçevesinde, ikamet etme davranışının izlerinin yansıdığı ev kavramı, çalışmanın eksenini oluşturan filmin seçilmesinde yönlendirici bir etki sağlamıştır. Bu bağlamda ev mekânlarına engelli kullanıcı izlerinin nasıl yansıdığı sorunsalı, *Koolhaas Ev Yaşamı* filminin ana mekânını oluşturan Bordeaux Evi (*Maison Bordeaux*) üzerinden belirlemektedir. Ev bünyesinde engelli kullanıcının kimliğine yönelik planlanan mekân düzenlemeleri film mimarlığında önemli bir izi temsil etmektedir. Kullanıcıların izlerini yansıtan bir kurgu çerçevesinde, Bordeaux Evi’nin engelli bireyin hareketleri ile artiküle olan mekânlar dizisi içerdiği görülür. Bordeaux Evi’nin beyaz perdedeki temsiliyeti, izleyiciyi kurgu-mekân ilişkisi üzerine düşünmeye yöneltmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sinema, İletişim, Mimari mekân, Beden, Hareket, Engel, Tekerlekli Sandalye

**PATRICK BROSI'NİN “DER BLOGGER” ADLI POLİSİYE ROMANINDA
GÖZETİM TOPLUMU OLGUSUNUN İNCELENMESİ**

Dudu UYSAL

Sakarya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sakarya / Türkiye

duysal@sakarya.edu.tr

ID: 236 K: 215

Öz: Giriş: 20. yüzyılın ortalarından itibaren dünyanın tamamının küresel bir ağ sayesinde birbirine bağlanmasını sağlayan internet, bilgi toplumuyla birlikte yeni bir evreye dâhil olan gözetim toplumu içerisinde kamusal ve özel alan arasındaki sınırları ortadan kaldırmıştır. Bireysel sınırların ortadan kalkması gözetim toplumunun içerisinde saydamlık bağlamında ele alınmaktadır. Bu durumda serbest bir alanda özgürce dolaşan ve ayrıntılı elektronik izler bırakan veri yığınları ister kamusal isterse özel olsun internet ortamında işlenmekte, toplanmakta, kaydedilmekte ve değerlendirilmektedir. Her ne kadar hukuki süreç bu verilerin ifşa edilmesine izin vermese de bazı kişi ya da kurumlar bu verileri kimi zaman kendi istekleri için, kimi zaman finansal bir destek bulmak için ve kimi zaman da dikkat toplamak için elde etmeye çalışmaktadır. İnsanlar gözetim toplumu içerisindeki yaşamlarının saydam bir hal almasından memnun olmalarına ya da bu durumu umursamamalarına rağmen verilerin bu tür hareketlenmelerine karşı gelmek istediklerinde oldukça zorlanmakta ve büyük bir çaba sarf etmektedirler. Çünkü günümüz toplumunda veri toplama teknolojilerinden kaçmak neredeyse imkânsızdır. Ağa bağlı herhangi bir elektronik aleti ya da internet ortamında herhangi bir bireysel hesabı olmayan bir kişi bile arkasında milyarlarca elektronik iz bırakmaktadır. Gözetim toplumu içerisinde toplumun bütün alt sistemleri gözetim teknolojileri tarafından yapılandırılmaktadır. Profillere sıkıştırılan internet sorgulamaları ya da ifadeler büyük firmalar tarafından analiz edilmekte ve bir ürün gibi ticareti yapılmaktadır. İletişim verileri ve meta-verileri insanların alışkanlıkları, özel ilgili alanları, ilişkileri ve hatta düşünceleri ile ilgili durumların her geçen gün daha fazlasını ifşa etmektedir. Bu tür veriler güvenlik alanında, terör savunmasında, piyasa araştırmasında, reklamda ya da tıbbi tanılarda kullanılmaktadır. Ekonomi alanında ise müşterilerin ihtiyaçlarına yönelik fırsatlar ve çözüm önerileri sunulmaktadır. Özel alanın saydamlaşmasına zemin hazırlayan veri toplama teknolojileri özel alanın hak arayışıyla karşılaşmaktadır ama burada bazen “Saklayacağı bir şeyi olmayanın korkacağı bir şey de yoktur.” düşüncesi ağır basmaktadır. Bir grup insan gözetim toplumu içerisinde bireysel haklarından vazgeçmekte bir grup insan da şahsi verilerini paylaşmak istemediğinde şüpheli görülmekte ve suçlu muamelesi görmektedir. Bu nedenle iletişiminin gözetlenmesinden kurtulmaya çalışan insanlar daha fazla gözetlenmeyi üzerine çekmektedir. Gözetleme teknolojileri sadece şimdiki zamandan kaynaklanan verilere değil, aynı zamanda geçmişin kapsamlı bir arşivine de ulaşmaktadır. Bu durumda geçmişle ilgili bilgiler de geleceği belirleyecek durumdadır. Bu açıdan bakıldığında burada bireyin davranışını belirleyen şey bilinçli bir ben değildir ve burada bireyin herhangi bir kişi, şey ya da olay hakkında vermesi gereken karar zaten gözetim toplumu içerisinde önceden yapılandırılmıştır. Gözetim bir teknik gibidir ve bu durumda gözetim iyi ya da

kötü olabilir ama asla tarafsız olamaz çünkü mutlaka bir şey yararına işlev yapıyor olabilir. Bu düşünceler ışığı altında ele alınan bu çalışmada Patrick Brosi'nin "Der Blogger" adlı polisiye romanı yeni medya dünyasının ortaya çıkardığı gözetim toplumunun etkileri çerçevesinde incelenmektedir. Romandaki ana karakterlerin iş hayatları, günlük hayatları ve psikolojik durumları bu bağlamda ele alınmaktadır. Bu karakterlerden biri genç bir blog yazarı olan René Berger'dir. Diğeri ise mesleğinde hızlı bir şekilde yükselmeyi amaçlayan ve René Berger'in peşini bırakmayan çevrimiçi-gazeteci Marie Sommer'dır. Genç bir blog yazarı olan René Berger mediPlan adında bir ilaç şirketinin karanlık işlerini ortaya çıkarır. Berger bu şirketin piyasaya sürdüğü ilacın yan etkisini bilmesine rağmen ilaçları toplatmamasıyla ilgili haberi medya aracılığıyla tüm dünyada yayımlar ve daha sonra birden bire ortadan kaybolur. Ortadan kaybolan René Berger'in daha sonra da aşırı derecede sarhoş ve midesinde aşırı dozda antidepresanla Schwarzwald'daki bir gölde sandalından düşmüş vaziyette ölü olarak bulunduğu haberi yayılır. René Berger'in yokluğunda blog yazarlığını onun adına Marie Sommer devam ettirmeye başlar. René Berger'in geçmişinin gölgesinde yanlış bir hayat içerisinde doğru bir hayat yaşamaya çalışan Marie Sommer kendisinin tehdit ve takip edildiği düşüncesine kapılır çünkü Berger'den şüphelenen mediPlan adlı ilaç şirketinin kendisini de gözetlediğini düşünür. Bu nedenle de Marie Sommer kime güveneceğini bilemeyecek durumdadır çünkü Marie gözetleyenin bile gözetlendiği bir toplum içerisinde bulunmaktadır ve ağ bağlantılarının tamamından verileri silmeye çalışarak dijital olarak intihar etmeyi bile düşünür çünkü bulunduğu mekânlar video ile gözetlenmekte ve internet ortamındaki verilerinin de elektronik izleri takip edilmektedir. Sonuç olarak internetin aracı rol üstlendiği gözetim kültürü içerisinde özel hayat saydamlaşmıştır. Gözetim toplumu her ne kadar güven odaklı olsa da güvensizliği de içerisinde barındırmaktadır. Gözetlenmiş olmak bireylerin çoğu için önemli bir durum olarak görülmemesine rağmen bazı bireyler bu durumdan oldukça rahatsızdır. Bu durumda birey takip edilmişlik hissine bağlı olarak paranoyakça davranışlar sergilemekte ve özgürce hareket edebileceği bir sınırsızlık içerisinde sınırlandırılmış ve baskı altına alınmış olma hissine kapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Bilgi Toplumu, Gözetim Toplumu, Der Blogger, Patrick Brosi

POSTMODERNİST REKLAM YAKLAŞIMININ TÜRKİYE ETKİLERİ: TELEVİZYON REKLAMLARINDA TÜKETİCİ ALGISININ YÖNLENDİRİLMESİ VE YÖNETİLMESİ

Cengiz GÜZEL¹, Celal HAYIR²

Bağımsız Öğretim Görevlisi / Türkiye

cengizguzel62@gmail.com

ID: 227 K: 181

Öz: Giriş: Televizyonun toplumsal norm ve değerler üzerindeki algısal yönlendirme mekanizması, neredeyse her eve giren, dünyanın en uç noktasına kadar uzanan bir iletişim ağı yaratmıştır. Bu ağ bize istenilen ürünleri istenilen tüketimle sunmaktadır. Sunulan her ne olursa olsun tüketilmeye yönelik bu çabalar beraberinde aile, sosyallaşma ve toplumsallaşma yapısalcılığını yıkmaya ve onu kendi normlarına göre şekillendirmeye başlamıştır. Reklam, tüketim ile gelişmekte ve büyümektedir. Reklamlar toplumların norm ve değerlerine göre şekillenmektedir. Zamanla bu teorinin alanları genişlemiş ve global anlamda kendi normlarını yaratan bir pazara dönüşmüştür. Bugün tüketici toplumları önlerine sunulan ürünün kalitesini, ihtiyaç ya da lüksünü düşünmeden sahip olma hissiyatı ile yönelmektedirler. Bu yönelim hızlı ve zamansız geliştiği için bireysel-toplumsal farkındalık yok olmuştur. Bu yok olma reklamların teknolojinin büyümesi ile paralel olduğu için hayatımızın her alanını kuşatmıştır. Bu alan içinde farkındalığın bir öznesi olan televizyonlar, tüketicinin algısal operasyonunda bir numaralı aktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Televizyondaki bütün reklam araçları yöneten ve yönlendiren olduğu için, bireylerin bütün hayatlarını yeni bir sistematik içine çekmektedir. Bu sistem çok kazanan ve çok tüketen, ihtiyaç fazlasını aşırı derece zorlayan, gündelikçi bir algılamadır. Bu durum ülkemizde hızla geliştiği için günümüzün tüketicileri ihtiyaçları yerine “trendleri” takip eder olmuştur. Yeni çıkan bir telefon markasının son versiyonunu almak için gecenin bir saatinde mağaza önlerinde sıraya girmek ya da ülkemizde yeni açılan popüler bir markanın yeni açılan mağazasının giriş kapısında kuyruklar oluşturmak bize olanı değil olması gerektiğinin veren televizyon ile empoze edilmiştir. Nitekim televizyon bunun sadece bir ayağını oluştursada gelişen dünyada sanal alışveriş mantığı geliştikçe televizyonlardaki reklam kültüründe büyümeye başladı. Ülkemizde gelişen televizyon ağları ve reklam kültürü popüler tüketim bağlarını iyice pekiştirip onu zenginleştirmiştir. Bir diğer yaklaşım ise televizyon üzerinden ünlü isimler ile yaratılan algı operasyonlarıdır. Geniş kitlelerden tarafından sevilen bir kişi üzerinden yaratılan yönlendirme çeşidir. Örneğin ülkemizde birçok ünlü ses sanatçısının tüketim ürünlerinin reklamlarında oynaması ile hedeflenen, o sanatçının hayran kitlesi üzerinden bir tüketim trendi yaratmaktır. Bu algı ülkemizde yaygın bir şekilde büyümektedir. Bugün neredeyse birçok ürün bize televizyon reklamları ile sunulmakta ve tüketilmektedir. Bu durum sadece televizyondan ibaret değildir ama televizyon reklamları bugün hareketli bilboardlardan, metro istasyonlarındaki ekranlara kadar her tarafımızı sarmış durumdadır. Burdan hareketle reklamın toplumsal yönlendirmede ne kadar etkileyici olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Amaç: Araştırmamızın amacı Türkiye’de gittikçe büyüyen popüler kültürün, hemen hemen herkesin evinde bulunan televizyon üzerinden toplumları nasıl yönettiğini ve yönlendirdi-

ğini reklam örneklemeleri ile ortaya koymaktır. Yöntem: Bu çalışma bir araştırma ve inceleme çalışmasıdır. Bu çalışma için çeşitli makale, yazı, gazete, televizyon programları ile bu konu üzerine yazılmış kitaplar incelenerek yazılmıştır. Çalışmada ayrıca sosyal gözlemlerden faydalanılmıştır. Buradan hareketle göstergebiliminden yararlanılmıştır. **Analiz:** Genel analiz değerlendirilmesinden yola çıkarak elde edilen bütün veriler karşılaştırılmalı olarak özetlenmiştir. Bütün kaynakların ortak söylemi değerlendirilip güvenilirliği sağlanmıştır. Bulgular ve **Sonuç:** Araştırma sonrasında elde ettiğimiz sonuçlar ve değerlendirmemize göre; Ülkemizde şekillenen yeni tüketici yapılanmasının özelden evimizin içinden başladığını ve bunun teknolojinin gelişimi ile paralel hareket edip çocuk yaşta etki alanlarını geliştirdiğini ortaya koymaktır, bunu yaparken gösterge biliminden yola çıkarak, toplumsal algıdaki örnekleme ve gözlemeleme yöntemleri ile hareket edilmiştir. Bu çalışmada araç olarak bu konularda yapılmış çalışmalarını incelemek, makale ve gözlemleri değerlendirme ile yöntemi uygulanmıştır. Bu çalışmada ortaya çıkan genel değerlendirme ise gelişen teknoloji ile büyüyen tüketici bireylerinin, hayatı algılamaya başladığı ilk yıllardan süre gelen bir algı yönlendirmesi ile şekillendirildiği ve bunun ülkemizde son zamanlarda aile içine nasıl yansıdığını öznel örnekleme ile ortaya koymaktır. Bu bağlamda reklamların hayatımızı nasıl şekillendirdiği ve bunun temel araçlarından biri olan televizyonun bu durumdaki payı ortaya konmuştur. Ülkemizde gelişmekte olan medyanın yarattığı yeni iletişim kanalları toplumsal yapıyı ciddi oranda etkilemekte ve yönlendirmektedir. Bu yönlendirmenin temelinde tüketici olgusunu harekete geçirme arzusu yatmaktadır. Bugün televizyonlarda reklamlar, diziler, programlar sosyal hayatı tüketmeye yönelik bütün argümanları taşımaktadır. Bu bağlamda televizyon reklamlarındaki muazzam gelişim yeni bir trend ağı yaratmış ve gelişen toplumlarda ciddi tüketici ağlarını oluşturmuştur. Bugün birçok ürün televizyon üzerinden reklamlar ile evimize girmektedir. Kimi zaman bir futbol karşılaşmasında ekrana yansıyor kimi zamanda toplumda kabul görmüş ünlü bir aktör tarafından sunuluyor. Ayrıca evimizde çocukların “vakit öldürme” aracı gibi görünerek tüketici algısının çocukluktan başlamasına neden olan bilgisayar oyunları, cep telefonu ve tablet gibi iletişim araçları ile kontrollü bir tüketim toplumu yaratılıyor. Yaratılan bu algı zamanla toplumsal norm ve değerlerin değişmesine ve ticari kaygılar ile şekillenen bir yapıya dönüşüyor. Bu yapı bugün hayatın birçok noktasında popüler kültürün yaşam bulmasına neden olmuştur. Bu nokta da televizyon reklamcılığı toplumsal yönlendirme önemli bir araç olduğu olgusu ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel İletişim, İletişim ve Reklam, Televizyon ve Reklamlar, Tüketici Toplumlari, Türkiye ve Reklamlar

GÖRSEL İLETİŞİMDE POST-MODERNİST YAKLAŞIMLAR: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ ETKİSİNİ ARAŞTIRMA VE İNCELEME ÇALIŞMASI

Cengiz GÜZEL¹, Celal HAYIR²

Bağımsız Öğretim Görevlisi, Türkiye

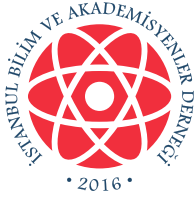
cengizguzel62@gmail.com

ID: 221 K: 181

Öz: Giriş: Tarih zamanın mistik yolculuğunda insanlığın yapay hafıza derinliklerine ev sahipliği yapmıştır. İnsanlığın varlığından günümüze gelen süreç içerisinde çağlar özgün dillerini ifade zenginliğini yaratmıştır. İnsalık zaman motifleri ile hayalden gerçeğe doğru engine bir tufanın söylemlerinden doğmuştur. Söylemler yazıya dönüşene kadar efsaneler, söylenceler ve mitolojik zenginlikle büyüyen argümanlar yazının icadı ile beden bulup hayatın beyin mekanizmasına dönüşmüştür. Özgürlük kavramının zenginleşmesi ile sanatın yenage silahı haline dönüşen yazı, zamanla imgesel ve şekilsel betimlemeler ile büyümeye başladı. Zamanın sınırlarını zorlayarak günümüzün sanat kuramlarının temel kaynaklarını oluşturdu. Bu kaynaklar günümüzün sosyo-ekonomik paradigmasını yarttı. Ortaya çıkan yegane pazar, teknoloji ile televizyon-sinema-reklam gibi görsel kültür zenginliklerini yarattı. İnsanın varlığından beri süre gelen imgeleri ve şekilleri algılama güdüsü, zamanın sosyal ve ekonomik kalkınması ile gelişmiştir. Bu gelişme günümüzün modern toplumlarının paradigmasını yaratmıştır. Bireyler kitle iletişim araçlarında yönlendirilirken, tercihler arasında sıkışıp kalıyorlar. Çünkü onlara sunulan dışında bir alternatif yaratılmıyor. Mutluluk kelimesi sadece kavramsal teori ile karşılarında durmuyor. Çünkü tüketici bakış açıları bireylerin mutluluk kavramını kendi ihtiyaçlarına göre imgeledi ve şekillendiği bir dünya yaratılmıştır. Bugün herkesin evinde televizyon, ellerinde cep telefonu, her gün onlarca gazete, bir mağazaya gittigimizde bizi yönlendiren basılı görseller, panolar, bilbordlar adını sayamadığımız binlerce basılı-yazılı ve görsel materyaller tarafından etrafımız kuşatılmıştır. Bu dünya insanlar arasında iletişim kuramlarının gelişmesinden beri sürekli çağlar atlamış ve günümüzün modern toplumlarına gelene kadar üreten-tüketen sosyo-ekonomik bakış açısı ile gelişmiştir. Bireyler onlara verilen ile yetinmezler. Hep daha çok isterler. Bu iştahlık beraberinde sosyal ve toplumsal norm ile değerleri yıkan onun yerine post modern bireyler yaratmıştır. Görsel iletişim araçları toplumları yönlendiren ve yöneten birer araçtır. Bu araçlar bireylerin ihtiyaçlarından, zevklerine kadar geniş bir alanı yöneten ve kontrol eden bir mekanizma kurmuştur. Kitle iletişim araçlarının temelinde yatan yazılı ve sözlü iletişim araçları tüketim toplumlarının ortaya çıkmasında önemli bir faktördür. Bu araçların en büyük olanı ise medyadır. Bugün reklamlar, diziler, programlar gibi değişik araçlar ile temel yönlendiricidir. Medya, tüketicinin davranışlarını yönetir ve insanlara zevkleri hatırlatıp, bu zevklerin nasıl olması gerektiğini öğretir. Reklamlar, bu konuda ciddi yatırımlar yapılarak geliştirilmekte, insanların eğlenerek ve hoşlanarak seyredeceği şekle sokulmaktadır. Bu durum ise tüketici toplumların gündelikçi bireyler haline dönüşmesine neden olur. Bu dönüşüm günü kurtarma, günü yaşama paradigmasını yaratır. Bu paradigma algısı günümüz toplumların üzerinde yarattığı popüler kül-

türler sayesinde istediği her şeyi tükettirmektedir. Genel sonuç itibari ile görsel iletişim modern toplumların yöneten,yönlendirici ve karar verici araçlarını yaratan mekanizmanın temel araçlarındandır. Bugün kitle iletişim araçları post-modernist tüketici paradigmasının temel öğesidir. Bu çalışmanın genel amacı günümüz modern toplumlarının gelişen teknoloji ile oluşturduğu tüketici pradiğması değerlendirmektir. Bu çalışmanın genel kapsamı ise günümüz toplumlarının bireysel gelişimi içinde kitle iletişim araçları önemli bir faktör haline dönüşümünün yarattığı sonuçlardır. Modern toplumların gelişimi ile çağımızın zorunlu ihtiyaçları kalıp değiştirmiş, herşeyi tükettiren post-modernist normlara sahip yığınlar yaratmıştır. Bu çalışmanın yön-temi tüketici ilişkileri üzerine yazılmış makale,kitaplar ,incelenmiş ve toplum içerisindeki genel gözlem ile sosyal ağ saylayıcıları taranmıştır. Görsel kültür ekseninde bakıldığında kitle iletişim araçlarının gelişimi ile bu durum popüler kültürlerin yaratılmasında önemli bir faktör oluşturduğu bulgulanmıştır. Modern toplum-larda artık bütün dünyamızı çevreleyen teknoloji, herşeyi tükettiren, iyi kötü, doğru yanlış paradigmasını algılamayan bireyler kazanırken, bugün sanatın bütün kuramları ile algısal dünyanın temeline yerleşmiştir. Bu açıdan incelendiğinde gösterge biliminin ışığında tüketici bireyler üzerinde kitle iletişim araçlarının etkileri ve yansımaları incelenmiş ve örneklenmiştir. Bu çalışmada genel sonuç itibari ile değişen dünyanın değişen argümanlarının toplumsal algıda yarattığı pradiğmanın algısal sonuçlamaları ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Kültür, Görsel İletişim, Post-Modern Tasarım, İletişim ve Reklam, Reklam ve Tasarım

MÜZİK ÜRETİMİNDE MUSICAL INSTRUMENT DİJİTAL İNTERFACE TEKNOLOJİSİNİN KULLANILMASI

Mustafa KABATAŞ

*Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
Kastamonu / Türkiye*

mustafa-kabatas@hotmail.com

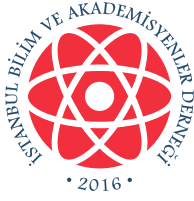
ID: 212 K: 171

Öz: Giriş: Teyp müziği ve analog elektronik müziklerin önemi göz ardı edilmemekle birlikte, sayısal sistemlerin ortaya çıkışı VARESE'in hayalinin gerçekleşmesindeki en büyük adım olmuştur. Sayısal sistemlere paralel olarak bilgisayar teknolojisinin oluşumu ve gelişmesi sadece tını yelpazesinin genişlemesini sağlamakla kalmamış bununla beraber müziğin seslendirilmesi, kaydedilmesi ve çoğaltılması gibi aşamalarda da büyük kolaylıklar sağlamıştır. Bugün bilgisayarlar sayesinde besteciler, eserlerini tamamlamadan önce büyük orkestralara ihtiyaç duymaksızın seslendirip dinleyebilmekte, gerekli düzenlemeleri anında yapabilmekte ve zamandan büyük ölçüde tasarruf ederek daha hızlı müzik üretebilmektedirler. MIDI (Musical Instrument Dijital İnterface) teknolojisinin kullanılması Müzik Teknolojisinde yapılan en önemli yeniliklerden birisidir. **Giriş:** Bilgisayar müziği 1950'li yıllarda doğmuş olmasına rağmen 70'lerin ortalarına kadar sayısal teknoloji gelişimini tam anlamıyla tamamlayamamış ve voltaj kontrollü sentezleme yöntemleri geçerliliğini bu döneme kadar sürdürmüştür. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler, sonraki on yıl içerisinde hızlanmış ve müzikal uygulama alanında da büyük oranda kendini göstermiştir. 1957 yılında New Jersey'deki Bell Telefon Laboratuvarları'nda çalışmakta olan Max MATHEWS adında bir mühendis, bilgisayardan yararlanarak ses üretme ile ilgili araştırmalara başlamış ve günümüz koşullarına oranla çok daha hantal, yavaş ve çalıştırılması pahalı olan bir bilgisayar üzerinde music4 adını verdiği bir yazılım geliştirmiştir. Bir kaç yıl sonra Hubert HOWE, J. K. RANDALL ve Godfrey WINDHAM adındaki üç besteci, music4 yazılımının farklı bir sürümünü bir IBM bilgisayar üzerinde çalıştırarak Princeton Üniversitesi'ne bağlı bir bilgisayar müziği merkezi kurmuşlardır. Bu dönem, bilgisayar müziğinin çeşitli vakıf ve kuruluşların bünyesinden ayrılıp akademik platformlara taşınmaya başladığı bir dönemdir. Max MATHEWS'un bilgisayar ile ses üretme çalışmalarına devam ettiği süre içerisinde Illinois Üniversitesi'nde çalışmakta olan bir bilim adamı ve besteci olan Lejaren HILLER, bilgisayarı çok daha farklı bir boyutuyla müzik üretimine dahil etmeye çalışmış ve bilgisayarlara belli baslı besteleme kuralları öğretildiğinde, bilgisayarların bu kurallar çerçevesinde besteleme yapabileceğini 1957 yılında bilgisayar yardımı ile bestelediği Illiac Suite adlı eserinde ortaya koymuştur. Bu eser tümüyle başarılı bulunmamasına rağmen ileriye dönük yapay zeka ve bilgisayar destekli besteleme araştırmalarına ön ayak olmuştur. 1969 yılına kadar Avrupa'da bilgisayar müziğine dair önemli bir gelimse görülmemektedir. Bunu izleyen yıllarda iki Fransız besteci Jean Claude RISSET ve Pierre BOULEZ, kıtada bilgisayar müziğine olan şüpheci yaklaşımlara karşı savaş açarak 1976 yılında IRCAM'ın (Institut de Recherche et de Coordination Acoustique/Musique)

kurulmasına öncü olmuşlardır. Bu kuruluş Pierre BOULEZ yönetiminde müzisyen ve bilim adamlarını bir araya getirerek ortak ilgi alanları üzerinde çalışma platformları yaratmıştır. Bunun sonucu olarak John CHOWNING ve Max MATHEWS gibi besteciler dünyanın pek çok ülkesinden bu kuruluş bünyesinde birçok çalışmalar yapmışlardır. 1970’li yıllar boyunca bilgisayarların küçülmesi, hızlanması ve ucuzlaması, elektronik çalgı üreticilerinin bilgisayar teknolojisini ürünlerine adapte etmelerini kolaylaştırmıştır. John CHOWNING’in frekans modülasyonu (FM) prensibine dayanan ses üretme algoritması üzerine çalışmaları da bu döneme rastlamaktadır. Oldukça ilgi çekici olan bu fikir çok karmaşık olduğundan Amerikalı firmalarca anlaşılammış ancak YAMAHA firması tarafından yedi yıl süren bir çalışma sonucu büyük bilgisayarlar üzerinde çalışan algoritmalar, mikroçiplere aktarılabildikten sonra 1983 yılında DX-7 isimli FM bireştireci piyasaya sürülmüştür. 2000 Dolar’ın altındaki fiyatıyla 200.000 adetten fazla satmış olan bu bireştireç, elektronik müzik tarihindeki büyük başarılarından birisidir. Mikroçiplerin elektronik çalgıların içinde yer almasıyla birlikte bu çalgıların aynı ortak dili konuşabileceği fikrinin ortaya atılması pek uzun sürmemiş, 80’li yılların başlarında Bu arabirim (Interface) çalgılar arasında ortak bir iletişim protokolü olduğu halde, bilgisayarların müzik üretimine doğrudan giriş yaptıkları bir kapı olmuştur. 90’lı yıllar, bilgisayarların süratle küçülüp hızlandığı ve ucuzladığı, bu sayede de neredeyse her eve girebilen vazgeçilmez bir araç olduğu bir dönem olmuştur. Yalnızca bilgisayar teknolojisinin kendisi değil, bilgisayarlar ile birlikte kullanılabilen yan donanımlar ve yazılımlar da büyük gelişme göstermiştir. Çok hızlı işlemciler, bellek ve depolama üniteleri sayesinde örneklenmiş doğal seslerin tekrar seslendirilmeleri, bir dönemin duvarları kaplayacak kadar büyük bireştireçlerinin işini yapabilen sanal çalgıların varlığını, MIDI mesajlarını kaydedip göndermeyi ve sabit diskler üzerine çok kanallı kayıtlar yapabilmeyi olanaklı kılmaktadır. Analog ses sinyallerinin, sayısal ifade edilebilmesi, çeşitli ortamlarda saklanabilmesi ve kolaylıkla çoğaltılabilmesi, üretilen müziğin ses kalitesinin hiçbir kayıba uğramadan yayılıp paylaşılabilmesi açısından önem taşımaktadır. **Yöntem:** Araştırma ile Müzik üretiminde MIDI (Musical Instrument Digital Interface – Müzik Aletleri Sayısal Arabirimi) bilgisayar teknolojisinin kullanımı konusuna bir bakış açısı kazandırılması ve Üniversitelerin müzik bölümlerinde okumakta olan öğrencilere, araştırmanın konusu ile ilgilenen müzisyenlere, eğitimcilere ve araştırmacılara yönelik kaynak sunulması amaçlanmıştır. Araştırma, müzik üretiminde MIDI (Musical Instrument Digital Interface – Müzik Aletleri Sayısal Arabirimi) kullanımı konusuna ilgili amatör veya profesyonel müzisyen, öğrenci, eğitimci ve araştırmacılara kaynak oluşturması yönünden önem taşımaktadır. Araştırma, bilgisayarların MIDI (Musical Instrument Digital Interface – Müzik Aletleri Sayısal Arabirimi) uygulamalarındaki kullanımı ile sınırlı tutulmuştur. Araştırma, MIDI (Musical Instrument Digital Interface – Müzik Aletleri Sayısal Arabirimi) teknolojisinin müzik üretiminde kullanılması, gerekli donanım ve yazılımların seçilmesi ve kullanılmaları konularındaki bulguların incelenmesi ve yorumlanması bakımından betimsel bir nitelik taşımaktadır. Araştırmanın evrenini ve örneklemini gerek amatör gerekse profesyonel MIDI ve ses kayıt stüdyolarında kullanılan bilgisayar tabanlı müzik üretim sistemleri oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan veriler kaynak taraması ve ilgili yazılımların incelenmesi yolu ile elde edilmiştir. Konu ile ilgili kaynakların büyük çoğunluğu yabancı dilde olduğundan öncelikle Türkçeye çevrilmiş ve araştırmanın konusu ile ilgili olmayan bölümler ayıklandıktan sonra elde kalan veriler değerlendirilmiştir. Konu ile ilgili literatürde geçen terimler orijinal dilinde (İngilizce olarak) kullanılmıştır. **Bulgular ve Sonuç:** MIDI nedir? MIDI, 80’li yılların başında Yamama firması tarafından geliştirilmiş, İngilizce musical instrument dijital interface (çalgılar arası sayısal arabirim) ifadesinin kısaltması ve adından da anlaşılacağı üzere

elektronik çalgılar arasındaki iletişimi sağlayan bir arabirimdir (Rumsey 1994: 34). İletilen kodlar tüm marka, model gözetmeksizin her ürün tarafından tanınır. MIDI sistemleri de tıpkı kişisel bilgisayarlar gibi donanım ve yazılım olmak üzere iki bileşenden oluşurlar. Bu donanım ve yazılımlar MIDI destekli çalgılar üzerine entegre edilmiş olarak bulunurlar. Sisteme bir kişisel bilgisayar dahil edilmek istendiğinde ise bilgisayar ile uyumlu bir MIDI arabirimi ile bilgisayarın işletim sistemi üzerinde çalışabilecek bir yazılım edinmek gerekir. Kişisel bilgisayarlar tek bir amaca özel üretilmedikleri için bu gereksinim kaçınılmazdır. MIDI desteği sadece elektronsal çalgılar üzerinde değil, müzik üretimine yardımcı olan yan donanımlar üzerinde de bulunabilir. Bu donanımlara örnek olarak etki işlemciler (effect processor), sıralayıcılar (sequencer) ve denetleyiciler (controllers) gösterilebilir. MIDI her ne kadar elektronsal çalgılar temel alınarak geliştirilmişse de günümüz teknolojisi akustik çalgıların da bu desteğe sahip olmasını mümkün kılmıştır. (Durmaz 2000: 128) Bir çalgının MIDI desteği olup olmadığını anlamak oldukça kolaydır. Bu durum en basit biçimde çalgının arka paneli üzerinde MIDI giriş (in), çıkış (out) ve geçit (thru) bağlantı noktalarının olup olmadığına bakılarak anlaşılabilir. Bir bireştirecin arka paneli üzerindeki giriş (in), çıkış (out) ve geçit (thru) bağlantı noktaları MIDI Arabirimi MIDI arabirimleri genel olarak giriş (IN), çıkış (OUT) ve geçit (THRU) bağlantı noktalarından oluşurlar. Giriş bağlantı noktası çalgının diğer çalgı veya donanımlardan MIDI mesajlarını almasını sağlar. Aynı şekilde bir çalgı veya sıralayıcı, üzerinde bulunan çıkış bağlantı noktası aracılığı ile kendi ürettiği MIDI mesajlarını başka çalgı veya donanımlara iletir. MIDI veri yolu tek yönlü olduğundan bir bağlantı üzerinden sadece bir yöne doğru veri aktarımı yapılabilir. Bu sebeple çalgıların karşılıklı haberleşmelerini sağlamak için çıkış – giriş ve giriş – çıkış biçiminde iki bağlantı yapılması zorunludur (www.iaekm.org/ttmom.pdf). İki yönlü bağlantılarda donanımlar mesaj gönderme ve alma durumunda oldukları için hem efendi hem de köle rolünü üstlenebilirler. Bir sıralayıcı(sequencer) ve bireştirecin(synthesizer) iki yönlü bağlantısı. MIDI sistemlerinde birden fazla çalgı ve yan donanımın bulunması halinde MIDI arabirimleri üzerinde bulunan geçit (THRU) bağlantı noktaları devreye girer. Bu bağlantı noktasının işlevi arabirim üzerindeki giriş bağlantı noktasına gelen sinyalleri hiçbir değişikliğe uğratmadan, olduğu gibi başka donanımlara aktarmaktır (Rumsey 1994: 39). Donanımlardan herhangi birisi üzerinde gerçekleştirilecek bir elektrik kaçağı olması durumuna karşı tüm MIDI arabirimlerinin giriş bağlantı noktaları optik yalıtıcılar tarafından korunmaktadır. MIDI arabiriminin basit devre seması ve giriş bağlantı noktası üzerindeki optik yalıtıcı MIDI Kanalları MIDI sisteminde köle durumundaki çalgıların, efendinin gönderdiği tüm mesajları alması beklenmektedir. Ancak önemli olan hangi mesajın hangi köleye ait olacağına belirlenmesidir (Rumsey 1994: 40). Bu durum kablolu televizyon yayınına benzetilebilir: Bir tek kablo üzerinden birçok kanal birbirine karışmadan taşınabilmekte ve aynı hat üzerinde bulunan televizyonlar sadece kendi ayarlandıkları kanalı görüntüleyebilmektedir. Aynı prensiple çalışan MIDI sistemlerinde de her MIDI mesajı (kanal mesajları) bir kanal numarası içerir ve bu kanala ayarlanmış olan çalgılar diğer mesajları gözardı ederek sadece kendilerine ait olan mesajlara yanıt verirler. MIDI mesajlarının televizyon yayınları gibi farklı kanallar üzerinden gönderilmesi 3.4 MIDI Veri ve Mesaj Yapısı MIDI mesajları sayısal veriler halinde iletilirler. İletişim sırasında kullanılan en küçük veri tipine “bit” adı verilir. Bir bitlik bir veri sadece iki farklı durumu ifade edebileceğinden anlamlı kelimeler ve cümleler kurabilmek için birden fazla bit bir araya gelerek “word” ya da “byte (bayt)” ları oluştururlar. 1 bayt uzunluğundaki veri 8 bitten oluşur. MIDI baytları ise her baytın başlayıp bittiğini belirten, başlangıç ve bitiş bitlerinin de eklenmesiyle oluşan 10 bitlik veri tipleridir. Bitlerin bir araya gelmesiyle oluşturulan veri sisteminin matematiksel karşılığı ikili sayı sistemidir ve bu sis-

tem bilgisayarların temel çalımsa prensibini oluşturur. Bu sebeple MIDI desteğine sahip çalgıların kişisel bilgisayarlarla ortak çalışabilmeleri mümkün hale gelmektedir. 4 bitten oluşan veri biçimlerine “nibble (nibıl)” adı verilir. Baytlar çoğu zaman 8 basamaklı ikili sistemdeki sayılar yerine, nibılların tek rakam (veya harf) lar ile gösterildiği onaltılık sayı sisteminde de ifade edilebilirler (Durmaz 2000: 34). MIDI mesajlarında genel olarak kullanılan ifade biçimi de budur. Durum baytları 1 ile başlayıp mesajın türünü belirtirken, veri baytları 0 ile baslar ve durum baytındaki mesajın hangi değerleri alacağını belirtir. Baytların durum ya da veri baytları olduğunu belirleyen ilk bite MSB (Most Significant Bit – En Önemli Bit) adı verilir. 3.5 MIDI Mesajları MIDI mesajları kanal ve sistem mesajları olmak üzere iki ana başlık halinde toplanabilir. Kanal mesajları adından da anlaşılacağı üzere belirli bir kanalla ilişkililikten, sistem mesajları kanalları ayırt etmeksizin tüm sisteme gönderilen mesajlardır. Durum baytlarının ilk bitleri 1 ile başladığından kanal mesajları da $8n$ (n = kanal numarası) ile En aralığında bulunurlar. Sistem mesajları ise $F0$ dan başlayarak FF ye kadar olan 16 adet mesajdan oluşurlar. (Rumsey 1994: 43) Standart MIDI mesajları en fazla 3 baytlık uzunluktadır. Ancak bu her mesajın 3 bayt uzunluğunda olacağı anlamına gelmez. Bir mesajın kaç bayt olacağı o mesajın tipine göre değişir. Standart MIDI mesajlarının isimleri, durum baytları ve veri baytları ile ilgili kısa açıklama “tablo 1” de görülmektedir. 3.6 “General MIDI (GM)” “General MIDI (GM)”, MMA (MIDI Manufacturers Association – MIDI üreticileri topluluğu) ve JMSC (Japanese MIDI Standards Committee – Japon MIDI standartları komitesi) tarafından belirlenmiş bir standarttır. Bu standart GM uyumlu elektronik çalgılar için ortak bir program (ses) listesi ve en küçük sistem gereksinimlerini belirler. General MIDI standardı belirlenmeden önce bir çalgının belirli bir programı (sesi) için yazılmış bir parça, başka bir çalgı tarafından seslendirildiğinde sesler arasında uyumsuzluk meydana gelirken (örn. A çalgısında Flüt benzeri bir sesle yazılmış bir müzik, B çalgısında piyano sesi ile seslendirilirken), standardın belirlenmesi ile birlikte bu sorun ortadan kalmıştır. General MIDI, 1 den 128 e kadar standart bir çalgı listesi (program change) sunar. Böylelikle her çalgı üzerinde aynı program numarası aynı sese karşılık gelmektedir. Örneğin 1 numaralı program GM destekli her çalgı üzerinde “Grand Piyano” sesine karşılık gelmektedir. Bununla birlikte 16 adet MIDI kanalı GM üzerinde de desteklenmektedir. Böylelikle her bir kanal için farklı bir program numarası belirlenebilir ve gerçek çokseslilik (multi-timbral) sağlanmış olur. Çalgıların (programların) listesi tablo 8 de verilmiştir. 10 numaralı kanal GM de ritm çalgılarına (davul, perküsyon) ayrılmış, böylelikle ritm ile ilgili bir standart da oluşmuştur. GM desteği günümüzde sadece elektronik çalgılarla sınırlı kalmayıp, standart MIDI dosyalarını seslendirebilen cep telefonları üzerinde de bulunmaktadır. Böylelikle polifonik cep telefonu melodileri farklı firmalar tarafından üretilmiş farklı telefonlar üzerinde sorunsuz seslendirilebilmektedir. General MIDI standardı üzerine, farklı üreticiler tarafından farklı alternatifler getirilmiştir. Örneğin Roland firması standart program listesine ek olarak “chorus” ve “reverb” gibi efektlere de destek verebilen Roland GS standardını oluşturmuş, Yamama ise yine kendisine ait XG yi geliştirmiştir Bu sistem farklı firmalarca üretilen donanımların aynı dili konuşmasını sağlayan bir protokol işlevi görür. Kişisel bilgisayarlar, çalışma prensiplerinin aynı olması sayesinde bu arabirimler ile sorunsuz bir şekilde anlaşılabilirler. Yazılımlar ve donanımlar arasındaki iletişim dili ortaktır. Müziksel öğelerin, sayısal ortamlara aktarılabilmesi ve iletilmesi için özel bir dil oluşturulmuştur. Bu dili oluşturan kelimeler (Word), MIDI arayüzü aracılığı ile iletilir. oluşturulan dil, müziğin dinamik, ritmik ve tımsal özelliklerinin büyük çoğunluğunu karşılayacak niteliktedir. Bununla birlikte, dilin ne derece iyi olduğu tek başına yeterli olmayıp, onu yorumlayacak donanımların da müzikal öğelere cevap verecek yeterlilikte olması gerekmektedir. MIDI des-

SÖZEL BİLDİRİLER

tekli sistemlerim hemen hepsi aynı dili konuşur. Bu dil müzikal öğelerin (dinamikler, ritmik öğeler gibi) büyük çoğunluğunu ifade edebilecek yeterliliktedir. Çeşitli kelimelerden (Word) oluşan MIDI cümleleri (mesajları), insanoğlunun işitsel algı kapasitesinin sınırlarına göre tasarlanmıştır. Farklı müzikal ifadeler farklı boyutlardaki veri alanları ile ifade edilir ve farklı donanımlar tarafından aynı şekilde işlenerek seslendirilirler. Günümüzde kullanılan MIDI mimarisi, günümüz insanının ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitededir. İnsanoğlunun zihinsel ve algısal gelişimi pozitif yönde ilerleme gösterdikçe, bilgisayarın müzik üretimindeki yeri de zorunlu olarak farklı bir boyut kazanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Müzik Üretimi, Teknoloji, Müzik Teknolojisi, MIDI

SESSİZ SİNEMADAN UNIVERSAL STÜDYOLARINA İLK DÖNEM KORKU SİNEMASI

Banu ERŞANLI

Başkent Üniversitesi, İletişim Fakültesi, İletişim Tasarımı Bölümü, Ankara / Türkiye

banu@baskent.edu.tr

ID: 211 K: 99

Öz: Giriş: Sinema ile sinemada korku türünün ortaya çıkışı eş zamanlı olmakla birlikte, ilk yapılan film gösterimlerindeki amacın izleyiciyi korkutmak olmadığı ancak izleyicinin büyük bir ekranda hareketli bir görüntü ile ilk defa karşılaşması üzerine korktuğu bilinmektedir. “Sessiz Sinemadan Universal Stüdyolarına İlk Dönem Korku Sineması” isimli bu çalışmada, sinema tarihi paralelinde korku türünün sektör içerisinde nasıl oluştuğu ve geliştiği incelenecektir. Çalışma; “Sessiz Sinema Dönemi”, “Avrupa ve Dışavurumcu (Ekspresyonist) Alman Sineması” ve “Amerikan Sineması ve Universal Stüdyoları” olarak üç ayrı başlık altında oluşturulmuştur. Bu bağlamda 18. ve 19. yüzyılda “Büyülü Fener” ile yapılan “*phantasmagoria*” gösterilerinin korku sinemasının temellerini attığını söylemek mümkündür. Belçikalı fizikçi Étienne-Gaspard Robertson’un ürettiği “*fantascopie*” isimli alet ile Paris’te birçok gösteri yapılmış ve dönemde çok ilgi görmüştür. “*Phantasmagoria*” gösterilerinin ardından özellikle Avrupa’da yaşanan siyasi, toplumsal ve teknolojik gelişmelerin ışığında 1895 yılına kadar sinema sektöründe birçok gelişme görülmüştür. Louis Lumiere tarafından çekilen ve sinema tarihinin ilk filmi olarak sayılan “*Sortie de l’Usine Lumiere a Lyon*” (*Lyon’daki Lumiere Fabrikası’ndan Çıkış, 1895*) filminin ardından aynı yıl çektikleri (Teksoy, 2005: 31) “*L’Arrivée d’un Train en Gare de Ciotat*” (*Trenin Gara Girişi*) izleyenlerin çok fazla korkmasına sebep olmuştur (Abisel, 1999:137). Her ne kadar bir tür filmi olmayıp korkutma amacı gütmüyor olsa da, bu yönüyle “*L’Arrivée d’un Train en Gare de Ciotat*” (*Trenin Gara Girişi, 1895*) filmini sinema tarihinin ilk korku filmi olarak saymak mümkündür. George Méliès’in sinema aygıtının farklı özelliklerini keşfetmesi ile birlikte birçok farklı fantastik kısa film yaptığı bilinmektedir. Melies tarafından 1896 yılında çekilen “*Le Manoir du Diable*” (*Şeytanın Şatosu*) korku sinema tarihinin ilk filmi olarak kabul edilmektedir (Akbulut, 2012:11). 1920’li yıllarda Fransız *Sürrealist (Gerçeküstücü)* sinemacıların eserlerinde şiddet ve saldırganlığa yer vermeleri (Abisel, 1999:139) ile Avrupa’da korku sineması bir tür olarak tanınmaya başlanmıştır. Birinci Dünya Savaşı’nın etkisinin sinemaya yansdığı dönemde özellikle savaştan mağlup olarak çıkan Almanya’nın sanatına gözle görülür biçimde yansıyan bir akım olan “*Ekspresyonizm*” (*Dışavurumculuk*) Alman Korku Sineması’nın ortaya çıkışının temelini atmıştır. Duygular ve iç dünyanın yansıtılmasına dayanan bir sanat akımı olarak ortaya çıkan “*Ekspresyonizm*” (*Dışavurumculuk*) başta resim, tiyatro, müzik gibi alanlarda görülmüş hemen ardından da sinema sanatına yansıtılmıştır. Teksoy’a göre “*Ekspresyonizm*” (*Dışavurumculuk*); sanatçının dış dünyanın izlenimlerini, doğadaki biçimlerin yansıtılmasını bir yana bırakarak, simgeler kullanarak, bireyin öz yaratıcılığını simgeleyen iç gerçekliğini dışa yansıtmasıdır. 19. yüzyıl gotik edebiyatının bir getirisi olarak seyircinin kendisini anti-kahramanla özdeşleştirmesine olanak sağlayan roman kahramanları da böylelikle sinemaya giriş yapmış, yıllar içerisinde birçok farklı uyarılmanın çe-

kileceği birer ikon haline dönüşmüşlerdir. Avrupa’da ortaya çıkan ve ana hatları oluşturulan bir tür olan korku sinemasının popülerleşip literatüre yerleşmesi Amerika’da çekilen filmler sonrasında gerçekleşmiştir. 1930’lu yıllarla birlikte Hollywood sinemasına dahil edilen ses, korku filmlerinin zirveye çıkma nedenlerinden bir tanesi olmuştur. Universal Stüdyoları tarafından bu dönem içerisinde sinema tarihi içinde çok önemli yer tutan, günümüzde çok çeşitli uyarlamaları olan ve çoğunluğu gotik edebiyattan esinlenilmiş birçok film çekilmiştir. Gotik Korku Sineması’nın ilk örneklerinden olan 1931 yapımı Tod Browning tarafından çekilen “*Dracula*” (*Drakula*) filmi, Bram Stoker’ın romanından çok, romandan yola çıkılarak yazılmış olan Hamilton Deane ve John L. Balderston’un tiyatro oyununa dayanmaktadır. Mary Shelley’nin “*Frankenstein or the Modern Prometheus*” romanının tiyatro eserlerine uyarlanmasını takip eden süreçte, romandaki karakterlerin gücü ve hikaye akışının sinemaya da uyarlanabilir olması, farklı yıllar içerisinde Frankenstein hikayesinin birçok sinema filmi ve televizyon dizisinde işlenmesine sebep olmuştur. Universal şirketince Frankenstein ve Dracula temalı filmler dışında başka yaratıkların da kullanıldığı filmler çekilmiş ve yaratıkların korku sinemasında kullanımları bundan sonraki yıllarda izleyici karşısına sıkça çıkacak birer ikon haline dönüşmüştür. **Amaç:** “Sessiz Sinemadan Universal Stüdyolarına İlk Dönem Korku Sineması” isimli bu çalışmanın amacı, 18. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlayan sinema sektörü içerisinde korku türünün başlangıç ve gelişim sürecini örnekler üzerinden araştırarak kapsamlı bir tarihsel süreç araştırması gerçekleştirmektir. **Kapsam:** Çalışmanın kapsamı 1895 yılında Lumiere Kardeşler tarafından çekilen ve tarihteki ilk korku filmi olarak sayılan “*L’Arrivée d’un Train en Gare de Ciotat*” (*Trenin Gara Girişi, 1895*) filminden, Universal Stüdyoları’nda George Waggner tarafından çekilen “*The Wolf Man*” (*Kurt Adam, 1941*) filmine kadarki süreçte Avrupa ve Amerika’da çekilen önemli korku filmlerinin kronolojik olarak dönemlere ayrılarak araştırılması ile oluşturulmuştur. **Yöntem:** Bir araştırma çalışması olan “Sessiz Sinemadan Universal Stüdyolarına İlk Dönem Korku Sineması” isimli bu çalışmada kullanılan ve adı geçen gerekli filmlere ulaşabilmek için internet ortamından faydalanılmıştır. Görsel literatür taraması süreci <http://www.youtube.com> internet sitesi aracılığı ile yapılmış olup örnek olarak seçilen filmlerin ekran görüntülerine bu site üzerinden ulaşılmıştır. Tarihsel dönemlerin incelendiği bölümlerde ise literatür taramasından faydalanılmıştır. **Sonuç:** Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular, korku türünün sinemanın tarihsel süreci içerisinde sosyal, teknolojik ve kültürel bağlamlar dahilinde nasıl gelişme gösterdiğinin ve sunulduğunun örnek filmler üzerinden açıklanmasını içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Korku Sineması, Sessiz Sinema, Dışavurumcu Alman Sineması, Amerikan Sineması, Universal Stüdyoları

GILGAMIŞ DESTANI VE TİTANLARIN SAVAŞI'NDA KAHRAMANIN YOLCULUĞU

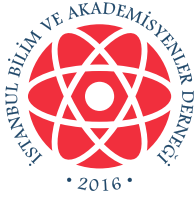
Serdar GÜRÇAY

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

serdargurcay@aydin.edu.tr

ID:210 K: 170

Öz: Giriş: Gılgamış Destanı MÖ 2100'lerden kalma, bilinen ilk yazılı epik şiir olarak kabul görür. Gılgamış ve en yakın dostu Enkidu'nun başlarından geçen maceraları anlatır. Gılgamış; Mezopotamya'da yaşayıp hüküm sürdüğüne inanılan Uruk kralıdır. Uruk ise bir Sümer şehridir. Gılgamış zalim bir kralken, zamanla bir kahramana dönüşür. Endiku isimli primitive genç adam ona yoldaşlık eder, aralarında derin bir bağ kurulur. Enkidu ilerleyen zamanlarda doğa ile olan uyumunu yitirir, güçten düşer ve ölür. Gılgamış ise moralini derinden yitirir ve ölümsüzlüğün peşine düşer. Diğer yandan, Titanların Savaşı filmi MÖ 700'lere uzanan Perseus efsanesini konu almaktadır. Perseus antik Yunan mitolojisinin en önemli kahramanlarından biri kabul edilir. Bu efsanede tanrılar zalimdir, insanlarsa acı çekmektedir. Efsanede Argos şehrini dev bir canavar aracılığıyla yok edilmekten kurtarmak için Medusa ile yüzleşmesi ge make one>s way reken Perseus'un, uçan atı Pegasus ve yoldaşları ile çıktıkları macera anlatılır. Amaç: Bu çalışma, karşılaştırmalı mitolojide "Gılgamış Destanı"nın ve "Titanların Savaşı Filmi"nin "kahramanın yolculuğu" açısından incelenmesini içermektedir. Yöntem: Gılgamış Destanı için İsmail Gezgin'in kitabı baz alınmışken, Titanların Savaşı filminin ise Louis Leterrier'e ait 2010 tarihli en son çekimi seçilmiştir. Her iki eserde okuma ve izleme yoluyla incelenmiştir. İkisini de temel alan kaynak taraması da yapılmıştır. Analiz: Çalışmanın giriş bölümünde "kahramanın yolculuğu ve karakter çemberi" terimlerine kısaca değinilir. İlk bölümde Sümer mitolojisine ait olan "Gılgamış Destanı", sonraki bölümde ise "Titanların Savaşı" isimli filmdeki kahramanlar ve canavarlar incelenir. Her iki eser de "karakter arketipleri" ve "karakter çemberi" açısından analiz edilir. Son bölümde ise Gılgamış Destanı ile Titanların Savaşı'ndaki kahramanlar ve canavarların kıyaslaması yapılır. Bulgular ve Sonuç: Bu iki eserin seçilme ve kıyaslanma nedeni; ilki milattan öncesine ait bir eserin bilinen en eski sürümüyken, diğeri ise antik bir efsanenin yeni milenyumdaki yeniden yorumlanmasıdır. Antik çağların sözlü edebiyatı ile modern çağın sinema sanatı arasındaki ahenk inceleme konusu olmuştur. Görülmüştür ki canavar ve kahraman kavramı değişmemiş; karakterin yolculuğu ile birlikte muhafaza edilmiştir. En nihai olarak, her iki eserdeki arketipler tüm insanlık tarihi boyunca kendisini var etmiş ve günümüze kadar ulaşmıştır. Kahraman, canavar ve yolculuk ifadeleri ve içeriğinin günümüze dek özünü koruyarak ulaştığı tespit edilmiştir. **Sonuç:** Kahraman ve canavar kavramları, yazının icadından öncesine dayanan sözlü anlatılarda ve onlardan da önce insanların bilinçlerinde anlam kazanmış kadim olgulardır. Vahşi hayvanlar sadece avlanan ve içgüdüleriyle hareket eden canlılardır. Mitolojik ve fantastik yaratıklar ise edebidir. Bu sebeple kahraman ve canavar; insanların zihinlerindedir; onların kişilikleridir, yaptıklarıdır, tutum ve davranışlarıdır. Gılgamış ve Perseus çağlarının en önemli kahramanlarıdır. Perseus her zaman iyi karakterli iken; Gılgamış sonradan kahramanlaşmıştır. Lakin her ikisi de birer tip değıl-

SÖZEL BİLDİRİLER

dir; aksine geçmişleri, duyguları, doğru ve yanlışları olan birer karakterdirler. Her birinin yardımcıları ve engelleyicileri bulunmaktadır. Günümüzdeki çoğu eserde gördüğümüz temel öğelerin bazılarında bu karakterlerin efsanelerinde rastlamak mümkündür. Sahip oldukları kıymetli özellikler ve zamanla toplumlar arasında doğan kültürleşmenin etkisi; Perseus ve Gılgamış'ı gelecek zamanların efsane ve karakterlerine esin kaynağı yapmıştır. Binlerce yıl sonra bile Perseus ve Gılgamış'ın edebiyatın ve popüler kültürün içerisinde görülmesinin bir nedeni de budur. Gılgamış destanı bilinen ilk yazılı eserlerden biriyken, Titanların Savaşı filmi Perseus efsanesinin modern zamanda yankı bulmuş hâlidir. Bu ekseninde her iki eser de edebiyat tarihi zaman çizergesinde âdeta iki farklı ucu temsil etmektedirler. Bu iki uç edebiyatın yükünü sırtlayan gerilim ve dinamik noktalarıdır.

Anahtar Kelimeler: Kahraman, Canavar, Gılgamış, Perseus, Mitoloji

KÜLTÜR ENDÜSTRİ BAĞLAMINDA YENİ MEDYADA ESTETİĞİN VE KUSURSUZLUĞUN DAYATILMASI

Özden TOPRAK¹, İpek OKKAY²

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,

Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, İstanbul / Türkiye

otoprak@gelisim.edu.tr, iokkay@gelisim.edu.tr

ID: 383 K: 348

Öz: Giriş: Yeni medyanın her mecrasında bireylerin kusursuz olmaya itilmesi, çağımızın en büyük sorunlarından biri haline gelmiştir. Bireylerin estetik kaygılar ve görüntü kusursuzluğu dayatması sonucu kendilerini ifade ediş biçimleri, tüketim toplumunda beden ve dış görünüşün bir meta olması sonucunu beraberinde getirmiştir. Bu kaygılar sonucu birey, bu yapay ortamda gönüllü gözetlenmeyi kabul ederek beğenilme kaygısı ve estetik anlamda mükemmeliyetçiliğe itilmiştir. Benmerkezci bireyler, kendi estetik görünüşüne odaklanıp dış dünyadan kendilerini soyutlamış ve kendi dış görünüşüne yabancılaşmış, bunun sonucunda estetik anlamda kusursuzlaşmanın her yöntemini uygulama yoluna gitmiştir. Kimi zaman çekim tekniklerine (ışık, kamera açıları vb.) hakim olmadan özçekim yaparak kendi görüntülerini beğenmeyen bireyler, plastik cerrahi müdahalelerden dahi kaçınmamaya başlamış, sosyal medyada paylaşacakları her görüntü, bu estetik kaygı için en büyük ölçüt haline gelmiştir. Bu durum bazı bireylerin hayatındaki en önemli sorun olmuş ve kusursuzluk arayışına girmelerine sebep olmuştur. Bireyler toplumsal sorunlardan ve öz dünyalarının gerçek sorunlarından bilinçli olarak soyutlandırılmıştır. Kapitalizmin insanlara tüketim toplumunda belirli standart üstünlük ölçütlerini dayatması (altın oran kavramı, kemersiz burun, yaşlanma korkusunun yayılması, zayıflığın empoze edilmesi, obezite ile dalga geçilen paylaşımlar, pahalı marka ve ürünlerin ön plana çıkarılması vb.) bireylerin kendilerini ifade ediş biçimlerini yeniden yapılandırmış, kişileri tek tipli hale getirmiş (silikon dudak, botoks, kaldırılmış kaşlar, silikonlu göğüs vb.) bütün bunların sonucunda bireyler, bir tüketim nesnesi haline gelmiş; kendi sorunlarından, özbenliğinden ve toplumdaki yabancılaşmaya itilmiştir. Tüketimi tetiklemek için estetik pazarlama ön plana çıkarılmıştır. Yeni medya denilince popülerlik bakımından ilk akla gelen sosyal medya siteleridir. Bu sebeple de tüketimi tetiklemek için özellikle instagram, facebook ve twitter ön plana çıkmış, hatta takipçi sayısı fazla olan popüler isimler, fenomenler örnek alınmaya başlanmış, güzellik ve estetik merkezleri, plastik cerrahlar bu mecraları, hedef kitlelerini artırmak ve takipçileri ile interaktif iletişim kurmak için aktif olarak kullanmaya başlamışlardır. Sosyal medya hesapları, web siteleri, instagram, facebook, twitter gibi popüler sosyal paylaşım siteleri plastik cerrahlar, güzellik ve estetik merkezleri tarafından kuşatılmıştır. Bu sayede bu tür merkezler, hedef kitlelerini artırmakta ve yeni medyanın etkileşimlilik özelliğinden faydalanarak mevcut takipçiler ile çift yönlü iletişim kurmaktadır. Hedef kitle bu durumdan yoğun bir şekilde etkilenmekte; bu sayfaların popülaritesi gün geçtikçe artarken oluşan bu döngü, özbenliğinden yabancılaşmış

bireylerin kusursuzluk arayışını daha da artırmaktadır. Bu kısır döngü içinde birey, kendisini estetik açıdan yoksun görmeye başlayarak kişilik özelliklerinden ve iç dünyasından soyutlanmaya, yabancılaşmaya itilmektedir. **Amaç:** Bu araştırmada, yeni medya ile birlikte bireylerin benmerkezciliğe itilmesi, gerçek sorunlardan ve özbenliğinden yabancılaşıp meta haline getirilmesi, kültür endüstrisi bağlamında estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması eleştirel bir yaklaşımla ele alınmıştır. **Kapsam:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması, literatür taraması yapılarak eleştirel yöntemle incelenmiştir. **Sınırlılıklar:** Literatür taraması ve eleştirel yöntem kullanılarak kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması çerçevesinde popüler sosyal medya sitelerinde bireylerin kendilerini ifade etme biçimleri, özbenliklerine yabancılaşmaları, toplumsal rolleri bağlamında kendilerini nasıl konumlandıkları, kültür endüstrisinin dayattığı popüler güzellik ölçütlerinin ve tüketim ölçütlerinin bu konumlandırmaya etkileri incelenmiştir. **Yöntem:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyada estetiğin ve kusursuzluğun dayatılması konusu üzerine literatür taraması yapılmış ve eleştirel açıdan incelenmiştir. **Bulgular:** Yeni medyanın yarattığı popüler kültür sonucunda benmerkezci bireyler ortaya çıkmıştır. Bu bireyler, kendi estetik görünüşüne odaklanıp dış dünyadan kendilerini soyutlamış ve kendi dış görünüşüne yabancılaşmış, bunun sonucunda estetik anlamda kusursuzlaşmanın her yöntemini uygulama yoluna gittikleri görülmüştür. Kapitalizmin ve kültür endüstrisinin insanlara tüketim toplumunda belirli standart üstünlük ölçütlerini dayatması, bireylerin kendilerini ifade ediş biçimlerini yeniden yapılandırmıştır. Kültür endüstrisinin esiri olan bireyler tek tipli hale gelmiş, adeta klonlanmıştır. Bütün bunların sonucunda bireyler, bir tüketim nesnesine dönüşmüş; kendi sorunlarından, özbenliğinden, iç dünyasından ve toplumdaki yabancılaşmaya itilmiştir. **Sonuç:** Kültür endüstrisi bağlamında yeni medyanın estetiği ve kusursuzluğu dayattığı görülmektedir. Bireyler yeni medyada yer alan bazı popüler içeriklerden kaynaklı benmerkezci olmaya başlamışlardır. Yeni medya ortamları, sosyal medya hesapları, web siteleri, instagram, facebook, twitter gibi popüler sosyal paylaşım siteleri, güzellik, estetik ve kusursuzluk kavramlarının yeniden yorumlanmasına, klasik ölçütlerin sorgulanmasına neden olmuştur. Kültür endüstrisinin dayattığı estetik ve kusursuzluk, bireyleri gereksiz operasyonlara itmiş, bireyler tek tiplleşerek metalaşmıştır. Bu estetik kaygı uğruna operasyonlarda ölenler bile olmuştur. Dayatılan bu estetik mesajları, anoreksiyadan kaynaklı ölümü de artırmıştır. Bireylerin ruh sağlığı bozulmuş, dış görünüşüne yabancılaşan, hiçbir koşulda kendilerini estetik olarak güzel bulmayan bireyler, yalnızlaşmaya ve toplumdaki soyutlanmaya başlamışlardır. Yalnızlaşan ve yabancılaşan bireyler, toplumsal sorunları kendi estetik kaygılarından dolayı göremez hale gelmiştir. Popüler kültürün yarattığı bu mesajların altında bireyleri tüketime yönlendirmenin olduğu açıktır. Bireylerin tek tiplleştiği bu düzende insanlara estetik ve kusursuzluktan çok, iç güzelliğin öneminin tekrar hatırlatılması konusunda projeler yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Medya, Popüler Kültür, Kültür Endüstrisi, Tüketim Toplumu, Estetik, Kusursuzlaştırma, Yabancılaşma

SİMÜLASYON KURAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ MEDYADA YAKINSAMA

İpek OKKAY¹, Özden TOPRAK²

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, *Halkla İlişkiler ve Reklamcılık, İstanbul / Türkiye*

iokkay@gelisim.edu.tr, otoprak@gelisim.edu.tr

ID: 384 K: 348

Öz: Giriş: Günümüzde gelişen iletişim teknolojileri, mecralar arasındaki farkı bulanıklaştırmıştır. Yeni medya ile dijital teknolojiler ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Bu bağlamda, internet teknolojisinin gelişmesi ve gün geçtikçe kullanımının artması, kitle iletişim araçlarının yöndeşmesine neden olmuştur. Yakınsama olarak da adlandırılan bu durum, teknolojik veya medya/içerik yakınsaması olmak üzere iki şekilde meydana gelmektedir. Medya, ekonomi ve mülkiyet bağlamında yakınsama, dikey tekelleşme olarak ele alınabilirken; teknolojik yakınsama ise farklı iletişim araçları ile cihazlarda yaptığımız işlerin dijital teknolojinin gelişmesi ile tek bir cihazdan yapılabilmesi olarak ifade edilmektedir. Akıllı cihazların bireyin hayatına girmesiyle birlikte, birey bu teknolojilerin bağımlısı olmaya başlamıştır. İnternet sayesinde bireyler, önceleri bilgisayardan daha sonra da taşınabilir mobil cihazlardan kitle iletişim araçlarını kullanabilir hale gelmiş gibi görünse de asıl etken; hedef kitlenin, bu cihazlar arası yakınsama sonucunda, kitle iletişim araçlarını kullanmak yerine internetten bireysel tercihlerini izleme, dinleme ve okuma alışkanlığını kazanmaya başlamasıdır. Bu eğilimi fark eden geleneksel kitle iletişim araçları, hedef kitleyi kendilerine çekmek için tematik yayıncılık yoluna gitmiş, dijital platformlar artmış, abonelik sistemine geçilmeye başlanmıştır. Günümüzde internet teknolojisi ile kitle iletişim araçları iç içe geçmiş, internete erişim hızının her geçen gün artışı, yayıncılık hizmetine yeni boyutlar kazandırmıştır. Televizyon yayıncılığı ve telekomünikasyon hizmetlerinin yöndeşmesi sonucu Etkileşimli Televizyon (IPTV) ortaya çıkmıştır. Televizyon ile telekomünikasyon bileşenlerini bir araya getiren IPTV, sayısal televizyon hizmetlerini kullanıcılarına geniş bantlı bağlantı üzerinden ileten bir sistemdir. Bu ve benzeri teknolojiler, kullanıcı alışkanlıklarını ve mecraların yapısını kökten değiştirmeye başlamıştır. Yeni medyanın eşzamansızlık/ asenkronizasyon, etkileşimlilik, kitesizleştirme özelliği artık bütün mecralarda karşımıza çıkmaya başlamıştır. Değişen bu iletişim ortamında kullanıcıların, içerik üretim ve dağıtımına dahil olması mümkün kılınmıştır. İnternetle birlikte sadece kitle iletişim araçlarının kullanımı değişmemiş, hobilerin, kültürel faaliyetlerin çoğu bu sanal ortamda hayat bulmaya başlamıştır. Zaman, mekan, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarını ve alışkanlıklarını kökten değişime uğratmıştır. Kitap okumak, arkadaş edinmek, oyun oynamak ve hatta müze gezmek gibi birçok aktivite sanal dünyaya taşınmıştır. İstedikleri çoğu şeyi evlerinden çıkmadan simülasyon evreninde yapabilir hale gelen bireylerin, çevreleriyle kurdukları iletişim de yöndeşmiş, büyük bir değişime uğramış, bireyler sanal bir dünya içinde kendi gerçek dünyalarına yabancılaşmaya başlamıştır. Bireyin gerçek dünyadan uzaklaşıp zaman, mekan, uzam kavramlarının yeniden şekillendiği bir evrende yeni bir sanal benlik ile var olması, gün geçtikçe gerçeğin yerini simü-

lasyonun almasını sağlamıştır. Baudrillard'ın simülasyon kuramında bir gerçeklik içinde yaşamadığımız; hatta gerçek ve simülasyonun artık birbirinden ayrılamaz bir noktada yer aldığı vurgulanmıştır. Baudrillard'a göre simülasyon kuramı dünyanın her yerindedir ve yaşadığımız hiçbir şey artık gerçek değildir. Zaman, mekan ve uzam kavramlarının değişimi sonucu meta dönüşüme uğramıştır. Sözelimi üretim biçimi ele alındığında sanatsal metalar reproduksiyon, illüstrasyon vb. uygulamalar sayesinde gerçekliğini yitirmiş, anlamı ve değeri azalmış, gerçeğin sanal kopyaları türetildikçe eser kavramı metamorfoza uğramıştır. Gerçek ve simülasyon kavramları birbirinin yerine geçmiştir. **Kapsam:** Baudrillard'ın "Simülasyon Kuramı" çerçevesinde yeni medyada yakınsama konusu, literatür taraması yapılarak eleştirel açıdan incelenmiştir. **Sınırlılıklar:** Literatür taraması ve eleştirel yöntem kullanılarak "Simülasyon Kuramı" bağlamında yeni medyada yakınsama çerçevesinde internet teknolojisinin gelişmesi ile birlikte mecraların yöndeşmesi, yeni medyanın eşzamansızlık/ asenkronizasyon, etkileşimlilik, kitlesizleştirme etkisi; zaman, mekan, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarının ve alışkanlıklarının kökten değişime uğraması, simülasyon kuramı çerçevesinde eleştirel açıdan değerlendirilmiştir. **Yöntem:** Simülasyon kuramı çerçevesinde yeni medyada yakınsama konusu literatür taraması yapılarak, eleştirel yöntemle incelenmiştir. **Bulgular:** Yeni medyanın özelliği olan eşzamansızlık, etkileşimlilik, kitlesizleştirme kavramları, her mecra da görünür hale gelmiştir. Değişen bu iletişim ortamında kullanıcıların, içerik üretim ve dağıtımına dahil olması mümkün kılınmıştır. İnternetle birlikte sırf kitle iletişim araçlarının kullanımı değişmemiş; hobilerin, kültürel faaliyetlerin çoğu bu sanal ortamda hayat bulmaya başlamıştır. Zaman, mekan, uzam kavramlarını yeniden tanımlayan iletişim teknolojileri, bireylerin sosyal, kültürel yaşamlarını ve alışkanlıklarını kökten değişime uğratmıştır. İstedikleri çoğu şeyi evlerinden çıkmadan simülasyon evreninde yapabilir hale gelen bireylerin, çevreleriyle kurdukları iletişim de yöndeşmiş, bireyler sanal bir dünya içinde kendi gerçek dünyalarına yabancılaşmaya başlamıştır. **Sonuç:** İletişim teknolojilerindeki gelişmeler, kullanıcı alışkanlıklarını ve mecraların yapısını kökten değiştirmiştir. Her geçen gün, mecralar arasındaki fark bulanıklaşmaya başlamıştır. Bireyin gerçek dünyadan uzaklaşıp zaman, mekan, uzam kavramlarının yeniden şekillendiği bir evrende yeni bir sanal benlikle var olması, gün geçtikçe gerçeğin yerini simülasyonun almasını sağlamıştır. Baudrillard'a göre simülasyon kuramı dünyanın her yerindedir ve yaşadığımız hiçbir şey gerçek değildir. Gerçek ve simülasyon kavramları birbirinin yerine geçmiştir. Git gide yabancılaşan bireyler, birbirleriyle iletişim kurmak yerine, yeni medyanın interaktif yapısı içinde, gerçek gibi görünen sanal dünyada kaybolmaya başlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yakınsama, Yöndeşme, Bulanıklaşma, İletişim Teknolojileri, Yeni Medya, Mecra, Yabancılaşma, Baudrillard, Simülasyon

TEKNOLOJİK DETERMİNİZM VE PSİKANALİTİK BAĞLAMINDA ÇAĞIMIZIN BAĞIMLILIĞI: “PLAGOMANI” & “NOMOFOBİ”

Miray KELEŞ

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya ve İletişim Sistemleri Anabilim Dalı

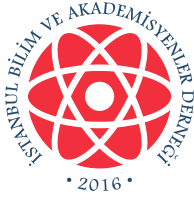
mkeles@st.medipol.edu.tr

ID: 385 K: 351

Öz: **Giriş:** İletişim teknolojileri günümüzde gelişme göstermekte ve giderek hayatımızın içine girmektedir. Yeni iletişim teknolojilerinin gelişimini sağlayan en önemli faktör olan internet, öncelikli olarak masaüstü/dizüstü bilgisayarlarımıza, zamanla kullanmış olduğumuz mini bilgisayar haline gelen cep telefonlarımıza kadar girmiştir. Teknolojinin ilerlemesi ile birlikte günümüzde şarj bağımlılığı kavramı ortaya çıkmıştır. Bağımlılık sözcüğü, zihinsel imgelemlerimizde olumsuz çağrışımlara neden olmaktadır. Çünkü bağımlılık, yineleyici normal alışkanlıkların ötesinde bağımlılık haline gelen davranışın, patolojik bir zorlantı haline dönüşerek gündelik yaşamı olumsuz etkilemesi şeklinde tezahür eder. Uyuşturucu ve keyif verici madde kullanan insanların yaşadığı zorlantılı ve yineleyici yoksunluk hissi gibi, akıllı cihazların şarj azalımı/bitimi gibi durumlar da kullanıcıların beyinlerindeki haz merkezlerindeki uyarım ile benzer etkiyi gösterdiği gözlemlenmiştir. Günlük işlemlerimizi yerine getirirken bizi kendine bağımlı hale getiren bu akıllı tüketim araçları yaşam alanlarımızı bir yönüyle genişletip çeşitlendirirken bir başka yönde bağımlı ve sınırlı hale getirmiştir. İnternetin yaygınlaşması ile birlikte cep telefonlarımız akıllı bir hâl almış ve yaşam alanımız haline gelmiş, gündelik işlemlerimizi kolayca halledebilmemiz için basit ancak çok yönlü bir tüketim aracına dönüşmüştür. Akıllı telefon üreticisi Huawei adlı firma tarafından üretilen viral reklam kampanyaları ile beraber “Plagomani” kavramı ortaya (~2016) çıkmıştır. “Plagomani”, Plug/plaque (priz, ikmal kaynağı, ing.) ve Mania (bağımlılık, tutulum, lat.) kelimelerinden oluşmaktadır. Akıllı cihazların her geçen gün yaygınlaşması, popülerleşmesi, kullanım sıklığı, görünürlüğünün artması ve modern birey ve toplumun gündelik hayatında daha fazla yer işgal etmesi fenomeni -söz konusu cihazların bilişim çağında artık birer lüks meta değil, adeta “elzem” araçlara dönüşmüş olması gerçeğinden hareketle ve sunduğu aplikasyon ve olanakların bağımlılaştırıcı polarizasyonunun yanında- kendisine bağımlı olduğumuz yeni bir “ikmal” ve dolayısıyla bağımlılık zorlantısını da beraberinde getirmiştir. Söz konusu cihazların sürekli şarj edilme ihtiyacı, beraberinde sürekli şarj adaptörü, umbilical cord ve powerbank ile mobilize olan bireylerin türemesi ve çağdaş gereksinimlerin türettiği yeni bir ikmal arayışı şeklindeki davranışsal formasyonu imleyen “Plagomani” kavramının ileri sürülmesine neden olmuştur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, literatüre henüz girmiş olan *Plagomani* kavramını ve bu kavramın kendisinden türediği olguyu ana hatlarıyla bağımlılık/ikmal bağlamında psikanalitik bir bakış açısıyla çözümlemek ve irdelemektir. **Kapsam:** Bu çalışma teknolojik determinizm bağlamında bağımlılıklarda yaşanan psikolojik değişimleri Plagomani temelinde psikanalitik olarak serimlemektedir. Akıllı cihazların güç ikmali için kullanılan cihazlar ve bunların gündelik hayatta işlevlendiği alan Plagomani nosyonunun işlediği düzenek olarak bu

çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışma iletişimsel düzlemde günlük yaşamın akışını ve davranışsal formasyonları farklı itkisellikler ve alışkanlıklarda örgütleyen Akıllı Cihazlarla birlikte gündeme gelen Plagomani ve Nomofobi fenomenlerini örneklerle anlatısal izleğinde serimleyerek ele aldığı epitome metinlere psikanalitik semiotik yöntem uygulamaktadır. **Sonuç:** Günümüz teknolojisine bakılarak yapay zeka bir gün insanlığı ele geçirecek- derken, *Plagomani*; ikmalen insanlığı daha şimdilerden ele geçirmiş ve kölesi haline getirmiştir biçimindeki abartılı söylem gerçeğin diğer yüzüne dikkatlerimizi çeken bir muştulayıcıdır. Zira her geçen gün çeşitli yazılım, aplikasyon, sensör, akıllı idle/otonom araçlar ve bunların komponentleriyle sarılan dünyamız ütopyan bir geleceğe bizleri taşıırken aynı doz ve olasılıkta distopyan bir gelecek ihtimalini de bünyesinde taşımaktadır. Basit tüketim araçlarımızı şarj etmek için yataklarımızı priz olan duvar veya köşelere taşımış, sabah uyandıığımızda doluluk oranının hedonizmini yaşayarak güne başlayan bireyler haline gelmiş bulunmaktayız. Gün içerisinde sürekli kullandığımız bu araçların şarj kapasiteleri bir süre sonra uyarı vermektedir. Bu uyarılar, insanların güne başlarken yaşadıkları hazzı yok edip yerine panik ve korku getirmektedir. Basit tüketim araçları *insanlarını* kendilerini şarj edecek mekânlar aramaya, etrafındaki insanlardan şarj dilenmeye zorlayan bir *tasma* haline gelmektedir. *Marshall McLuhan* “*kıyıya vurmadıkları sürece balıklar suyun farkında değildirler*” diyerek en kısa şekilde özetlemiştir. İnsanlar teknolojinin belirleyiciliğinin farkında değildirler. Teknolojiyi kendilerinin yönettiklerini düşünmektedirler. Aslında söz konusu olan durum, tekno-hegemonyanın çağdaş bireyi teknolojik kompleks ve metalar evreninin uydusuna dönüştürmesi ve kontrol altına almasıdır. Akılları sürekli kullanmak istedikleri basit tüketim araçlarında ya da şarj ile çalışan diğer araçlarda olan modern birey ve toplum, stres yoğunluğu sebebiyle takıntılı, sinirli, kaygılı, bağımlı bivalent duygulanımlar yaşamakta ve buysa günlük rutine ve davranışlara olumsuz etkide bulunmaktadır. Plagomaninin ortak semptomlarını paylaşan insanlar yalnızlaşmakta, odaklanma sorunu yaşamakta ve bir zaman sonra psikolojik rahatsızlıkları da -depresyon, obsesif kompulsif bozukluk vb.-beraberinde getirmektedir. Söz konusu bağımlılık teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan her yeni nesne için geçişken bir süreyle patolojik görünümle fonksiyonlanan diyalektik doğal bir ajandır. Birey ve toplumlar teknolojik geçiş aşamasında cihazların kullanımında sahip oldukları kültür düzeyleri, meslekleri, ait oldukları jenerasyon yaş kesiti ve sosyokültürel formasyon gibi bir çok parametreye bağlı olmak üzere, çeşitli oranlarda kimi zaman apaçık bağımlılık şeklinde ortaya çıkabilen davranışlar göstermektedirler. Davranışsal normun zaman içerisinde oturmasıyla bağımlılık şeklinde yorumlanan şey daha sonra gündelik yaşamın içerisine normal bir akt olarak eklenmekte ve öyle algılanmaktadır. Tıpkı bir zamanlar evlerimizin bir üyesi mertebesinde saygı gören ve etrafında törensel bir havayla halka şeklinde oturduğumuz ve bu nedenle patolojik bir alışkı gibi görünen Radyo dinleme aktının zaman içinde normalleşmesi gibi.

Anahtar Kelimeler: Plagomani, Nomofobi, Bağımlılık/İkmal, Psikanaliz, Teknolojik Determinizm

MÜZİĞİN DİLİ “MÜZİKÇE”

Elif Nun İÇELLİ

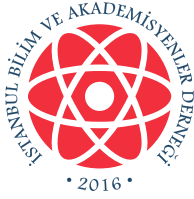
Rotary 100.Yıl Anadolu Lisesi (Müzik Öğretmeni)

elifnun@gmail.com

ID: 380 K: 165

Öz: Evrenin ortak dili diye tanımladığımız müzik, bilimsel anlamda teorileri, sınırları, sınır dışılığı, ilkeleri, uygulama teknikleri gibi birçok alanda tüm dünyada yazı ile temsil edilmektedir. Ancak evrensel olarak nitelenen müziğin evrenselliği bir topluluğun, milletin kullandığı dile müziksel icrayı yüklediğimiz anda gerçek anlamını bulmuş olur. Dinleyici açısından icracının dilini anlamasının önemi yer değiştirir. O anda müziğin kendi dili konuşmaya başlar yani müzik kendi dilini konuşur “MÜZİKÇE”. Sözlü olmayan müzik eserleri açısından bakıldığında icra evresinin niteliği tamamen icra edenin ya da edenlerin çalgısına hakimiyetlerinden gurup uyumuna, nüansa, icra ortamına, koşullara kadar değişkenlikler gösterir. Sözlü eserlerin yorumlanması evresinde durum biraz daha değişkenlik gösterir. İki farklı sanat dalının aynı anda yorumlanması söz konusudur. Bir milletin dili ve müziği birleşmiş olur. Sözlü müzik eserlerinin yaratım sürecinde dikkat edilmesi gereken unsurların başında müziğe hakimiyet kadar dile de hakim olmak önemlidir. Fonetik alanında bilgi sahibi olmadan prozodisi doğru yazılmış estetik bir duyuma sahip müzik eseri yazılamaz. Ülkemizde bu konu Saadettin Arel ile birlikte 1965 yılından itibaren dile getirilmeye başlanmış olup müzik bilimi açısından henüz çok yeni bir çalışma alanıdır. Geçmişten günümüze gelmiş olan eski eserlerde ve günümüzde yaratılan yeni eserlerde hali hazırda fonetik, prozodi meselelerinin dikkate alınmadığına tanık olmaktayız. Fonetik ve prozodi konuları sadece eser yaratıcıları için değil aynı zamanda ses sanatçıları için de bilinmesi gereken konulardır. Hatta sözlü eserlerin koro tarafından icra edildiği ortamlarda şeffik görevini üstlenecek olan kişilerin de bilmesi gereken konuların başında gelir. Peki ses sanatçılarının önüne gelmiş prozodisi bozuk, estetik açıdan duyumda sıkıntılar yaratacak bir eserin icrası evresinde performansın etkili olması için yapılması gerekenler nelerdir? Seşte ileri icra olarak tanımladığımız alanın bilinmesi gereken yanları, uygulamadaki hassasiyetleri, yöntemler, bu yöntemlerle ilgili olarak müzik eğitimi veren konservatuarların tutumu ve ders niteliğinde yapılan ya da yapılması gereken uygulamalar nelerdir? Konu ile ilgili uzun yıllardır yapmış olduğum çalışmaların ve elde ettiğim tecrübelerin müzik bilimine ve vokal sanatçılarına katkı sağlayacağı inancındayım.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Vokal, İcra, Prozodi, Fonetik

MİMESİSTEN SANALLIĞA, DİYALOGTAN MONODİYALOĞA İNSAN

Ali BÜYÜKASLAN

İstanbul Medipol Üniversitesi, İletişim Fakültesi, (Dekan Yrd.) Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,
İstanbul / Türkiye

abuyukaslan@medipol.edu.tr

Merhaba,

Saygı ve sevgiyle selamlıyorum hepinizi.

Kongrenin İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat konularının yer aldığı bir kongre olması daha baştan sosyal bilimlerle uğraşan, ilgilenen hemen herkesi yakından ilgilendiriyor demektir.

Bu dört alanı birbirinden ne uzak ne de farklı görmek, özellikle iletişim disiplini açısından çok mümkün değildir. Ben de, tam bu alanların içerisinde, hatta edebiyat ve iletişimle ilgimi, yüksek lisans ve doktora devam ettirmiş, dilbilim ve göstergebilim alanında okumalar yapan, dil, kültür, edebiyat ve iletişim üzerine her açıdan kafa yoran bir meslektaşınız olarak burada bulunuyorum. Bu benim için mutluluk veren bir duygu, bunu açıkça belirtmek istiyorum.

Bir açılış konuşması çerçevesinde ben bazı sorularla değerlendirmemi yapmak istiyorum:

Şimdi şu soruların cevaplarının iletişimle ya da edebiyatla, müzikle ya da sanatla iç içe olmadığını kim söyleyebilir? İletmenin, iletimin iletişim olduğu anlaşıldığı andan itibaren bu soruların cevaplarını hangi noktalardan iletişim, edebiyat, müzik ya da sanatın dışında tutabiliriz?

Fransız dilbilimci G. Mounin şöyle der: “Enfin, Saussure vint!..” (Nihayet, Saussure geldi!..)

Dilbilimce Ferdinand de Saussure’le birlikte dilin bizzat kendisi araştırmanın nesnesi haline geldi. Ve bu araştırma Saussure’le birlikte biz artık dilin synchronique (eşzamanlı) ve diachronique (artzamanlı) olarak bir incelemenin nesnesi olduğunu, böyle ele alınıp incelenebileceğini öğrendik. Onun bu alanda üniversitede verdiği derslerdeki notları öğrencileri tarafından kitaplaştırıldı ve bugün Genel Dilbilim Dersleri diye bildiğimiz Saussure’e ait eser ortaya çıktı.

Aslında Saussure’le birlikte değişen neydi sorusunun cevabını tek boyutlu vermek çok da mümkün değil. Konuşmamız bağlamında şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki, Saussure dilin sadece konuşma aracı olmasının ötesinde başka fonksiyonlarına, başka kullanım alanlarına dikkat çekmiş ve dil ile gösterge ve anlam düzeyindeki ilişkiyi anlaşılabilir ve incelenebilir bir çaba olarak ortaya koymuştur.

Bu kısa bilgilendirmeden sonra dilin ister anlam düzeyinde isterse eylem düzeyinde ne tür işlevler üstlendiğini şu sorularla, kongrenin ismini oluşturan konularla ilişkisi bağlamında değerlendirmeye çalışacağım:

1. İnsanoğlunun hangi eylemini iletişimin ilgi alanı dışında tutabiliriz?

Şiir yazan şairi mi?

Roman yazan romancıyı mı?

Ya da bir piyesi kaleme alan tiyatro yazarını mı?

Bir film ortaya koymaya çalışan bir yönetmeni mi?

Ya da sözlü geleneğin temsilcisi halk ozanlarının şiirlerini, türkülerini, ağıtlarını mı?

Ne şair şiirini, ne romancı romanını ne de bir tiyatro yazarı piyesini ne de diğerlerle eserlerini sadece yazmış olmak için yazmaz. Şimdi bazı sanat anlayışları vardır, Evet böyle olmalı, “*Sanatçı Eserini Sadece Sanat İçin Yazmalı*” der; der ama bunun bile bir iletişim etkinliği olmadığını kim söyleyebilir ki!

Nihayetinde monolog bile olsa bir şair, dizelerini kaleme almasa da, iç sesiyle bile konuşsa bir şair yine kendi içinde bir iletişimsel eylem gerçekleştirmiş olmuyor mu?

Sanatçı sanat için bile bu eylemi gerçekleştirdiğinde, ruh âleminde dışarıya yansıyan bir âlemi bizlere ulaştırmış olmuyor mu? Ve o âlemde biz kendimize ait bir şeyler buldukça bu iletişimsel eylem bizde hiçbir etki uyandırmasa bile bir duygusal davranış değişikliğine yol açmıyor mu?

Sadece varoluşlarının *Sanatçı Angaje Olmamalı* düşüncesi mi edebiyat eserini iletişimsel eylem olmaktan uzaklaştıracak? Oysa bu haliyle bile angaje olmamak da bir angajman değil mi? Sonuçta bu düşüncüyü sahiplenen sanatçılar da böylece bir tavır takınmış oluyolar mı?

Ve sanata, sanatına hangi alanda olursa olsun bir iletiyle, bir mesajla ister farkında olarak ve bilinçli bir şekilde ister farkında olmayarak bilinçsiz bir şekilde, anlam kazandıran herkes şu ya da bu şekilde bir iletişim eylemi gerçekleştirmiş oluyordur. Şairin yazma eylemi sadece kendisiyle sınırlı kalmadığında da bir iletişim eylemi çok açık olarak söz konusudur. Şiirin ulaştığı her gönül, her mecra şairle bütünleşmeye, onun duygularıyla ortak bir hayale, bir başka âleme gitmiyor mu? Bir tutum, bir davranış, bir duygu değişikliği oluşmuyor mu okuyanlarda?

Ya roman yazarına ne demeli?

Çok sade bir örnek vereyim size.

Honore de Balzac. 19. yy. romancılarının en üretkenlerinden. En üretkeni de diyebiliriz. Bir tek başlık altında toplamış bütün eserlerini ve eserinin ismi biliyorsunuz, İnsanlık Komedyası.

Şimdi İnsanlık Komedyası, insana ait her şeyin içerisinde bulunduğu bir dünyayı gözümüzün önüne seriyor. Bu dünya arka sokaklarından bahçeli katlı evlerine, salonlarından hanlarına, sefalet kokulu sokaklarından ovalarına, bayırlarına, 19. Yüzyıl Fransız toplumu adına ne arıyorsanız bulacağımız, bulduğunuz bir dünya.

Şimdi şunu söylemek mümkün müdür? Balzac bize hiçbir şey söylemiyor. Yazmış gitmiş. Yazdıkları orada öylece duruyor. Bu mümkün mü? 167 yıl önce 51 yaşında vefat ettiğinde, yazdıklarıyla sadece realizmin önemli bir yazarı olmakla kalmıyor klâsik romanın formunu ortaya koyuyordu. Ama bizim için asıl önemli olan yönü

Balzac’ın 19. Yy. Fransız toplumunun fotoğrafını gözlerimizin önüne koymasındı. İşte ortaya koyduğu bu fotoğraf öylesine anlamlı ve bilindik bir fotoğraf ki, 167 yıl sonra bile anlamını muhafaza ediyor. Bu anlamın bize aktarılan yönünde biz onun toplumuna ait bilgileri elde etmekle kalmıyoruz, bu bilgilerden hareketle edindiklerimizle bir bilgilenmenin dışında eylemsel düzeyde –sözlü ya da yazılı olmak üzere- tavır takınıyoruz. Bu ihtiyarî ya da gayri ihtiyarî bir mesaj aktarımından başka bir şey değildir.

Bu nedenle Marx’ın şu sözü daha çok anlam kazanıyor:

“Ben Fransa tarihini Balzac’tan öğrendim.”

Şimdi kim diyebilir ki Balzac’ın romanları sadece bir romandır ve yazmış bırakıp gitmiştir. Oysa onun romanları bize gönderdiği mesajlarla –metin içi metin dışı- bir şeyler anlatmak, bir şeyler iletmek amacındaydı ve iletişime geçmek istiyordu bizimle bıraktığı eserlerle...

2. *Genel bir malumat olmakla birlikte bir kez daha hatırlatmak da yarar görüyorum: Düne, geçmişe, dünün yaşam biçimlerinden düşünce biçimlerine kadar hangi olgular, olaylar edebiyat ilgi alanı dışında kalmıştır?*

Elbette eğer edebiyatı sadece güzel sözler, hoş duygular olarak alırsanız yanılırsınız ama edebiyatı yazma eylemlerinin bütünü olarak görürseniz bu daha kuşatıcı bir tanımlama olarak edebiyat insan, edebiyat-toplum, edebiyat-tarih, edebiyat-gelecek tanımlamalarını da beraberinde getirir. Şimdi yeryüzünde edebiyatı olmayan bir toplum gösterilebilir mi?

Ve bu toplumun yazılı ya da sözlü olmayan ürünleri yok denilebilir mi?

Mümkün değil. Mümkün değil çünkü her bilgi ister tarihsel olsun ister güncel olsun bir anlamın transferidir aynı zamanda. Bir iletidir yani. Bir vericisi bir alıcısı vardır. Ve bu ileti/mesaj bize bir kanal vasıtasıyla gelir. Bu nedenle edebiyat ürünlerinin tamamının aynı zamanda bir iletişim eylemi olarak değerlendirmek mümkündür.

3. *Şimdi hangi müzik eserini, hangi müzik yorumunu, hangi müzik anlayışını, hangi müzik makamını insanın, toplumun, kendini ifade etme, ortaya koyma eyleminden uzak bir bakışla açıklayabilirsiniz?*

Orhan Gencebay’ın, Müslüm Gürses’in, Ferdi Tayfur’un şarkılarını, sözüyle sazıyla anlamadan 70’li, 80’li yılları anlayabilir miyiz? Dolmuş ve müzik tamlaması hangimizin lügatinde yer almadı ve hangimiz toplumsal etki uyandırması bakımından böylesi yakın ilişki içinde olan bir iletişim eylemini göz ardı edebiliriz?

Bir müzisyenin çaldığını, söylediğini sadece bir sestən ibaret sanmak en başta bu sanat dalına saygısızlık değil midir?

Hemen her sanatın ister müzik ister mimari ya da bir başka sanat dalı olsun, hangisi mesaj yüklü olmaktan uzak olabilir ki!

Sanatçı ister sanatını sanat için ister sanatını toplum için yapsın her ikisinin de bir anlam taşıdığı su götürmez bir gerçekliktir.

Dinleyicisi/Alıcısı olmayan bir müzik eseri düşünülebilir mi?

Bakanı, seyredeni olmayan bir sanat eseri, tablo mümkün müdür? Beğenmek ya da beğenmemek bir başka şeydir.

4. *Sanatı sadece MİMEZİS olarak gördüğünüzde bile insanın ortaya koyduğu sanat eserinden kendinden bir şeyler olmadığını kim iddia edebilir?*

Kendinden sanatına bir şeyler katmak bir iletişim eylemi değil midir? Aynı manzarayı farklı şekillerde tabloya aktarmak, aynı görüntüyü farklı şekillerde sunmak sadece kendinden bir şeyler katmak değil aynı zamanda hangi gözle bakıldığının izleyiciye, seyirciye, dinleyiciye, sanat eseri ilgisine bir mesaj değil midir?

Kendinden bir şey katmayan bir sanatçı, sadece ve sadece kurgu bir eser ortaya koysa, bu bile bir iletişim eylemi değil midir? Bu kurgudaki amacı nedir? Sanat yaparsa bu bile kendi başına bir mesaj değil midir?

İçerisinde bulunduğumuzu psikoloji bizi her müzik eserini, her sanat eserini farklı zamanlarda farklı farklı algılamaya götürmez mi?

Hangi sanat anlayışı, hangi müzik türü, içinden çıktığı toplumun duygu ve düşüncelerinden esintiler barındırmaz?

5. *Pop müzik denilen türün hangi kuşağın hangi duygularıyla buluştuğunu anlamadan 90'lı yılları anlamamız mümkün müdür?*

Sanat müziğinden arabesk müziğe, arabesk müzikten pop müziğe, pop müzikten fantezi müziğe, fantezi müzikten rap müziğine geçilen her dönem aslında bir toplumsal değişimin, dönüşümün göstergesi değil midir?

Yine bütün bu hızlı değişimlere rağmen her şeyiyle neredeyse hemen hiç değişmeden kendini orada, öylece muhafaza eden, yüreğimizin tâ derinliklerinden gelen TÜRKÜLERİMİZİ anlamadan, onların bize ilettiklerini, aktardıklarını bilmeden, öğrenmeden, tanımadan, anlamadan bu milletin hangi duyguları anlayabiliriz ki?..

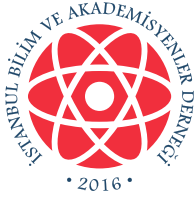
Şarkıların havasına yansıyan toplumsal belleğin türkülerle devam eden havaları, sonraki kuşaklar için birer mesaj/ileti değil midir aynı zamanda?

Yine 70'lerde gettolarla ortaya çıkan RAP müziğinin, Rhythm And Poem” (“Ritim ve Şiir” ya da “Ritmik Şiir”) “Rhythmic African Poetry” (Ritmik Afrika Şiiri) olarak tanımlansa da İngilizce “ağır eleştiri” anlamına da kullanıldığını biliyoruz.

Bütün bunların yanı sıra, internetin dünyamıza girmesiyle çeşitliliği artan bir iletişim dünyasının içinde bulduk kendimizi. Ama bu dünya, klâsikleşmiş bir toplum yapısından 100 yıl gibi bir zamanda yaşadığı iki dünya savaşı ve devrimlerle birden çok hızlı bir şekilde evrilmeye, değişip dönüşmeye başlamış, internetin dünyasına tam adapte olmaya başlamıştık ki birden kendimizi bir sanal âlemin içinde bulduk.

Sosyal ağlar denilen mecrada yaşamaya, paylaşmaya, öğrenmeye, eğlenmeye başlar olduk.

Yalnızlaşmayı sanal bir sosyalleşme biçimine dönüştürdük.

SÖZEL BİLDİRİLER

Sanal sosyalleşmenin bireyin yalnızlığını artırmakla birlikte yepyeni bir sosyalleşme formunun da başlatıcısı olduğunu yaşayarak öğrendik.

Yeni kelimeler yeni kavramlar kuşattı dilimizi, benliğimizi.

Yeni davranış kalıpları oluşturduk, yeni düşünce biçimleri geliştirmeye başladık.

Zekânın yapayından bahsederken robot insanları gerçek insan yapabilir miyiz kuşkusu sarmaya başladı zihnimizi.

Birbirimizi harflerle tanımaya, tanımlamaya başlar olduk.

X'ler Y'ler Z'ler gidip gelirken ortamda, sanal paralarla sanal ticaretin sanal müşterileri olduk.

Ve konuşup yazdırmayı öğrettik makinelere biz konuşup yazmayı unutturken.

Ben korkmuyorum bütün bunlardan.

Ama ben insanlığımı kaybetmekten korkar oldum ve ben sorgular oldum kendimi:

“Ben benden öncekiler gibi İNSAN MIYIM?”

Ben benden öncekiler gibi mi İNSANIM?”

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Başarılı bir kongre geçmesi dileğiyle hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, İletişim, Sanat, Sanallık

İLETİŞİM DE BİR KÜLTÜRDÜR

Mustafa TALAS

Niğde Ömer Halisdemir, Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Niğde / Türkiye

mtalas44@gmail.com

Öz: Giriş: İnsanlar arasında var olan bağlar ile etkileşim kurulur. Bu etkileşimle biz insanlar toplumsal yapıyı oluştururuz. Toplumsal yapı içerisinde insan ürünü olarak ifade edilen her ne varsa, hepsi etkileşimin ürünüdür. Etkileşim de çift yönlü olan iletişimi ifade eder. İletişim insanlığa hayattaki pek çok şeyi kazandıran olgudur. Öğrenilmiş davranışlar bütünü olarak tanımlanan kültür de iletişim ile ortaya çıkıp gelişim kaydeden bir yapıya sahiptir. **Amaç, Kapsam, Sınırlılıklar, Materyal ve Metod:** Çalışma ile sağlıklı toplumun sağlıklı iletişime bağlı olduğu bilimsel olarak izah edilmeye çalışılmıştır. Toplum, iletişim ve sağlıklı toplum bölümlerinden oluşmaktadır. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Kütüphanesi ve şahsi kütüphaneler ile veri tabanında ki makaleler materyaller olarak kullanılmıştır. Metod olarak ise teorik analiz yöntemi kullanılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Hayatın çeşitli alanlarında kullanılan araç ve gereçler, ortaya konan abidevi eserler, binarlar, köprüler, yollar, barajlar, İçine yemek konan kaplar, konan yemeğin kendisi, yazılmış düz yazılı eserler, şiirler, bu şiirlere yapılmış besteler, felsefi anlayışlar, dini inançlar vs. hep biz insanların iletişim yoluyla elde etmiş olduğu kazanımlar olarak görülebilecek şeylerdir. Bütün kültür unsurlarının ortaya konulmasında olduğu gibi, aktarılmasında, miras olarak devredilmesinde, yaygınlaştırılmasında hep iletişim kullanılmaktadır. Kısacası hayatın özetine iletişim dersek, pek yanlış bir ifade kullanmış olmayız. İletişimin varlığı bağın varlığı oluyor, bağlantının varlığı demek oluyor. Bağlantı kopukluğu ise iletişimde sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Dertler, sözler, maksatlar, niyetler, hareketler de iletişim vasıtasıyla insandan insana geçen karakterde olmaktadır. Bunların iyi ya da kötü olması geçişlerine engel olmamaktadır. Ne varsa, geçen o olacaktır. Bir anlamda hazinenizde var olan değer, sizden başkasına geçme şansına sahiptir. Yapılmış olan analiz neticesinde iletişimin kültür aktarıcı bir araç olması, kültürün de iletişimi şekillendiren bir atmosfer olması gerçeğinden hareketle iletişimin kültürel bir realite olduğu sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada da buna vurgu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Sağlıklı İletişim ve Toplum, İletişim ve Kültür

**26.10.2017 BİLDİRİ SUNUMLARI
OTURUM PROGRAMI**

OTURUM: 01

SALON: A

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Gökşen ARAS

Oturum Tarih ve Saati: 26.10.2017 - 13:00 – 15:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
01	Ayşe Müge YAZGAN	PRESSURE ON YOUNG ADULTS IN THE FAMILY RELATIONS
02	Gökşen ARAS	CHALLENGING MALE SUPREMACY:POETESSES OF THE FIRST WORLD WAR
03	Adriatik DERJAJ	ARNAVUTÇA'DA YAŞAYAN ORTAÇAĞ TÜRKÇESİ'NİN DİLSEL ÖZELLİKLERİ
04	Dudu UYSAL	PATRICK BROSI'NİN "DER BLOGGER" ADLI POLİSİYE ROMANINDA GÖZETİM TOPLUMU OLGUSUNUN İNCELENMESİ
05	Pembe COŞKUNER, Korkut ULUÇ İŞİSAĞ	DİL, TOPLUM VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ: DİL YAPISI VE TOPLUM ARASINDAKİ ETKİLEŞİM
06	Burcu KANIDİNÇ, Aslı Özlem TARAKÇIOĞLU	ÇOCUK YAZINI ÇEVİRİSİ ÜZERİNE ÖRNEK BİR ÇALIŞMA: OSCAR WİLDE'İN MUTLU PRENS'İ
07	Onur KAYA	ARUNDHATI ROY'UN THE GOD OF SMALL THINGS ESERİNDE KADIN KARAKTERLERİN KOLONİYEL DÖNEM SONRASI YAŞANTILARI
08	Onur KAYA	LESLIE NORRIS'İN THE KING FISHER ESERİNE YAPISALCI BİR YAKLAŞIM
09	Serdar GÜRÇAY	GILGAMIŞ DESTANI VE TİTANLARIN SAVAŞI'NDA KAHRAMANIN YOLCULUĞU
10	Yasin BULDUKLU, Zühre Canay GÜVEN	SAĞLIK TURİZMİ VE TÜRKİYE'NİN TANITIM FAALİYETLERİ

OTURUM : 02

SALON : B

Oturum Başkanı : Doç. Dr. İhsan KARLI

Oturum Tarih ve Saati : 26.10.2017 - 13:00 – 15:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11	Müjgan YILDIRIM	SİNEMADA MEKAN KAVRAMI ve BİR KARŞI DURUŞ OLARAK GÖRÜNEN DOGVILLE FİLMİ
12	Derya ÖCAL	SOSYAL MEDYA VE İLİŞKİ YÖNETİMİ: INSTAGRAM PAYLAŞIMINDAN ÇIKARIMLAR
13	Şebnem ÖZDEMİR	2017 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ'NDE DAVRANIŞSAL EKONOMİNİN İKİNCİ ZAFERİ: RICHARD H. THALER
14	Mehmet Emin SATIR, Enes BAL	FRANZ KAFKA'NIN ' ' DÖNÜŞÜM ' 'ÜNDE SOSYAL DIŞLANMIŞLIK OLGUSU
15	Seçil SEÇAL, Açalıya ALLMER	BİR İLETİŞİM ORTAMI OLARAK SİNEMADA ENGELLİ BİREYLERİN YAŞAM MEKÂNLARININ ÖRNEKLER ÜZERİNDEN İNCELENMESİ
16	Ersin KOZAN	ÜÇ BOYUTLU (3D) DİJİTAL ANİMASYON TEKNOLOJİSİNİN TELEVİZYON YAYINCILIĞINDA KULLANIMI
17	Kemal AVCI	SAHA ARAŞTIRMALARININ GÜVENİRLİĞİ AÇISINDAN ANKET VE ANKETÖRÜN ÖNEMİ
18	Zühre Canay GÜVEN, Yasin BULDUKLU	DEĞİŞEN KANAAT ÖNDERLİĞİ: YOUTUBE İÇERİK ÜRETİCİLERİ
19	Öznur GÖÇMEN, Hamit COŞKUN	ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNİN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ
20	Öznur GÖÇMEN, Hamit COŞKUN	ALTI ŞAPKALI DÜŞÜNME TEKNİKLERİNDEN BAZILARININ VE HIZIN BEYİN FIRTINASINDA YARATICILIĞA ETKİSİ

OTURUM: 03

SALON: C

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine DEMİRAY

Oturum Tarih ve Saati : 26.10.2017 - 13:00 – 15:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
21	Emine DEMİRAY, Gülsüm ÇALIŞIR	SÖZLÜ KÜLTÜRÜN YANSITICISI OLARAK AĞIT: GÜMÜŞHANE YÖRESİNE ÖZGÜ AĞITLAR
22	Yusuf DEVRAN, M. Sami OKUMUŞ	TARİHİ DİZİLERDE GERÇEK-KURMACA İLİŞKİSİ PAYİTAHT “ABDÜLHAMİD” ÖRNEĞİ
23	Gül Dilek TÜRK	SANAL DÜNYADA KUTUPLAŞMA
24	İpek OKKAY, Özden TOPRAK	SİMÜLASYON KURAMI ÇERÇEVESİNDE YENİ MEDYADA YAKINSAMA
25	Metin IŞIK, Simge ÜNLÜ KURT, Mustafa Cankut KURT	SÖYLEM YOLUYLA PSİKOLOJİK SERMAYE YÖNETİMİ
26	Özden TOPRAK, İpek OKKAY	KÜLTÜR ENDÜRSTRİSİ BAĞLAMINDA YENİ MEDYADA ESTETİĞİN VE KUSURSUZLUĞUN DAYATILMASI
27	Ezgi DİNÇERDEN	GÜNÜMÜZ KURUMSAL BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE İLETİŞİMİN ROLÜ
28	Büşra KÜÇÜKCİVİL, Yasin BULDUKLU	STRATEJİK BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI OLARAK SOSYAL SORUMLULUK KAMPANYALARI: YEŞİL PAZARLAMA
29	Nedim KARADUMAN, Ahmet TARHAN, Mustafa AKDAĞ	KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARININ SOSYAL MEDYADA DUYURULMASI ÜZERİNE ÜLKER, ETİ VE TORQU ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA
30	Gökçe SARVAN	KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ VE TEKNOLOJİK GELİŞİMLERİN KLASİK BATI MÜZİĞİ ÖZELİNDE MÜZİK ÖĞRENCİSİ, SANATÇI VE DİNLEYİCİLERE ETKİSİ

OTURUM : 04

SALON : A

Oturum Başkanı : Doç. Dr. F. Neşe KAPLAN

Oturum Tarih ve Saati : 26.10.2017 - 15:30 – 17:30

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
31	F. Neşe KAPLAN, Şeyda AKYOL	ANLAM, SÖYLEM VE İDEOLOJİK İŞLEVLERİ BAKIMINDAN İKNA STRATEJİLERİ: YAPISÖKÜMÜ BAĞLAMINDA ELEŞTİREL BİR ANALİZ
32	Nurhayat YOLOĞLU	FOTO MUHABİRLERİ VE PAPANZİLER İÇİN ETİK İLKELERİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ: 20. ÖLÜM YILDÖNÖMÜNDE PRENSES DİANA OLAYI BAĞLAMINDA
33	Hakan İRÄK, Raci TAŞCIOĞLU	TÜRKİYE'DE NEGATİF SİYASAL REKLAM UYGULAMALARI: 2007, 2011 ve 2015 GENEL SEÇİMLERİ ÖRNEĞİNDE BİR ANALİZ
34	İbrahim E. BİLİCİ, Ayça BİLMEZ	BİR GÖSTERGEBİLİMSEL OKURYAZARLIK ÇÖZÜMLEMESİ: TWIST IN MY SOBRIETY
35	Veysel ÇAKMAK, Ercan AKTAN	SOSYAL SORUMLULUĞUN TURİZM FAALİYETLERİNDEKİ ROLÜ ÜZERİNE BİR İNCELEME
36	Müge GÖKEN	İYİ TASARIM KRİTERLERİNİN KULLANICILAR AÇISINDAN ÖNEM DERECELERİNİN ARAŞTIRILMASI: MOBİLYA NESNESİ ÜZERİNDEN BİR ÇALIŞMA
37	Mehmet Emin SATIR, Cem ÇETİN	TOPLUMSAL GERÇEKLiĞİN SİNEMA ARACILIGIYLA OLUŞTURULMASI: POTEMKİN ZIRHLISI (1925) FİLMİ ÖRNEĞİ
38	Sümevra TÜZÜN	BELİRSİZLİK AZALTMA ARACI OLARAK FACEBOOK
39	Eyüp AL	KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI BAĞLAMINDA İKTİDARIN YENİ KONUMU
40	Ömer Faruk ÖZGÜR, İdil SAYIMER	SOSYAL MEDYADA YAYINLANAN SİYASAL İÇERİKLİ MESAJLARA ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TEPKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: DÜZCE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO ÖRNEĞİ

OTURUM: 05**SALON: B****Oturum Başkanı: Prof. Dr. Derya ÖCAL****Oturum Tarih ve Saati: 26.10.2017 - 15:30 – 17:30**

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
41	Simge ÖZSELÇUK	GEÇMİŞTEN BUGÜNE “YABANCI”: SURIYELİ SİĞİNMACILARIN SOSYOLOJİK DURUMU ÜZERİNE KAMUSAL HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME
42	Emel BAŞTÜRK AKCA, Selen Buse ŞAKAR	SPOR MEDYASINDA CİNSİYETÇİ SÖYLEM BAĞLAMINDA BASKETBOL REKLAMLARINDA ERKEKLİK TEMSİLİ
43	Müge BEKMAN	BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERİN KULLANIMI, ARGÜMAN MODAL(KİP) ALANLARI
44	Celal HAYIR, Cengiz GÜZEL	GÖRSEL İLETİŞİMDE POST-MODERNİST YAKLAŞIMLAR: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARININ ETKİSİNİ ARAŞTIRMA VE İNCELEME ÇALIŞMASI
45	Zeynep AKSOY	ÇERKES HİKAYELERİNDE DİASPORİK KİMLİĞİN KURUCU UNSURU OLARAK SÜRGÜN TRAVMASI
46	Banu ERŞANLI	SESSİZ SİNEMADAN UNIVERSAL STÜDYOLARI DÖNEMİNE İLK DÖNEM KORKU SİNEMASI
47	Mustafa YAĞBASAN	KÜLTÜREL DEKADENZDEN TOPLUMSAL ÇÖZÜLMEME: MEDYANIN EGEMEN PARADİGMASINDA POSTMODERN PARADOKSALLIK
48	Celal HAYIR, Cengiz GÜZEL	POSTMODERNİST REKLAM YAKLAŞIMININ TÜRKİYE ETKİLERİ: TELEVİZYON REKLAMLARINDA TÜKETİCİ ALGISININ YÖNLENDİRİLMESİ VE YÖNETİLMESİ
49	Orhan BAYTAR	ANA AKIM MEDYANIN PANDORA KUTUSU: FİRMA-REKLAM VE OKUR SARMALINDA DARALAN HAKİKAT
50	Aslı KÖSEOĞLU	YEREL YAZILI BASININ DİJİTAL ORTAMDA KONUMLANDIRILMASI: ERZURUM YEREL BASINI ÖRNEĞİNDEN DİJİTAL ORTAMIN AVANTAJ VE DEZAVANTAJLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

OTURUM: 06

SALON: C

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mustafa YILMAZ

Oturum Tarih ve Saati: 26.10.2017 - 15:30 – 17:30

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
51	Muğata KABAATAŞ	MÜZİK ÜRETİMİNDE MUSICAL INSTRUMENT DİJİTAL INTERFACE TEKNOLOJİSİNİN KULLANILMASI
52	Şirin Begüm GÖKMEN	BAKIR NEFESLİ ENSTRUMANLARLA ODA MÜZİĞİ KONSERİ ALMANIN ZORLUKLARI
53	Sarp BAĞCAN	DÜNYADA POPÜLER MÜZİĞİN GELİŞİMİ VE TÜRKİYE
54	Uğur Zeynep GÜVEN	MÜZİK SOSYOLOJİSİ ALANINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR: PERFORMANS İNCELEMELERİ ALANININ KONSER VE MÜZİK TEMSİLLERİ ANALİZLERİNE UYGULANMASI
55	Gülşen ERDAL	KOCAELİ MÜZİK KÜLTÜRÜNDE TÜRKÜLERİN YERİ
56	Ayşe KONCAVAR	KÜÇÜK PRENS’İ YENİDEN OKUMAK
57	Bertan RONA	VERDİ’NİN NABUCCO OPERASININ MÜZİĞİ, OYUN KARAKTERLERİ VE SOSYO-POLİTİK ARKA PLANI
58	Açelya Betül GÖNÜLLÜ	İŞİTSEL ANLATIDAN GÖRSEL ANLATIYA: BOŞ BEŞİK AĞITININ GRAFİK ROMAN OLARAK UYARLANMASI
59	Selim TAN	KÜLTÜREL ARACILIK BAĞLAMINDA PENTAGRAM ÖRNEĞİ
60	Yiğit KOCABIYIK, Sibel ERDENK	GÜNCEL BİR ROL ÇALIŞMA YÖNTEMİ: MEISNER TEKNİĞİ

OTURUM: 07

SALON: A

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Derya ÖCAL

Oturum Tarih ve Saati: 27.10.2017 - 10:00 – 12:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
61	Yunus Emre GÜMÜŞ, Semih ÇELENK	YENİ POLİTİK SANAT VE SAHNEDE ÇAĞDAŞ DİL ARAYIŞLARI
62	Safiye SARI	VICTORIA DÖNEMİ OPHELIA BETİMLEMELERİ: JOHN EVERETT MILLAIS, ARTHUR HUGHES, J.W.WATERHOUSE RESİMLERİ ÜZERİNDEN GIYSİ UNSURLARINA DAİR KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ
63	Selin AKIN YARDIMOĞLU, Özlem BELKIS	BİR ANLATI ARAŞTIRMASI: KADIN MEDDAH OLMAK ve MUTLU POLAT
64	Ayşegül AKAYDIN	KÜRESELLEŞME BAĞLAMINDA TELEVİZYON DİZİLERİNDE ZENGİNLİĞİN İNŞASI: MEDCEZİR DİZİSİ VE ORANCE COUNTY DİZİSİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ
65	Nezahat DİLEKÇİ, Ahmet Serkan ECE	İNGİLİZCE SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE TİPOGRAFİNİN ETKİSİ
66	Michael KUYUCU	TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ İLE OLAN İLİŞKİSİNİN EUROVISION ŞARKI YARIŞMASINA YANSIMALARI “EVERYWAT THAT I CAN” ÖRNEĞİ
67	Belma CANBAY	TÜRK EDEBİYATINDA KİŞİ MARKA OLMAK: MARKA BİLEŞENLERİ BAĞLAMINDA YAZARLIK
68	Muştafa C. SADAKAOĞLU	ISTVAN SZABO (MEPHİSTO 1981) SİNEMASI’NDA BİREY VE TOPLUMUN TEMSİLİ
69	Mehmet ÖZEN	PLASTİK SANATLARDA DİYALEKTİK
70	Murat KORKMAZ, Ali Murat KIRIK	FARKLI SEKTÖRLERDE FAALİYET GÖSTEREN KURULUŞLARIN TEKNOLOJİ KULLANIM DÜZEYLERİNİN İSTATİSTİKSEL ANALİZİ

OTURUM: 08

SALON: B

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa TALAS

Oturum Tarih ve Saati: 27.10.2017 - 10:00 – 12:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
71	Beril EKŞİOĞLU SARILAR	ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK PERSPEKTİFİNDEN SANAL TELEVİZYON STÜDYOLARI
72	Seda BAKIR	RUSYA'DA ULUSALCILIK AKIMI VE RUS BEŞLERİ
73	Şükrü Seçkin ANIK	OKUN VE YAYIN SEMBOLİK ANLAMI BAĞLAMINDA FURUSİYE METİNLERİ
74	Demet AKTEPE, Burçin UÇANER ÇİFTDALÖZ	TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA GÖRÜLEN DÖNEMLENDİRME ANLAYIŞLARININ İNCELENMESİ
75	Nesli Tuğban YABAN	HABER GÖRSELLERİ OLARAK İLLÜSTRASYONLAR: 19. YÜZYIL İTALYAN MEDYASINDA OSMANLI İLLÜSTRASYONLARI
76	Yasemin OĞUZ GÜNER	ORGAN YETMEZLİĞİ VE ORGAN NAKLİ HASTALARININ TEDAVİSİNDE İLETİŞİMİN YERİ
77	Bahadır ELAL, Gamze SÜRCAN DÜZGÜN	TÜRK POSTA PULLARINDA YER ALAN YAZAR VE ESERLERİN İLK VE ORTAÖĞRETİM 100 TEMEL ESER LİSTELERİ İLE KARŞILAŞTIRILARAK İNCELENMESİ
78	Gamze SÜRCAN DÜZGÜN, Bahadır ELAL	TÜRK MUTFAĞININ TANITILMASINDA TÜRK POSTA PULLARININ KULLANIMI VE ÖNEMİ
79	Lokman ZOR	ULUSLAŞMA SÜRECİNDE KAZAKİSTAN SİNEMASINDA TARİH VE KÜLTÜRÜN YANSITILMA BİÇİMİ: "GÖÇEBELER: SAVAŞÇI" FİLMİ ÖRNEĞİ
80	Erkan ÇİÇEK	PLASTİK, ESTETİK VE ETİK BAĞLAMINDA TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNDE KULLANILAN KOSTÜM VE AKSESUARLARIN HEDEF KİTLE ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ

OTURUM : 09

SALON: C

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Emine DEMİRAY

Oturum Tarih ve Saati: 27.10.2017 - 10:00 – 12:00

NO	YAZARLAR	BİLDİRİ BAŞLIĞI
81	Elif NUN İÇELLİ	MÜZİĞİN DİLİ
82	Miray KELEŞ	TEKNOLOJİK DETERMİNİZM VE PSİKANALİTİK BAĞLAMINDA ÇAĞIMIZIN BAĞIMLILIĞI: “PLAGOMANI”&”NOMOFOBİ”
83	Ali Barış KAPLAN	ARKEPİTAL KURAM TEMELİNDE “ELYSIUM” FİLMİNİN VERİLİ TEKNOLOJİK DÜZEY VE ÜTOPYAN STRÜKTÜRLE İLİŞKİSİNİN PSİKANALİZİ
84	Ali BÜYÜKASLAN	GÖSTERGEBİLİMSEL AÇIDAN “NUSRET VE ET” FENOMENİNİN İKONOLOJİK VE EROTİK ARKETİPAL ANATOMİSİ
85	Ali Murat KIRIK	TELEVİZYONDAN İNTERNETE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDE SOSYAL MEDYADA GENÇLİK

Kayabaşı Mh. Evliya Çelebi Cd. Emlakkonut Başakşehir Evleri
1/A D Blok Kat: 4 Daire: 29 Başakşehir, İstanbul, Türkiye
Tel: +90 212 801 40 63 İkitelli V.D.: 481 062 0928
Kütük No: 34-228-066

İSTANBUL BİLİM VE AKADEMİSYENLER DERNEĞİ
İş Bankası- İmsan Şubesi
Hesap No: 1363-0016271
IBAN: TR91 0006 4000 0021 3630 0162 71